ತುಳುವಪ್ಪೆಗ್

ಬಿಲೆ ಕಾಣಿಕೆ

(ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಬೊಕ್ಕ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆ)

ವಲ್ಲಿ ಬೋಳ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ತುಳುವಪ್ಪೆಗ್

ಬುಲೆ ಕಾಣಿಕೆ

(ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯ,
ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಬೊಕ್ಕ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆ)

ವಲ್ಲಿ ಬೋಳ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಂಗಳೂರು

TULUVAPPEG BULE KAANIKE
Rituals and Agricultural Customs
of Tulunaadu by
Vally Bola
Valerian Sequiera
107, Matha Jyothi Residency
Opp. Srinivas Dental Science
Mukka - 574 146
Mobile : 9880723430

Chief Editor:
Tharanatha Gatti Kapikad
President
Karnataka Tulu Sahithya Academy

Publisher:
Smt. Poornima
Registrar
Karnataka Tulu Sahithya Academy
Tulu Bhavana, Ashok Nagar Post,
Mangaluru - 575 006
Dakshina Kannada, Karnataka.
Email : tulusahityaacademy@gmail.com
tuluacademy@karnataka.gov.in
Phone : 0824 2459389, 7411572115

© Karnataka Tulu Sahithya Academy
First Impression : 2026
Size : Demy 1/8
Paper : 70 gsm Maplitho
Pages : 144
Price : Rs. 80
Copies : 200

Cover Design: **Kallur Nagesh**

Page Designed & Printed at
Aakrithi Prints
Light House Hill Road, Mangaluru-1
Tel.: 0824 - 2972002 / 7019225774

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಪಾತೆರ

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೃಷಿ ಪಂಡ ಅವು ಒಂಜಿ ಕಸುಬು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಅವು ಬದ್ಕ್... ಬೆನ್ನಿದ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂರಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂದಿ ನಂಬೊಳಿಗೆ, ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪುನಕುಲೆನ ಸಹಜ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪನ್ಪಿಂಚಿ ಗೇನ, ಮದ ಮಚ್ಚರ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಮೋಕೆ, ಪಾತೆರೊಗೊಂಜಿ ಕುಸಾಲ್ ಮಾತ ಉಂಡು.

ವಲ್ಲಿ ಬೋಳ ತೆರಿಯೊಂದಿನ, ತೂಯಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಚಿತ್ರಣನೇ ಈ ಬುಲೆ ಕಾಣಿಕೆ.

ಊರುದ ಪೇಂಟೆಡ್ ಕಮ್ತೆರನ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋಂಡ ಅಲ್ಪ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಸೊತ್ತುಲು ಇಜ್ಜಿ, ಅಂಚನೆ ಈ ಬೂಕ್ ತೂಪರಿಕೆಗೆ ಎಲ್ಯ ಆಂಡಲಾ ಮಾತಾ ವಿಚಾರೊಲು ಮುಲ್ಪ ಉಂಡು. ಕಂಬುಲ, ಚೆನ್ನಮಣೆ, ಮುರ್ತೆ, ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ, ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್ ಇಂಚ ಮಾತ ನಮ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ತೂಯಿನ ವಿಷಯೊಲು ಈ ಬೂಕುಡ್ ಉಂಡು.

ಕಂಡೆ, ಕೆರೆಂಗ್, ಕಾಯಿ, ತಪ್ಪು ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತುದ ಬಡವು ಕರಿಪುನ ತೆನಸ್‌ದ ಸೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಅವೆಟ್ ಉಂಡು 'ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ್ ಮರ್ದ್'.

ತುಪ್ಪೆ ಪಂಡ ಬಾರ್ ದಿಂಜಾವುನ ಸೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಅವು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ, ಗೌರವ ಕಾಪುನ ಮಾನಾದಿಗೆದ ತುಪ್ಪೆ, ಇಂಚನೆ ಕಂಬುಲ, ಚೆನ್ನಮಣೆ, ಮುರ್ತೆ ಉಂದೆತ ಮಾತಾ ಪಿರಾವುಡು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕತೆ ಉಂಡು, ವಿಚಾರೊ ಉಂಡು. ಬೆನ್ನಿ ಬದ್ಕ್ ದಕ್ಲೆನ ನಡಕೆದ ಗೆಲ್ಮೆನೆ ತೂಯೆರೆ, ತೆರಿಯೊನೆರೆ ಉಂದು ಎಡ್ಡೆ 'ಬುಲೆ ಕಾಣಿಕೆ'.

ತಾರಾನಾಥ ಗಟ್ಟಿ ಕಾಪಿಕಾಡ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಈಸ್ ಮುಲ್ಲುಡ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್,
ಕುರ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ಜೆಂಜಾದಿನ
ತುಳುವ ಬದ್ಕ್‌ದ ಬುಲೆ ಕಾಣಿಕೆ

ವಲ್ಲಿ ಬೋಳ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬರೆವೊಂದುಪ್ಪುನ ವಲೇರಿಯನ್ ಸಿಕ್ವೇರ, ಭಾರತೀಯ ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಂದೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿನ್ ಎಲ್ಲಿರ್ದೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. 'ಶೆತಾಂ ಬಾಟಾಂ ತೊಟಾಂನಿ' ಪನ್ಪಿ ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಸೆದ ಬೂಕುಗು ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿರ್ದ್ 2023–24 ವರ್ಷದ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕ ಪುರಸ್ಕಾರ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ, ಸಾಂಗ್ಣ್ಯಾತುಪೆಂ, ಗಾದ್ಯಾ ಮೆರೆರ್, ಜಗ್ಣಾಣೆ, ತುಪೆಂ, ಅಂಚೆನೇ ಪೂಂಬೆ – ಇಂಚ ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಕಥೆ, ಕವನ, ಲೇಖನ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಡಂಬನೆ, ಚುಟುಕು, ಗಾದೆ ಪ್ರಕಾರೊಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಂದು ಬೈದಿನಾರ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪೆರೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ದಿನ ವಲ್ಲಿ ಬೋಳ (ವಲೇರಿಯನ್ ಸಿಕ್ವೇರ) ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ **'ಬುಲೆ ಕಾಣಿಕೆ'** ಬೂಕು, ಒಂಜಿ ಅರ್ಥೊಡು, ನಿಜವಾದ್‌ಲ ತುಳುನಾಡ್‌ಗೊಂಜಿ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆನೆ! ದಾಯೆ ಪಂಡ, ಪತ್ತೈವ ವರ್ಸೊದ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಬೊಕ್ಕ ಬದ್ಕ್‌ದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ ಆ ಕಾಲೊದ ಉಸುಲುದೊಟ್ಟುಗು ಬೆರಾದ್ ನಂಕ್ ಪಟ್‌ದ್‌ನವು, ಈ ಬೂಕುದ ಪೆರ್ಮೆ. ಓದೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕನೆ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್‌ದುಲಯಿ ಮೂಡ್ದ್ ಬರ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಸವಾಲ್ ಪಂಡ, ಈತ್ ಮಾತ, ನಮ್ಮ ಈ ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ? ಇತ್ತ್‌ನಿಂದಾಂಡ, ಇನಿಕಾನಗ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಕರೆಕ್‌ಲ ಎತ್ತಂದಿಲೆಕ ಒಂಜಿ ಮಾಯ್ಕ ಆಂಡ್; ಪನ್ಪುನವು!

ತುಳುನಾಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜ ಕುಲಕಸುಬುದ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ತೆಲಿ ಗಂಜಿ ಪರ್ಪಿ ಪೊರ್ತುಡ್ಲ, ಜಾತಿ ಬೊಕ್ಕ ಧರ್ಮೊಲೆನ ನಡುಟಿತ್ತಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ; ಬೊಕ್ಕ, ಪ್ರಕೃತಿದೊಟ್ಟುಗು ಸೇರಿಗೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಮನುಷ್ಯ ವಲಯೊನು ಈ ಬೂಕು ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ತೆರಿಪಾವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಪ್ರಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ನರಮಾನ್ಯನ ನಡುಟಿತ್ತಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ, ಪ್ರಕೃತಿನ್ಲ ನರಮಾನ್ಯನ್ಲ ಎಂಚ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ್, ಪೊರ್ಲ ಪೊಲಿಕೆಡ್ ಒರಿತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪುನವು ಇಡೀ ಬೂಕುದ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಆಶಯ! ಕಾರಂತೆರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಪೋಪುನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏತುಂಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ವಲ್ಲಿ ಬೋಳ ಪ್ರತಿ ಬರವುದ ಅಕೇರಿಡ್ಲ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ವಸ್ತು ಬೊಕ್ಕ ವಿಷಯದ ಆಯ್ಕೆಡ್ ಬಾರಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದುಪ್ಪುನ ಈ ಬೂಕುದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆ ಕಾಲದ ತುಳುವ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ದೀಪುನ ಪ್ರಯತ್ನೊನು ಲೇಖಕೆರ್ ಈ ಬೂಕುಡು ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಐಟ್ ಬಾರಿ ಮುಖ್ಯವಾದ್, ಕರಾವಳಿ ಭಾಗೊದ ಪ್ರಧಾನ ಕಸುಬಾಯಿನ ಬೆನ್ನಿದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್‌ದ ಎಗ್ಗೆ ಎಗ್ಗೆನ್ ಬುಡ್ಪ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಲೇಖಕೆರ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಅವ್ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಗಲಸೊಂತಿನ ಮಾತ ವಸ್ತ್‌ಲೆನ ಬಗೆ ಆದುಪ್ಪು, ನೀರ್ ಒಯ್ಪುನ ಪಣೆತ ಬೇಲೆ ಆದುಪ್ಪು; ವಾ ತೆನಸ್‌ಡ್ ಏತ್ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ, ಏತ್ ಕರ್ಬ ಸತ್ವ ಉಂಡು ಪನ್ಪುನ ಗೇನ ಆದಿಪ್ಪು – ಇಂಚ ಒಟ್ಟು ಬೆನ್ನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸಾಹೆತಿಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನೊಟ್ಟುಗು, ಪ್ರತಿ ಬುಲೆ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊನುಲ, ವಾ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗುಣೊಕು ವಾ ಬಿತ್ತ್ ಎಂಚ ಬಿತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪುನಡೆ ಮುಟ್ಟ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಈ ಬೂಕು, ಇಂದೆತ ಪಿರಾವುಡುಪ್ಪುನ ಲೇಖಕೆರ್ನ ಗೇನನ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ನುಗ್ತೆರ್ದ್ ಪಿದಾಡುವ ಈ ಲೇಖನೊಲು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್, ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ್ ತುಳುವ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್, ಬೆನ್ನಿನ್, ಕಸುಬುಲೆನ್ – ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ತೊಂದೆ ಸತ್ವಪೂರ್ಣ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾಳಜಿನ್ ದೀವೊಂದು ಮೊಡೆತಿನ ಬರವುಲು. ಅಂಚಾದೆ ಈ ಬರವುಲೆಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸ್ವಾಸೊನು ತೋಜಾವೊಂದೆ, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಜೀವಾಮೃತ ನಮ್ಮ ಉಡಲ್ ಸೇರ್‌ದ್ ನಮ ಬದ್‌ಕ್, ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಅಮುತೊರ್ ಆಪುನಡೆ ಮುಟ್ಟ ವಲ್ಲಿಯೆರ್ ಈ ಬೂಕುಡು ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಲಾಂಬುದ ಇಚಾರೊಗು ಬನ್ನಗ – ವಾ ವಾ ಲಾಂಬು, ಐಟುಪ್ಪುನ ತ್ರಾಣದ ಲೆಕ್ಕ, ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊ ಪಂಡೆರ್‌ಂಡ; ಗುಡ್ಡೆದ ಕೇನೆದ ಬಗೆಟ್ ಕುಡಾತ್ ವಿವರೊಲೆನ್ ಪನೊಂದೆ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊದ ಬಡಪತ್ತ್‌ಗ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಂಚಾದೆ ಮನುಷ್ಯ ಜೂವದುಲಯಿ

ಜೆಂಜಿದ್ ಬತ್ತಿ ತ್ರಾಣೊನು ಒಂಜಿ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಬುಲೆತಾತೆ ಪೊರ್ಲುಡು ತುರಿಪೆರ್. ಸಾಗೋಳಿದ ಸೂತ್ರೊಲೆನ್ ಅಚ್ಚಡಕ್ ದೀದ್ ಪನ್ಪುನ ಲೇಖಕೆರ್ನ ಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಪಂಡ ಆರ್ ಒಂಜಿ ಸಾಗೋಳಿದ ಇಲ್ಲಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತ್‌ದ್, ಸಾಗೋಳಿಡೆ ಪೊರುಂಬುದು, ರೈತೆ ಆದ್ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಗಲಸಿನ ಗೇನನೆ ನಮ್ಮ ದುಂಬುಡು ಆರ್ ಅಕ್ಷರ ರೂಪೊಡು ಕಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ತಿನವು. ಅಂಚಾದ್ ಮುಲ್ತ ಪೂರಾ ಬರವುಲುಲ ಅನುಭವದ ಪಾಕೊಡು ಕೊದ್ದಿನವು, ಬೆಯ್ತಿನವು!

ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಪನ್ಪುನಿಂದಾಂಡ, 'ಸಾಗೊಲಿದ ಒಂಜಿ ಇಂಬು ತತ್ತ್‌ಂಡ, ಪದ್ರಾಡ್ ಇಂಬುಲಾ ತಪ್ಪುಂಡು' ಪನ್ಪುನ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆ ಅನುಭವದ ಪಾತೆರೊನು ಪಟ್ಟೊಂದು, ನೀರ್ ಮಾಪುನ ಪಣೆ ಪಂದ್ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಬರವುಡು – ಪಣೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ರೀತಿ, ಐಕ್ ಗಲಸುನ ಕುತ್ತಿ ಮರ, ಐನ್ ಗುರಿ ದೆತ್ತ್‌ದ ನಡ್ಪುನ ಬೊಕ್ಕ ಕುತ್ತಿಗ್ ಒಟ್ಟೆ ದೆತ್‌ದ್ ನುಗಪಣೆ ದೀಪುನ ಕ್ರಮೊ, ಪಣೆ ಪಾಡುನ ಗುವೆಲ್ದ/ ಕಟ್ಟದ ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ದ್ ಮಲ್ಪುನ ಕಡೆಗುರಿ ಉಪ್ಪೊಡಾಯಿ ತಾರ್ತೆ – ಇಂಚ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡತ್ತ್, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ್ ಸಾಗೊಳಿನ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬೋಡಾಪಿ ಮಾತಾ ಗೇನೊನು ಈ ಬೂಕು ಪಟೊನುಂಡು. ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಸಾಗೊಲಿಗ್ ಗಲಸುನ ಸಾಹೆತಿಲೆದ ವಿವರೊನು ಪನೊಂದು,

ಮಾಸ ಮೂರಿಯೆರೆ ಮಂಡೆಕತ್ತಿ, ಗೆಲ್ಲ್ ಕಡ್ಪರೆ ಕಡ್ಪತ್ತಿ
ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯರೆ ಪರ್ಕತ್ತಿ, ಕಲಿ ಮೂರಿಯೆರೆ ತರ್ಕತ್ತಿ
ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಕೈಟ್ ಗೆಜ್ಜೆತ್ತಿ, ತಪ್ಪು ಪಜಿರ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬಾಯಿ ಕತ್ತಿ

...ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಗೇನ ಬಹುಶಃ ನಮಡ್ದ್, ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ ಮದೆ ಆಪಿ ಪೊರ್ತುಡು, ಐನ್ ದಾಕಲ್ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಈ ಬೂಕುಡು ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ 'ಬುಲೆ ಕಾಣಿಕೆ' ತುಳುವ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ ಅಂದ್ ಪಂಡ ತಪ್ಪಾವಂದ್!

ಮುಲ್ತ ಲೇಖನೊಲೆನ ಶೈಲಿ ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆ. ಬರವುದ ದುಂಬುಗು ವಿಷಯದ ಬಗೆಟ್ ಒಂಜಿ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದು, ವಿಷಯದುಲಯಿ ಪೊಗ್ಗುನ ಕಿರಮ ಮೂಲು ಅನುಸರಿಸಾದೆರ್. ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಆನಿದ ನಿಲೆ ಬಿಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಇನಿ ಆತಿನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಬೊಕ್ಕ ಐದರ್ಾಪುನ ತೊಂದರೆಲು ಇಂಚ ಬರವುನು ನಿರೂಪಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಒಟ್ಟುಗು, ತನ್ನ ಅನುಭವೊನು ಪಟೊಂದು ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪುಡು, ನಮ ನನ ದುಂಬುಗು ಎಂಚ ಆ ವಸ್ತು ವಿಷಯೊನು ಗಲಸೊಡು, ಆ ಮೂಲಕ ನಂಕ್ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುನ ಎಂಚ ಒರ್ತೊನೊಲಿ ಪನ್ಪುನವು, ಲೇಖಕೆರ್ನ ಬರವುದ ತಿರ್ಲ್.

ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧೊಲೆನ್ ಒತ್ರ್ತೊನುನ, ಪ್ರಕೃತಿನ್ ಕಾತೊನುನ, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿತ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸತ್ವೊನು ಜಿಂಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುನ, ಅಂಚೆನೇ ಬಾರಿ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ತುಳುವ ಕೃಷಿ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಒರಿಪುನಂಚಿ ಮೋನೆ ದೀಪುನ – ಇಂದು ಈ ಬೂಕುದ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ. ಇನಿ ಲೋಕೊಗು ಬೈದಿ ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡೊಗು, ನಮ್ಮ ಪಿಜಿರ್ದಿ ಬದ್ಕ್‌ದ ಶೈಲಿಗ್, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆ ಬದ್ಕ್‌ದಂಚಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದ್, ನಮ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಜೋಕ್ಲೆನ ಆಯುಷ್ಯ – ಆರೋಗ್ಯೊನು ಕಾತೊನುನ ಅಂಗ್ ಈ ಬೂಕುದವು.ಇಂಚಿತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪು ಉರ್ಕರೊಂದಿಪ್ಪಿ ಕಾರಣೊರ್ದೆ, **'ಬುಲೆ ಕಾಣಿಕೆ'** ಬೂಕುನು ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೆರ್ಗದ ಬುಲೆನ್ ಲೋಕೊಗು ಪಟ್ಟೊಂದುಂಡು.

ಪ್ರೊ. ಅಕ್ಷಯ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿ
ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಐನ್ ವರ್ಸೊಡ್ ಬುಲೆಯಿನಾ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬುಲೆತ್ತ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೋಕೆದ ಬಂದುಲೇ...

ಇನಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಬಂಡಾರೊಡ್ ಇತ್ತಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರಕಾರೊದ ಅಂಚನೇ ಜನಕ್ಲ್ ಮೆಚ್ಚಿದಿನ ಸಾರಕಟ್ಲೆ ಬೂಕುಲೆನಾ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡ್ ಇಂದ್ ಎನ್ನ 'ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ' ಪನ್ಪಿನ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಬೊಕ್ಕ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆನ್ ಓದರೆ ಕಾತೊಂದಿತ್ತಿ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

'ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ' ಎನ್ನ ಆಜನೇ ಬೂಕು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಡ್ 'ಅಜ್ಜನೆ' ಮಲ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ವಿಶ್ವಾಸ ಎಂಕ್ ಉಂಡು. ಕರಿನ ಕಾಲೊಡ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕುಲು ತಾನ್ ಬುಲೆಪಾಯಿನ ಸುರುತ್ತ ಫಲ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಧನಿಕ್ಕ್ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ ಆದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಸುರುತ್ತ ಒಂತೆ ಪೊಸ ಬುಲೆನ್ ದೇವೆರೆ ಸನ್ನಿಧಿಗ್‌ಲಾ ಸಂದಾವುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಚಾಲಿಗೇಣಿದಕುಲು ಧನಿಕ್ಲೆಗ್ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ ಕೊರ್ಪಿನ ತತ್ತ್‌ಂಡ ಮಗ್‌ರ್ನೆ ವರ್ಸೊ ಧನಿಕ್ಲು ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಲೆಗ್ ಕಂಡ ಗೇಣಿಗ್ ಕೊರಂದಿನಂಚಿನಲಾ ಕಾಲ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ ಪಂಡ ಧನಿಕ್ಲೆಗ್, ದೇವೆರೆಗ್, ಊರ್ದ ಪಟೇಲೆರೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರಸುಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬುಲೆತ್ತ ಒಂಜಿ ಗೌರವದ ಪಾಲ್. ಅಂಚನೇ ಯಾನ್ ಎನ್ನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ 'ತುಳುವಪ್ಪೆಗ್' ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ ಆದ್ ಒಪ್ಪಿಸಾವೊಂದುಲ್ಲೆ.

ತುಳು ಬಾಸೆ ಎಂಕ್ ಅರ್ತಿ, ಪಿರ್ತಿದ ಬಾಸೆ. ಪಾಲೆಡ್ದ್ ಸಾಲೆ ಮುಟ್ಟ, ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಬೇಲೆ ಮುಟ್ಟ ಅಂಚೆನೇ ಬೇಲೆಡ್ದ್ ಸಂಸಾರ ಮುಟ್ಟ ಬದ್ಕ್‌ದ ಸಾದಿಗ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾಯಿನ ಬಾಸೆ. ಈ ಬೂಕು ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ಋಣ ಬೂಟುನ ಒಂಜಿ ಅವಕಾಶ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನುವೆ. ಕರಿನ ಐವ ವರ್ಸೊಡ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನೊಡ್ ಪಡೆಯಿನ ತರ್ತೆದ, ಅನುಭವೊನ್ ಉಡಲ್ಡ್ ಜೊಕೆಡ್ ದೀದ್ ಈ ಬೂಕುಡು ಮೋಕೆಡ್ ಬರೆದ್ ದೀತೆ.

ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೂಪ, ಉಚ್ಚಾರ, ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ತೆನಸ್‌ದ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಭವೊನ್ ಪಟ್ಟೊಂದ್ ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರದೇಶೊಡ್, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನಕ್ಲೆಡಾ, ಬೇತೆನೇ ಶೈಲಿದ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆನೇ ಅನುಭವ ಇಪ್ಪು. ಆಂಡಾ, ಓಲು ಪೋಂಡಲಾ ತುಳು ಬಾಸೆ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಅರ್ಥ ಆಪುನನೇ ಬಾಸೆ.

ಈ ಎನ್ನ ಬೂಕುದ ಪ್ರತಿನ್ ಓದುದ್ ಅಯ್ಕ್ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ್ ಅಯ್ಕ್ ಪೊಲ್ಲುತಿಲ್ಲ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್ ಪ್ರೊ. ಅಕ್ಷಯ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿ. ಅರೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ಜಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ. ಈ ಬೂಕುಡ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ ಇಚಾರ, ತೆನಸ್ ಪದ್ಧತಿ, ಮರ್ದ್‌ಮಸಿರಿ, ಪಚ್ಚ ಪರಿಸರ, ಕಂಡ–ಗುಂಡ, ಕೃಷಿ ಜಾನಪದ ಕಲೆಕ್ಕುಲು, ಕಂಬುಲ ಬೊಕ್ಕ ನನಲಾತ್ ಇಸಯೊಲೆನ್ ಎನ್ನ ಅನುಭವೊಡ್ ಬರೆದ್ ತೆರಿಪಾದೆ. ಡಿಟಿಪಿ ಮಲ್ತಿನ ಪ್ರೇಮಾ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಮುಖಪುಟ ಮಲ್ತ್‌ನ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್, ಪೊಲ್ಲುಡು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್ ಕುಡ್ಲ, ಬೂಕುನು ಪ್ರಕಟಲ ಮಲ್ತಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯೆರ್‌ಗ್ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಎನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದೊಟ್ಟುಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗ್ ನಿರಂತರ ಸಾಕಾರ ಕೊರೊಂದಿಪ್ಪುನ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿ ಜುಲಿಯೆಟ್ ಸಿಕ್ವೇರಾ, ಮಗೆ ಪುಗರ್ತೆದ ಕವಿ ವಂ। ಫಾ। ಜೊವಿನ್ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಸಿಕ್ವೇರ ಬೊಕ್ಕ ಮಗಲ್ ಜೊವಿಟಾ ಆ್ಯನ್ಸಿಲ್ ಡೆ'ಸಾ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ತುಳುಶ್ರೀ ವಲ್ಲಿಬೋಳ

ಪೊದಿಕೆ ಬುಡ್ಪಾನಗ

1.	ಕಂಬುಲ	13
2.	ಕುಲಕಸುಬು ಮುರ್ತೆ	17
3.	ಚೆನ್ನೆಮಣೆ	23
4.	ಬಾರ್‌ದ ಅಪ್ಪೆ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ	27
5.	ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬೆನ್ನಿ (ಸುಗ್ಗಿ)	32
6.	ಓಡದ ಕುಂಜ್ಞೆ	35
7.	ಕರಾವಳಿಡ್ ನರ್ತೆ	39
8.	ಕಿರ್ಸಿ ಲೋಕೊದ ಕಜ್ಜೊಲು	42
9.	ನೀರ್ ಒಯ್ಪುನ ಪಣೆ	49
10.	ಸಾಗೊಳಿದ ಸೂತ್ರೊಲು	52
11.	ಕೇಕದ ಮರಕಾಲ್ದಿ	56
12.	ಕಾಡ್‌ದ ಲಾಂಬು	60
13.	ದಪ್ಪುನ ಎಲ್ರ್	65
14.	ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪದ್ಧತಿ	70
15.	ಬಾರ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ತೆಕ್ಕರೆ	73
16.	ಬಡಪತ್ತ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ ತಜಂಕ್	76
17.	ಊರ್‌ದ ಮೀನ್‌ಗ್ ಬೂರುದ ಮಕ್ಕೆರಿ	81
18.	ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ	85
19.	ಬೇರ್ ಕಂಡೆ, ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್	91
20.	ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್	97
11.	ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಲ	101
22.	ಬೆನ್ಪಿನ ಕಂಡ ಉನ್ಪಿನ ಕಂಗಣ	104
23.	ಗುಡ್ಡೆದ ಕೇನೆ	109
24.	ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಬುಲೆ	113
25.	ನೀರ್‌ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮೂಲೊಲು	117
26.	ಮುಟ್ಟಿನ ಪಾಡ್ದನ	121
27.	ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್	124
28.	ಬೆನ್ನಿದ ಬರಂಬು ತರೆಮೊಂಜಿ ಕೊರಂಬು	128
29.	ಕುಮೇರ ಬೆನ್ನಿ	131
30.	ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಬೊಕ್ಕಸತ್ಯೊದ ಜನಕ್ಕುಲು	135
31.	ತುಳುವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಲು	140
32.	ಮುಳಿತ್ತ ಮೊಡ್‌ಡ್ ತುರೆತ್ತ ಕೃಷಿ	143

ಕಂಬುಲ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗ್ ನಡತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಕೃಷಿ ಜಾನಪದ ಕ್ರೀಡೆ ಕಂಬುಲ. ಉಂದ್ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ವೈಭವೊ. ಶತಮಾನಕಟ್ಲೆ ಇತಿಹಾಸ ಇತ್ತಿನ ಈ ಕ್ರೀಡೆ ಒಂಜಿ ಕೃಷಿ ಕುಟುಮೊಲೆನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪನೊಲಿ. ಕಂಬುಲದ ಎರ್ಲೆನ್ ದಪ್ಪುನ ಅತ್ತಾಂದೆ ಲಾಭದ ಉದ್ದೇಸೊಡ್ ಏರ್ಲಾ ಸಾಂಕುಜೆರ್. ಎಲ್ಯ ಸಾಗೊಲಿ ದಕುಲು ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಗಿಡವು ಎರ್ಲೆನ್ ಅಕ್ಲೆನಾ ಅನಪತ್ಯೊಗ್ ದಪ್ಪರೆ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಆಂಡಾ... ದಪ್ಪುನ ಎರ್ಲೆನ್ ಕಂಬ್ಲೊಡ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಡ್ ಗಿಡಪ್ಪರೆ ಆವಾಂದ್. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ದಪ್ಪುನ ಎರ್ಲು ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕುನ ಕಮ್ಮಿ. ಕಂಬ್ಲೊಡ್ ಗಿಡಪುನ ಉದ್ದೇಸೊಡೇ ಜತೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಾಂಕುನಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್! ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಸುಮಾರ್ 25 ಕೋಡಿಡ್ ಕರೆ ಬೊಕ್ಕ ಜೋಡುಕರೆ ಕಂಬ್ಲೊಲು ನಡಪ್ಪುನನೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಕಂಬ್ಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್, ಪಂಡ... ದೇವೆರೆ ಸನ್ನಿದಿಡೇ ಕಂಬ್ಲೊಲು ನಡಪ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯ್ಕ್ 'ದೇವೆರೆ ಕಂಬ್ಲ' ಇಂದೇ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಪಗ ಕಂಬ್ಲ ಒಂಜಿ ಊರ್ದ ಜಾತ್ರೆಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಇನಿಕ್ಲಾ ಕೆಲವೊಂಜಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಕೈತಲ್ ಪಡಿಲ್ ಬೂರ್ದಿನ ಕಂಬ್ಲ ಕಂಡೊಲು ಬೊಕ್ಕ

ಮಂಜೊಟ್ಟಿಲು ಉಲ್ಲಾ. ಆಯ್ಕ್ಲೆನ್ ಅಮೆ ಸೂತಕ ಆಯಿನಕುಲು, ಪಂಡ... ಪೆದ್ಮೆದಿ, ಬಂಜಿನಾಲ್, ಏದವೆ ಅಂಚೆನೇ ಪಿದಯ್ ಆಯಿನಾ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಕಡತ್ತ್, ನಡತ್ತ್ ಪೋಯರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂದ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಉಂಡು. ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ವರ್ಸೊಲು ಕರಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಅರಸುಲೆನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಕಂಬ್ಲೊಲೆನ್ 'ಅರಸು ಕಂಬ್ಲಂದೇ' ಪುದರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್... ಮುಲ್ಕಿ ಸೀಮೆದ ಅರಸುಲೆನ ಕಂಬುಲ, ಬಂಗಾಡಿ ಅರಸುಲೆನ ಕಂಬುಲ ಬೊಕ್ಕ ಕಟಪಾಡಿ ಬೂಡು ಕಂಬುಲ ಇಂಚ ನನಲಾತ್.

ನಮ್ಮ ದೇಶೊಗ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ತಿಕ್ಕಿನ ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಬೆನ್ಪಿನಲ್ಪಾ ಗುತ್ತು ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಕೆದ ಕಂಬ್ಲೊಲು ಅಸ್ತಿತ್ವೊಗ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಇನಿಕ್ಕ್ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡ್ ಭೂಸುಧಾರಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಐವ ವರ್ಸೊ ಕರಿಂಡ್. ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡೊಲು ತುಂಡಾಂಡ್, ಮಲ್ಲ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಒಡಿ ಬೂರ್‌ಂಡ್, ಕುಟುಮೊಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಂತೆ ಆಂಡ್, ಬೆನ್ಪಿನಾಯೆ ಕಂಡದ ಯಜಮಾನಿ ಆಯೆ. ಅಪಗ ಪಣವುದ ಕುಂದೆಲ್ ಬತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಕಂಬ್ಲೊಲು ಅಲಕ್ಕ ಉಂತುದ್ ಪೋಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಮಾಗಣೆ ಕಂಬ್ಲೊಲ್ಲಾ ಉಂತುದ್ ಪೊಂಡ್. ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತಿಂಗೊಲ್, ವರ್ಸ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕಂಬುಲದ ಅಭಿಮಾನಿಲು ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆನ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಗೆಡ್ ಕಂಬ್ಲ ಸಮಿತಿಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕಂಬ್ಲ ಕೂಟೊಲೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆರ್, ಇಂಚ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಜಾನಪದ ಕ್ರೀಡೆ ಕಂಬುಲ ಅವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಂಬ್ಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಂದರ್ ಕೊನತ್ತ್ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿದ ಕಂಬ್ಲ ಕೂಟೊಲು:

ಕಂಬ್ಲ ತೀರ್ಪುಗಾರೆರ್ನಾ ಸಮಿತಿದ ಸಂಚಾಲಕೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಇನಿ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ, ಒಡಿಪು ಜಿಲ್ಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಸ್ರೋಡ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಸೇರ್ದ್ ಸುಮಾರ್ 25 ಕಂಬ್ಲ ಕೂಟೊಲು ಉಂಡು. ಇಂದ್ ಮಾತಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೆಲೆಟ್ಟ್ ನಡಪ್ಪುನ ಕಂಬ್ಲೊಲು. ಇಂದ್ ಲಾಭೊಗ್ ಬೋಡಾಡ್ ಸಂಘಟನೆ ಮಲ್ಪುನತ್ತ್, ಸುಮಾರ್ 300ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಂಬ್ಲದ ಎರ್ಲೆ ಯಜಮಾನೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್. 150ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಎರ್ಲೆನ್ ಗಿಡಪ್ಪುನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಕೂಟೊಡ್ ಕಂಬ್ಲೊಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಎರ್ಲೆ ಪಿರಾವುಡೇ ಪುಣೆವುನಕ್ಲು (ಕರೆಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪಾವುನಕ್ಲು, ಬೊಕ್ಕ ಎದ್‌ರ್‌ಪಿರಾ ಉಂತುನಕುಲು) ಸಾರಕಟ್ಲೆ ಜನ ಉಲ್ಲೆರ್, ಅಂಚೆನೇ ಲಕ್ಷಕಟ್ಲೆ ಕಂಬುಲ ಅಭಿಮಾನಿಲು (ವೀಕ್ಷಕೆರ್) ಉಲ್ಲೆರ್. ವರ್ಸೊಗ್ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗಿಡವು ಎರ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕುನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಇಚಾರೊಲು ನಮ ನಾಡ್ದಕ್ಲೆಗ್ ಪೆರ್ಮೆದ ವಿಚಾರ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪರಕೆದ ಕಂಬ್ಲೊಲು:

ತುಳುನಾಡ್ದೊರ್ಮೆ ಸುಮಾರ್ 200, 400, 600, 900 ವರ್ಸೊದ ಇತಿಹಾಸ ಇತ್ತಿನ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಕಂಬ್ಲೊಲು ಸುಮಾರ್ ಕೋಡಿಡ್ ಉಂಡು. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಕುಟುಮೊಲೆಡ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ಪರಕೆದ ಕಂಬ್ಲೊಲು ನಡಪುಂಡು. ಇನಿಕ್ಲಾ ನಡತೊಂದೇ ಉಂಡು. ಅಯ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಕೋಡಿದ ಕಂಬ್ಲೊಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಮುಲ್ಪ ಎಲ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ತೆರಿಪಾವೆ. ಕುಂದಾಪುರ ಕರಿದ್ ವಂಡಾರ್ ಪನ್ಪಿ ಊರುಡ್ ಸುಮಾರ್ ನಾಲ್ನೂದ್ ವರ್ಸ ಇತಿಹಾಸ ಇಪ್ಪುನ ಪರಕೆದ ಕಂಬುಲ ಪಂಡ ಅವು 'ವಂಡಾರ್ ಕಂಬ್ಲ' ಅವು ಅಲ್ಪ ನಡಪುನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾತ್ರೆ ಅಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಊರ್ದಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲೆಟ್ಟ್, ಗೌರವ, ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆಡ್ ನಡಪ್ಪುನ ಕಂಬುಲ. ಮುಲ್ಪದ ಜನಕ್ಲೆನ ಜೀವನ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ತೋಜಾವುನ ವಂಡಾರ ಕಂಬುಲ. ಶತಮಾನೊಡ್ದಿಂಚಿ ಹೆಗ್ಡೆ ಕುಟುಂಬಸ್ತೆರ್ ಪರಕೆದ ಕಂಬ್ಲ ನಡಪಾವುನ ವಂಡಾರದ ವಿಶೇಷ. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ಒಡಿಪುಡ್ದ್ 100–200 ಜತೆ ಎರ್ಲು ಗಿಡಪರೆ ಬರೊಂತ್ತ. ಅಂಚೆನೇ ಒಂಜಿ ತಿಂಗಳ್ ಜಾತ್ರೆದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಮುಲ್ಪ ಕಂಬ್ಲ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೇ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ವರ್ಸೊಗ್ 4 ದಿನ ಕಂಬ್ಲ ಜಾತ್ರೆ ನಡಪುಂಡ್ ಆಂಡಲಾ 50–60 ಜತೆ ಎರ್ಲು ಕರೆಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪುನ ಮುಲ್ಪದ ವಿಶೇಷ ಪನೊಲಿ.

ಮುಲ್ಪದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಪಾಂಡವೆರ್ ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರಕಾರ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕಜ್ಜೊನ್ ಮಲ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶೊಡ್ ವಂಡಾರ್‌ಡ್ ಒಂಜೇ ರಾತ್ರೆಡ್ ಕಂಬ್ಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾಯಾ ಆಯಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡು. ಐನ್ ಎಕ್ರೆ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥ ಪುಷ್ಕರಣಿ (ಕೆರೆ) ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಅಲ್ತ್ ಕಂಬ್ಲ ಕಂಡೊಗ್ ಸುರಂಗ್‌ಡ್ ಮುದಲೆದ ಮುಕೇನ (ನಿಗಳೇಶ್ವರ) ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತ್ ಎಕ್ರೆ ಜಾಗೆಡ್ ಕಂಬುಲ ಕರೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಪಂರ್ದ್ ಪೆಲಕಾಯಿ ತಿಗ್‌ತ್‌ದ್ ತಿನಿಯರೆ ಪೋಯಿನವ್ಲು ಪುಲ್ಲೆ ಆಯಿನೇ ಅವ್ಲು ಮಾಯಾ ಆಯೆರ್. ಇನಿಕ್ಲಾ ಆ ಕಂಬ್ಲದ ಕೈತಲ್ ಅರ್ಧ ಪೆಲಕಾಯಿ ಆಕೃತಿದ ಕಲ್ಲ್ (ಪಾಂಡವೆರೆ ಕಲ್ಲ್) ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಅಲ್ಪದ ಚರಿತ್ರೆದ ವಿಶೇಷತೆ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಸಬ್‌ಜ್ಯೂನಿಯರ್ ಕಂಬ್ಲ:

ಇತ್ತೆ ಕಂಬ್ಲ ಕರೆಟ್ಟ್ ಗಿಡಾವುನ ಪಿರಾಯ ಆಯಿನ ಎರ್ಲು ಕಂಬ್ಲಡ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಆನಗ, ಅಯ್ಕ್‌ಲೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ಜವಾನೆ ಎರ್ಲೆನ್ (ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊದ

ಗೋಣನಕ್ಲೆಗ್), ಕುದಿ ಕಂಬ್ಲಡ್ ತರಬೇತಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕರೆಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪಾವುನ ಬೇಲೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಇಂದೆಡ್ದ್ ಕಂಬ್ಳೊಗ್ ಭವಿಷ್ಯ ಉಂಡುಂದೇ ಪನೊಲಿ ಅತ್ತಾಂದೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇಂದು ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆಚಿಲ್.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇತೊರ್ತೆ ಈ ವರ್ಸೊದ (2025–2026) ಕಂಬ್ಲೊಲು ಸುರಾತ್‌ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ರೀಡೆಲೆಗ್ 'ಫೆಡರೇಶನ್' ಇತ್ತ್‌ದ್, ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಫೆಡರೇಶನ್ ಮುಕಾಂತರ ಸರಕಾರೊಡ್ದ್ ಬೆರಿಸಾಯಾ/ಪಣವುಸಾಯಾ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಇತೊರ್ತೆ ಕಂಬ್ಲಕೂಟದಕುಲು, ಶಾಸಕೆರ್ನಕುಲು ಅತ್ತಾಂದೆ. ಸಂಸದೆರ್ ಸರಕಾರೊಗ್ ಕಂಬ್ಲಕ್ರೀಡಾ ಫೆಡರೇಶನ್‌ಗ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಕೊರ್ತೆರ್ ಅವು ಸರಕಾರೊಡ್ದ್ ಮಂಜೂರ್ ಆದ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಕಂಬ್ಲ ಕೊಟೊಲೊಗ್ಲಾ 'ಕಂಬಳ ಫೆಡರೇಶನ್' ಮುಕೇನಾ ಸರಕಾರೊಡ್ದೇ ಕಂಬ್ಲ ನಡಪಾವುನ ಭಾಗ್ಯ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅವು ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆಚಿಲ್.

❖ ❖ ❖

ಕುಲಕಸುಬು ಮುರ್ತೆ

"ತಾರಿ ಮೂರು ತಂಕರಾ ಕುಜಿಲ್ ನೇಲುಂಡೇ...!
"ತಾರಿದ ಕೊಂಬುಗ್ ಗುದ್ದುನಗಾ ಇರೊಲು ಬೂರುಂಡೇ"

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮುರ್ತೆದ ಕಸುಬು ಜಾಸ್ತಿ. ಎಚ್ಚಾದ್ ತಾರಿ, ಈಂದ್, ತಾರೆ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನ ನಮ್ಮ ಊರುಡು ಬಿರ್ವೆರ್‌ನಕುಲು ಕಲಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಾರ್ದ್ ಅಕ್ಲೆನ ಕುಟುಮೊದ ಪೋಷಣ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನ ಕಾಲಾ ಒಂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಈಂದ್ ಜಾಸ್ತಿ ಬುಲೆವುನೆಟ್ಟ್ ಈಂದ್‌ದ ಕಲಿ ಮೂರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಮ್ಮ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ತಾರೆ, ತಾರಿ ಜಾಸ್ತಿ. ಅಂಚಾದ್ ತಾರಿ ಮೂರುನ ಜಾಸ್ತಿ. "ತಾರಿ ಮೂರು ತಂಕರ ಕುಜಿಲು ನೇಲುಂಡೇ...! "ತಾರಿದ ಕೊಂಬು ಗುದ್ದುನಗಾ ಇರೊಲ್ ಬೂರುಂಡೇ" ಪನ್ಪಿನ ಸಾಲೆ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪದ ಒಂಜಿ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಆಂಡಾ ತಾರಿ ಮೂರುನ ಸುಲಭದ ಕಸುಬು ಅತ್ತ್. ಅವು ಪೂಜಾರಿ, (ಬಿಲ್ಲವ) ಬಿರ್ವೆರ್ ಜಾತಿಗ್ ಸಂದ್‌ದಿನ ಕುಲಕಸುಬು. ಬೇತೆ ಜಾತೆಲಾ ಮೂರುವೆರ್ ಆಂಡಾ, ಅಕ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕೊ ಬೇತೆಕ್ಲೆಗ್ ತಾರಿಗ್ ಬಡತ್‌ದ್ ಕಲಿ ದೆಪ್ಪರೆ ಆವಾಂದ್. ದಿನೊಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್, ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತಾರಿಗ್ ಬಡ್‌ತ್‌ದ್ ಇರ್ವ ಇರ್ವತ್ತೈನ್ ಲೀಟರ್ (ಕುಪ್ಪಿ) ಕಲಿ ಸೊಂಟದ ಭಲೊಟ್ಟ್ ಐವ, ನೂದು ಪೀಟ್ ಮಿತ್ತ್‌ರ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಕನಪುನ ಸುಲಭದ ಸಾಧನೆ

ಅತ್ತ್. ಕಲಿ ಮೂರುನಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡಿಯರೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬಿನ್ನೆರೆಕಟ್ಟರೆ ಇಜ್ಜಿ, ವರ್ಸೊದ 4 ತಿಂಗೊಲ್ ಮಾತ್ರಾ ಅಕ್ಲೆಗ್ ರಜೆ. ಎಣ್ಮ ತಿಂಗಳ್ ತಾರಿ ರಿಪೇರಿ ಮಂತ್‌ದ್ ಕಲಿ ಮೂರುವೆರ್. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಕಡೆಕೈಲ್, ಕೊಡಿಕೈಲ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ವರ್ಸ ಇಡೀಲಾ ಕಲಿ ಮೂರುನ ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ತಾರೆ, ಈಂದ್ ತಾರಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ವರ್ಸ ಇಡೀಲಾ ಗಡಂಗ್‌ಡ್ ಕಲಿ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಆಟಿ ಅಮಾಸೆ ಕರಿನೇ ಸೋಣೊಡೇ ತಾರಿ ಕಟ್ಟುನ ಕಜ್ಜಾ ಸುರು ಆಪುಂಡ್. ಕೆಲವು ತಾರಿಲೆಗ್ ಮುಟ್ಟು ಕಡ್ತ್‌ದ್, ನನ ಕೆಲವು ತಾರಿಲೆಗ್, ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಕೆರ್ಪು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಡ್‌ತುವೆರ್. ತಾರಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ವಾರದುಲಯ್ ಕೊಡಿಕೈಲ್‌ಡ್ ಕಲಿ ಬುಲೆವುಂಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಚೀಪೆ ಕಲಿ, ಪುಲಿ ಕಲಿ ಪರ್‌ದ್ ಪಿಲಿ ನಲಿಕೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಬರ್ಸದ ಪೊರ್ತುಗ್, ಅತ್ತಂದೆ ಚಲಿತ್ತ ಪೊರ್ತುಗ್ ಕಲಿ ಕಮ್ಮಿ, ಸೆಕೆತ್ತ ಪೊರ್ತುಗ್ ಕಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಒಡು, ಓಂತಿ, ತಾರಿಮಡಲೆ, ಪಾಂತೆ, ಎಕ್ಕಲೆ, ಕಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕಿ, ಮಂಗೆ ಇಂದೆಕ್ಲು ಮಾತಾ ತಾರಿದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪುನ ಸುರುತ್ತ ಗಿರಾಕಿಲು, ಆಯ್ಕುಲು ಪರ್‌ದ್ ಒರಿದಿನ ಕಲಿ ತಿರ್ತ್ ಜಾದ್ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ನರಮಾನಿಲೆಕೆ ಪರಿಯರೆ ಆಂಡ್. ಕಲಿಕ್ಕ್ ಒವ್ವೇ ಇಸ ಪಕ್ಕ ತಾಗುಜಿ.

ಚರಿತ್ರೆಲೆಡ್ ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಉಲ್ಲೇಖ:

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಇಸಯೊಡ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಉಲ್ಲೇಖೊಲು ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಉಂಡು, ನಳದಮಯಂತಿಡ್, ಬೊಕ್ಕ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಮುರ್ತೆದಾಯಾಗ್ ಪೆರ್ಮರಿ ನಿಂಗ್‌ನ ಪೊರ್ತುಡ್ ಮುರ್ತೆದಾಯೆನ ತರ್ಕತ್ತಿ ಪೆರ್ಮರಿನ್ ತಿಗಿತ್ತೊಂದು ಪೋಯಿನಾ ವಿಷಯೊಡ್ ಶಾಲೆಡ್ ಕಥೆ ಕೇಂಡಿನ ನೆಂಪು ಉಂಡು. ಮದಿಮೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಮದ್ಮಲ್ ಆಯಿನೆಕ್ಕ್ ಭಟ್ರ್ ಪಡ್ಡೆನಾರ್ ತನ್ನ ಮಗಲೆನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕುಂಟುಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬುಡ್ತಿನ ಕೇದಗೆ (ದೇಯಿ ಬೈದೆತಿನ್)ನ್ ಮುರ್ತೆದಾರ್ ಆಯಿನ ಸಾಯಣ ಬೈದೆರ್ ಎದ್ಕೊಂದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಲೆತೊಂದ್ ಪೋಯಿನಲಾ ಕಥೆಟ್ಟ್ ಕೇಂದೆ. ಭಕ್ತ ಕುಂಬಾರ ಹರಿ ಕಥೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಮುರ್ತೆದ, ಕಲಿತ್ತ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. ನನಲಾತ್ ಇಸಯೊಲು ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಇಸಯೊಡ್ ಉಂಡು.

ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಗ್ ಕಲಿ:

ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆದಪಗ, ಕನ್ಯೊಡ್ ಕೆಯ್ಯಿ ತುಂಬರೆ, ಜಾಲ್‌ಡ್ ಕೆಯ್ಯಿ ಪಡಿಕ್ಕ್ ನೋಪರೆ, ಅಂಚೆನೇ ಬಾರ್ದ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನಾನಿ, ಸುಗ್ಗಿದ ಬೆನ್ನಿಗ್

ರಾತ್ರೆಡ್ ಪೊಡಿಕ್ಕ್ ನೇಜಿ ಪರ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗ್, ಕಲಿತ್ತ ಪರ್ಬನೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಎರೆನಾಂಡಲಾ ಬೇಲೆಗ್ ಲೆತ್ತ್ಂಡ ಇತ್ತೆದ ಲೆಕ್ಕ ವಿಸ್ಕಿ, ಬಿಯೆರ್ ಅತ್ತ್ ಅಪಗ ಕಲಿ ಕನತ್ಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಖುಷಿ. ಬೇಲೆಲಾ ಸಾಗೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ನಟ್ಟಿದ ಕೆಯಿತ ಕಂಡೊಡ್ ಪಿಲಿ ನಲಿಕೆಲಾ ಸುರಾವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಅಲ್ಪಾ ಕೆಲವೆರ್ ಪರಪಗೆನ್ಲಾ ದೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತಾರಿದ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತಲೆಟ್ಟ್ ಹಾಕ್‌ದಿನ, ತರ್ಕತ್ತಿಡ್ ಕುತ್ತುದಿನ ಉಧಾರ್ಮೆಲುಲಾ ಉಂಡು. ಅಯ್ಕೆ ಪನ್ಪಿನಿ "ಕಂಡೊಡ್ ಪುಲಿಕಲಿ ಪರ್‌ದ್ ಪಿಲಿ ಗೊಬ್ಬುನ" ಪಂಡ್‌ದ್. "ತಾರಿದ ಕಲಿಟ್ಟ್ ಊರ್‌ದ ಪಿಲಿಕುಲು ನಲಿಪುನ ಪೆಟ್ಟ್ ತುಯರಾ?" ಇಂಚಿನ ಪದಲಾ ಕಲಿ ಪರ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ವೊಂಬೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಗುತ್ತಾಯ್ದ ಪದ್ಧತಿ:

ಸುಮಾರ್ ಐವ ವರ್ಸ ಪಿರಾವುಡ್ ಮಾತಾ ಊರುಡ್ಲಾ ಕಲಿತ್ತ, ಗಡಂಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅಪ್ರೂಪ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಅಪಗ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆಗ್, ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ 'ಗುತ್ತಾಯ್ದ ಕಲಿ' ಕೊರೊಂತೆರ್ ನಿಚ್ಚೊ ಪೇರ್ ಕನತ್ತಿಲೆಕ್ಕ. ಕಲಿ ಮೂರುನಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ದಿನೋಲಾ ನಾಲ್‌ಕುಪ್ಪಿ, ಆಜಿಕುಪ್ಪಿ, ಪತ್ತ್ ಕುಪ್ಪಿ ಇಂಚ ಕಲಿ ಕನಪಿನ 'ಗುತ್ತಾಯ್ದ ಪದ್ಧತಿ' ಇತ್ತ್ಂಡ್. ತಾರಿ ಮೂರುನಕುಲು ಸುರುಟ್ಟ್ ತಾನ್ ಮೂರ್ದಿನ ಪೂರಾ ಕಲಿ ತನ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ ಕನತ್ತ್ ದಾಸ್ತಾನ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಗುತ್ತಾಯ್ದಕ್ಲೆಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕುಜಿಲ್‌ಡ್, ಕಂದೆಲ್‌ಡ್ ಗೆನ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಪೆರ್. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತು ಆ ಕಲಿ ಕೊನೆಯ್ಜಿಡ ಅಯ್ತ ಬಿಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೊಂತೆರ್. ತಾರಿ ಮೂರುನಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಕೆಲವು ಜನಕ್ಲೆನ ಖಾಯಾಂ 'ಕಟ್ಟೆ ಪೂಜೆ' ಆವೊಂತ್ಂಡ್. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ತಾರಿ ಮೂರುನಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲ್ ಒಂಜಿ 'ಪಟ್ಟಾಂಗ ಕಟ್ಟೆ' ಇಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ, ಅಲ್ಪ ನುಂಗೆಲ್ ಮೀನ್ದ ಚಟ್ನಿ, ಉಪ್ಪಡ್ ಇಂಚ ಚಾಕ್ಣೆಲಾ ದೀಪೆದೆರ್. ಆಕಾಲೊಡ್. ಕಲಿ ಮೂರುನಕ್ಲೇ ನಾಲ್ ಕಾಸ್‌ದಕುಲು. ಗುತ್ತಾಯ್ದ ಕಲಿ ಕನಪಿನಕುಲು ಪೊಸ ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯಿನೇ ವರ್ಸದ ಕಲಿತ್ತ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯ್ತಾ ಬಾರ್ ತುಂಬರೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಮುರ್ತೆದಕುಲು ಗುತ್ತಾಯ್ದಕ್ಲೆನ ಬಾರ್ ಪೊರ್ತುಡ್ ಕೊರ್ಜಿಂದಾಂಡ ಅಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲ್ ಜಪ್ತಿ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ಪೋದು ವಸೂಲಿ ಮಲ್ತೊಂತೆರ್. ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್, ಕಲಿತ್ತ ಬಾರ್‌ಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡಿನಲಾ ಉಧಾರ್ಮೆ ಉಂಡು. ಮುರ್ತೆದಕ್ಲು ಪೊಲಿಕ್ಕ್ ಅರಿ ಕೊರೊಂತಿನ ಉಧಾರ್ಮೆಲಾ ಉಂಡು. ಅಕ್ಲೆನ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕಲಿ ದೆಂಗಾದ್ ದೀದ್ ಅರ್ಜಂಟ್ ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರುದು ಕೆಲವು ಗುಟ್ಟುಡ್ ಕಲಿಮಾರ್ದ್

ಪೊಡಿ ಕಾಸ್ ಮಲ್ತ್ ಬಂಗಾರ್ ಪದ್ದೆಯ್ ಮಲ್ತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಅವ್ವೇ ಅತ್ತ್ ಗುತ್ತಾಯ್ದು ಬಾರ್ ವಸೂಲಿ ಮಲ್ಪರೆ ಪೋದು ಪೆಟ್ಟ್‌ಪುಡೆಲಾ ಆತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಇಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಕಲಿಕ್ಕ್ ಬಾರ್ ಕೊರ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕ್ಲು, ಕಂಡನಿ ಬೊಡೆಗಿ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತಿನ, ಡೈವೋರ್ಸ್ ಆಯಿನ, ಕಲಿ ಪರ್‌ದ್ ಕುಟುಮ ದಿವಾಳಿ ಆಯಿನಲಾ ಮಸ್ತ್ ಉದಾರ್ಮೆಲು ಉಂಡು. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಅಂಚಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಜ್ಜಿ. ಕಲಿ ತಿಕ್ಕುನನೇ ಅಪ್ರೂಪ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಕಲಿತ್ತ ಗಡಂಗ್‌ಲು:

ಸರಕಾರದ ಲೆಕ್ಕೊಡ್ ಕಲಿತ್ತ ಗಡಂಗ್ ಆಯಿನೇ ಅಲ್ಫಾ ಏಲಮುಕು ಉಂತುದ್ ಮುರ್ತೆದಕ್ಲ್ ಮೂರ್ದಿನ ಕಲಿ ಪೂರ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಖಾಯ್ದೆ ಸುರು ಆಯಿನೇ ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಪೊಂಜೊವ್ಲು, ಬೊಕ್ಕ ಖಾಯಾಂ ಕಲಿ ತುಂಬುನಕ್ಲು ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಕಲಿ ತುಂಬುದ್ ಕೊರಿಯರೆ ಸುರಾಂಡ್. ಅಪಗ ಈ ಕಟ್ಪೆಪೂಜೆ, ಬೊಕ್ಕ ಗುತ್ತಾಯಿ ಪದ್ದತಿಕ್ ಕಡಿವಾಣ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಆಯ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಪೋದು ಕಲಿ ಪರಿಯರೆ ಸುರಾಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ "ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಮಲ್ತ್ ರಡ್ಡ್ ಕುಪ್ಪಿ ಕಲಿ ಕೊರ್ಲೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ರಂದ್‌ಂಡ, ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಮಲ್ತ್ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ತೂದ್ ಕನತ್ತ್ ಕೊರೊಂತೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ ಪೊಂಜೊವ್ಲು. ಅಪ್ರೂಪೊಡ್ ಕಲಿ ಕನಯರೆ ಪೋಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್ಲು ಕಲಿ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್‌ದ್, ಅಕ್ಲೆನ ಎದ್‌ರ್‌ಡೇ ಖಾಯಾಂ ಪರ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಟೈಟ್ ಪರ್ಪಾವುನ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಲೆನ ಬಿರ್ದ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಲಿ ಪರಂದಿನಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಕೆಲಸದಕುಲು ಬಯ್ದೆರ್ ಪಂದ್ ಕಲಿಕನರೆ ಪೋಂಡ, ಅಕುಲ್ ಕಲಿ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಕೊರಾಯೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಒರ್ರೊಗ್ ಒರಾ ಕಲಿತ್ತ ಇಲ್ಲಡೆಕ್‌ಂದೇ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕುಜಿಲ್ ಕೊರಿಯರೆ, ಓಡಾಲ್ಯುಜ ಆವೆಗೊಡು ದೀವೊಂತೆರ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ತಾರಿಗ್ ಕಮ್ಮಿಡ್ಲಾ ಎಣ್ಮ, ಪತ್ತ್ ಆಂಡಲಾ ಕುಜಿಲ್ ನೇಲಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಕುಜಿಲ್ ಕಂತಿನೇ ಅಯ್ಯ್ ತಾರಿದ ಮಡಲ್ದ ಪಾಂದಾವು ವೊಯ್ತ್‌ದ್ ಕುಜಿಲ್‌ಗ್ ಒಗ್ಗಿ ಸುಂದೊಂತೆರ್. ಆಟಿದ ಅಮಾಸೆ ಆಯಿನೇ ತಾರಿ ಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ ಮುರ್ತೆದಕುಲು ಸುರು ಮಲ್ತೊಂತೆರ್. ಕಲಿ ತುಂಬರೆ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಂದೆಲ್‌ಲಾ ಓಡಾಲ್ಯುಜಕೊರೊಂತೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಪಾಂದಾವುಡ್ ಕೈಯ್ಯ ತಲೆ, ಕಾರ ತಲೆ, ಸೊಂಟ ತಲೆ, ಕಟ್ಟೊಂತೆರ್, ತಾರಿದ ಬೊಂದೆ ಗುದ್ದುನ ಸಾಹೆತಿಲು ಕಲ್ಲ್, ಬೊಕ್ಕ ಕೋಲು, ತರ್ಕತ್ತಿ, ತಲಾಸ್ ಮಲ್ತೊಂತೆರ್. ತಾರಿಗ್ ಬಡತುನಕುಲು ದಿನಾಲ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಮೆತ್ತೆ ಗಂಜಿ ಉಣೊಂತೆರ್. ತಾರಿಗ್ ಬಡತುನಗ ತರೆ ತಿರ್ಗರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೆತ್ತೆ ಗಂಜಿ ಮರ್ದ್, ಬೊಕ್ಕ ಸಂಪುಲಾ ಮಲ್ತೊಂತೆರ್.

ಕಲಿತ್ತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉಪಯೋಗಲು:

ಮೂರುಬ ತಾರಿಲೆಡ್ ಆಣ್, ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ಜಾತಿ ಉಂಡು. ತಾರಿಮೂರುದು ಕಲಿ ಮಾತ್ರಾ ಅತ್ತ್ (ಬೆಲ್ಲ) ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲ ಮಲ್ತ್ ತಾರಿದನೇ ಒಲಿಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾರೊಂತೆರ್. ಗಡಂಗ್ ದಾಂತಿ ಕಾಲೊಡ್ ನಮ ಮುರ್ತೆದಕುಲು ಎಚ್ಚ ಆಯಿನ ಕಲಿಟ್ಟ್ ಬೆಲ್ಲ ಮಲ್ತ್ ಪೇಂಟೆಗ್, ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಮಾರೊಂತೆರ್. ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಒಂಜಿ ಮರ್ದ್ ಆದ್ ಕೊರೊಂತೆರ್, ಮೆತ್ತೆದ ಗಂಜಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಂತೆರ್, ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ್ ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲೊಗ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ 1000 ರೂಪಾಯಿಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ಬಿಲೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕಮ್ಮಿದಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಅವು ನಕಲಿ ಬೆಲ್ಲ. ಪಿದಯ್ ಊರುಗ್ಲಾ ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲ ಪೋಪುಂಡು, ಪೆದ್ಮೆದಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಕೊನಪೆರ್ ಕಲಿ, ಬೆಲ್ಲ ಬಾರೀ ಆರೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಎಡ್ಡೆ. ಇಡ್ಲಿ ಮಲ್ಪುನ ಬಂದೊಗ್ ಕಲಿ ಬೆರಸ್‌ಂಡ ಬಂದ ಬೇಗ ಉರ್ಗುಂಡ್. ಅತ್ತಂದೆ ಇಡ್ಲಿ ಬಾರೀ ರುಚಿ. ತಾರಿ ಮೂರುನಕ್ಲ್ ಇರೊಲ್, ಮಾರ್ದ್‌ಲಾ ಕಾಸ್ ಮಲ್ತೊಂತೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆ ಊರ್ದ ಮುರ್ತೆದಕುಲು, ಷಷ್ಠಿ, ಕೋಲ, ನೇಮ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಆನಗ ಅಲ್ಪ ಇರೋಲ್ ಮಾರೊಂತೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ತಾರಿ ಪಂರ್ದ್‌ಲಾ ತಿನೊಂತೆರ್ ಅಪಗ. ಜೋರು ತೊಡು ಆಂಡಾ ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನೇ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ತಾರಿ ಪಂರ್ದ್ ತಿಂತಿನಲಾ ಇತ್ತೆ ನೆನಪಾವುಂಡು.

ಇನಿಕೊಡೆಡ್ ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ:

ಅಪಗ ಇತ್ತಿನೆ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತೆ ತಾರಿಲು ಇಜ್ಜಿ, ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಓಡುದ ಇಲ್ಲ್‌ಲು ಆನಗ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ತಾರಿಲೆನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್, ಪಕ್ಕಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾರಿ ಸಂತತಿ ಮುತ್ತೊಂದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಂಬೆ, ಬರೊಣಿ ಉಜ್ಜೆರ್ ತಾರಿದ ಮೋಪುಡೇ ಮಲ್ತೊಂತಿನ ಕಾಲ ಮದತ್ತ್‌ಪೊಂಡು. ತಾರಿ ಮೂರುನಕ್ಲ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಇದ್ಯೆ ಕೊರಿಯೆರ್, ಅಕ್ಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆಗ್, ಪರ ಊರುದ ಸಂಪಾದನೆಕ್ಕ್ ಪೋಯೆರ್. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಕ್ಕ್ ತಾರಿ ಮೂರುವೆರ್, ಈಂದ್‌ಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಜನ, ಕುಜಿಲ್ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲುಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಯೆರ್. ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಬುಡುಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೇತೆ ದಾಲಾ ಆಧಾರ ಇಜ್ಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಸವ್ಲತ್ ಸರಕಾರೊಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಪರಿಯಾರೊಲು ಸರಿಯಾಯಿನ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಮುರ್ತೆದ ಕುಟುಮೊಲು ಬೇತೆ ಕಸುಬುಲೆನ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅವತ್ತಂದೆ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ತಾರಿಗ್ ಬಡತ್‌ದ್ ಕಲಿದೆತ್ತ್ ತುಂಬುದು ಆ ದಿನ್ನದ

ಕಜ್ಜಾನ್ ದಾಯೆ ಮಲ್ಪೊಡ್? ಪನ್ಪಿನ ಚಿಂತನೆಲಾ ಉಂಡು, ಕಲಿ ಪರ್‍ದ್ ಕೆಲವು ಉಬ್ಬಸದಂಚಿನ ಸೀಕುಲು ಗುಣ ಆತಿನ ಉಂಡು. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಕಲಿ ಒಂಜಿ ಮರ್ದ್‌ದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂತೆರ್ ನಮ ಹಿರಿಯೆರ್ನಕುಲು. ಕಲಿ ಪರ್‍ದೇ ದುಂಬುದಕುಲು ಪನೀತ್ ತೆಗ್ಲೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕಲಿ ಮೂರುನಕುಲು ಬಾರೀ ಅಪ್ರೂಪ ಆತೆರ್. ಆ ದಿನ್ನದ ಬೇಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸಹಕಾರ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸರಕಾರೊಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಭಿನ್ನೈತಮಂತ್‌ದ್ ಮುರ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ದ ಸೊಲ್ಮೆಲೆನ್ ಸಂದಾವೆ.

❖ ❖ ❖

ಚೆನ್ನೆಮಣೆ

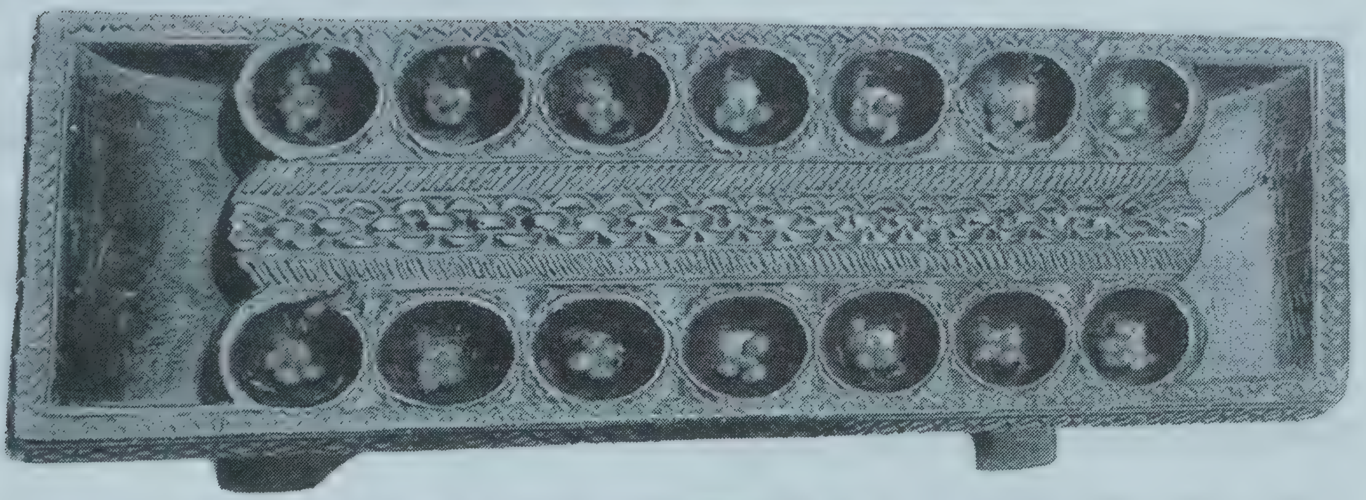

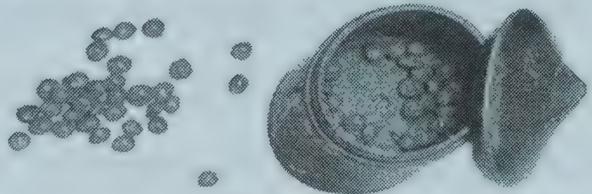

"ಚೆನ್ನಮ್ಮಕ್ಕಾ, ಚೆನ್ನಮ್ಮಕ್ಕಾ ಬಲೇ ನಮ ಚೆನ್ನೆಗೊಬ್ಬುಗಾ"

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ದುಂಬದ ಕಾಲದ (ಪರಪೋಕ್‌ದ) ವಸ್ತ್‌ಲೆಡ್ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಬಾರೀ ಪೆರ್ಮೆದವು. ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬು ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ಬಾರೀ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯಿನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬು. ಆಟಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಸುರು ಆಂಡಾ ಸುಗ್ಗಿದ ಬೆನ್ನಿದ ಪೊರ್ತುಗ್ ಅಕೇರಿ ಆಪಿನ ಗೊಬ್ಬು. ಆಟಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಬೇಲೆ ಕಮ್ಮಿ, ಬರ್ಸ ಜಾಸ್ತಿ. ಹಿರಿಯೆರೆಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಜೊಕುಲ್ ಮುಟ್ಟ ಇಲ್ಲ್‌ಡೆ ಇಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತು. ಬೇಶ, ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಎನೆಲ್ದ ಬೆನ್ನಿ ಮುಗ್ಗಿನೆ ಆಟಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಬೇನೆ, ಬೆಸರ್ ಕಳೆವರೆ 'ಚೆನ್ನೆಮಣೆ' ಗೊಬ್ಬು ಬಾರೀ ಖುಷಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಗೊಬ್ಬು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಟಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಜ್ಜೊಲು, ಪರ್ಭೊಲು ನಡಪಂದಿನ ಆ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಪೊರ್ತು ಕರಿಪರೆ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬು ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಆಪೇದ್‌ಂಡ್. ಧನಿ, ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಪೊರ್ತು ಕಳೆವರೆ 'ಚೆನ್ನೆಮಣೆ'ತ್ತ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಗೆಡ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಕೊರೊನಾ ಕಾಯಿಲೆಡ್ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್, ಸೀಲ್‌ಡೌನ್ ಇತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಗ್ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬು ಮಿನಿ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇತುಡುಂಡ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಆತು. ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಚೆಸ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಕೊರ್ಫಿನ ಇಲ್ಲದುಲಯ್ದ ಕ್ರೀಡೆ.

ಚೆನ್ನೆಮಣೆತ್ತ ಮೂಲ:

ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ, ಬೂಡು, ಬಂಗ್ಲೆಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್

ನಮುನೆದ ಮಣೆಕ್ಕುಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯ್ಪ್ 'ಚೆನ್ನೆಮಣೆ' ಬಾರೀ ಪಿರ್ತಿದವು. ಚೆನ್ನೆಮಣೆ 'ಚೆನ್ನೆ ಪನ್ಪಿ ಮರಟ್ಟ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರಾ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಈ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೇ. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಬರಿಟ್ಟ್‌ಲಾ ಏಳ್, ಏಳ್ ಉರುಂಟು ಗುರಿ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಈ ಗುರಿಕ್ಲೆಗ್ ಮಂಜಟ್ಟಿ ಪನ್ಪಿನ ಕಾಯಿಲೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಗೊಬ್ಬು ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬುಡ್ ಅರಸು ಆಟ, ಬುಳೆ ಪೆರ್ಗ, ಜೋಡು ಪೆರ್ಗ, ಸೊಪ್ಪುಕಟ್ಟ ಬೊಕ್ಕ ಕಟ್ಟೆ ಚೆನ್ನ ಇಂಚನೇ ನನಲಾತ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬರೆ ಆಪುಂಡ್. ಕಾಯಿ ಒಂದಾವರೆ ಮಣೆತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಕೋಡಿಡ್ಲಾ 2 ಗುರಿ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಪೊಂಗ್ಯಾರ್ದ ಕಾಯಿಡ್ಲಾ ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬರೆ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು. ಅಯ್ತ ಶಬ್ದ ಕಾರ್‌ಕಟ್ಟಿನ ಗೆಜ್ಜೆದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ಇಂಪು ಕೊರ್ಪಿನವು ಆಂಡಾ ಈ ಗೊಬ್ಬು ಮಾತ್ರಾ ಇತ್ತೆ ಎಂಕ್ ಮದತ್ತ್ ಪೋತುಂಡು, ಅಯ್ತ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರ ಉಂಡು.

ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಇತಿಹಾಸೊ:

ಚೆನ್ನೆಮಣೆತ್ತ ವಿಶೇಷ ಪಂಡ ತಂಗಡಿ-ಪಲಿ ಈ ಗೊಬ್ಬುನ್ ಗೊಬ್ಬರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ತುಳುವೆರೆನ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವೊಲು ಆಯಿನ ಅಬ್ಬಗ-ದಾರಗ ಪನ್ಪಿನ ತಂಗಡಿ-ಪಲಿ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬುನ ಪೊರ್ತುಗು ಗೊಬ್ಬುಡ್ ಎಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೆಟ್ಟ್ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಚೆನ್ನೆಮಣ್ಣೆಟ್ಟ್ ಹಾಕೊಂದು ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಸೈತೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆ ತುಳುವೆರೆಡ ಜೀವನೇ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ತಂಗಡಿ-ಪಲಿ 'ಚೆನ್ನೆಮಣೆಟ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬುಜೆರ್ ಇಂದ್ ನಂಬಿಕೆ. ರಡ್ಡನೆ ಆದ್ ಈ ಗೊಬ್ಬುನು ಕಂಡನಿ-ಬೊಡೆದಿಲಾ ಗೊಬ್ಬರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ದಾಯೆಪಂಡ, ಚರಿತ್ರೆದ ಪಾಲೆಡ್ ಓದಿನ ಪ್ರಕಾರ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡ್ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಕಂಡನಿ-ಬೊಡೆದಿ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬುದ್, ಬುಡೆದಿ ಕಂಡನಿಡ ಕೋಪೊಡ್ ಅಪ್ಪೆಲ್ಲಗ್ ಗಂಟ್ ಮೂಟೆ ಕಟೊಂದ್ ಪೋಯೆಲುಗೇ. ಅಲೆನ ಇಲ್ಲದಕುಲು ಕೋಪೊಡ್ ಕಂಡನಿ ಎದ್‌ರ್ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕಂಡನಿಯನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಕೆರಿಯರಿಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಗೊಬ್ಬುನು ಕಂಡನಿ-ಬುಡೆದಿ ಗೊಬ್ಬರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಗೊಬ್ಬುಂಡ ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ನಾಡ್‌ದ ತುಳುವೆರೆನಾ ನಂಬಿಕೆ. ಇನಿ ಅಂಚಿನ ಇತಿಹಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ 'ಚೆನ್ನೆಮಣೆ' ದೂರ ಆವೊಂದುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ತುಳು ಜನಪದ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಬರ್ಪಿನ ಬಡಪತ್ತ್ ಪನೊಲಿ.

‘ಚೆನ್ನೆಮಣೆ’ ಎನ್ನ ಎಲ್ಲಿದ ನೆಂಪು:

ಯಾನ್ ಎಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪುನಪಗ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕೂಡು ಕುಟುಮೊಡ್ ಸುಮಾರ್ ಜೊಕ್ಲು ಬಚ್ಚಿರೆದ ಬಲ್ಲಿಡ್ದ್ ಪೊಂಗ್ಯಾರ್ ಕಾಯಿ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕನವೊಂದಿತ್ತ್. ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ತೆಕ್ಕಿದ ಮರತ್ತ ಪೊಲ್ರ್ದ ‘ಚೆನ್ನೆಮಣೆ’ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಟಿಡ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ತಪ್ಪು ಫಜಿರ್‌ದ ನಿತ್ಯೊ ಬೇಲೆ ಆದ್ ಗಂಜಿ ಉಂಡುದು, ದಿನೋಲ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಣೆಲ್ ಸಾಗೊಲಿದ ಪೊರ್ತುಡ್, ಮಸ್ತ್ ಜನ ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡದ ಬೇಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಪೊರ್ತುಡ್, ಎಚ್ಚಾದ್ ಬಾಕ್ಯಾರ್‌ದಂಚಿನ ಮಲ್ಲಕಂಡ ನಡ್ಪಿನಾನಿ, ಮಲ್ಲನಟ್ಟಿದಾನಿ, ಅತ್ತಂದೆ ನಟ್ಟಿ ಮುಗಿತಲಾ ಆಪಿನಾನಿ, ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊವ್ಲೆಗ್, ದಪ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಇಲ್ಲಡೇ ಮಲ್ಲ, ಪಾಯಸ, ಕೊದ್ದೆಲ್ದ ವನಸ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಮಧ್ಯಾನ್ಹ ವನಸ್ ಆಯಿನೇ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ‘ಚೆನ್ನೆಮಣೆ’ಟ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಎನ್ನ ಸಿದ್ಯಪ್ಪೆ ಬೋಳ ‘ಸೆವ್ರಿನ್‌ಬಾಯಿ’ ಮಲ್ಲ ಸಾಗೊಲಿಡ್ ಪುದರ್ ಇತ್ತಿನಾರ್, ಅತ್ತಾಂದೆ ಗಿಡವು ಎರ್ಲು ಇತ್ತಿನಾರ್. ಅರೆಗ್ ನಟ್ಟಿದ ಬೇಲೆದ ಜನಕ್ಲೆಮಿತ್ತ್ ಬಾರೀ ಪಿರ್ತಿ. ಅರೆನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಏರ್‌ಲಾ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಗೊಬ್ಬುಡ್ ಗೆಂದಿನಕ್ಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಎಂಕುಲು ಜೋಕುಲು, ಅಕುಲು ಗೊಬ್ಬುನಪಗ ಬಗ್ಗೊಂದ್, ಕೈತಲ್ ಕುಲೊಂದ್, ಓಂಗೊಂದಿತ್ತಿನ ನೆನಪು ಈ ಪ್ರಬಂಧಗ್ ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊರುಂಡ್.

ಅಪಗ ಪೊಂಗ್ಯಾರ ಕಾಯಿಡ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತ್. ಎಂಕ್ಲೆನ ಕೂಡು ಕುಟುಮ ಪಾಲ್‌ಪಂತೆ ಆಯಿನ ಪೊರ್ತುಡ್ ಮಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿದ ಅಯ್ತ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ‘ಚೆನ್ನೆಮಣೆ’ ಇತ್ತೆ ಒಂಜಿ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರ. ಗೊಬ್ಬು ಮದತ್ತ್‌ದ್, ಅಗತ್ತ್‌ದ್ ಪೊಂಡಲಾ ಅಯ್ತಾ ಪಿರ್ತಿ, ಬೊಕ್ಕ ನೆಂಪು ಜೀವನೇ ಒರಿದ್ಂಡ್. ಚೆನ್ನೆಮಣೆಟ್ಟ್ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಗೊಬ್ಬುನಪಗ ಆ ಮೂಜಿ ಬಿರೆಲ್‌ಡ್ ಏಲ್, ಏಲ್ ಪದಿನಾಲ್ ಗುರಿಕ್ಲೆಡ್ ಕಾಯಿಲು ಸುತ್ತೊಲಾ ಪಾರಾವೊಂದ್, ಪುರೆಡಾವೊಂದು ಪೋನಗ ಆಪಿನ ‘ಚಂಯ್, ಚಕ್ಕ್’ ಶಬ್ದೊಲು ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ತಂಪು ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಪೊಂಗ್ಯಾರ್ದ ಕಾಯಿಲಾ, ಚೆನ್ನೆಮಣೆಲಾ ಇನಿಕೋಡೆ ತೂವೆರೆ ಅಪ್ರೂಪ ಆತ್ಂಡ್. ಆನಿದ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಕೀರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ, ಪುಲ್ಕೊಟ್ಟೆ, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಪೂಲ್, ಸಾಂತಾನಿ, ಅಪ್ಪಲ ಇಂಚಿನ ಪೊರ್ತು ಕರಿಪುನ ತೆನಸ್‌ಡ್ ಚಲಿನ್ ಕುಡ್ತ್ ಗಿಡಪುನ ಆ ಪೊರ್ತುಡ್ ‘ಚೆನ್ನೆಮಣೆ’ ಗೊಬ್ಬುನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಅಪ್ರೂಪದ ಜಾನಪದ ಗೊಬ್ಬು ಇನಿ ಮಾಯಾಕ್ ಆಪಿನ ನಂಕ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಕ್ಲೆನ ದುರಾದೃಷ್ಟ ಪನೊಲಿ. ಅತ್ತಂದೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬದಲಾವೊಂದಿಪ್ಪುನ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ಜನಪದ ಕಲೆಕ್ಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಬರಗಾಲ ಇಂದೇ ಪನಿಯರೇ ಬಾರೀ ಬೇಜಾರ್ ಆಪುಂಡು.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಆಂಡಲಾ ಪೊರ್ತುರ್ ಕರಿದಿಜಿ, ಈ ಮೊಬೈಲ್‌ಡ್ ಲೂಡೊ ದಂಚಿನ, ಬೊಕ್ಕ onlineಡ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವೀಡಿಯೊ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಇನಿ ನಮ್ಮ ಜವನೆರ್, ಜೋಕ್ಲು ಗೊಬ್ಬುದು ಪೊರ್ತುರ್ ಕರಿಪೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಈ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಜಬದಾರಿಕೆ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ ಒರಿದ್‌ಂಡ್. ನನ ಆಂಡಲಾ, ಆ 'ಚೆನ್ನೆಮಣೆ' ದಂಚಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜಾನಪದ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬುನ, ಬೊಕ್ಕ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮಲ್ತೊನೊಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕ್ಲೆಡ ಭಿನ್ನೈತ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

❖ ❖ ❖

ಬಾರ್‌ದ ಅಪ್ಪೆ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ

ತುಳುನಾಡ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಡ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಡಕಾಯ್ ಕರಾವಳಿಡ್ ವರ್ಸೊಲಾ ಬರ್ಸ ಜಾಸ್ತಿ. ಅಂಚಾದ್ ಮುಲ್ಪ ಎಚ್ಚಾದ್ ಬಾರ್‌ದ ಬುಳೆತ್ತ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬರ್ಸ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತಿನ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಲ್ಪ ಬೆನ್ನಿದ ಪುಡೆಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲ್ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಕಂಡೊಲು ದೂರ ಇತ್ತ್‌ದ್. ಆಯಿನ ಬುಲೆ ಕಂಡದ ಪುಡೆಟ್ಟೇ ರಾಶಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಮುಲ್ಪ ಬರ್ಸ ಜಾಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲ್ ಕಿದೆ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಬುಲೆಯಿನ

ಬಾರ್‌ನ್ ನುಂಗಾದ್, ಗಾಲಿಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ಡೇ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕನ್ಯಾ (ಅಕ್ಟೋಬರ್–ನವೆಂಬರ್), ಬೊಂತೆಲ್‌ಡ್ ಪಾಡಿನ ಕಾರ್ತಿದ ಬಾರ್ದ ತುಪ್ಪೆನ್ ಮಾಯ್ (ಎಪ್ರಿಲ್–ಮೇ) ಸುಗ್ಗಿಡ್ ಅರಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುಟ್ಟ್ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ, ಕನ್ನಡೊಡ್ ಕಣಜ, ಕೊಂಕಣಿಡ್ 'ತುಪೆಂ' ಪನ್ಪೆರ್. ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲ್ ಕಿದೆ ಜಾಸ್ತಿ ಇಪ್ಪುನ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಡ್ ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ, ಜಾತಿದ ಬಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಿತ್ತ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಜಿಂಜೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಇಲ್ಲ್ ತೋಱುನಲಾ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಬಿತ್ತ್, ಬಾರ್ ದೀವೆರೆ ಬೊಕ್ಕ ರಾಶಿ ಪಾಡ್ಯರೆ ಜಾಗ್ ದಾಂತಿನೆಟ್ಟ್ ಜಾಲ್‌ಡೇ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿ ಸಾಗೊಲಿ ಸುರು ಆಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಕಾರ್ತಿದ ಬುಳೆತ್ತ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಅರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮುಡಿ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಅಟ್ಟೊಡ್ ಪುಗೆ ಪೋಪಿನಲ್ಪ ದಾಸ್ತಾನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಉದ್ದೇಶ:

ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಒಂಜಿ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಣಾ ವಿಧಾನ. ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡಿನ ಬಾರ್ ತುಱಿಯುಜಿ, ಬಯಿತ ಬೆಚ್ಚನೆಗ್ ದೂಲ್ ಬಾರ್‌ಡ್ದ್ ಜಾರ್ದ್ ತಿರ್ಲ್‌ಡ್ ಜಿಂಜುಂಡ್. ತುಪ್ಪೆನ್ ತೂದ್ ಪೊಲಿಕ್ಕ್ ಅರಿ ಕೊರ್ತಿನಕುಲು ಸಾಲ ಪಿರ ತಿಕ್ಕು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಂಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಚಾಲಿ ಗೇಣಿಗ್ ತುಪ್ಪೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜಾಲ್‌ಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಇಪ್ಪುನೆಟ್ಟಾ ಸಾಲದಕ್ಲೆನ, ಬೊಕ್ಕ ದನಿಕ್ಲೆನಾ ಗೇಣಿದ ಉಪದ್ರ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಪ್ಪೆ ಬೆನ್ಪಿನಾಯಗ್ ಒಂಜಿ ಗೌರವ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಪ್ಪೆದ ಬಾರ್ದ ಆರಿ ಆದ್ ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಇಲ್ಲದ ಅಟ್ಟೊಗ್ ಬಡತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಹಿರಿಯೆರೆ ಕಾಲೊಡ್ 90% ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆನ ಜಾಲ್‌ಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಏರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಅವು ಒಂಜಿ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರಾ. ಇತ್ತೆ ಬಾರ್ ಕಂಡೊಡ್ದೇ ಮಿಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೋದ್ ಅರಿ ಆಪಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ/ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಡು.

ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆದ ಸಂಪ್ರದಾಯ:

ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡ್ಯರೆ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ದಿನ ಆವೊಡ್. ಹಿಂದುಲು ಭಟ್ರೆಡ ಕೇನ್‌ದ್ ಅಮಾಸ್ಯೆ, ಪೂವೆ, ಪುನ್ಯಮೆ, ರಾಶಿ, ನಕ್ಷತ್ರ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಇಂಚ ಪಂಚಾಂಗ ತೂದ್ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ದಿನ ಬೊರ್ಬುಲ್‌ನಕುಲು ಎಚ್ಚಾದ್ ಆಯ್ತಾರಾದಾನಿ ಪಾಡುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಆನಿ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆದಿನ. ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನಾನಿ ಕಿದೆತ್ತ ಗೊಬ್ಬರ ದೆಪ್ಪುಜೆರ್, ಬಾರ್ ಬೆಯ್ಪಾವುಜೆರ್. ತುಪ್ಪೆದ ಬಾರ್‌ಗ್ ಬಿತ್ತ ಕುರ್ವೆ ಗಲಸುಜೆರ್, ಕುಟ್ಮೊಡ್ ಅಮೆ, ಸೂತಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ

ಆನಿ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುಜೆರ್, ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಆವಂದಿನ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ತುಪ್ಪೆದ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಬರಿಯರೆ ಇಜ್ಜಿ. ರಾಯ್ತ್ರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುಜೆರ್, ತುಪ್ಪೆಗ್ ದಿನ ದೀಯಿನೇ ಬಾರ್ ಗಾಲಿಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೀಯೆರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೈಯ್ತ ಬಲ್ಲ್ ಬುಡುದ್ ಪಿಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀವೊಡ್, ಮಡಲ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಮುಡೇದ್ ದೀವರೆ ಉಂಡು ಅಂಚೆನೇ ತುಪ್ಪೆದ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಬೊನ್ಣಂ, ಪರ ಬಾರ್, ಅಂಚನೆ ಬೊರ್ಗಲ್ಲ್, ಕರ್ಬ, ತೀ ಮುಲ್ಲು ಬೊಕ್ಕ ತರೆ ಕುಜಲ್ ಇಂದ್ ಮಾತಾ ತುಪ್ಪೆಗ್ ದೀಯರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಪ್ಪೆಗ್ ತೆಡಿಲ್, ಮಿಂಚ್, ಬೇತೆದಾಲಾ ಅಡ್ಡಂತ್ರ ಬರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಇಂದೆನ್ ಮಾತಾ ದೀಪಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಬೊನ್ಟ್ಯ, ತುಪ್ಪೆದ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಉದಲ್ ಬರಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಾಡುನು. ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನಾನಿ ಎಡ್ಡೆ ಮೀನ್‌ದ ವನಸ್, ತೆನಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಪರಿಯರೆ ಕಲಿಲಾ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಪ್ಪೆದ ಬೇಲೆ ಅಡಿ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಸಿರಿ ದೀದ್ ಒಂಜೇ ಪೊರ್ತುಡು ಕೈದ್ ಮಲ್ಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಅರ್ದೊಡ್ ಬುಡಿಯರೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಲಿ ಪಾಡ್ದ್ ಗಡ್ದ್‌ಡ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಮಲ್ಪುನ ದಿನ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ದಿನ, ಆವೊಂಜಿ ತುಪ್ಪೆ ಸಮ್ಮೇಳನಾ ಪನೊಲಿ.

ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಬಾರ್‌ದ ಸಂಸ್ಕಣಾ ವಿಧಾನ:

ಒಂಜಿ ತುಪ್ಪೆಡ್ ಕಮ್ಮಿಡ್ 10 ಮುಡಿ ಅರಿತ್ತ ಬಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಸ್ತಿ ಪಂಡ 100 ಮುಡಿ ಅರಿತ್ತ ಬಾರ್ ತುಪ್ಪೆಡ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿದಾಯಾನ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ, ಎಲ್ಯ ಬೆನ್ನಿದಾಯಾನ ಇಲ್ಲಡ್ ಎಲ್ಯ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆನಿದ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆ (ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೆನ್ನಿ) ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಬಾರ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡಲಾ ತುಪ್ಪೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಬುಳೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿತ್ತ ಲೆಕ್ಕೊ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬುಳೆ ಆಂಡ ಬಾರ್ ಜಾಸ್ತಿ, ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ ಇತ್ತುದು.

ತುಪ್ಪೆದ ಬಾರ್ ಅರಿ ಮಲ್ಪುನ:

ಮಾಯ್ (ಎಪ್ರಿಲ್–ಮೇ) ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗೊಳ್ಡ್ ತುಪ್ಪೆದ ಅರಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. "ಸುಗ್ಗಿದರಿ ಪಗ್ಗು ಮುಟ್ಟಾ ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕೊ ಸುಗ್ಗಿದ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಳಕೆದ ಬಾರ್ ಒಂತೆ. ಆ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಕೊಯ್ದ್ ಅರಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ. ಅವು ಪಗ್ಗು, ಬೇಶ, ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಗ್ ಉಣಿಯರೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಕೂಲಿ ಲಪ್ಪರೆ ಸರಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಪ್ಪೆದ ಅರಿ ಮುಡಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಗೇಣಿ ದಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರುದ್, ಪೊಲಿತ್ತ ಅರಿತಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರುದ್ ಒರಿದಿನ ಮುಡಿ ಅಟ್ಟೊಗ್ ಬಡತೊಂದು

ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಮರ್ಯಲಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಜಾರ್ದೆ ಮುಟ್ಟ ಪರ ಅರಿ ನನೊಂಜಿ ವರ್ಸೊ ತುಪ್ಪೆದ ಅರಿ ಮುಲ್ಪನಟ್ಟಾ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನಾನಿ, ನೆರೆಕರೆದಕ್ಲು, ಕುಟುಮದಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಮರಕಲೆರೆನ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಪೂರಾ ಇಪ್ಪೇದೆರ್. ಜಾಲ್‌ಡ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬೊಕ್ಕ ವನಸ್ ಆದ್ ಪೊವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಬೆನ್ನಿನಕುಲು (ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕುಲು) ಬೊಕ್ಕ ಮರಕಾಲ್ದಿನಕ್ಲು ಧನಿನ ತುಪ್ಪೆಡೇ ಅಕ್ಲೆನ ಮಜೂರಿದ ಬಾರ್‌ಲಾ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಪ್ಪೆ ಗಿದ್ಪುನಪಗ ಅಕುಲು ಕೊನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ತುಪ್ಪೆದ ಪಿರಾವುದ ಕೆಲವು ಸತ್ಯೊಲು:

ತುಪ್ಪೆದ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ್ ಸಾಲದಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಗೇಣಿದಕ್ಲು ನಂಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ತುಪ್ಪೆನ್ ಸೊಸೈಟಿದ ಲೋನ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಜಪ್ತಿ ಮಲ್ಪುನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಪ್ಪೆನ್ ಬುಡ್ಡಿಡ ಕಿದೆತ್ತ ಎರ್ಲೆನ್ ದೇರೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊ ಎಂಕ್ಲೆ ಕುಟುಮೊಡ್ ಕಾರ್ತಿದ (ಎಣೆಲ್‌ದ) ಬುಳೆ 9 ಮುಡಿ ಕಂಡ ಬೆಂಕಿರೋಗೊಡ್ ಪೂರಾ ಪೊಟ್ಟಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಕೆಯಿ ಕೊಯಿನ ಪೂರಾ ದಲ್ಲ್ ಆಯಿನೆಟ್ಟ್ ತುಂಬುರ್ಜದ (ದಲ್ಲ್‌ದ) ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ಗೇಣಿದಕ್ಲೆನ ಉಪದ್ರೊಗ್ ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಳ್ ಬ್ರೇಕ್ ಪಾಡ್ದಿನಾ ಬೋಳದ 'ಗಿಡ್ದೆರು ಸಾವೆರ್ ಸಿಕೇರ್' ಇಂಬೆರೆನ ಕಾರ್ಬಾರ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. 6 ತಿಂಗೊಳ್ ಬುಡುದು ಗೇಣಿದಕುಲು ಬನ್ನಗಾ ತುಪ್ಪೆ ತೋರುದ್ ಬಯಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಂಬುರ್ಜ (ದಲ್ಲ್) ಕುರಿದ್ ತುಪ್ಪೆ ಪಲ್ಕ್‌ದ್ (ಕುರಿದ್) ಪೋಯಿನೇ ಗೇಣಿದ ಅರಿ ಕೊನೆಯರೆ ಬೋರ್ಲೆ ಗಾಡಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಕಾರ್ಲದ ಸಂಜೀವ ನಾಯ್ಕೆರ್ ಕನನೀರ್ ಜಿಂಜಿದ್ ಬತ್ತಿನ ಸಾದಿಗ್ ಸುಂಕ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಿರಾ ಪೋಯರ್‌ಗೇ ಅಂಚಿನ ಕಾರ್ಬಾರಿ ಎನ್ನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಪನಿಯರೆ ಎಂಕ್ ಇನಿ ಪೆರ್ಮೆ ಅಪುಂಡು. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಗಿಡಾವು ಎರು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮೇಡ್ಲ್ ಕನೆಯಿನ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿದಾರ್ ಕಡಂಬಗುರಿ ಸಾವೆರ್ ಸಿಕೇರಿ. ಅಕಸ್ಮಿಕವಾದ್ ಎಂಕ್ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೊಡ್ ಕೃಷಿದ ಅನ್ಬೋಗ ತಿಕ್ಕಿನ. ಆಯ್ಟ್‌ಲಾ ತುಪ್ಪೆ ಬೇಪಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಬೇಲೆ ಎಲ್ಯ ಪಿರಾಯಿಡ್ ತಿಕ್ಕಿನೆಡ್ಡಾವರಾ ಇನಿ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆದ ಇಸಯೊಡ್ ಬರೆದ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಕಜ್ಜಾ ಉಂದ್ ಎನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಅಂದೇ ಪನೊಲಿ.

ಎನ್ನ ಊರ್ದ ತುಪ್ಪೆಲು ಒಂಜಿ ನೆಂಪು:

ಬಂಡಸಾಲೆ ತುಪ್ಪೆ, ನಡಿಲ್ಲಾ ಸೆವ್ರಿಲ್ ಬಾಯಿನ ತುಪ್ಪೆ, ಮಿತ್ತರಾಡಿ ತುಪ್ಪೆ,

ಉಮ್ಮನ ಪಾಲ್ ತುಪ್ಪೆ, ಬಣಸಾಲೆ ತುಪ್ಪೆ, ಕಟ್ಟದಡಿ ತುಪ್ಪೆ, ಅಂಬರಾಡಿ ತುಪ್ಪೆ, ಪರಾಡಿ ತುಪ್ಪೆ, ಬೋಳಗುತ್ತು ತುಪ್ಪೆ, ಕಡಂಬಗುರಿ ತುಪ್ಪೆ, ಪಾಲಿಂಗೇರಿ ತುಪ್ಪೆ, ಉಮ್ಮನ ಪಾಲ್ ತುಪ್ಪೆ, ಪೊಸಲ್ಲಾ ಜೇನಿ ಪರ್ಬುಲೆನ ತುಪ್ಪೆ, ಮರಿಮಾರ್ ಗುತ್ತುದ ತುಪ್ಪೆ, ಇಂಚ ಎನ್ನ ಊರು ಬೋಲಡ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ನನಲಾತ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆಲು ವರ್ಸೊಲಾ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆ ಜಾಲ್‌ಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡಿಯರೆಂದೇ ಶಾಶ್ವತ ಕಟ್ಟೆಲು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಇನಿಕ್ಲಾ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲ್‌ಲೆನ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂಡು. ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುಜೆರ್ ಆಂಡಲಾ ಅಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ತುಲಸೀ ಕಟ್ಟೆ ದೀಪೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಾಜನ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಬ್ಬೆ ಪಾಡುನ ತೂವರೆ ಇನಿಕ್ಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡ್.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಅಂಚಿನ ಕಂಡೊಲು ಮಾಯಾಕ ಆಪಿನ ತೂಂಡಾ, ಸಾಗೊಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಎರು ಕೈಕಂಜಿ ಮಾಯಾಕ ಆಪಿನ ಈ ಕಾಲೊಡ್ ತುಪ್ಪೆದ ಇಸಯೊಡ್ ಪನಿಯರೆ ನಂಕ್ ಯೋಗ್ಯತೆ ದಾಂತಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಆತ್ಂಡ್. ದಪ್ಪುನ ಎಲ್ಯ ದಾಂತಿ ಕಾಲೊಗ್ ತುಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಳೆವೊನ್ನ ಸತ್ಯೊನು ನಂಬಿಯರೆ ಬಂಗ ಆವಾಂದ್. ಆಂಡಲಾ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್, ಕಂಡ ಬೆನ್ಪಿನ ಬೊಕ್ಕ ತುಪ್ಪೆ ಬೇತಿನ ನನಲಾತ್ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಅಳಿಯಂದ್ ಅವು ಖಂಡಿತ. ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಈ ಜಲ್ಮೊಡ್ ನನೊರಾ ಬರ್ಪಿನ ಎಂಕ್ ನಂಬಲ್ಗೆ ಇಜ್ಜಿ, ಆಂಡಲಾ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅಳಿಯಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಯಾನ್ ಕಡಾಕಡಿ ನಂಬುವೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ 'ನಂಬಿನವ್ಲು ಇಂಬು ಉಂಡು' ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಂಬಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ದ ಜನಕ್ಕುಲು ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆ ಒರಿಪಾವೆರ್, ಆ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ಸಾದನೆ ಬರೊಡ್ ಬೊಕ್ಕ ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಒಂತೆ ಆಂಡಲಾ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಪಾವುನ ಕಜ್ಯೊನ್ ಮಲ್ಪೊಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಭಿನ್ನೈತ ಮಲ್ತೊನುವೆ.

❖ ❖ ❖

ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬೆನ್ನಿ (ಸುಗ್ಗಿ)

ಸುಗ್ಗಿದ ಬೆನ್ನಿಗ್ 'ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬೆನ್ನಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂದೇ ಪನೊಲಿ. ದುಂಬುಡ್ದಿಂಚಿ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಡೇ ದೇವೆರೆನ್ ತೂಯಿನಕ್ಲು. ಬೇಲೆ ಪಂಡ್‌ಂಡಾ ಪೊರ್ತುಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಮುಗ್ಯೊಡ್. ಅಯ್ತಾ ಮದ್ಯೊಡ್ ಬೇತೆ ದೇವೆರೆನ ದರ್ಶನ ಆವೊಡ್‌ಂದ್ ಇಜ್ಜಿ. ಇಡೀ ವರ್ಸಲಾ ಕಂಡೊಡ್ದ್ ಜಾಲ್‌ಗ್, ಜಾಲ್‌ಡ್ದ್ ಬೈಲ್‌ಗ್, ಇಜ್ಜಿಡ ಬೊಟ್ಟುಗ್ ಅಕ್ಲೆನ ಇಡೀ ದಿನತ್ತ ಕಾಯಕ. ವರ್ಸೊಡ್ ಮೂಜಿ ಬುಲೆ ಅಯ್ತಾ ಇಡೆಟ್ಟ್ ತರಕಾರಿ, ದಾನ್ಯ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್. ಸಂತೆ, ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗ್ ಪೋವಂದೆಲಾ ದಿನ ದೆಪ್ಪೇದೆರ್. ಬಾನದ ನೀರ್‌ಡ್ ಎನೆಲ್, ಕಟ್ಟದ, ಕೆದುತ್ತ ನೀರ್‌ಡ್ ಸುಗ್ಗಿ, ಪನೆತ್ತ ನೀರ್‌ಡ್ ಕೊಲಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಗೇಣಿ ಕೊರುದ್‌ಲಾ ಉಣಿಯರೆ ಅರಿ ಇಯಾದ್‌ಂಡ್. ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಗೇಣಿ ಕೊರಿಯರೆ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಚಾ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಉಣಿಯರೆ ಯಾರಂದೆ ಬೇತೆಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಪೊಲಿಕ್ಕ್ ಅರಿ ಕನವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸಾಲೊಡ್ ಬೂರ್ದ್ ಅಕೇರಿಗ್ ಜೀವ ಕಳೆವೊಂದಿನಕ್ಲುಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ಅಂಚಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನಿ ಕೋಡೆಡ್ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಾ ಮಸ್ತ್ ಲಾಭ ಮಲ್ಪುನ ಅಬಿಲಾಸೆಡ್ ಜಾಸ್ತಿ, ಸಾಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಲ್ತೊನ್ನ ರೈತೆರ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು.

ಸುಗ್ಗಿ ರಡ್ಡನೇ ಬುಲೆ:

ಸುಗ್ಗಿ ಬೆನ್ನಿ ಬಾರೀ ಬಂಗೊಡ್ ಬೆನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎನೆಲ್‌ಗ್ ಸತ್ಯದ ಬುಲೆ

ಆದ್ ಮೊರಾಡ್ಡೆ, ದೊಡ್ರೆ, ಕಿನ್ನಿತ್ತ್, ಗಂದಸಾಲೆ, ಗುಡ್ಡು ಬೊಲ್ಲೆರಿ, ರಾಜಕಾಯ್ಮೆ, ಸನ್ನ ಬೊಲ್ಲೆರಿ, ಚಾವ್ಲಾ ಕಣ್ವೆ, ತೊಂದುರ್ ಇಂಚಿನ ನನಲಾತ್ ಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಬುಳೆ ಬುಳೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡಾ ಸುಗ್ಗಿಗ್ ಅಥಿಗಾರೆ, ಇರ್ವ ನಂಬರ್, ಮೂಜಿ ನಂಬರ್, ಪದ್ನಾಲ್ ನಂಬರ್, ಕಂಡೆಲ್ ಕುಟ್ಟಿ, ಮುಂಡಾಲೆ ಇಂಚಿನ ನನಲಾತ್ ಸತ್ಯದ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಬುಳೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೀರ್ ಕಮ್ಮಿ ಇಪ್ಪುನಲ್ಪ ಕಮ್ಮಿ ಅವದಿಡ್ ಬುಳೆವುನ ನೇಜಿ ಪಾಡುನ, ಬೊಕ್ಕ ಬೈಲ್ ಕಂಡೊಗ್ ಜಾಸ್ತಿ ಅವದಿದ, ಜಾಸ್ತಿ ದಿನೊಡ್ ನಡ್ಪಿನ, ಅಕೇರಿಗ್ ಕೊಯ್ಪಿನ ಬಿತ್ತ್ ನೇಜಿ ಪಾಡುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಬೊಟ್ಟುದ ನೇಜಿ:

ಎನೆಲ್ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡ್ ಬೊಟ್ಟುಡ್ ಒಂತೆ ಕಂಡೊನ್ ಸುಗ್ಗಿಗ್ ನೇಜಿ ಪಾಡರೆ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎನೆಲ್ ಬೆನ್ನಿ ಮುಗಿನೇ ಆ ಬೊಟ್ಟುಡ್ ಸುಗ್ಗಿದ ನೇಜಿಗ್ ದಪ್ಪರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಗುಡ್ಡೆದ ತಪ್ಪು, ಕಿದೆತ್ತ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡ್ದ್ ನೇಜಿದ ಕಲಕ್ಲೆನ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡೊಗ್ ಬರಿ ಮಣ್ಣ್ ಮೆತ್ತ್‌ದ್ ಸೋಣ ತಿಂಗಲ್ ಸುರುಟ್ಟೆ ಕಂಡ ಕೊರ್ದ್ ಬಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎನೆಲ್ದ ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಯಿದ್ ಆಯಿನೇ ಆ ಬೊಟ್ಟುದ ನೇಜಿನ್ ಪೊಡಿಕ್ಕ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ನೀರ್‌ಗ್ ಪರ್ತ್‌ದ್ ಕನ್ಯಾ ಬೊಂತೆಲ್ದ್ ಸುಗ್ಗಿದ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ನಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸುಗ್ಗಿದ ಕಂಡೊಡ್ ಎನೆಲ್ದ ಒಡ್ಡು ಎಡ್ಡೆನೇ ಕುರಿಯೊಡ್. ಅಯ್ಕ್, ಆಜಿ ಏಲ್ ಉರ ದಪ್ಪೊಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪುಣಿಕ್ಲೆಗ್ ಬರಿ ಮಣ್ಣ್ ದೀವರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿದ ಕಂಡೊನ್ ತೂಯರೆ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು, ಶೃಂಗಾರ, ಅಯ್ತೆ, ಮಲ್ತೊಂತೆರ್. ಅಯ್ಕೇ ಅವ್ವೆನ್ 'ಬಂಜಿನಾಲ್' ಬೆನ್ನಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಂಡ ಪುಡೆ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಪುಡೆಕ್ಕ್ ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್ ಮೆತ್ತ್‌ದ್ ನಡಿನ ಕಂಡ 'ಬಂಜಿನಾಲೆನ' ಲೆಕ್ಕನೇ ತೋಜೇದ್‌ಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿ ಸಾಗೊಲಿದ ಪೊರ್ತುಡ್ ಆ ಪರಿಸರನೇ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ್ ತೂಪಿನನೇ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲು.

ಗುಡ್ಡೆದ ಅಂಬಿ ಪೆಜ್ಜುನ ಕಜ್ಜಾ:

ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಜೋಕ್ಲೆಕ್ಲಾ ಕೆಲವು ನಿಚ್ಚ ಮಲ್ಪುನ ಕಜ್ಜೊಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ದೇರ್ದ್ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಒಂಜಿ ಬಟ್ಟಿ ತಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಅಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಅಂಬಿ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟೆಯರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ನಾಲ್ ಜನೊಕ್ಕ್ ನಾಲ್ ಮುಟ್ಟೆ ಮಲ್ಪರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಅಂಚೆನೇ ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಪಿರಾ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಯ್ಯಗ್ ಗುಡ್ಡೆದ ಎಂಕ್ಲೆ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಪಿರಾ ದೇರೊಂದ್ ಬನ್ನಗ ಒಂಜಿ ಬಟ್ಟಿ ತಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ

ಅಂಬಿ. ಇಂಚನೇ ಸುಗ್ಗಿದ ನಟ್ಟಿ ಸುರು ಆನಗ ಜೋಕ್ಲೆನಾ ನಾಲ್ ಕಂಡೊಡ್ ನಾಲ್ ಮುಟ್ಟೆ ಗೊಬ್ಬರ ಆಪೇದ್‌ಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿದ ನಟ್ಟಿಗ್ ಬೊಟ್ಟುಡ್ ನೇಜಿ ಪರ್ಪರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ರಜೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಎಂಕ್ ರಜೆ ಇತ್ತ್‌ಜಿ ಯಾನ್ ಸಾಗೊಲಿದ ಯಜಮಾನೆ ಆದಿತ್ತೆ. ಕಂಡ ದಪ್ಪುನ, ಎರುಕಟ್ಟುನ, ಬರಿ ಮಣ್ಣ್ ಪೂಜುನ, ಕೆಯಿ ತುಂಬುನ, ಗೊಬ್ಬರ ಕಂಡೊಗ್ ಪಸೆರುನ, ಬಿತ್ತುನ, ನೇಜಿ ನಡ್ಪುನ, ನೇಜಿ ತುಂಬುನ ಇಂಚ ಬೆನ್ನಿದ ಪೂರಾ ಬೇಲೆಲು ಎನ್ನ ಜವಾನಾದಿಕೆಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಅವಕಾಶ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬೊಟ್ಟುಡ್ ರಾತ್ರೆಡ್ ನೇಜಿ ಪರ್ಪುನ, ಅಪಗ ಪದ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುನ, ತಾರಿದ ಕಲಿಕನತ್ತ್‌ದ್ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಪರ್ಪಿನ, ಅಂಚೆನೇ ತೆಕ್ಕರೆದ ಪೊಸ ಅರಿತ್ತ ಮಣ್ಣಿ ತಿಂದ್‌ದ್. ರಾತ್ರೆ ಇಡೀ ಕಂಡೊಡ್ ಲಾಟನ್ ದೀದ್, ಅತ್ತಂದೆ ತಿಂಗಲ್ದ ಬೊಲ್ಪುಗ್ ನೇಜಿ ಪರ್ತ್‌ದ್ ಮನದಾನಿ ಅತೇ ನೇಜಿ ಕೋರ್ದಿನ ಕಂಡೊಗ್ ನಡ್ತಿನ ಆ ಬೇಲೆ ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಕಷ್ಟದ ಪೊರ್ತುಡ್ ಇಷ್ಟ ಕೊರಿನವು. ಸುಗ್ಗಿದ ಕಂಡೊಗ್ ಗುಡ್ಡೆದ ಅಂಬಿ ತುಂಬಿನ, ಬೊಟ್ಟುಡ್ ನೇಜಿ ಪರ್ತ್‌ದ್ ಬೈಲ್‌ಗ್ ನಡ್ತಿನ ನೆಂಪು ಅವು ಎಂಕ್ ಮಸ್ತ್ ತೃಪ್ತಿ ಕೊರ್ತುಂಡ್.

ಇನಿತ್ತ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಸುಗ್ಗಿ:

ಇತ್ತೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ. ಅತ್ತಂದೆ ಆನಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಸತ್ಯದ ಬುಲೆಕ್ಕುಲು, ಸತ್ಯದ ಜನಕ್ಲು ಪೂರಾ ಕರಿದ್, ಇತ್ತೆ ಬೆನ್ನಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಸರಕಾರಿ ಬಿದೆಕ್ಲು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬುಲೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆನ್ನಿ ಅಂಚಾದ್ ಇತ್ತೆ "ಸುಗ್ಗಿಯಾ!... ಪಗ್ಗುವಾ!" ತೆರಿಯಂದ್. ವಟ್ಟಾರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಬೆನ್ನಿದ ಇಸಯೊಡ್ ನಮ್ಮ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಜಬದಾರಿಕೆ ನಮ ಮಿತ್ತ್ ಉಂಡು. ಇಜ್ಜಿಡ ಎಲ್ಲೆದ ಪೀಲಿಗೆಡ 'ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ವಾ ಮರಟ್ಟ್ ಬುಲೆವುಂಡ್?' ಪಂಡ್‌ದ್ ಒರಿಯಕ್ಕೊರಿ ಕೇನುನ ಕಾಲ ಜಾಸ್ತಿ ಪಿರಾವು ಇಜ್ಜಿ.

❖ ❖ ❖

ಒಡದ ಕುಂಜ್ಞೆ

ಊರುದ ಒಡೊಗ್ ನಾಡ ದೋಣಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂದೊಂಜಿ ಸುದೆ ಕಡಪುನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹೆತಿ. ಪಾಂಪು, ಸಂಕ, ಸರಿಗೆದ ಸಂಕ ಇಂದ್ ಮಾತಾ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಸುದೆ ಬೊಕ್ಕ ಮೋರಿ ಕಡಪರೆ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಾದನೊಲು. ಮಸ್ತ್ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕಲ್ಲ ಪಾಂಪು, ಮರತ್ತ ಪಾಂಪುಲೆನ್ಲಾ ಗಲಸುವೆರ್. ಪ್ರಗತಿ ಆವಾಂದಿ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಇನಿಕ್ಲಾ ಜನಕ್ಲ್ ಒಡ, ನೇಲ್ ಸಂಕೊಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರತ್ತ ಸಂಕೊಲೆನ್ ಗಲಸುನ ಉಂಡು. ಮರ್ಯಾಲೊಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಬೊಲ್ಲ ಬನ್ನಗ ಈ ಸಾದನೊಲೆನ್ ಗಲಸುವೆರ್. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ದಾಂತೆ ಕುಗ್ರಾಮೊಲೆಡ್ ಮರ್ಯಾಲೊಡ್ ಸುದೆಟ್ಟ್ ನೀಂದುನ ಅತ್ತಾಂದೆ, ಇಲ್ಲಡೇ ಕುಲ್ಲುನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಲಾ ಉಂಡು. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸುದೆಕ್ಲೆಗ್ ಮರ್ಯಾಲದ 3–4 ತಿಂಗಳ್ ಮಾತ್ರಾ ಒಡ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿನೇ ಒಡ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪಾಯರೆ ತಡ ಮಲ್ತಿನಾಂಡ ಮಲ್ಲಕ್ಲೆಗ್ ಪೇಂಟೆಗ್, ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋವರೆ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಆಯರೆ ಈಯೆರೆದ ಕೊಲಿಕೆ ತತ್ತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಜೊಕ್ಲೆಗ್ ಸಾಲೆ ಸುರು ಆನಗಾ ಒಡ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿಕ್ಲಾ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಒಡ ಉಂಡು. ಸುದೆ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಅಕ್ಲೆ ಅಕ್ಲೆನ ಸ್ವಂತ ಎಲ್ಯ ಒಡೊಲು (ನಾಡ ದೋಣಿ) ಇನಿಕ್ಲಾ ಉಂಡು.

ಎಂಕ್ಲೆ ಊರ್ದ ಒಡದ ಕಡಿಕ್ಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಪನ್ಪಿನಾಂಡಾ:

ಯಾನ್ ತೂಯಿಲೆಕ್ಕೊ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಕೈತಲಾದ್ ಊರುಡ್ 'ನಾಗಲ್ಲ್' ಪನ್ಪಿನಲ್ಪಾ ಸುದೆತ್ತ ಕಡಪುಕಡಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಒಂತೆ ದೂರ ಕಡಂದಲೆಡ್ 'ಆಳಗುಂಡಿ' ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ, 'ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ' ಪನ್ಪಿನಂಚಿನ ಮೂಜಿ ಕೋಡಿದ

ಎಲ್ಯಾ ಸುದೆಕ್ಲ್ ಸೇರ್ದ್ ಶಾಂಭವೀ ಸುದೆಟ್ಟ್ ಕಡಪುಕರ್ಯಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಒಂಜನೇ ಬೋಲಿದಕುಲು ಬರ್ಪಿನಕ್ಲೆನ ಕಡಿ, ರಡ್ಡನೇ ಕಡಂದಲೆದಕ್ಲು ಬರ್ಪಿನ ಕಡಿ, ಅಂಚೆನೇ ಸಚ್ಚೇರಿ ಪೇಟೆದಕುಲು ಬರ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಜಂಕ್ಷನ್. ಆ ಓಡದಕರ್ಯ ಮೂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ದಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಓಡ, ಇರ್ವೆರ್ ಕುಂಜ್ಞನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ಯಾನ್ ಎಲ್ಯಪ್ಪುನಪಗ ನಾಗಲ್ಲ್‌ಡ್, ಗಂಗಯ್ಯ, ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಜಾರಪ್ಪಣ್ಣ ಪನ್ಪಿನ (ಕುಂಜ್ಞನಕ್ಲು) ಅಂಬಿಗನಕ್ಲ್ ಇತ್ತೆರ್. ಆಳಗುಂಡಿ ಕಡಪುಕರ್ಯಡ್ ಬೇಚಣ್ಣೆ, ದೇಜಪ್ಪಣ್ಣೆ ಪನ್ಪಿನ ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯೆ ಕುಂಜ್ಞಂನಕ್ಲ್ ಇತ್ತೆರ್. ಆ ರಡ್ಡ್ ಓಡದ ಕಡಿಕ್ಲೆಡ್ಲಾ ಮರ್ಯಲದ ಮೂಜಿ, ನಾಲ್ ತಿಂಗೊಲ್ ಮಾತ್ರಾ ಓಡ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಊರ್ದ ಓಡ ಕಟ್ಟುನ ಕಡಿಕ್ಕ್ ಅತ್ತಂದೆ ಕಡಪುನ ಕಡಿಕ್ಕ್ 'ವೋಡದ ಕರ್ಯ'ಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಓಡ ಒಚ್ಚುನಾಯಾಗ್ "ಓಡದ ಕುಂಜ್ಞಿಂ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಓಡ ಒಚ್ಚುನ ಜಾನ್ ಟೆಲ್ಲಿಸ್ ಮಾಷ್ಟ್ರ:

ಶಾಂಭವಿ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಅರೆಗೊಲೊಡ್ ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಬೋಳಕೋಡಿ ಶಾಲೆದ ಕೈತಲ್ಡ್ ಮಾರಗುತ್ತು ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಅರೆಗೊಲೊದ 'ಕಡಪು ಕರ್ಯ' ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಶಾಲೆದ ಮರ್ಯಲದ ಓಡೊನ್ ಮಿತ್ತ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟದ ಉಂತುದಿ ನೀರ್‌ಡೇ ಅಲ್ಪದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಯರೆ ಈಯರೆ ಕಡಪವರೆ ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಅವ್ವೇ ಸಾಲೆದ ಹೆಡ್‌ಮಾಷ್ಟ್ರ ದಿ। ಜಾನ್ ಟೆಲ್ಲಿಸ್ ಕಾಂಡೆ ಶಾಲೆದ ಜೊಕ್ಲೆನ್ ಓಡೊಡೇ ಆಯೆರೆಗ್ ಕೊನೊಯೆರ್ಡಾ ಅಂಚೆನೇ ಬಯ್ಯಗ್ ಪಿರಾ ಈಯೆರೆಗ್ ಕನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂತುದಿ ನೀರಾಯಿನೆಟ್ಟ್ ಒರ ಜಲ್ಲಾ ನೀರ್‌ಗ್ ಊರುಯೆರ್ಡಾ ಒಂಜೇ ತಾಂಗ್‌ಡ್ ಓಡ ಆಯೆರೆಗ್ ಮುಟ್ಟೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಜಾನ್ ಟೆಲ್ಲಿಸೆರೆನ್ ಓಡದ ಮಾಷ್ಟ್ರಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೇದೆರ್. ಆರ್ ರಜೆಟ್ಟ್ ಪೊಯೆರ್ಡಾ ಯಾನ್‌ಲಾ ಅವ್ವೇ ಶಾಲೆದಲ್ಪ ಪೊಷ್ಟಾಪಿಸ್‌ಡ್ 'ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಅರೆನ ಓಡ ಒಚ್ಚುನ ಬೇಲೆ ಎಂಕ್' ಒಪ್ಪಿಸಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆವರೆ ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್ರ್, ಅರೆನ ಮೆಗ್ಗ್ಯೆ ಜಯಶೀಲ ಮಾಷ್ಟ್ರ ಬೊಕ್ಕ 'ಟೆಲ್ಲಿಸ್ ಮಾಷ್ಟ್ರ್‌ಲಾ' ಪ್ರೇರಣೆ ಇಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಅಕ್ಲ್ ಮೂವೆರ್ಲಾ ಎನ್ನ ಗುರು ದೇವೆರ್‌ನಕುಲು. ಮರ್ಯಾಲೊಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಬೊಲ್ಲ ಇತ್ತ್ಂಡ ಜೋಕ್ಲು ಆಯೆರೆಗ್ ಕಡಪುನಟ್ಟ, ಮಾತಾ ಮಾಷ್ಟ್ರ, ಟೀಚರ್‌ನಕುಲು ಓಡದ ಕರ್ಯಡ್ ಇಪ್ಪೇದೆರ್.

ನಾಡದೋಣಿದ ವಿಷೇಶತೆ:

ನಿಕುಲ್ ಕೆಂಡುದುಪ್ಪು. ಭಕ್ತ ಪುರಂದರದಾಸೆರ್ನ ದಾಸ ಕೀರ್ತನೆಡ್ ಅಂಬಿಗಾ ನಾನಿನ್ನ ನಂಬಿದೇ... ಜಗದಂಭಾರಮಣ ನಾ ನಂಬಿದೇ... ಪನ್ಪಿನ ಪದ. ಅಯ್ಟ್ ಓಡದ ವಿಶಯೊಡ್, ಕುಂಜ್ಞನ ಇಸಯೊಡ್ ಸರಿಯಾದ್ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತ್‌ದುಂಡು. ಕುಂಜ್ಞೆ (ಅಂಬಿಗೆ) ನೀರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್‌ರ್ದ್ ಪೋಪಿನ ಬಂಡಿದ ಪಾಯ್ಲೆಟ್ (ಚಾಲಕೆ) ಪನೊಲಿ. ನೀರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಇಪ್ಪುನ 'ಮುಗುಲಿ' ಇಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ. ಒಂಜಿ ರಯ್ಲ್ ಪಟ್ಟೆ ತತ್ತ್‌ಂಡಾ ಎಂಚ ಆವು? ಅಂಚೆನೇ ಒಂಜಿ ಕುಂಜ್ಞನ ಜಲ್ಲಾ ಪೊಲ್ಲಿಂಡಲಾ ಆವು. ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಓಡದ ಕಡಪುದ ಕಾಸ್ ಕೇಂಡಿನೆಕ್ಕ್... ಒರಿ 'ಯಾನ್ ನಿನ್ನ ಕುಟುಮದಾಯೆ ಅತ್ತಾ ಮಾರಾಯಾ ಪಂಡೆಗೆ!' ಆಯ್ಕ್ ಕುಂಜ್ಞೆ ಪಂಡೆಗೇ 'ಸಂತಾನ ಕುಟುಮೊಗ್ ಮಡುಪಾಡ್ ಮಗಾ ಎನ್ನ ಕಡಪುದ ಕಾಸ್ ಕೊರು!'. ಪಂಡೆಗೇ...ಅಂಚೆನೇ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಓಡದಾಯೆ ಇಜ್ಜೆಂಡ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಕಾಸ್ ಇಜ್ಜಿಡ ಸುದೆಟ್ಟ್ ನಿಂದೊಂದ್ ಪೋಪಿನಕುಲು ಇತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಕುಂಜ್ಞೆ ಪಂಡೆಗೇ "ಈ ನಿಂದೊಂದೇ ಪೋ..." ಪಂಡ್‌ದ್. ಅಂಚೆನೇ ಒರ ಜಾಸ್ತಿ ನೀರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ನಿಂದುನಾಯೇ ಬೊಲ್ಲೊಡ್ ಪೋಯೆಗೆ. ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರಲಾ ಉಂಡು, 'ಓಡೊಗ್ ಕಾಸ್ ಕೊರುದು ಸುದೆ ನೀಂದಿಲೆಕ್ಕೊ' ನಿಜ ಜೀವನೊಡ್ ಕೆಲವು ಘಟನೆಲು ಆನಾಗ ಈ ಪಾತೆರ ಪನ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಬಸ್ಸ್, ರಯ್ಲ್, ಓಡಡ್ ಪೋಪಿನಕುಲು ಅಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪಣವು ಬಾಕಿ ದೀಯಾರೆ ಆಂದ್‌ಗೇ. ತತ್ತ್‌ಂಡ ಏಪಲಾ ಒಂಜಿ ದಿನ ಅವಘಡ ಆದ್ ಪೋವು ಪನ್ಪಿನ ಮೂಡ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್.

ಓಡದ ಕಡಪು ಬೊಕ್ಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ:

ಅಮೆ ಸೂತಕ ಇತ್ತಿನಕುಲು, ಓಡ ಕಪುನಾಂಡ, ಓಡೊಡ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ ನೀರ್‌ಗ್ ಬಾಗಿನ ಬುಡೊಡ್. ಮದಿಮಾಲ್, ಪೆದ್ಮೆದಿ ಬೊಕ್ಕ ತೊಟ್ಲಬಾಲೆ, ಪೋಪಿನಕ್ಲು ಬೊಕ್ಕ ಬಾಯಕ್ಕೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬನ್ನಾಗ ಓಡ ಕಡಪುನಕುಲು ಪಿಂಗಾರ, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಪೂ, ಬಜ್ಜೆಯಿ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಬಾಗಿನ ಬುಡೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ, ಅಂಚೆನೇ ನನಲಾತ್ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲು ಓಡದ ಇಸಯೊಡ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಕ್ಲ್ ನಂಬೊಂದ್ ಬಯ್ದೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಓಡೊಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಂಜ್ಞಗ್ ಒಂಜಿ ಕುಟುಮೊಗ್ ಸಮ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಓಡ ಒಚ್ಚುನಾಯೆ ಸರಿ ಶುದ್ದೊಡ್ ಇತ್ತೆಡ ಮಾತ್ರಾ, ಜಿಂಜಿನ ಓಡ ಸಾಬೀತ್‌ಡ್ ಕೋಡಿಗ್ ಎತ್ತು. ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲದ ಗುರ್ಕರೆ ಸರಿ ಇತ್ತೆಡ ಮಾತ್ರ ನಂಬಿನ ಕುಟುಮೊದ ಸದಸ್ಯೆರ್ ನೆಮ್ಮದಿಡ್. 'ಭದ್‌ಕ್' ಪನ್ಪಿ ಓಡೊಡ್ ದಂಡೆನ್ ಸೇರೊಲಿ.

ಅರ್ಥ:

ಜಲ್ಲಾ	=	ಸೀಮೆಕೊಲುದ ತಡಂಕ್, ಹರಿಗೋಲು
ಓಡ ಒಚ್ಚುನಾಯೆ	=	ಅಂಬಿಗೆ, ನಾವಿಕೆ, ಕುಂಜ್ಞೆಂ
ಕಡಪುಕರ್ಯ	=	ಓಡ ಉಂತಾವುನ ಬೊಕ್ಕ ಕಡುಪುದ ಜಾಗ
ಸುಳಾಯಿ	=	ನೀರ್‌ನ್ ಒಂದಾವುನ ಮರತ್ತ ಕೈಸಟ್ಟಿ
ಬಾಣಿ	=	ಓಡೊಡ್ ಕುಲ್ಲುನ ಜಾಗೆ, ಪಲಾಯ್

❖ ❖ ❖

ಕರಾವಳಿಡ್ ನರ್ತೆ

"ನರ್ತೆ ಬಾಯಿ ಬುಡಿಲೆಕ್ಕೊ...!"

ನೀರ್‌ಡ್ ಪರಪುನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜೀವ ಪ್ರಭೇದೊಲೆಡ್ ನರ್ತೆಲಾ ಒಂಜಿ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ನರ್ತೆಗ್ 'ಲಿಟೊರಿನಾ ಲಿಟೋರಿಯಾ' ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ನರ್ತೆಗ್ ವಿಂಕಲ್, ಕೊಂಕಣಿಡ್ ಕೊಂಗೆ, ಅಂಚೆನೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ 'ಗುಲ್ಲ' ಇಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್, ನರ್ತೆಲು ಮೀನ್‌ದ ವರ್ಗೊಗ್ ಸೇರುವ. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಒಸರ್ದ ಕಂಡೊಲೆಡ್, ಕಟ್ಟಪುಣಿ, ಕಂಡದ ಪುಣಿ ಅಂಚೆನೇ ಮಾಮೂಲು ತೋಡುಲೆಡ್ ನರ್ತೆಲು ಪರತೊಂದು ಸಂಸಾರ ಮಲ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪುವ. ಪತ್ತರೆ ಪೊಂಡ ಅಡೆಗೇ ತಿಪ್ಪಿ ಮುಚ್ಚೊನುವ. ನಮ್ಮ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ "ನರ್ತೆ ಬಾಯಿ ಬುಡಿಲೆಕ್ಕೋ, ನರ್ತೆ ತಿಪ್ಪಿ ಮುಚ್ಚಿಲೆಕ್ಕೊ" ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರೊನ್ ಗಲಸುನ ಉಂಡು.

ಬೆನ್ನಿ ಬೊಕ್ಕ ನರ್ತೆ:

ಬೇಶ (ಜೂನ್) ತಿಂಗೊಲ್ದ್ ತೆನ್ಕಾಯ್ದಾ ಗಾಲಿ ಬರ್ಸೊಡ್ ಪ್ರಕೃತಿದ ಮಾತಾ ಜೀವಿಲೆಗ್ ಪೊಸ ಬರವಸೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ್. ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಾಯೆ ಪಗ್ಗು ಬೇಶ ತಿಂಗಳ್‌ಡೇ ಎನೆಲ್ದ ಬೆನ್ನಿಗ್ ತಯಾರಿ ಆದ್ ಕಂಡೊಗ್ ಗೊಬ್ಬರ; ಸೂಂಟನ್, ಉಮಿ ಪಸೆರ್ದ್ ಆಪುಂಡ್. ಬರ್ಸದ ನೀರ್ ನೆಗಪೊಡ್ದುಂಬೇ ಕಂಡದ ಕಜಾವು, ಕಲ್ಲ್‌ಮುಲ್ಲ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕಂಡ ದಪ್ಪರೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಉಂಡು. ಒಸರ್ ಆಯಿನ ಉಜೆಪತ್ತ್ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಗೊಬ್ಬರ, ಸೂಂಟನ್‌ದ ಚೀಪೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮದೆಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ನರ್ತೆಲು ನೆಗತ್ತೊಂದು ಬಾಯ್

ಕೊರೊಂದ್ ಪೋಪಿನ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು. ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ದಡಿಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲುದಿನ ನರ್ತೆಲು ಒಸರ್ ಪುಡಾದ್ ಬರ್ಪಿನ ನೀರ ನರೊಕ್ಲೆಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಬರ್ಪ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಹಿರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪೇದೆರ್. ಕಂಡ ದಪ್ಪುನ ಕಾವಂದೆರೆನ ಒಂಜಿ ಕಣ್ಣ್ ನಾವೆರ್‌ಗ್, 'ನನೊಂಜಿ ಕಣ್ಣ್ ನರ್ತೆಗ್ ತೂವೊಂದಿಪ್ಪುಂಡ್. ಕಂಡೊಡ್ ನೇಜಿ ನಡ್ಪುನ ಆಳ್‌ಲು ನೇಜಿನಡ್ನಗ ತಿಕ್ಕಿನ ನರ್ತೆಲೆನ್ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ಜೆಂಜಾದ್ ಮುಟ್ಟಾಲೆಡ್ ಪತೊಂದ್ ಬಯ್ಯಡ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಕೊನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ಲು ಎಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪುನಪಗ ಕಂಡೊಡ್ ನರ್ತೆ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಮುಗಯಿಡ್ ಜೆಂಜಾದ್ ದೀದ್, ಆಯ್ಯ್ಕ ತೌಡು ಪಾಡ್ದ್ ನಾಲ್ ದಿನೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ. ಅಂಚೆನೇ ನರ್ತೆನ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಯಾದ್ ತಿನೊಂದಿತ್ತ. ನರ್ತೆದ ಮಾಸೊನ್ ಮೀನ್‌ಗ್ ಗಾಲ ಪಾಡಿಯರೆ, ಜೆಂಜಿ ಪತ್ತರೆ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತ. ಎಂಕ್ಲೆನ ಗಂಪ, ಕೊಲಂಬೆ, ಅಂಚೆನೇ ನರ್ತೆದ ಕಂಡ ಪಂಡ್‌ದೇ ಒಂಜಿ ಕಂಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಯ್ಟ್ ನರ್ತೆ ಪೆಜ್ಜೊಂದಿತ್ತ. ನರ್ತೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಪರಪ್ಪುನಗ ಮೀಸೆದ (ರಡ್ಡ್‌ನಾಲಾಯ್ದ್) ಆದಾರೊಡ್ ಪರಪ್ಪುವ. ಅರತೊಂದ್ ಪೋನಗ ದಾಸೆರ್ನ ಶಂಕದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುವ ನರ್ತೆದ ತಿಪ್ಪಿ ಕಪ್ಪು, ನೀಲಿ, ಪಚ್ಚ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುವ. ಕೆಲವೆರ್ ಪೊನ್ನುಲೆಗ್ ನರ್ತೆ ಕಣ್ಣ್‌ದಾಲ್ ಪನ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಆಣ್ ನರ್ತೆಲೆಗ್ ಮೀಸೆನೆ ನಾಲಾಯ್. ನರ್ತೆಗ್, ಕಣ್ಣ್ ಇಜ್ಜಿಡಲಾ ದಿಟ್ಟಿ ಉಂಡು. ಪೊನ್ನು ನರ್ತೆಗ್ ಪುರುತ್ತಂಚಿನ (ಬಸವನಹುಳು) ಕವಚ ಉಂಡು ಅಯ್ತ ಆದಾರೊಡ್ ತೆತ್ತಿ ದೀದ್ ಸಂಸಾರ ನಡಪಾವುಂಡ್. ಬೆನ್ನಿದಾಯಗ್ ಬೊಕ್ಕ ನರ್ತೆಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಪಿರ್ತಿದ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಕಂಡ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲ್ ನರ್ತೆ ತಿನಂದೆ ಇಪ್ಪಯೇರ್.

ನರ್ತೆಡ್ದ್ ಬೆನ್ನಿದಾಯಾಗ್ ಆಪಿನ ತೊಂದರೆಲು:

ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ತೂಂಡಾ ನರ್ತೆ ಬೆನ್ನಿ ಬಿನ್ಪಿನಾಯನ (ರೈತೆನ) ವೈರಿ ಇಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಜಾಸ್ತಿ ಕಲ್ಲ್ ಇತ್ತಿನ, ತಾರಂದಿನ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಭಿತ್ತೊಡೇ ಆಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಭಿತ್ತಿನ ಕಂಡೊಡ್ ಕೊಡಿಪು ಉಂತ್‌ಜಿಡ. "ಆ ಕಂಡೊನ್ ನರ್ತೆ ಒಯ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್" ಪನ್ಪಿನ ವಾಡಿಕೆನೇ ಉಂಡು. ನರ್ತೆಲೆಗ್ ಕಂಡದ ಬಾವೆ, ಬಿತ್ತ್‌ದ ಮುಂಗೆ, ಅಂಬಿದ ಕ್ರಿಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಮಿತ್ತ ಪಾಮಾಜಿಯೇ ತೆನಸ್. ನರ್ತೆಲು ಕಂಡದ ಪುಣಿಟ್ಟೇ ಪಜಿರ್ದ ಇಡೆಟ್ಟ್ ತೆತ್ತಿ ದೀದ್ ತೆತ್ತಿದ ಗೊಂಚಿಲ್ ದೆಂಗಾದ್ ದೀಪ. ಅಪಗ ಪುಣಿ ಬರಿತ್ತ ಮಣ್ಣ್ ಜಾರ್‌ಂಡು, ಬರಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಉಲಯ್ ನರ್ತೆಲು ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುವ ಅಪಗ ಗುಡೆ ಆದ್ ಕಂಡದ ನೀರ್ ಆಜುಂಡು, ಕಂಡದ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ತೂಂಬುಲಾ

ದೆಪ್ಪುವ ಅಪಗ ಕಂಡ ಆಜುಂಡ್ ಅಂಚಾದ್ ನೀರ್ ಆಜಿನ ಕಂಡೊಡ್ ಮಾವು ಕೊಡ್ಯುಂಡು. ನರ್ತೆಲು ಕಂಡೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ಅಂಬಿದ ಕ್ರಿಮಿ, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾವೆ, ನಕ್ಕುರ್ದ ಕಿನ್ನಿ, ಗೊಬ್ಬರದ ಪುರಿಕ್ಲೆನ್ ತಿನ್ಪಿನೆಡ್ದಾವರಾ ಬೆನ್ನಿದ ಕಂಡ ಚಪ್ಪೆ ಆಪುಂಡು. ಬಿತ್ತ್‌ದಿನ ಕಂಡೊದ ಮುಂಗೆ, ಭಿತ್ತಿನ ಬಿತ್ತ್ ನರ್ತೆಲು ಪೊರಿ ಕಟ್ಪೊಂದ್ ಪೋದು ಚಿಂಬುದ್ ತಿನ್ಪ, ನರ್ತೆಲಾ ಕಾಡ ಪಂಜಿಲಾ ಕೊಡಿಪು ಒಯ್ಯುನೆಟ್ಟ್ ಒಂಜೇ. ಅಂಚಾದ್ ನರ್ತೆ ತಿನಿಯರೆ ಎಡ್ಡೆ, ಆಂಡಾ... ರೈತೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ನಷ್ಟ ಮಲ್ಪುವ. ಎಂಕುಲು ನರ್ತೆ ಪರಪುನ ಕಂಡೊಲೆನ್ ನೇಜಿನಡ್‌ದೇ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ. ನರ್ತೆ ಮಾತ್ರ ದಪ್ಪುನಗ ಬುಡೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಕಂಡೊಗ್ ಮಕ್ಕೆರಿ, ಕೂರಿ ದೀನಗಲಾ ಕೈಯ್ತ ಕಂಡೊಡ್ದ್ ನರ್ತೆಲು ಪರತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬುರೊಂದಿತ್ತ. ಕೆಲವು ಕಂಡೊಲೆನ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ಕಡೇಕ್ಕ್ ನೇಜಿ ಓಲ್ಲಾ ತಿಕ್ಕಂಡ ಕನತ್‌ದ್ ನಡ್ತಿನ ಕಾಲಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆತ್ ಉಪದ್ರ ನರ್ತೆಲು ಕೊರೊಂದಿತ್ತ. ನರ್ತೆ ಇಚಾರಲಾ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಎಗ್ಗಂದೇ ಪನೊಲಿ.

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ನರ್ತೆದ ಸಂತಾನ:

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಳಿಯೊಂದ್ ಬನ್ನಾಗ, ನರ್ತೆದ ಸಂತಾನಲಾ ಅಳಿಯೊಂದ್ ಬರೊಂದುಂಡು. ಕಟ್ಟ, ತೋಡುಲು, ಕಂಡೊಲು ನುಗಿತೊಂದು ಕಾಂಕ್ರಿಟ್, ಪಿ.ವಿ.ಸಿ. ಪೈಪು ಪಾಡಿನೆಟ್ಟ್ ನರ್ತೆಲೆಗ್ ತಿಕಾಣೆ ದಾಂತಿಲೆಕ್ಕ ಆತ್‌ಂಡ್, ಮಿಸಿನ್‌ಡ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಬಿತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ನರ್ತೆಲು ನಾಶ ಆಪ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ವಿಷಕಾರಿ ಮರ್ದ್, ಅಂಚೆನೇ ಕಾರ್ಕಾನೆದ ನೀರ್ ಪೋದು ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ಫಲವತ್ತಾಯಿನ ಮಣ್ಣ್ ಗೊಡ್ಡು ಆಪುನೆಡ್ದಾವರಾ ನರ್ತೆಲು, ಬೊಕ್ಕ ಮೀನ್‌ಲೆಗ್ ಬದುಕುನ ಹಕ್ಕ್ ದಾಂತಿಲೆಕ್ಕ ಆವೊಂದುಂಡು. ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ದಾಂತೆ ನರ್ತೆಲೆಗ್ ತೆನಸ್, ಅಂಚೆನೇ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಲ್ಪುನ ಅವಕಾಶ ಇಜ್ಜಿ. ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜೊಂಜಿ ನರ್ತೆಲೆನ್ ಕಕ್ಕೆ, ಗುಮ್ಮೆ, ಗಿಡಿ ತಿನ್‌ದ್ ನಾಶ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಜೂನ್ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಡ್ ನರ್ತೆ ತಿಕ್ಕೇಂದ್‌ಂಡ್. ಮರ್ವಾಯ್ ಮಾರಿಲೆಕ್ಕ ಒಂತೆ ಪಿರಿಯೊಡ್ ಮಾರುವೆರ್. ಪ್ರಕೃತಿದ ವರವಾಯಿನ ನರ್ತೆದ ಸಂತಾನೊನ್ ಬುಲೆಪಾದ್ ಒರಿಪುನ ಹಕ್ಕ್ ನಂಕ್ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಉಂಡು. ಅಯ್ಕ್, ಬೋಡಾದ್ ಕಂಡೊಲೆನ ಮಣ್ಣ್ ಫಲವತ್ತಾದ್ ಒರಿಪೊಡ್, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪೊಡ್. ಸುರುಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಒರಿಪೊಡ್. ನೈಸರ್ಗಿಕ ತೆನಸ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಲ್ಪುನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕಲ್ಪ ದೀವೊಡು.

❖ ❖ ❖

ಕಿರ್ಸಿ ಲೋಕೊದ ಕಜ್ಜೊಲು

"ಮಾಸ ಮೂರಿಯರೆ ಮಂಡೆ ಕತ್ತಿ, ಗೆಲ್ಲ್ ಕಡ್ಪರೆ ಕಡ್ಪತ್ತಿ
ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯರೆ ಪರ್ಕತ್ತಿ, ಕಲಿ ಮೂರಿಯರೆ ತರ್ಕತ್ತಿ,
ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಕೈಟ್ ಗಜೆತ್ತಿ, ತಪ್ಪು ಪಜಿರ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರಾ ಒರ್ಬಾಯಿಕತ್ತಿ"

ತುಳುನಾಡ್ ಸಿರಿ ಪರ್ಬ ಪತ್ತನಾಜೆ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತ್ ಪಜ್ಜೆ ದೀವೊಂದ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಲು ಸುರು ಆಪಿನ ಉಂಡು. ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿದ ವಾವೊಂಜಿ ಕಜ್ಜೊಗ್ ಎಂಚಿನ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಬೋಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವೆನ್ ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮುಲ್ಪ ತೆರಿಪಾದೆ. ಒಂಜೊಂಜೆನೇ ತೆರಿಯೊನುಗ.

ಮರ್ಯಲೊಗ್ ಬೆಜಕ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ಕನಕ್ಕ್:

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊದು ವಾ ಆಧುನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಲ ದಾಂತಿ ಪೊರ್ತುಡು ಅಟಿಲ್, ಅರ್ಕಂಜಿ, ಕುಡು ಮಾತಾ ಬೆಯ್ಪಾವರೆ ಕನಕ್ಕ್ ಬೋಡೇ. ಕನಕ್ಕ್ ದರ್ಪರೆ ಕುಡರಿ, ಮಡು, ಮಂಡೆಕತ್ತಿ, ಒರ್ಬತ್ತಿ ಬೋಡು. ಬೂಣ, ಚೆಂಬಡಿ ಸುತ್ತೆ, ಕೈಮೊರಿ ಗರ್ಗಸ್‌ಲಾ ಬೋಡಾಪೆದ್‌ಂಡ್, ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ತುಂಬ್ಯರೆ ಬಲ್ಲ್‌ಲಾ ಬೋಡು. ಅಂಚೆನೇ ಬೆಜಕ್ರೆ ಅರಾಯರೆ ಕುರ್ಕಿಲ್, ಕತ್ತಿ, ಈಸ್ ಮುಲ್ಲುಲಾ ಬೋಡು.

ಕಂಡೊಗ್ ಸೂಂಟನ್ ಪಸೆರ್ಯರೆ:

ಸಾವಯವ ಈಟ್‌ಗ್ ಮುದರ್ ಪೋಯಿನ ಈಟ್ ಅವು ಕಂಡೊಡ್ ದೀಪಿನ ಸೂಂಟನ್. ಕರೆಮೆದಿ (ಕಂಡದ ಪುಡೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆ, ಮುಲ್ಲು) ಕಡ್ತ್‌ದ್ ನುಂಗಿನೇ

ಕಂಡೊಡ್ ಮಣ್ಣ್ ಗರ್ತ್‌ದ್ ಸೂಂಟನ್ ದೀವರೆ ಕತ್ತಿ, ಕಬೆಕ್ಕೋಲು, ಕೊಟ್ಟು, ಬಟ್ಟಿ ಅಂಚೆನೇ ಮಡಲ್, ಸೂತ್ತ ಕಡ್ಡಿಲಾ ಬೋಡು. ಮಣ್ಣ್ ಒಕ್ಕೆರೆ ಪಿಕ್ಕಾಸ್‌ಲಾ ಬೋಡು.

ಗೊಬ್ಬರ ಪಸೆರ್ಯರೆ:

ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿಗ್ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡಿಜಿಡ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆತ್ತ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಆಂದ್. ಅಯ್ಕ್ ಕಿದೆತ್ತ ಸೊರ್ಗೊಬ್ಬರ, ಮುಟ್ಟೆದ ಪೊಡಿ ಗೊಬ್ಬರ ಬೊಕ್ಕ ಬೆಜಕ್ರೆ, ಮರಕ್ಲೆನ ತಪ್ಪು ಬೋಡ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಗೊಬ್ಬರ ಗೋರರೆ ಬೂರ್‌ದ ಕನ್ನಡಿ ಬಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಾಲೆ, ಗೊಂಪಾರ್ (ಪಾಲೆ), ಕೊಕ್ಕೆ, ಕೊಟ್ರೆ ಅಂಚೆನೇ ಪೊಡಿಗೊಬ್ಬರೊಗ್ ಬಟ್ಟಿ, ಕುರ್ವೆಲಾ ಬೋಡು.

ಕಂಡ ಬಿತ್ತರೆ:

ಕಂಡೊಗ್ ನೇಜಿ ಪಾಡಿಯರೆ, ಕಂಡ ಕೋರ್ದ್ ಬಿತ್ತರೆ, ಎಡ್ಡೆ ಫಸಲ್ದ ಬಿತ್ತ್ ಬೋಡು. ಬಿತ್ತರೆ ಬಿತ್ತ ಕುರ್ವೆ, ಬಲ್ಲ್ ಬೋಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಬಿತ್ತ್ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ. ಎಣ್ಣೆ, ಅಂಬಿ ಬೋಡು ಬಿತ್ತ್ ಕಂಡದಡೆ ಕೊನವರೆ ಕುರ್ವೆ ಬೋಡು. ಬಿತ್ತುನ ಜನಲಾ ಬಿರ್ಸೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಕಂಡ ದಪ್ಪರೆ ಬೋಡಾಪಿನ ಸಾಹೆತಿಲು:

ಕಂಡೊಗ್ ದಪ್ಪರೆ ಕಟ್ಟೊಡ್ಡ ಎರ್ಲು, ಬೊರ್ಲು, ನುಗ, ನಾಯೆರ್, ಪಲಯ್ ಅಂಚೆನೇ ನಾಯೆರ್ ಬಲ್ಲ್, ಕೋಡಿ ಬಲ್ಲ್, ಎರ್ಲೆಗ್ ಪನಕೆದ ಬಲ್ಲ್, ಮುನೆ, ಪುಡ್ಕಾಯಿ, ಪನೊರ್, ಪತ್ತ್, ಉಂದು ಮಾತಲಾ

ಬೊಡಾಪೆದ್‌ಂಡ್. ದಪ್ಪುನಾಯನ ಕೈಟ್ ಒಂಜಿ ಬಡುಲಾ ಬೋಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ನಟ್ಟಿ ನಡಿಯರೆ:

ನಟ್ಟಿ ನಡಿಯರೆ, ನೇಜಿ, ಕೊರಂಬು, ಮುಟ್ಟಾಲೆ, ಗೋಂಪಾರ್ (ಪಾಲೆ) ಬೋಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೊರಂಬು ಮರ್ಯಲಗ್ ಮಾತ್ರ. ಕಂಡಲಾ ಆಜಿ ಏಲ್ ಸಾಲ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ್ ಹದ ಆವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನೇಜಿ ನಡಿಯರೆ ಪೊನ್ಜೊವುಲುಲಾ ಬೋಡು. ನೇಜಿ ತುಂಬೆರೆ, ಪಸೆರ್ಯೆರೆ ಆಂಜೊವ್ಲಾ ಬೋಡು.

ಕಂಡದ ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಯರೆ:

ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಸೋಣೊಡ್ ಪರ್ಕತ್ತಿಗ್ ಪರು ಒಯ್ಪರೆ ಕೊಡಪಟ್ಯೊಗ್ (ಕೊಡಪು ಕೊಟ್ಯ) ಕೊನೊಪಿನ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪರ್ಕತ್ತಿ, ಕೆಯಿ ತುಂಬರೆ ಬಲ್ಲ್, ನೀರ್ದ ಕಂಡ ಆಂಡ ಕನ್ನಡಿ (ಬೂರುದ) ಬಟ್ಟಿದ ಮಿತ್ತ್ ಕಟ್ಟ ದೀವೊದಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಅಂಚೆನೇ ಕೊರಲ್ ಬಾರ್ ತಾಲುನೆಕ್ಕ್ ಪಜೆಲಾ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಂದಿರಿ ಪಾಡ್ದ್‌ಲಾ ಕೆಯಿ ಕಟ್ಟ ದೀವೊಂತೆರ್ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು.

ಜಾಲ್‌ಡ್ ಕೆಯಿ ದರ್ಪರೆ:

ಕೆಯಿ ದರ್ಪರೆ ಪಡಿ ಮಂಚವು, ಬಾರ್ ರಾಶಿ ಮಲ್ಪರೆ ಕೈಪುಲಿ, ಅಂಚೆನೇ ಬಾರ್ ಪಾರಾವರೆ ಕುರುವೆ, ಕಾಂಟೆ ಕುರ್ವೆ, ಬೊಕ್ಕ ಕೈಸಟ್ಟಿಲಾ ಬೋಡು. ಪುಡೆಪ್ಪರೆ ತಡ್ಪೆಲಾ ಬೋಡು.

ತಪ್ಪು ಪಜಿರ್:

ತಪ್ಪು ಪಜಿರ್‌ಗ್ ಪರ್ತೆದ ಕತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಲ್ಲ್ ಇಜ್ಜಿಡ ಆ ಬೇಲೆನೇ ಆವಾಂದ್ ಮುರೆಂಚಿದ ಬಲ್ಲ್‌ಲಾ ಬೋಡ್. ಗೆಲ್ಲ್ ಕಡ್ಪರೆ ಒರ್ಬಾಯಿ ಕತ್ತಿ, ಮಂಡೆ ಕತ್ತಿಲಾ ಬೋಡು ಬೊಕ್ಕ ವೊಚ್ಚಿದ ಮಣೆಲಾ ಬೋಡು.

ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ:

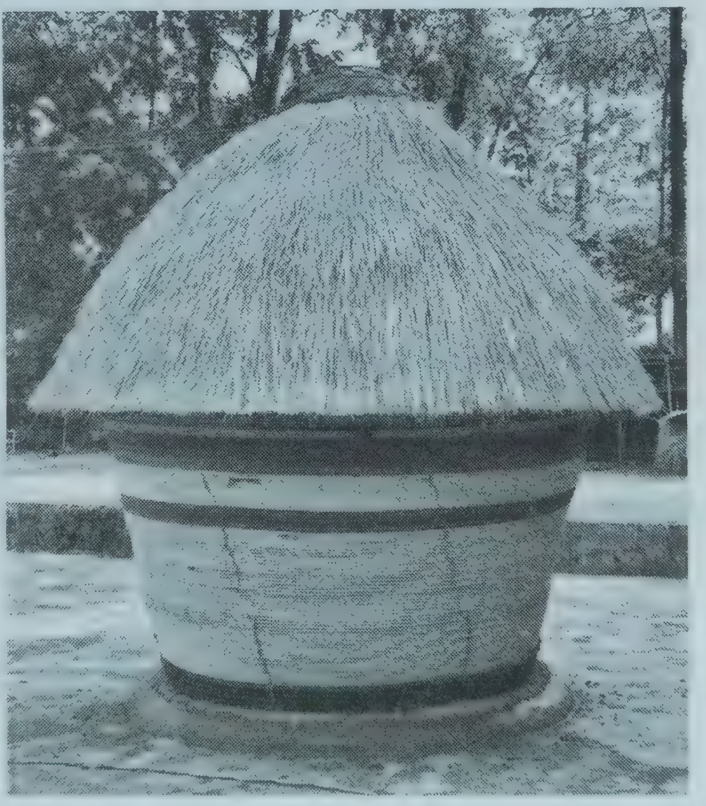

ಮುಡೆದಿನ ತಾರೆದ ಮಡಲ್, ರೀಪು, ಬಯಿತ ಬಲ್ಲ್, ಕಡೆಕಟ್ಟಿನ ಬಯಿ, ಕೊಡಿಕಟ್ಟಿನ ಬಯಿ, ಬಾರಕುರ್ವೆ, ಕಾಂಟೆ ಕುರ್ವೆ, ದಲ್ಲ್, ಬೊನ್ಯ, ಬೊರ್ಗಲ್ಲ್, ಕರ್ಬ, ಉಂಡ್ಯ ಬಯಿ, ಕತ್ತವ್ದ ಬಲ್ಲ್‌ಬೋಡು. ಅಂಚೆನೇ ಬೈ ಬುಡಿಯರೆ, ತುಪ್ಪೆ ಮುಡೆಯರೆ, ಬೇಯರೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್ ದೊರಿಪರೆ ಜನಲಾ ಬೋಡು. ತುಪ್ಪೆಗ್ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್, ಸುಗ್ಗಿದ ಬಾರ್‌ನ್ ಗಲಗೆಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ತುರಿಯಂದಿಲೆಕ್ಕ, ದೊರಿಯಂದಿಲೆಕ್ಕ ಬಾರ್‌ನ್ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಲ್ತ್ ದೀಪುನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಾರೀ ಬರಂಬುದ ಪುದರ್ 'ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ'. ಗಲಗೆದ ತುಪ್ಪೆಗ್ ರೀಪ್, ರೋಪ್, ಬಲ್ಲ್, ಬೊಕ್ಕ ಬಯಿ, ಅತ್ತಂದೆ ಗಲಗೆಲಾ ಬೋಡು. ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಗಲಗೆದ ತುಪ್ಪೆ ಬಾರ ಕೋಣೆಡ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಚಾವಡಿಡ್ ಪಾಡುನ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಬಾರಕಲಟ್ಟ್ ಬಾರ್ ಎಡ್ಪುನ:

ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಬಾರ್ ಮೆದ್‌ಪುನ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾರ್ ಗುರ್ಕೆಡ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ನುಂಗಾದ್ ಅರಿ ಮಲ್ಪುನೆಕ್ಕ್ ಬಾರಕಲಟ್ಟ್ ಗುರಿ. ಅಂಚೆನೇ ಉಜ್ಜೆರ್ ಬೋಡು.

ಪುಡೆಪ್ಪೆರೆ ತಡ್ಪೆಲಾ ಬೋಡು. ಅಂಚೆನೇ ಅರಿ ಬಾರ್ ಲಪ್ಪೆರೆ, ಕಲಸೆ, ಸೇರ್, ಪಾವುಲಾ ಬೋಡು. ಬಾರ್ ಎಡ್ಪೆರೆ/ಮೆದ್ಪೆರೆ ಜನಲಾ ಬೋಡು.

ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಕಟ್ಟುನ:

ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿಕಟ್ಟರೆ, ಬಯಿತ ಬಲ್ಲ್, ಬಾರೆದ ಬಲ್ಲ್, ಉಂಡ್ಯ ಬಯಿ, ತಲುದೆತ್ತಿನ ಬಯಿ, ಕೊಡಿಕಟ್ಟಿನ ಬಯಿತ ಸೂಡಿ, ಪೊಡಿ ಬಯಿ. ಬಲ್ಲ್‌ಗ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ಬಿಗ್‌ಪರೆ ಕೊದಂಟಿ, ಅಂಚೆನೇ ಕಲ್ಲೆ ಪಾಡುನ ಬಲ್ಲ್ ಬೋಡು. ಬಿತ್ತ ಮುಡಿ, ತೌಡುದ ಮುಡಿಲಾ ಇಂಚನೇ ಕಟ್ಟುನ ವಾಡಿಕೆ. ಇತ್ತೆ ಮಾತ್ರಾ ಇಂಚಿನ ಮುಡಿಕಟ್ಟುನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾಯಾ ಆವೊಂದುಂಡು, ಇತ್ತೆ ಪೂರಾ ಪೆಕೆಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಪ್ಯಾಕ್ ಮಲ್ಪುನು, ಕೊರ್ಪಿನಿ. ಅರಿ, ಬಿತ್ತ್ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ತೂವರೆ ಬೊಂಬುಲಾ ಬೋಡು. ಗೋಣಿ ಮೊಲ್ಲಿಯರೆ ದಬ್ಬಣ್ ಬೋಡು. ಇತ್ತೆ ಪೊಲ್ಲುನ ಮಿಶಿನ್ ಉಂಡು. ಕಲ್ಲ್ ಪೊಯ್ಯೆ ದಾಂತಿನ ಸ್ಟೋನ್‌ಲೆಸ್ ಅರಿಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಜಾಲ್‌ಡ್ ಬಯಿ ದರ್ಪುನು:

ಎನೆಲ್ದ ಕೆಯಿ ದರ್ತಿನ ಸೂಡಿಲೆನ್ ಮುಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟುದು ದೀದ್, ನಟ್ಟಿ ಸಾಗೊಲಿ ಮುಗಿನೇ ಬಯಿ ನುಂಗಾದ್ ದರ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಯಿ ಕುಡ್ತುದ್ ಅಯ್ತು ಬಾರ್ ತಲ್ಪೆರೆ ಬೆದ್‌ರ್ದ ಬಯಿತಡ್

ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೆದ್‌ರ್ದ ಪುಂಡೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಆಜಿ ಏಲ್ ಪೀಟ್ ಉದ್ದದ ಕೋಲು ಬೆದ್‌ರ್ ಕನತ್‌ದ್ ಗಲಸುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಪತ್ತರೆ ಸಪಾಯಿ ಆದ್ ಒಂತೆ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಇಪ್ಪುಂಡ್ ಒರ ಕಡ್ತಿನ ಬಯಿತಡ್ ನಾಲ್ ಐನ್ ವರ್ಸ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಮಿಶನ್‌ಡೇ ಕೊಯ್ಪಿನಿ, ಅಯ್ಟೇ ಬಯಿ ಮುದ್ದೆ ಮಲ್ಪುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಚಾಲ್ತಿಗ್ ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್. ಜಾಲ್‌ದ, ಬಯಿತಡ್ ಅಗತ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ. ದುಂಬು ಎರು ಕೈಕಂಜಿಲೆಡ ಬಯಿ ದೊಂಕಾದ್ ಬಯಿ ಕುಡ್ಪುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ನೀರ್ ಒಯ್ಪುನ ಸಾಹೆತಿಲು:

ಉಗ್ಗೆದ ನೀರ್ ರಾಟೆಡ್ ಒಯ್ಪುನು, ಕಟ್ಟದ, ತೋಡುದ ನೀರ್ ಮೂಜಿ ಕಾರ್ದ ಕೊಂತು ಪಾಡ್ದ್ ಈಂದ್‌ದ ದಂಬೆಡ್ ತೇಪುನು, ಕೈ ದಂಬೆಡ್‌ಲಾ ನೀರ್ ತೇಪುನ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಜಾಸ್ತಿ ಗುಂಡಿದ, ಸುದೆತ್ತ ಬಾರಾವುದ, ಅಂಚೆನೇ ಕೆದುತ್ತ ಅಕೇರಿದ ನೀರ್‌ನ್ ಪಣೆ ಪಾಡ್ದ್, ಮರಾಯಿ ದಂಗಾದ್ ನೀರ್ ಒರಿ ಮಾಪುನ, ಅಂಚೆನೇ ಇರ್ವೆರ್ ಮೂವೆರ್ ಕಡೆ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ನೇಲ್ದ್ ನೀರ್ ಒಯ್ಪುನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಪೂರಾ ಪಂಪು, ಬೋರ್ವೆಲ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಮಿತ್ತ್ ರಟ್ಟುಂಡ್. ದುಂಬುದ ಪೂರಾ ಇತ್ತೆ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ದಾಲಾ ಒಂತೆ ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಇಪ್ಪು.

ಕುಲಕಸುಬುಲು:

ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಕುಲಕಸುಬು, ಜಾತಿ ಕಸುಬು, ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಪಂಡ್‌ದ ಏಂಗಡನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಆಯಾ ಕಸುಬುಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹೆತಿಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಸುಬು ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಜೀವನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಲಿ ಮೂರುನಕ್ಲ್, ಪಜೆ ಮುಡೆಪುನಕ್ಲ್,

ಮುಟ್ಟಲೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲ್, ಕೊರಂಬು, ಬಲ ಮುಡೆಪುನಕ್ಲ್, ತಟ್ಟ್‌ಕುಡ್ಪು, ಮಲ್ಪುನಕ್ಲು, ಬಟ್ಟಿ, ಕುರ್ವೆ ಮುಡೆಪುನಕ್ಲು, ಕರ್ಬದ ಬೇಲೆದಕುಲು, ಮರತ್ತ ಬೇಲೆದಕ್ಲು, ಬಾಜನ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲ್, ಕಾಜಿ ಮಾರುನಕ್ಲ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿ ಕಸುಬುಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾಪಿ ಸಾಹೆತಿಲು ಅಕ್ಲ್ ಅಕ್ಲ್ ತಲಾಸ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡಾ ಇನಿತ್ತ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬೇಲೆ, ಕಸುಬು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಮಲ್ಪರೆ ಅವಕಾಶ ಉಂಡು.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ದುಂಬುದ ಮಾತಾ ಸಾಹೆತಿಲು, ಮಾಹಿತಿಲು, ಇತ್ತೆ ಕೋಡಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕುಂಬು ಆತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ವೊವು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಿಶನ್‌ಡೇ. ಇತ್ತೆ 10 ಜನ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ದಿನೊತ್ತ ಬೇಲೆಲು ಒಂಜಿ ಮಿಶನ್ ಒಂಜಿ ಗಂಟೆಡ್ ಮಲ್ತ್ ಮುಗಿಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಇತ್ತೆ ಕುಲ ಕಸುಬು ಪನ್ಪಿನವು ಕುಲೆತ್ತಲೆಕ್ಕೊನೇ ಮಾಯಾಕ ಆವೊಂದುಂಡ್. ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿಶನ್‌ಡೇ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹೆತಿಲು, ಮಾಹಿತಿಲು, ಬೊಕ್ಕ ಬದಲಾಯಿನ ಬೆನ್ನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಎಗ್ಗೆ ಈ ಬರವು.

❖ ❖ ❖

ನೀರ್ ಒಯ್ಪುನ ಪಣೆ

"ಸಾಗೊಲಿದ ಒಂಜಿ ಇಂಬು ತತ್ತ್‌ಂಡ, ಪದ್ರಾಡ್ ಇಂಬುಲಾ ತಪ್ಪುಂಡ್"

ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಕಂಡ ಸಾಗೋಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಇಪ್ಪುನ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ರಡ್ಡ್ ಬುಲೆ, ಮೂಜಿ ಬುಲೆ ಮನ್ಪುನ ಕಡಲ್‌ದಂಚಿನ ಕಂಡೊಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸ ಪಿರಾವುಡ್ ವೀಲಿಯರ್ಸ್, ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್ ಪಂಪುಲು ಚಾಲ್ತಿಗ್ ಬರೊಡ್ಡದುಂಬು ಪಣೆತ್ತ ನೀರ್‌ಡೇ ಸುಗ್ಗಿ, ಕೊಲಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಉಗ್ಗೆಲ್, ಕೆದು ಕಟ್ಟೊಲೆಗ್ ಅತ್ತಂದೆ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಪಣೆ ಬಿಗ್‌ತ್‌ದ್ ನೀರ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಟುಮೊ ಸಂಸಾರದ ಪೋಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೆರಾರ್ದೆ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಪಣೆತ್ತ ನೀರ್ ಒಯ್ಪರೆ ಬೊಕ್ಕ ಪಗ್ಗು ತಿಂಗೊಲ್‌ಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಆಂಡ್. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಬೇಶಡ್ ಪತ್ತನಾಜೆ ಮುಟ್ಟ ನೀರ್ ಒಯ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್ ನೀರ್ ನೆಗತ್ತಿನೇ ಪಣೆ ಜಾದ್ ಮಿತ್ತ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪಣೆ ಪಾಡುನ ರೀತಿ:

ಒಂಜಿ ಪಣೆ ಪಾಡೊಡ್ಡ ಕೆಲವು ಸಾಹೆತಿಲು ಬೋಡಾಪುಂಡ್. ನೀರ್‌ದ ಬಾರಾವುಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಅಲ್ಪ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಕುತ್ತಿ ಮರ Y ಆಕಾರೊಡ್ ಗುರಿ

ದೆತ್ತ್‌ದ್ ನಡ್ಪೆರ್. ಅಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಕುತ್ತಿಗ್ ಅಯ್ತ ಮದ್ಯೊಡ್ ರಡ್ಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ಒಟ್ಟೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ನುಗಪಣೆ ದೀಪೆರ್. ಆ ನುಗಪಣೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಬೆರಿಮರ ಅಂಚೆನೇ ಬೆರಿಮರಕ್ಕ್ ಅಟ್ಟೆ, ಮುದಲೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಯ್ಕ್ ಗರೆನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನೇಲಾವೆರ್. ಗರೆತ್ತ ಕೊಡಿಕ್ಕ್ ಮರಾಯ್ ತಿಕ್ಕಾಯರೆ ಗಿರ್‌ಗೋಲು ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಆ ಮರಾಯಿನ್ ಮುರ್ಕಾವುನಲ್ಪ ಬಾರಾವುಡ್ ರಡ್ಡ್ ನೀರ್ ಕುತ್ತಿದೀದ್ ಆಯ್ಕ್ ಅಡ್ಡ ರಡ್ಡ್ ಪುಡೆ ಮುಟ್ಟು ದೀಪೆರ್. ಪುಡೆ ಮುಟ್ಟುಡ್ ಸರ್ತ ಉಂತುದ್ ನೀರ್ ಮಾಪುನಾಯೇ ಗರೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಮರಾಯಿನ್ ಮುರ್ಕಾಯಿನೇ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಇರ್ವೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಮೂವೆರ್ ಬೆರ್ಮರದ ಕೊಡಿಕ್ಕ್ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಕಡೆ ಬಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಡೆ ಗುರಿಕ್ ನೇಲುವೆರ್, ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಮರಾಯ್ಡ್ ಇಂಚಿಗ್ ನೀರ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ತಿರ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಮರಾಯಿ ತಾಂಗುನಾಯೆ ಮರಾಯಿನ್ ಬರೊಣಿಗ್ (ತಾರಿದ ದಂಬೆ) ನೀರ್‌ನ್ ತಾಂಗವೆ. ಆ ನೀರ್ ರಭಸ್‌ಡ್ ಆ ಬರೊಣಿಡ್ದ್ ತೋಡುಡೆ ಸೀದಾ ಕಂಡೊಗ್ ಪೋಪುಂಡು. ಪಣೆತ್ತ ನೀರ್ ಒಯ್ಪರೆ ಬೊಕ್ಕ ಮರಾಯಿ ತಾಂಗ್ಯರೆ ಒಟ್ಟುಗ್ ಕಮ್ಮಿಡ್ ಮೂಜಿ, ನಾಲ್ ಜನ ಬೋಡು. ಪಣೆತ್ತ ನೀರ್ ಬಾರೀ ಜಾಗೃತೆಡ್ ತಾಂಗುನ ಬೊಕ್ಕ ಒಯ್ಪುನ, ಅಂಚೆನೇ ಪಣೆ ಬಿಗ್‌ಪುನ ಒಂಜಿ ಅವು ಕಲೆ. ಮಾತೆರೆಡ್ದ್ ಆವಾಂದ್. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿಲಾ ಗಟ್ಟಿ ಬೋಡು, ಇಜ್ಜಿಡ ಒಯ್ಪುನಕ್ಲೆನ ಸೊಂಟ ಪೊಲಿಯು, ಅತ್ತ್‌ಡ ನೀರ್ ಮಾಪುನಾಯನ ಕೈಕಾರ್ ಪೊಲಿಯು. ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಬಿರ್ಸೆರ್, ದೈಯ್ರದಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಸಾತ್ವಿಕೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಪಣೆತ್ತ ನೀರ್‌ಡ್ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ನೀರ್ ಒಯ್ಪುನ ಕಡೆ ಗುರಿ:

ಪಣೆ ಪಾಡುನ ಉಗ್ಗೆಲ್ದ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಕಟ್ಟದ ಮುಡಯ್ಡ್‌ದ್ ಕಡೆಗುರಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಗ್ಗೆಲ್ ಏತ್ ಗುಂಡಿ ಇಪ್ಪುಂಡ್! ಅತೇ ಗುಂಡಿ ಕಡೆ ಗುರಿಲಾ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಅಯ್ತ ಅಂದಾಜಿಡೇ ಪಣೆತ್ತ ಎತ್ತರ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ನೀರ್‌ದ ಬಾರವುದ ಅಂದಾಜಿಡೇ ಪಣೆತ್ತ ಸಾಮಾಗ್ರಿದ ಲೆಕ್ಕ ಮರತ್ತ ಆಚಾರಿಲು ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಉದ್ದದ ಗರೆ, ಬೆರಿಮರ ಮಾತಲಾ ಪಣೆತ್ತ ಅಂದಾಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಡ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ನೀರ್ ಕುತ್ತಿ, ಪಣೆ ಕುತ್ತಿ, ಬೊಕ್ಕ ಗರೆ, ಬೆರಿಮರ ಸಾಧಾರಣ ಬೋವು ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ಮರ್ದ ಮರೊಟ್ಟ್ ಗೂರುವೆರ್. ಬೋವು ಕೆಲವು ವರ್ಸ ಬರ್ಪುಂಡ್, ಕರಿಮರ ಆಂಡಾ ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ವರ್ಸ ಬದಲಿ ಮಲ್ಪೊಡ್. ಪಣೆ ಬಿಗಿಪರೆ ಅಟ್ಟೆ ಬೂರು, ಕಡೆ ಬಲ್ಲ್, ಪಾಂದಾವು, ತಾಂಗ್, ತಾಂಗ್‌ದ ಬಲ್ಲ್ ಅತ್ತಂದೆ ಬೆರಿಮರ, ದಿನ್ನ ಸರಿ ಉಂತರೆ ಕೊಡಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್.

ಅಂಚೆನೇ ಕಡೆ ಗುರಿತ್ತ ಬರಿಟ್ಟ್ ನೀರ್ದ ಮರಾಯಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪರೆ ಎಲ್ಯಾ ರಡ್ಡ್ ಗುರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯ್ಕ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಪೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನೀರ್ ಒಯ್ಪರೆ ನಿರ್ಪಾಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಗುರಿಕ್ಕ್ 350 ಮರಾಯಿ ಒರಿ ಒಯ್ಪೊಡ್. ಅಪಗ ಅವ್ವೆನ್ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪರೆ ಪ್ರತೀ ಸರ್ತಿ ಕಡೆ ಗುರಿಕ್ಕ್ ಲಾಗಿನಪಗ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಲ್ಲ್ ಒಂಜಿ ಗುರಿಡ್ದ್ ನನೊಂಜಿ ಗುರಿಕ್ಕ್ ಪಾಡುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 350 ಕಲ್ಲ್ ಮುಗ್ಗಿನಪಗ ಒಂಜಿ ಗುರಿ ಆಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತಿರಿಯುಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಮನದಾನಿ, ಇಜ್ಜಿಡ ಬಯ್ಯಡ್ ಆ 350 ಕಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ನನೊಂಜಿ ಗುರಿಕ್ಕ್ ಪಿರಾ ಪಾಡುನ. ಇಂಚನೆ ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಮೂಜಿ, ನಾಲ್ ಗುರಿ ನೀರ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಎಕ್ರೆ ಕಟ್ಟಲೆ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಸುಗ್ಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಲಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ 'ಸತ್ಯದ ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಒರಿ ನೀರ್ ಮಾಪರೆ, ಮೂಜಿ ಜನ ನೀರ್ ಒಯ್ಪರೆ ಈ ಇಸಯೊಡ್ ಚರ್ಚೆ ಆದ್ ನೀರ್ ಮಾಪುನಾಯೆ ನೀರ್‌ಗ್ ಲಾಗಿದ್ ಸೈತಿನ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ್ ಕತೆಲಾ ಉಂಡು'. ಪಣೆತ್ತ ಇಸಯೊಡ್ ಎದ್‌ರ್‌ಕತೆಕ್ಲಾ ಉಂಡು.

ನೀರ್ ಮಾಪುನ ಮರಾಯಿ:

ಸುದೆತ್ತ ಬಾರಾವುಗ್ ನಾಲ್ ಜನ ಒಯ್ಯುನ ಮಲ್ಲಮರಾಯಿ, ಜಾಸ್ತಿ ಗುಂಡಿ ದಾಂತಿನ ಪನೆಕ್ಕ್ ಎಲ್ಯ ಮರಾಯಿ ಇರ್ವೆರ್, ಮೂವೆರ್ ಒಯ್ಪರೆ. ಅಂಚೆನೇ ಮರಾಯಿ ಪೆಲ, ಪೆಜತ್ತ, ಬೊಕ್ಕ ಕುಕ್ಕುದ, ಪೊಣ್ಣೆದ ಮರಟ್ಟ್ ಮಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮರಲಾ-ತೋರಾ, ಬುಲೇದ್, ತಿರ್ಲ್‌ದ ಬೋಡಾಪೆದ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಆ ಗರೆ, ಅಟ್ಟೆ ಮುದಲೆ, ಮರಾಯಿ ಪೂರಾ ಕೆಲವು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯೊಡ್ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಕಲಾಂಗಣ, ಪಿಲಿಕುಲ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕು. ದುಂಬು ಸುದೆತ್ತ ನೀರ್, ಪಣೆಟ್ಟ್ ನಿರ್ಪಾಲ್‌ಗ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್, ಮಾತ್‌ದೇ ಕೆಲವೆರ್ ವರ್ಸದ ಉನ್ಪಿನ ಅರಿಕನವೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್.

❖ ❖ ❖

ಸಾಗೊಲಿದ ಸೂತ್ರೊಲು

‘ಉದಾಸೀನದಾಯಗ್ ಬೆನ್ನಿ ಅತ್ತ್, ಜಾಕೀನದಾಯಗ್ ಬೊಡೆದಿ ಅತ್ತ್’

ತುಳು ನಾಡೊರ್ಮೆ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನ ತುಂಡು ರಾಜೆರ್, ಪಂಡ.. ಅವು ರೈತೆರ್. ದುಂಬುಡ್ದಿಂಚಿ ರೈತೆರ್ ಭರಣಿ ಕಿರ್ತಿಕೆ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್ಂಡ. ‘ತಿಂಗಳ್ ಪಗ್ಗು ಬೇಶ, ಪತ್ತನಾಜೆ ಅಂಚೆನೇ ರಾಶಿ ಪೂವೆ, ಪುನ್ಯಮೆ, ಅಮಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ. ಇಂಚ ತನ್ನ ಕಂಡ ಬೆನ್ನಿ ರಾಶಿ, ರಾಯ್ರೆ, ನಕ್ಷತ್ರೊಲೆನ್ ಪಂಚಾಗದ ಆದಾರೊಡ್ ತೆರಿಯೊಂದ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಂದ್ ಬಯ್ದೆರ್. ಇಂದೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್, ಭಕ್ತಿ ನಂಬುಗೆಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರಕಾರನೇ ಸಾಗೊಲಿ ಕಜ್ಜೊಲು ಆರಂಭ ಅಂಚೆನೇ ಮುಗಿತಲ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ. ಸಾಗೊಲಿ ಪಂಡ್ಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅವೆನ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಆಯಿಟ್ಟೇ ಸಂಸಾರ ನಡಪೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್, ಬೇತೆ ದಾಲಾ ಸಂಪತ್ತ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಏತ್ ಆಂಡಲಾ ‘ಪೊರಿತ್ತ ಮಣ್ಣ್ ಪೊರಿಕ್ಕ್’ ಪಂಡಿನ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕೋ. ಸಾಗೊಲಿ ಪಂಡ ದಾದಾ! ಸಾಗೊಲಿದ ನೆವನೊಡ್ ತನ್ನ ಅಗತ್ತೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಪ್ರಕೃತಿದ ಒಟ್ಟುಗ್ ಜೀವನ ಮಲ್ಪುನನೇ ಸಾಗೊಲಿ.

ಸುರುತ್ತ ಸಾಗೊಲಿದ ಅಟ್ಟಣೆ:

ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗಳ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಇಪ್ಪುನಗ ಬಯ್ಲ್‌ಡ್ ಪರಪಶೆಕ್ಕ್ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಗ್ಗು ಸಂಕ್ರಾಂತಿದಾ ಮನದಾನಿ ಯುಗಾದಿ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ದ್ ‘ಬಿಸು’ ಪನೊಂದ್‌ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ದಿನೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಎರುದಪ್ಪುರೆ ಕಟ್ಟುನ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ‘ನಾಲೆರುಮಾದಾವುನು’ ಪನ್ಪೆರ್, ನಾಲೆರು

ಮಾದಾದ್, ರಡ್ಡ್ ಎರು ಇತ್ತಿನಕುಲು ರಡ್ಡೆರುಮಾದಾದ್ ಪೊಡಿಕ್ಕ್ ಬಿತ್ತ್, ಅಂಚೆನೇ ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಒಂತೆ ರಾಶಿ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ಕೈ ಬಿತ್ತ್' ಪಾಡುನ ಪನ್ಪೆರ್. ಚಾಲಿಗೇಣಿ ಪದ್ಧತಿ ಇಪ್ಪುನಪಗ, ಧನಿಕ್ಲು ಕೈ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ಯರೆ ಅವಕಾಶ ಕೊರಿಯೆರ್ಡ್ ಮಾತ್ರ ಆ ವರ್ಸ ಬೆನ್ಪಿನ ಕಂಡೊಲು ಕುಡ ಒರ ಗೇಣಿಗ್ ಬೆನಿಯರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಂಬೊಲಿ, ಇಜ್ಜಿಂಡ ಇಜ್ಜಿ, ಬೇತೆ ವೊಲ್ಲಾ ನಾಡೊಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಗೇಣಿ ಕೊರಿಜಾಂಡ, ಗೇಣಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಪ್ಪಾವೊಡಾಂಡ ದನಿಕ್ಲು 'ಕೈ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ಯರೆ' ಅವಕಾಶ ಕೊರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಪಗ ಚಾಲಿಗೇಣಿ ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು ಕಂಗಾಲ್ ಆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಒಂಜೇ ಗೇಣಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮನ್ಪುನ, ಅತ್ತ್‌ಡ, ಬೆನಿಯರೆ ಬೇತೆ ಬೆನ್ನಿ ತೂವೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಪತ್ತನಾಜೆ ಸಿರಿ ಪರ್ಬ:

ಪಗ್ಗು ತಿಂಗೊಲ್‌ಡ್ ಪದಿನೆಣ್ಮ ಪೋನಗ 'ಪದ್ಪೆದ ಕಲ' ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮರಿಯಲಡ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪರೆ ತಕ್ಕ ಪದ್ಪೆ ಬಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆನಿದ ದಿನ ಗುಡ್ಡು ಬೊಲ್ಯರಿ ಬಿತ್ತ್ (ನೇಜಿಕ್) ಬಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆನಿ ಬಿತ್ತಿನ ನೇಜಿಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆ ಆಪಿನ ನಂಬಿಗೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಇಂದ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ರೂಡಿ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆಕಾಲೊಡ್ 'ಪಾಲ್‌ದ ಜಾಗೆಡ್ ಪದ್ಪೆಲಾ' ಬಿತ್ತೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಆತ್‌ಲಾ ರೈತೆರೆನಾ ನಡುಟ್ಟ್ ಪಗೆ, ಪುಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಸಾಗೊಲಿ ಪಂಡ್‌ಂಡಾ ಒಂಜಿ ಪಂತ ಇತ್ತಿನಲೆಕ್ಕ. ಎನ್ನ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಡ್, ಎನ್ನ ಸಾಗೊಲಿ ಬೇಗ ಆವೊಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್. ಬೇಶ, ತಿಂಗೊಲ್ದ, ಪತ್ತನೇ ದಿನ ಸಾಗೊಳಿದಕಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಮಹತ್ವದ ದಿನ. ಆ ದಿನೊಕ್ಕ್ 'ಪತ್ತನಾಜೆ' ಪನ್ಪೆರ್. ಪತ್ತ್ ಪನಿ ಆಂಡಲಾ ಬರ್ಸ ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ಬರ್ಪುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಲ್ಗೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆ ದಿನೊಕ್ಕ್ ಬರ್ಪೊನ್ ನಂಬುದ್ ಬಿತ್ತ್ ನೀರ್‌ಡ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪತ್ತನಾಜೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 'ಸಿರಿ ತಿಂಗೊಳ್ ಆರಂಭ' ಅತ್ತಂದೆ ಪತ್ತನಾಜೆಗ್ 'ಸಿರಿ ಪರ್ಬಲಾ' ಪನ್ಪೆದೆರ್ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು. ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆಗ್ ಆ ದಿನ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ. ಪತ್ತನಾಜೆದಾನಿ ನೀರ್ ಒಯ್ಪುನ 'ಪಣೆ' ಜಾದ್ ಬರ್ಸ ನೀರ್ ಬೂರಂದಿನಲ್ಪ ದೀಪೆರ್, ಊರ್ದಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ದೇವಸ್ಥಾನದ ತೇರ್‌ನ್ ತೇರ ಕೊಟ್ಯೆಡ್ ದೀಪೇದೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಊರ್ದಕುಲು ಸೇರ್ದ್ ಮರತ್ತ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಕೊಡಿಮರನ್ ಜಾದ್ ಗೋಪುರದ ಪುಡೆಟ್ಟ್ ಬರ್ಸ ಬೂರಂದಿನಲ್ಪ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪತ್ತನಾಜೆ ಪಂಡ ಪತ್ತ್ ಪಜ್ಜೆ ದುಂಬು ದೀಪಿನಿ ಪಂಡ್ದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಆತ್ ಮಹತ್ವ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಸೂತ್ರೊಲು:

ಕಾರ್ತೆಲ್ ತಿಂಗೊಲ್‌ಡ್ ಪೊಂಜೊವ್ಲೆನ ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ಆಂಜೊವ್ಲೆನ ವೊರಲ್ ಕೇನಂದಿನ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿದಕುಲು ಇಪ್ಪಯೆರ್. ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ದೆಂಬು ಕಾಯಿಂಡ 'ಕುದ್ಕಗ್ ಮದಿಮೆ' ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಟಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ತೆಡಿಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ನಡ್ತಿನ ಕಂಡೊಡ್, ಅತ್ತ್‌ಡ ಭಿತ್ತಿನ ಕೊಡಿಪುಗ್ ಬೊಕ್ಕ ನೇಜಿಕ್ ಕಣೆ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಕಣೆ ಬತ್ತಿನ ಕೊಡಿಪುಡ್, ಅತ್ತ್‌ಡ ನೇಜಿಡ್ ಕೊರಲ್ ಬರ್ಪುಜಿ ಆ ಕೆಯ್ಯಿ ಗೊಡ್ಡು ಆಪುಂಡು. ಬಯ್ಯಡ್ ಬಾನೊಡ್ ಬೊಲ್ದು ಪೊಡಸ್ ಮುಗಲ್ ತೋಜಿಂಡ ಇನಿ ಕಡಲ್‌ಡ್ ಎಟ್ಟಿ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುಂಡ್. ಎಲ್ಲೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗ್ ಎಟ್ಟಿ ಬರ್ಪುಂಡ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಟಿಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಗಾಲಿ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಈ ವರ್ಸ ಅಟ್ಟೊಡ್ ನಿಲಿಕೆ ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಕುಲ್ಲುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದೇವಸ್ಥಾನೊಡ್ ಕುರಾಲ್ ಪಾಡೊಡ್ದುಂಬು ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಸೋನೊಡೇ ಕೆಯ್ಯಿ ಕಾಯೆಲ್ ಆಂಡಾ, ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ದ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಕನೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿದ ಗಾಲಿ ಸೊಂಕಿನಟ್ಟ ಗಂಧಸಾಲೆ ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿದಾನಿ ಬಾರ್ ಬೆಯ್ಪೂವರೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಬಾರ್‌ಗ್ ಸೂತಕ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆನಿ ಬಾರ್ ಕಾವೇರಿಗ್ ಮಿಯಾರೆ ಪೋಪುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಗೆ ಬೆನ್ನಿದಾಯಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಮಾಸೆ ಆದ್ ಏಳ್ ದಿನ ಮುಟ್ಟ ಬಿತ್ತ್‌ದ ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಆ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ರಾಯ್ತ್ರೆ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಆ ದಿನಕ್ಲೆಡ್ ಬಿತ್ತ್ ತುರಿಯುಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಂಬಿಗೆ. ಕೆಯ್ಯಿ ದರ್ಪುನಗ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಪಡಿಮಂಚಾವುದ ಮೂಜಿ ಕರಿಕ್ಕ (ರೀಪು) ಬಾರ್ ಎರ್ಕ್‌ಂಡ, ಬಾರ್ ಆಣೆಗ್ ತಾಗ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದ ಕಾವಂದೆರ್ ನುಂಗೆಲ್ ತಾರಯ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಪಡಿಮುಂಚಾವುದ ನಾಲ್ ಕೋಂಟುಗ್ ತಾರಯ್ ದರ್ಪುನ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಪಡಿಮಂಚಾವು ರಾಶಿಡ್ದ್ ತಪ್ಪಾನಗ ನಾಲ್ ಕೊಡಿಲಾ ಪಡಿತ್ತ ಕಾರ್ ಪೂಜರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಪೋಲಿ ಪಾಡುನ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ಅಡಿತಪ್ಪಾವುನು' ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪುದ್ದರ್:

ಪೊಸತ್ತ್ ಅರಿತ್ತ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ಪುನಾನಿ ಕಡ ಕೊರಿಯರೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಪೊಸತ್ತ್ ವನಸ್ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ಪುದ್ದರ್' ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೊಸ ಅರಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಹರಿವಾಣೊಡ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಚೌತಿದ ದುಂಬು ಕಂಬುಳ ತಿನಿಯರೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್, ನೊಂಪು (ದೇವಸ್ಥಾನೊಡ್ ಕುರಲ್ ಪಾಡುನು) ಆವಾಂದೆ ಅಂಬಡೆ ಕಜಿಪುಗ್

ಪಾಡಿಯರೆ ಇತ್ತ್‌ಜಿ, ಅಮಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿದಾನಿ ಕಂಡ ದಪ್ಪರೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಕಂಡ ದಪ್ಪುನಪಗ ನುಗ, ನಾವೆರ್ ಪೊಲ್ಲಿಂಡ ಅಡೆಕೇ ಎಲ್ಲೆನ್ ನುಗನಾವೆರ್ ಬುಡುದ್ ದಪ್ಪುನಾಯೆ ತರೆಕ್ಕ್ ಮೆಯಿಕ್ಕ್ ಮೀದ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗ್ ಪೋದು ಬೊಂಡ ಅಭಿಷೇಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಕಂಡ ನಡಿಯರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲದ ಯೆಜಮಾನೆ ಅತ್ತ್‌ಡ ಯೆಜಮಾನ್ನೆದಿ ಸುರುಟ್ಟ್ 'ನಿರೆಕ್ಕ್' ರಡ್ಡ್ ಪತ್ತ್ ನೇಜಿ ನಡೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಸುರು ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಪಿನಾನಿ ಸುರುಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಪತ್ತ್ ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ ಆರಾಮದ ತಿಂಗೊಲ್ ಬೇಲೆ ಕಮ್ಮಿ, ತಿನಿಯರೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ, ಇಲ್ಲದ ಮರ್ಮಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲದ ಮರ್ಮಯೆ ಕಂಡನಿಲ್ಲಗ್, ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಪಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಪ್ರಾದಾಯ. ಮರ್ಮಲ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಯಿಜಾಂಡ ಮಾಮಿನ ಕಣ್ಣ್ ಪುಡವುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಗೆ. ಬಾರ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಪಡ್ಡಾಯಿಗ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಸೂ ಪಾಡೊಡ್. ಬಾರ್‌ದ ವೋಲೆ (ಕೆಯಿತ್ತ ಕಟ್ಟ) ಜಾಲ್‌ಡ್ ಮುಡಾಯಿಡ್ದ್ ಪಡ್ಡಾಯಿಗ್ ವೋಲೆ ಪಾಡೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾಯ್ ತಿಂಗೊಲ್‌ಡ್ ರಡ್ಡ್ ವೋಲೆ ಆಂಡಲಾ ಕೆರೆಂಗ್ ಗರ್ಪೊಡ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ ಕೆರೆಂಗ್ ಮಾಯಕ ಆಪುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಗೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆದ ನಡುಟ್ಟ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೆರೆಂಗ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಓಡುಂಡ್, ಜಾರ್ದೆ ಪೆರಾರ್ದೆಡ್ ನಡ್ತಿನ ಕೆರೆಂಗ್ ಮಾಯ್ ತಿಂಗೊಲ್‌ಡ್ ಗರ್ತದ್ ತೂವೊಡ್ ಇಜ್ಜಿಂಡ ಕೆರೆಂಗ್ ಬುಲೆದ್ ಅಯ್ತ ಸುನೆ ಜಿಂಜಿನಪಗ ಉದಲ್ ಸೋಕುಂಡ್, ಆಯ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಮಾಯಿಡ್ದ್ ದುಂಬು ಗರ್ಪೊಡ್. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಕೆರೆಂಗ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಉಲಯ್ ಮಣ್ಣಾಪುಂಡು. ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು ನಂಬಲ್ಗೆ, ಸೂತ್ರೊಲೆಡೇ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಯ್ಕ್ ನಿಜವಾಯಿನ ಅರ್ಥಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮುಗಿತಲದ ವೋಲೆಲು:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಈ ಸೂತ್ರೊಲು. ಎರ್ಲಾ ನಂಬೊಂದಿಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಬೆನ್ನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಳಿಯೊಂದು ಬರೊಂದುಂಡು. 'ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೃಷಿ'ಕ್ಕ್ ಯೇಲೆ-ಫಳಿಗೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಾ, ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಸೂತ್ರೊಲು ಬಾಸೆಲು ಒವುಲಾ ಅಗತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯ್ತ ಸೂತ್ರ ಒಂಜೇ 'ಗಂಟೆದಲೆಕ್ಕೊ ಬಾಡಿಗೆ' ಕೊರುಂಡ ಆಂಡ್. ಮಿಸಿನ್‌ಗ್ ಪುರ್ಸೊತ್ ಇಪ್ಪುನಪಗ ಬೆನ್ನಿದ ಕಜ್ಜೊಲು. 'ಆಂಡ ಅಂಕ ಪೊಂಡ ಸುಂಕ' ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕೊ. ಎಂಚಿನಲಾ ಆವಾಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ನಮ್ಮ ಬೆರಿಸಾಯಾ ಇಪ್ಪಡ್ ಅಕ್ಲ್ ಜಾಗರ ಇತ್ತೆರ್ಡ ಮಾತ್ರ ನಂಕ್ ನೆಮ್ಮದಿಡ್ ಉಂಡು ತಿಂದ್‌ದ್ ಜೆಪ್ಪೊಲಿ.

ಕೇಕದ ಮರಕಾಲ್ದಿ

ನಂಕ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಮೀನ್ ತಿನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಡ್ ಪದ್ರಾಡ್ ತಿಂಗಳ್‌ಲಾ ಮೀನ್‌ಗ್ ಬರಗಾಲ ಇಜ್ಜಿ. ಓಣಿ ಒಂಕುರ್ಣಕ್ಲಾ ಮೀನ್ ಮಾರುನಕುಲು ಬೈಕ್, ಸ್ಕೂಟರ್ ,ಅತ್ತಾಂದೆ, ತರೆ ಮಿದೆಟ್ಟ್ ಮೀನ್ದ ಮಿಡಯ್ ತುಂಬೊಂದು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಮೀನ್ ಮಾರೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. ಸಂತೆಡ್, ಮಾರ್ಗದ ಮಿಡೆಕ್ಲೆಡ್ ಮೀನ್ ಬೋಡ್ನಾತ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಅತ್ತಾಂದೆ, ದಕ್ಕೆಡ್ಲಾ ಮಿಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಮೋಂಡ ಅಗ್ಗೊಡ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಮೀನ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಪೇಂಟೆಲೆಡ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕೈತಲ್ ಗಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಡ್ ಮೀನ್ ಕೈತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿನಕ್ಲು ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜೆರ್. ಎಣ್ಣೆ ಫ್ರೈ, ತವಾ ಫ್ರೈ, ಬೊಕ್ಕ ಗಸಿ, ಮಿಳಿಮುಂಚಿ ಇಂಚ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಮೀನ್‌ದ ತೆನಸ್ (ಖಾದ್ಯ) ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡ್ ಜನೊಕ್ಲೆಡ ದುಡ್ಡು ತಿರ್ಗುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಒವು ಮೀನ್ ಬೋಡು ಅವು ದೆತೊಂದು ತಿನೊಲಿ. ಪ್ರತೀ ಇಲ್ಲಡ್ ಮೀನ್‌ದ ಕಜಿಪು ಉಂಡೇ. ಓಲ್ಲಾ ಕರೆಂಟ್ ಪೋಂಡಾ ಮಾತ್ರ ಇಜ್ಜಿ, ಅಂಡಲಾ ಕೈತಿನ ಮೀನ್‌ಗ್ ಕರೆಂಟ್ ಪೋಂಡಾಲಾ ರಜೆ ಇಪ್ಪುಂದ್. ಇಂದ್ ಇತ್ತೆದ ಕಾಲಾ, ಒಂಜಿ ಕಾಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಕೈಟ್ ದುಡ್ಡುಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಬೋಡಾಪಿನ ಮೀನ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿದ ಪಾಡ್ ಎರೆಗ್ ಬೋಡು? ಊರ್ದ ತರಕಾರಿ, ಉಪ್ಪುದ ತೆನಸ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಬಂಬೆ, ಮೂಂಬೆಡೇ

ಗಂಜಿ ಉಣೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್. ಮೀನ್ ಅಪ್ರೂಪ ಪೂವೆ ಪುನ್ನಮೆಗ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕೊ. ಅವತ್ತಂದೆ ಮರ್ಯಲೊಡ್ 4 ತಿಂಗೊಲ್ ಮೀನ್‌ದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಇಜ್ಜಿ. ಓಲ್ಲಾ ಗಾಲದ ಮೀನ್ದ ಕಮ್ಮೆನ ಬರೊಡ್ ಆತೇ. ಕಡಲ್ದ ಮೀನ್ ಮಾತ್ರಾ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಪೊಸ ಅರಿ ಉಣ್ಪಿನ ಪೊರ್ತುಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ, ಕೆಯಿ, ನಟ್ಟಿದ ಪೊರ್ತುಗ್, ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ದ್ ಕೇಕದ ಮರಕಾಲ್ದಿ ಮೀನ್‌ದ ಪುಡಯ್ ತರೆಟ್ಟ್ ತುಂಬೊಂದ್, ಮೈಲ್‌ಕಟ್ಲೆ ನಡತೊಂದ್, ನಾಯಿಲೆನ್ ಪುಚ್ಚೆಲೆನ್ ಕಡತೊಂದು ಹಳ್ಳಿದ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆಗ್, ಕಂಡ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಮೀನ್ ಮಾರುನ ಕಾಲ ಇನಿ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರಾ. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ರಸ್ತೆನೇ ದಾಂತಿನ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪು. ಒಂಜಿ ಯೇಲ್‌ ಇತ್ತೆರ್ಡ್ಲಾ ನಿಜವಾಯಿನ ಅವು ಅಕ್ಲೆನ ಬ್ಯಾರ ಅತ್ತ್ ಅವು ಒಂಜಿ ಸಮಾಜ ಸೇವೆನೇ ಪನೊಲಿ.

ಕೇಕ ಪಂಡ ದಾದ!:

ಮರಕಲೆರ್ ಇಪ್ಪುನೇ ಕಡಲ ಪುಡೆ ಸಂಪು ಜಾಗ್‌ಲೆಡ್. ಕಂಡನಿ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬೆನಿಯರೆ ಪೋಂಡ, ಬುಡೆದಿ, ಮಗಲ್ ಮುಡಾಯ್ಕ್, ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ಮೀನ್ ಮಾರಿಯರೆ ಪೋಪಿನ ಅಕ್ಲೆನ ಕುಲ ಕಸುಬು. ಇತ್ತೆ ಮಾತಾ ಕೋಡಿಡ್ ಕಡಲ ಪುಡೆಕ್ಲೆಡ್ ಬೀಚ್, ರೆಸಾರ್ಟ್ ಉಂಡು. ಕರಾವಳಿದ ಪ್ರತೀ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಬಂದರ್, ದಕ್ಕೆ ಉಂಡು. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಅಲ್ತ್ ಮೀನ್ ಏಲಮುಗ್ ಉಂತುದ್ ಮೀನ್ ಕುರ್ವೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ತುಂಬುದ್ ರಿಕ್ಷೊಲೆಡ್ ಪಾಡೊಂದ್, ಬೊಕ್ಕ ಬಸ್ಸ್‌ಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಹಳ್ಳಿಕ್ ಕೊನೊದ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಒಂಜಿ ಕರೆತ್ತಲೆಕ್ಕೊ ಹಕ್ಕ್‌ಡ್ ಮೀನ್ ಮಾರುನ ಆ ಮರಕಲೆರೆನ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆನ ಪರಿಧಿಗ್ 'ಕೇಕ' ಪನ್ಪೇರೆರ್. ಆ ಕೇಕೊಡ್ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವು ಮರಕಲೆರೆಗ್ ಮೀನ್ ಮಾರೊಲಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಬೇತೆ ಪಂಡ... ಅಕ್ಲೆನ ಕರೆ ಕಡತ್ತ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋವರೆ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕರೆತ್ತ ಮರಕಾಲ್ದಿಗ್ ಉಸಾರ್ ಇಜ್ಜಿಡ, ಅವಂತಾಂದೆ ಪರವೂರ್‌ಗ್ ಪೋದಿತ್ತ್ಂಡ ಅಕ್ಲೆನ ಅನುಮತಿ ದೆತೊಂದ್ ಬೇತೆ ಕರೆಕ್ಕ್ ಮೀನ್ ಮಾರೊಲಿ. ತತ್ತ್‌ದ್ ಮಿನಿ ಕೇಕ ಕಡತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಂಡಾ ಲಡಾಯಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಆಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಪಡ್ಡಾಯ್ದ ಮರಕಲೆರೆಗ್ ಮುಡಾಯ್ದ 'ಕೇಕ' ಆನಿದ ಕಾಲೊಡೇ ಇಂಗಡನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತಿನ ಅವು ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಕಾಲದ ಕೇಕ ಪದ್ದತಿ. ಆನಿದ ಮರಕಲೆರ್ ಮೀನ್‌ಗ್ ಬರಪು ಪಾಡೊಂದ್ ಬರೊಂದಿಜ್ಜೆರ್. ಬದಲ್‌ಗ್ ಪಜ್ಜಿ ಮೀನ್, ಮರ್ವಾಯಿ, ಬೊಕ್ಕ ಉಪ್ಪುದ ಮೀನ್‌ಲ ಕನೊಂತೆರ್. ಪಜ್ಜಿ ಇಜ್ಜಿಡ ನುಂಗೆಲ್ ಮೀನ್ ಆಂಡಲಾ ಕೇಕೊಗ್ ಕನ್ನೊಂದ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಂಬಂದ ದೀವೊಂತೆರ್. ಕೇಕದ ಮರಕಲೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ ಕೇಕದ

ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ತನ್ನ ಕುಟುಮೊದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಮೋಕೆ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತಿನ ಆ ಕಾಲ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಆನಿದ ಆ ಮರಕಲೆರ್ಲಾ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಪೀಳಿಗೆ ಎಚ್ಚಿನ ಇದ್ಯೆ ಶಿಕ್ಕೆನೆಡ್ದಾವರಾ, ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ, ಎಡ್ಡೆ ಬೇರ ಮಲ್ತೊಂದು ಪ್ರಗತಿದ ಮುಟ್ಟುಲೆನ್ ಬಡತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಗಾಲ, ಬಲೆ, ರಂಪೋಣಿ, ಓಡ, ಲಾಂಚ್, ಕಪ್ಪಲ್ ಇತ್ತಿನ ಆನಿದ ಮರಕಲೆರೆನ ಜೋಕ್ಲು, ಪುಲ್ಲೆಲ್ಲು ಇನಿಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೋಟುಲೆನಾ ಕಾವಂದೆರ್ ಆತೆರ್. ಅವು ಆನಿ ಕೇಕೊಗ್ ಪುಡಯ್ ತುಂಬೊದ್ ಪೋಯಿನ ಅಕ್ಲೆನ ಅಪ್ಪೆ, ಬತ್ತಿನ ಬಂಗದ ಪಿರ್ಪಿಫಲ ಪನೊಲಿ.

ಕೇಕೊಡ್ ಆಯಿನ ಒಂಜಿ ಘಟನೆ:

ಒಂಜಿ ದಿನ ಯಾನ್ ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಸುದೆತ್ತ ಕಡಪ್ಪು ಕಡಿಟ್ಟ್ ಲಚ್ಚಿಮೆಕ್ಕ ಮೀನ್‌ದ ಪುಡಯ್ ಪತೊಂದ್ ಬೂರ್ದಿನೆನ್ ಯಾನ್ ತೂಯೆ. ಅರೆನ ಕಾರ್ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ತಾರ್‌ದ್ ಪೋದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾನೇ ಪುನ್ಯೊಗ್ ಕಡಪು ಕಡಿ ಒಂದುದೆರ್. ಇಜ್ಜಿಡ ಅಲ್ಪ ಪರಪು ನೀರ್‌ಡ್ ಜಾರ್ದ್ ಸೀದಾ ಅರೆನ ಪಡ್ದಾಯಿ ಊರುಗ್ ಪೋದು ಆತು, ದೇವೆರ್ ಮಲ್ಲೆ, ಆರ್ ಜೀವಪ್ಪ ಒರಿಯೆರ್. ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಬೂಕ್‌ದ ಚೀಲ ಮಿತ್ತ್‌ದೀದ್ ಅರೆನ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತ್‌ಡ್ ಏತ್ ಒಯ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಸರ್ತ ಉಂತಾವರೆ ಎನಡ್ದ್ ಆಯಿಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಮಾರುಗುತ್ತುದ ಶೀನ ಶೆಟ್ರೆ ಜೋಕ್ಲು ಲೆತ್ತಿನೇ ಪಾರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅರೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ಒಯ್ತೆರ್. ಅಯ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಡ್ ಆರ್ ತೀರ್ ಪೋಯೆರ್. ಎನನ್ ಎದಗಲಾ ಅಕೇರಿಗ್ ಸುಗಿತೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್‌ಗೇ. ಅಂಚೆನೇ ಒರ ಕಡಂದಲೆದ ಬೇತೆ ಕೇಕದಕ್ಲು ಎಂಕ್ಲೆ ಕೇಕೊಗ್ ಬತ್ತಿನೆಕ್ಕ್... ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಪಾಲೆಡ್ ಒರ್ಯಕೊರ್ತಿ ಹಾಕ್‌ದ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಮಲ್ತೊಂದಿನಲಾ ಒಂಜಿ ನೆಂಪು ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕೇಕೊಡ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತಿನ ಮರಕಾಲ್ದಿನ ಒಂಜಿ ಗೋಣಿ ಬಾರ್‌ನ್ ಯಾನ್ ಕಡಂದಲೆದ ಗೋಳಿದಡಿ ಬಸ್ಸ್ತಡೆ ತರೆಟ್ಟ್ ತುಂಬೊಂದ್ ಕೊನೊದ್ ಕೊರ್ತೆ. ಕೇಕದ ಮರಕಲೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ ಕೇಕೊಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಹಾಜಿರಾವೊಂತೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಪಡ್ದಾಯಿ ಜಾತ್ರೆ, 'ದಿಂಡ್'ಗ್ ಕೇಕದಕ್ಲೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂತೆರ್. ಜಾತ್ರೆಗ್ ಧರ್ಮೊಗ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಕಿರಾಯ್ಕ್ ಕೇಕೊಡ್ದ್, ಪೂ, ಪಿಂಗಾರ, ತರಕಾರಿ, ಬೊಕ್ಕ ಕೆರೆಂಗ್, ಗುಜ್ಜೆ, ಪುಳಿ, ಕೋರಿ, ಇಂದೆನ್ ಮಾತಾ ಕೊನೊಂತೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಕೇಕೊಡೇ ಪ್ರತೀ ದಿನ ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಮೀನ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತ್ ವನಸ್, ತೆನಸ್ ಮಲ್ತೊಂತೆರ್.

ಕಾಲ ಬದಲಾಂಡ? ಅತ್ತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆನಾ?

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಪಡ್ಡಾಯ್ದ ಮರಕಾಲ್ದಿನಕ್‌ಲ್ ಮುಡಾಯಿ ಕೇಕೊನ್ ಮದತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಮಾತಾ ಪೇಂಟೆಲೆಡ್ ಸಂತೆ ಕಟ್ಟೆಲು ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಆನಿ ಕೇಕೊಡ್ ನಡತೊಂದು, ತುಂಬೊಂದು ಪೋಯಿನ ಪೂರಾ ಕಟ್ಟಪುಣಿ, ಕಂಡದ ಪುಣಿಕ್ಕುಲು ಇತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿ, ಮಲ್ಲ ರಸ್ತೆಲಾತ್‌ಂಡ್. ಅಲ್ಪ ರಿಕ್ಷಾ, ಟೆಂಪೊ, ಬೈಕ್‌ಲು ಮೀನ್ ತುಂಬೊಂದ್ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲಾ. ಕೆಲವು ಬ್ಯಾರಿಲು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ತರೆ ಪುದೆಟ್ಟ್, ಕೆಲವು ಕಟ್ಟೆಲೆಡ್ ಮೀನ್ ಮಾರುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇನಿಕ್ಲಾ ಉಂಡು. ಅಂಚ ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಜಿ, ಆಂಡಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲು ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ಪಿರಾವುಡ್ದ್ ನಮ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲಾ ಆತೇ. ಅವು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮೊ.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಮರಕಲೆರ್ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ತಂಜನೊಗ್ ಒಂತೆ ಬೆಂಜನ ಪಾಡ್ದ್ ಉಂಡುದ್ ಪಿದಡಿಯೆರ್ಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಚಲಿ, ದೊಂಬು, ಬಡವು ನಾಟಂದ್. ವಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ಪಿನಾಂಡಾ ಆನಿದ ಆ ಮರಕಲೆರೆನ ತ್ಯಾಗ ಜೀವನ, ಕೇಕದ ಜನಕ್ಲೆನ ಜೀವನೊಗ್ ಒಂಜಿ 'ಬಲಿದಾನ' ಪನೊಲಿ. ಅಂಚಿನ ಮರಕಲೆರೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಎಂಕ್ಲೆ ಕೇಕದ ಮಾತಾ ಮರಕಾಲ್ದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ಜಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಮೀನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಜನೆಕ್ಲೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಇನಿ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ "ಮತ್ಸ ಪೋಷಣ" ಕೊರ್ಪಿನ ಮಾತಾ ಮೊಗವೀರ ಬಂದುಲೆಗ್ಲಾ ಎನ್ನ ಒಂಜಿ ಸಲಾಂ. ಇಂದ್ ಎನ್ನ ಊರ್ದ ಕೇಕೊದ ಆನಿದ ಮರಕಾಲ್ದಿ ನಕ್ಲೆನ ಇಚಾರೊಲು. ಇನಿತ್ತ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಡ್ ಕೇಕದ ಮರಕಲೆರೆ ಇಸಯೊಡ್ ನಿಕುಲ್ ತೆರಿನಕ್ಲ್ ದಾನೇ ಪನ್ಪರ್?

❖ ❖ ❖

ಕಾಡ್‌ದ ಲಾಂಬು

"ಉಪ್ಪು ಪೋಪೆ, ಬಗ್ಗಾ ಪಾಪ" (ಮೆಗ್ಯೆ, ಪಲಯೆ ಪಕ್ಕಿಲು ಬುಲಿಪುನ)

ಬೇಶ, ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ (ಜೂನ್-ಜುಲೈ) ನಮ್ಮ ತೆನ್ಕಾಯಿ ನಾಡ್‌ಗ್ ಬರ್ಸ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಅಪಗ ನಮ ಊರ್ದ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು ಎಣೆಲ್‌ದ ಸಾಗೊಳಿಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ಯಲದ ತೆನಸ್, ಅಂಚೆನೇ ಎರು ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀದ್ ಬರ್ಸೊಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬಾನೊಗ್ ತೂದ್ ಕಾಪುನ ಪೊರ್ತು. ತೆಡಿಲ್, ಮಿಂಚಿ ದೊರಿನಪಗ ನೆನಪಾಪಿನ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಮೂಡುನ ತೆಡಿಲ್ ಲಾಂಬು, ಪೆರ್ಗೆ, ಬೊಕ್ಕ ನೆಯಿಲಾಂಬು, ಕರ್ಮರ್ ಲಾಂಬು, ಕುಂಟಲ್ ಲಾಂಬು ಅಂಚೆನೇ ಕಾರೊಲ್ ಲಾಂಬು. ಪಿರಿ ಪಿರಿ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಕತ್ತಿಲಾ ಬಟ್ಟಿಲಾ ಪತೊಂದ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಪಿನ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪಿರ್ತಿದ ಕಜ್ಜೊ. ಕಾಡ್ ಪುಡೆ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಇನಿಕ್ಲಾ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಉಂಡು.

ಲಾಂಬುದ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಯಾ ಪೊಲಬು:

ಲಾಂಬು ದೈಯ್ ಅತ್ತ್, ಬೊಕ್ಕ ಮುರ್ಗಲಾ ಅತ್ತ್ ಅವು ಒಂಜಿ 'ಫಂಗಸ್'ದ ವರ್ಗೊಗ್ ಸೇರಿನ ಜೀವಿ. ಅವ್ವೆನ್ ಸಸ್ಯ ವರ್ಗೊಗ್ ಸೇರಾವುಜೆರ್. ಆಂಡಾ ಅವ್ವೆನ್ ಮುರ್ಗೊ ವರ್ಗಗ್ ಸೇರಾವೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮುರ್ಗೊಲು ತಿಂದ್‌ದ್ ಜೀರ್ಣೆ ಆವಾರೆ ತಿಂದಿನ ತೆನಸ್‌ನ್ ಕಾಯ್ ಕಡೆವೊಂದು ಕುಡ ಜೀರ್ಣೆ

ಮಲ್ಪರೆ ಆಮ್ಲಜನಕ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಪಿದಯ್ ಬುಡ್ಪ. ಅಂಚೆನೇ ಲಾಂಬ್‌ಲಾ ಆ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುಂಡ್. ಅವು ಅತ್ತಾಂದೆ ಲಾಂಬುಗ್ ಇರೆ ಬೊಕ್ಕ ತಿರಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಪಚ್ಚೆ ರಂಗ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಲಾಂಬು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ರುಚಿತ್ತ, ಕೆಲವು ಪೊರ್ಲುದ, ಭೂಮಿಡ್ ಏತ್ ನಮುನೆದ ಮಣ್ಣ್ ಉಂಡು ಆತೇ ನಮುನೆದ ಮರಕ್ಕುಲು ಉಲ್ಲಾ ಅಂಚೆನೇ ಮರಕ್ಲ್ ಇತ್ತಿನಾತೇ ಜಾತಿದ ಲಾಂಬುಲಾ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ಅವೊಂಜಿ ದೇವೆರೆನ ಸೃಷ್ಟಿ ಪನೊಲಿ. ಅಯ್ತ ಬಗ್ಯೆ ನನಲಾತ್ ಸಂಶೋಧನೆಲು ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ನಡತೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಇಚಾರ ತೆರಿಯೊಡಾತೇ!

ತೆಡಿಲ್ ಲಾಂಬು:

ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸೊಗ್ ತೆಡಿಲ್ ಮಿಂಚ್ ಸುರು ಆಯಿನಪಗ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ತೆಡಿಲ್ ಲಾಂಬು ಮೂಡುಂಡು. ಎಲ್ಯಾ ಎಲ್ಯಾ ಬಟಾಟೆದ ಲೆಕ್ಕ ಗೊಂಚಿಲ್, ಗೊಂಚಿಲ್ ಮೂಡುಂಡ್, ಸುಮಾರ್ ಒಂಜಿ ವಾರ ತೆಡಿಲ್ ಲಾಂಬು ಮೂಡುಂಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಯ್ತ ಉಲಯ್ ಬೊನ್ಯದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಫಂಗಸ್ ಆಪುಂಡು. ತೆಡಿಲ್ ಲಾಂಬು ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡೇ ಸಂತೆಗ್ ಮಾರಿಯರೆ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಕಿಲಕ್ಕ್ 300ರೂ ಮಿತ್ತ್ ಬಿಲೆ ಉಂಡು. ಕತ್ತಿಡ್, ಕೊಕ್ಕೆಡ್ ಒಕ್ಕುದ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಪಾದೆಗ್ ತೇತ್‌ದ್ ನಿರ್ಮಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ರುಚಿತ್ತ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪೊಲಿ. ತೌತೆಗ್ ಬೆರೆಕೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಮಾಸದ ಕಜಿಪು, ಬೊಕ್ಕ ಮೀನ್ ತಿನಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಉಂದು ಬಾರೀ ರುಚಿತ್ತ ಕಜಿಪು. ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣ್, ಸೇಡಿ, ಬೊಕ್ಕ ಪೊಯ್ಯ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೆಡಿಲ್ ಲಾಂಬು ಮೂಂಡುಂಡ್. ಮೀನ್ ಮಾಸ ತಿನಂದಿನ ವರ್ಗೊಗ್ ಅಯ್ತ ಬದಲ್‌ಗ್ ಅವ್ವೆ ರುಚಿ ಲಾಂಬುದ ಕಜಿಪುಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್.

ಕರ್ಮಾರ್ ಲಾಂಬು:

ಬೇಶ (ಜೂನ್) ತಿಂಗೊಲ್‌ಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ವಾರ ಆಯಿನೇ ಕಾಡ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಲಾಂಬುಲು ಕೊಡೆ ಅರತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕೊ, ಮೂಡೊಂದಿಪ್ಪುವ. ಕರ್ಮರ್ ಪಾಡಿಡ್ ಬೆಜಕ್ರೆ ಅರಾಯಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಬರ್ಸೊಗ್ ವೊಂದಿನ ಬಜಾವುಡ್ 'ಕರ್ಮರ್ ಲಾಂಬ್' ಮೂಡುಂಡ್. ಬಾರೀ ರುಚಿ ಇಂದ್ ಆಟಿ ಅಕೇರಿ ಮುಟ್ಟ ಮೂಡೊಂದಿಪ್ಪುಂಡ್. ಎಣ್ಣೆ ಕಪ್ಪು ರಂಗ್‌ಡ್ ಮೂಡುಂಡು. ಈ ಲಾಂಬ್‌ಗ್ ಒಂಜಿಕಾಲೊಡ್ ಪೇಂಟೆಡ್ ಬಾರಿ ಡಿಮಾಂಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೇಂಟೆದ ಕೊಂಕಣೆರೆಗ್ ಅಯ್ತ ರುಚಿ ಎಡ್ಡೆ ತೆರಿದ್‌ಂಡ್.

ಕಾರೊಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಂಟಲ್ ಲಾಂಬ್:

ಈ ಲಾಂಬು ಕಾರೊಲ್ದ ಪಾಡಿಡ್, ಬಜಾವು ವೊಂದಿನಲ್ಪ ಮೂಡುಂಡ್. ಇಂದ್ ಗ್ಯಾಸ್‌ಲೈಟ್‌ದ ಮೆಂಟ್ಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಬೊಲ್ದು ಅಂಚೆನೇ ಪೊರ್ಲು. ನನ ಕೆಲವು ಕುಪುಲು ರಂಗ್‌ದಲಾ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಕುಂಟಲ್ ಲಾಂಬ್ ಪನ್ಪೆರ್, ಕುಂಟಲ್ ಲಾಂಬು, ಕುಂಟಲ್ದ ಪಾಡಿಡ್ ಕುಪ್ಪುಲು ಮಣ್ಣ್ ಮೂಡಿನಲ್ಪಾ ಮೂಡುಂಡ್. ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಮೂಡಿನ ಲಾಂಬು ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಒರಿಯುಂಡ್. ಆಟಿಡ್ ಮೂಡಿನ ಲಾಂಬು ಪದ್ರಾಡ್ ಗಂಟೆ ಮಾತ್ರ ಒರಿಯುಂಡು, ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಸದ ರಭಸ್‌ಗ್ ಎಸಲ್ ತಾಲುಂಡು. ಸಂತೆಡ್ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಕಿಲೊಕ್ಕ್ 250 ರೂಪಾಯಿಡ್ದ್ 400 ರೂಪಾಯಿ ಮುಟ್ಟ ಬಿಲೆ ಉಂಡು. ಕಾಡ್‌ದ ಲಾಂಬುಲೆಗ್ 'ನಾಯಿಕೊಡೆ' ಪಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಾಡ್ ಇತ್ತಿ ನವ್ಲು ಮಾತ್ರ ಇಂಚಿನ ಲಾಂಬು ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಕಾಡ್ ಕರೆ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಾ ಲಾಂಬ್ ತಿನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂದೆತ್ತ ತತ್ವಾರ ಇಜ್ಜಿ. ಕೃಶಿತ್ತ ಪ್ಯಾಕ್ ಲಾಂಬ್ ವರ್ಸ ಇಡಿಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಕಾಸ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಲಾಂಬ್ ಕಜಿಪುಗ್ ಬರಗಾಲ ಇಜ್ಜಿ.

ಬಯಿತ ಲಾಂಬು:

ಕನ್ಯಾ (ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವೆಂಬರ್) ಬೊಂತೆಲ್ಡ್ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಬಯಿತ ಮುಟ್ಟೆಲು ಇಪ್ಪುನ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಸುರುಟ್ಟ್ ಬಯಿತ ಮುಟ್ಟೆಗ್ ಸುತ್ತು ಬರ್ಪಿನ ಇತ್ತಿಂಡ್. ಬರ್‍ಸೊಗ್ ಕುರಿದಿನ ಬಯಿತ ಉಬೆಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಲಾಂಬು ಮುಂಗೆ ದೀಪಿನ ತೂವರೆ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು ಅಂಚೆನೇ ಕಜಿಪುಲಾ ಬಾರೀ ರುಚಿ. ಬಯಿತ ಲಾಂಬು ನಿರ್ಮಲ ಬೊಕ್ಕ ಬಾರಿ ಪರಿಮಲ. ಬೊಗ್ಗೊರಿದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಕೆಲವು ಇಸ ಲಾಂಬುಲಾ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ವಟ್ಟಾರೆ ತಿಕ್ಕಿನ ಇಸ ಲಾಂಬು ತಿಂದ್‌ದ್ ಸಯ್ತಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲು ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು. ಅವ್ವೆನ್ ತಿನಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಯ್ತಾ ರಂಗ್ ಮಂಜಲ್ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಜಾಸ್ತಿ ನೊಲಿ ಆದ್ ಇಸಲಾಂಬು ಕಿರ್ಮುಂಡ್. ಅಯ್ತಾ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ನೆಯಿತ್ತಲೆಕ್ಕ ನೋಲಿ ದ್ರವಲಾ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಕಾಡ್‌ದ ಕೈತಲ್ ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ತಿನ್ಪಿನ ಲಾಂಬ್ ಬೊಕ್ಕ ಇಸ ಲಾಂಬು ವ್ಲೊವ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸರೀ ತೆರಿದಿಪ್ಪುಂಡು.

ಪೆರ್ಗೊರ್ (ಪೆರ್ಗೆ) ಲಾಂಬು:

ಜೋರು ತೆಡಿಲ್ ದರ್ಕ್‌ನಗಾ ಪುಂಚೊಲೆ ಕೈತಲ್ ಅತ್ತಂದೆ ಬೀದಿ ಇತ್ತಿನಲ್ಪಾ ಒಂಜೇ ಕೋಡಿಡ್ ನಕ್ಷತ್ರದ ಲೆಕ್ಕೊ ಮಸ್ತ್ ಲಾಂಬು ಕೊಡ್ಯುಂಡ್.

ಅಯ್ಯಾ ರಂಗ್ ಬೊಲ್ದು, ಅತ್ತಾಂದೆ ತಿನಿಯರೆ ಒಂತೆ ನಾರ್, ಆಂಡಾ ಈ ಲಾಂಬು ನಾಗನ ಸವಾರಿ ಇತ್ತಿನವ್ವು ಮೂಡುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ತುಳುವೆರೆಡ್ ಉಂಡು. ಅವ್ವೆನ್ ತೂಯಿನೇ 'ವಾ...!' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಮಾಯಾಕ್ ಆಪುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ತುಳುವೆರೆ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ಲಾಂಬುಲು ಒಡ್ತುಂಡ ಅಯ್ಯಾ ಮುದೆಲ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಬದಲ್‌ಗ್ ಅರ್ದೊಡೇ ತುಂಡಾಪುಂಡ್. ಈ ಲಾಂಬುಲು ಪಾತಾಲೊಡ್ದ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ನಾಗನ್ ನಂಬಿಕೆಡ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಈ ಪೆರ್ಗೊಲ್ ಲಾಂಬು ತಿನ್ಪುಜೆರ್. ಇಂದೆನ್ ತೂನಗ ಜಿಡೆ ಏರಿನ ನಾಗಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡ್. ಯಾನ್ ಎಲ್ಲಿಪುನಪಗ ಎಂಕ್ಲೆ ದೋಟೊಡ್ ಒಂಜಿ ಪುಂಚದ ಪುಡೆಟ್ಟ್ ವರ್ಸಲಾ ಪೆರ್ಗೊರ್ ಲಾಂಬ್ ಮುಡೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಿಂತಿನ ನೆಂಪುಲಾ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆಲಾ ನೆನಪು ಆಪುಂಡು. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಗುಬುಟು, ಹುತ್ತಣಬೆ, ಮೊಟ್ಟೆ ಅಣಬೆ, ಪೆರ್ಗೆ, ಪೆರ್ಗೊಲ್, ಪೆರ್ಗೊಲ್ಲಾಂಬು, ಬೆಲಿಂಜರ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಪುದರ್ ಉಂಡು.

ಲಾಂಬುದ ಬಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟ್ ಕತೆ:

ಊರ್ದ ಕಾಡ್ದ ಲಾಂಬು ಒಂಜಿ ಬಟ್ಟಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕಜಿಪು ಆನಾಗ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಗದ್ದಾವುದಾತ್ ಆಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ "ಉಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಬಗ್ಗಾ" ಪನ್ಪಿನ ಮೆಗ್ಗಪಲಯೆ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋದು ಒಂಜಿ ಕುರುವೆ ಲಾಂಬ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕನತೆರ್‌ಗೇ. ಪಲಯೆ ಉಪ್ಪು ಮೆಗ್ಯಡ ಪಂಡೆಗೇ ಈ ಇಂದೆನ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪು, ಯಾನ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಪೊದ್ ಪವಿತ್ರಸ್ಥಾನ ಮಲ್ತ್ ಬರ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋಯೆಗೆ. ಮೆಗ್ಯೆ 'ಬಗ್ಗೆ' ಲಾಂಬ್‌ದ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತೆ. ಬೊಕ್ಕ ಉಪ್ಪು ಪಿರಾ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಣಿಯರೆ ಕುಲ್ಲುವೆ. ಕಜಿಪು ತೂನಗ ಬಿಸಲೆಡ್ ಕಜಿಪು ಕೋಡಿ ಪತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ಪಲಾಯೆ 'ಉಪ್ಪುಗ್ ಗರ್ವ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೆಗ್ಯೆ 'ಬಗ್ಗಾ'ನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೇನ್ವೆ! ಇಂದಾ... ಬಗ್ಗಾ ಕಜಿಪು ದಾನೆ ಈತ್ ಕಮ್ಮಿ? ಅಪಗ ಬಗ್ಗೆ, ನಿಜ ಸಂಗತಿ ಆದ್ ಯಾನ್ ಪೂರಾ ಲಾಂಬು ಲುಂಬುದ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತ್‌ದೆ ಅಣ್ಣಾ! ಪನ್ನಗಾ, 'ಉಪ್ಪುಗ್ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಕೇರ್ದ್ ಬಗ್ಗಾನ್ ಕಡ್ಪತ್ತಿದ್ (ಕತ್ತಿಡ್) ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಕೆರ್ಪೆ'. ಅಯ್ಯಾ ಪಾಪೊಗಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಉಪ್ಪು ಬುಲಿಪುವೆ. 'ಉಪ್ಪೊ ಪೋಪೆ, ಬಗ್ಗಾ ಪಾಪಾ'! ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಬುಲಿಪುವೆ. ಬೊಕ್ಕೊರ ತಾನ್ ಲಾಂಬ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತಿನಪಗ ಉಪ್ಪುಗ್ ತೆರಿಯುಂಡ್. ಯಾನ್ ಮೆಗ್ಯೆ ಬಗ್ಗಾನ್ ಧರ್ಮೊಗ್ ಕೆರ್ಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಮಲ್ಪುವೆ. ಇನಿಕ್ಲಾ ಲಾಂಬ್ ಆಪಿನ ಪೊರ್ತುಗ್ ಪಕ್ಕಿಲು ಕಡಲ್‌ಗ್ ರಾವೊಂದ್ ಪೋನಗ 'ಉಪ್ಪು

ಪೋಪೆ ಬಗ್ಗಾ ಪಾಪ' ಪನ್ಪಿನ ಬುಲಿಪು ಕೇನೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಸರಿ ಕೆಬಿಕೊರ್ಲೆ, ಪುಲ್ಯಕಾಲೊಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಯ್ಯಗ್ ಕತ್ತಲೆ ಆಯಿನಪಗಾ ಕೇನುಂಡ್.

'ಪವರ್ ಪ್ಯಾಕ್ಡ್' ಲಾಂಬು:

ಲಾಂಬುಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಟಾಮಿನ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರಾ ಇಂದ್ ನರಮಾನ್ಯನ ದೇಹೊಡ್ ರೋಗ ನಿರೋಧ ಶಕ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ಪುನ ತೆನಸ್. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆದ ಪ್ರಕಾರ ಲಾಂಬು ತಿನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯ್ಲೆ ಕಮ್ಮಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಮಲ್ಲಕ್ಲೆಗ್ ಗಂಟ್ ಬೇನೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಮೆದುಲ್ ವೃದ್ಧಿ ಆವರೆ ಎಡ್ಡೆ. ಅಂಚನೆ 2015ನೇ ಇಸವಿಡ್ ನಡತ್ತಿನ (WHO)ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಪ್ರಕಾರ 2018 ಪೊಂಜೊವ್ದೆಡ್ 50% ಲಾಂಬು ತಿನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸ್ತನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಲಾಂಬುಡ್ ವೈರಸ್, ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡುಗೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ 6 ಸಾರ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್ ಲಾಂಬು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಯ್ಟ್ ಚೀನಾಡ್ ನಂ. 1 ಆದ್ 3,800 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ರಶ್ಯಾ, ಚೀನಾ, ಜಪಾನ್‌ಡ್, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಗ್, ಮರ್ದ್, ತೆನಸ್‌ಗ್ ಲಾಂಬುನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಲ್ಪ ಲಾಂಬು ಕೃಶಿಕ್ಕ್ 'ಅಂಗ ಕೃಶಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ' ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಚೀನ ಅಮೇರಿಕಾಡ್ 'ಹರ್ಬಲ್ ಫಾರ್ಮಕೋಪಿಯಾ'ಡ್ ಲಾಂಬುದ ಬಗ್ಗೆ ನನಲಾತ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಚೀನಾದ ಬಾಸೆಡ್ ಲಾಂಬುಗ್ 'ಲಿಂಕ್ಶಿ' ಪನ್‌ಂಡಾ... "ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ಪುನ ಪಂತಿ" ಪನ್ಪೆರ್. ಲಾಂಬುದ ಕಜಿಪು ತಿಂದಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಕ್ಲೆಡ ನನಲಾತ್ ಅನುಭವ ಇಪ್ಪು.

❖ ❖ ❖

ದಪ್ಪುನ ಎಲ್ಯರ್ಜ

‘ಅನ್ನಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಂ’ ಪನ್ಪಿನ ವೇದ ವಾಕ್ಯೊನ್ ನಂಬೊಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡ್ ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ 80% ಕೃಶಿಕೆರ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಂದ್ ಬತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಚರಿತ್ರೆ. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಅರಿ ಬಾರ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಕೃಷಿ ಬಾರೀ ಪಿರಾಕ್‌ದವು. ಜಾಸ್ತಿ ಬರಾವು–ಶಿರಾವು ಇಜ್ಜಿಡಲಾ ಬೆನ್ನಿದ ‘ತುಂಡು ರಾಜೆರ್’ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ, ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕೊಡ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ನಕುಲೇ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದೆರ್. ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಇಂಚ ಉಂಡು ‘ತುಂಬಿ ಭೂಮಿ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬೇನೆ ಅಪುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಂಡೊಡ್ ನಾವೆರ್ ಊರ್‌ಜಿಡಾ ಬುಲೆ ಆಪುಂಡಾ? ಪೆದ್ದುನ ಬೇನೆ ತಡೆವರೆ ಆವಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣ್ ಪೊಂಜೊವ್ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲಿನಾಂಡಾ ಸಂಸಾರಾ ಬುಲೆವಾ’? ಇಂದ್ ನಿಜವಾಯಿನ ಸತ್ಯ. ಕಂಡೊಡ್ ಎರು ಬೋರಿ ಪೋಯಿಜಾಂಡಾ ಸಾಗೊಲಿಲಾ ಆವಾಂದ್. ಬುಲೆ ಬುಲೆವಂದ್, ಜನಮಾನಿ ಬದ್‌ಕರೆಲಾ ಆವಾಂದ್. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಎಂಕ್ ತೆರಿನ ಪ್ರಕಾರ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಪ್ರತಿ ಒಂಜಿ ಬೆನ್ನಿದಾಯಡಲಾ ಒಂಜೆಡ್ದ್ ನಾಲ್ ಜತೆ ಮುಟ್ಟ ಎಲ್ಯರ್ಜ, ಅತ್ತಂದೆ ಬೋರ್ಲುರ್ಜ ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಇತ್ತ್. ಅಂಚೆನೇ ದಪ್ಪರೆ ಖಾಯಾಂ ಬೇಲೆಗ್, ಅತ್ತ್‌ಡ ಬೆನ್ನಿದ ಪೊರ್ತುಗ್ ಬೇಲೆಗ್ ಜನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿದೆ, ಬರಕಲಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜಾಲ್ ಒರ್ಮೆ ಬಾರ್, ಬಯಿ, ತೌಡುಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಯಿತ ಮುಟ್ಟೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಎರ್ಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲೆನಾ ಪಗರ್ಬಾಟೆ:

ಬೆನ್ನಿದ ವರ್ಸ ಪಗ್ಗು, (ಮೇ-ಜೂನ್) ಬೇಶ ಬೊಕ್ಕ ಜಾರ್ದೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್-ಜನವರಿ) ಪೆರಾರ್ದೆ ತಿಂಗಳ್ ಬತ್ತಿನೇ ಸುರು ಆಪಿನ ಯೋಚನೆ ಪಂಡ... ಎರ್ಲೆನ್ ಪಗಪ್ಪುನ, ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ಎರು ಕನಪುನ. ಕೈತಲ್ ಊರ್ದ ಬ್ಯಾರಿಲು ಸುಗ್ಗಿ, ಸೋಣ ಬೊಕ್ಕ ಜಾರ್ದೆ ಪೆರಾರ್ದೆ ತಿಂಗಳ್‌ಡ್ ಘಟ್ಟಾಗ್ ಪೋದು ಗೋಣ (ಕಂಜಿಲು) ಎರ್ಲೆನ್ ಜತೆ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಲಾಳ ಪಾಡ್ದ್ ಎರ್ಲೆನ ಪೈರ್ ಕನವೊಂದು ಊರ್ದ ಪೇಂಟೆಲೆಡ್ ಮರತ್ತ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕಟ್ಟೊಂದ್ ಬೇರಾ ಮಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗೋಣ ಕಂಜಿಲು ಎಚ್ಚಾದ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಡ್ದೇ ದೇರೊಂದ್ ಬರೊಂದಿಪ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎರ್ಲೆನ್ ಪಗಪ್ಪುರೆ ದಳ್ಳಾಳಿಲ್ಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ಕಂತ್‌ಡ್ ಎರ್ಲೆನ್ ಕನಪಿನ, ಅವತ್ತಾಂದೆ 'ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್ ಆಫರ್'ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೊಸ ಎರು ಕನತ್ತಿನ ಸುದ್ಧಿ ತಿಕ್ಕಿನೇ ಕೈತಲ್ದ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದೆರ್ ತೂವರೆ ಬರ್ಪಿನಿ, ಎರ್ಲೆನ ಬೀಲ ಪೀಂಟಾದ್, ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟುದ್, ಕಾರ್‌ಗ್ ಶೆಡ್ಡ್‌ದ್, ಒಂಜಿ ವೇಲೆ ಊಣ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, (ಶೆಡಿ) ಪಿರ ಕೊರ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಗೋಣನಕುಲು ಪಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ ಕಂಬ್ಲೊಗ್ ಕೊನಪಿನ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೊಂಬು ಉದ್ದ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕೈ ಗರ್ಗಸ್‌ಡ್ ಕುತ್ತುದ್, ಪಿರೆಸ್‌ದ್ ರಂಗ್ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತಾಡ್ ತಂಟೆ ಮಲ್ಪುನ ಎರ್ಲೆಗ್ ಮೂಂಕು ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎರ್ಲೆಗ್ ತರಭೇತಿ ಮಲ್ಪುರೆ ಮೂಜಿ, ನಾಲ್ ಜನ ಬೋಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಲ್ಯ ಸಾಗೊಲಿದಕುಲು ಬೋರ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎರ್ಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ನಾವೆರ್ ಕಟ್ಟುರೆ ಆಪುಂಡ್, ಬೋರ್ಲೆಗ್ ಎಲ್ಯ ಗುದ್ದಲ್ ನಾವೆರ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. 'ಬೋರ್ಲು ಗುಡ್ಡೆಗ್, ಎರ್ಲು ನೀರ್‌ಗ್' ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆಲಾ ನಿಜವಾಯಿನವು. ಎರ್ಲೆನ್ ನುಗ ನಾವೆರ್ ಬುಡಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ನೀರ್‌ದ ಪಲ್ಲಗ್ ಪೋದು ಜೆಪ್ಪುನ, ಅಂಚೆನೇ ಬೋರ್ಲೆನ್ ದಪ್ಪುನಪಗ ಬೋರ್ಲು ಉದಾಸೀನೊಡ್ ನುಗನಾವೆರ್ ಸಮೇತ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಬಲಿಪುನ ಬೋರ್ಲೆನ ಒಂಜಿ ಗುಣ. ಎರ್ಲೆಗ್ ಉಮೆದ್ ಜಾಸ್ತಿ, ಬೋರ್ಲೆಗ್ ಉದಾಸೀನ ಜಾಸ್ತಿ. ಬೋರ್ಲು ಒಂತೆ ನಾವೆರ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಬಚ್ಚಿಂಡ ಕಂಡೊಡೇ ಜೆಪ್ಪುವ. ಎರ್ಲು ಅಂಚತ್ತ್ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್ ಉಂತಾಂಡ ಮಾತ್ರ ಜೆಪ್ಪುವ. ನುಗ ನಾವೆರ್ ಬುಡಿನೇ ನೀರ್‌ಡ್ ಪೋದು ಜೆಪ್ಪುವ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಎರ್ಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಬೋರ್ಲೆನ ಪುದರ್:

ಎರ್ಲೆಗ್ ಕಾಲ, ಬೊಲ್ಲ, ಮೋಡಾ, ಕೊಕ್ಕೆ, ಅಟ್ಟೆ, ಕಾಟಿ, ಗೆಂದ ಬೊಕ್ಕ ನಾಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪುಂಡ, ಕೆಂಚ ಇಂಚ ಎರ್ಲೆನ ರೂಪ ತೂದ್ ಪುದರ

ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೋರ್ಲೆಗ್ ಕಾಲಿ, ಬೊಲ್ಲಿ, ಮೈರಾ, ಕುಪ್ಪ, ಮಂಗಲ, ಗೆಂದಿ ಕೆಲವು ಬೋರ್ಲೆಗ್ ಪುಟ್ಟುದಿನ ದಿನ ತೂದ್, ತುಕ್ರ, ಗುರುವ, ಬುದ್ಧ, ತೋಮ, ಮಂಗಲಿ, ಸನ್ನಿ, ಐತಪ್ಪ ಇಂಚಿನ ಪುದರ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಎರ್ಲು, ಬೋರ್ಲು ದಪ್ಪುನ, ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪುನ ನರಮಾನ್ಯನ್ ತೂದ್ ಶಬ್ದೊಡ್ ಅಂಚೆನೇ ವಾಸನೆಡ್ ಗುರ್ತ ಪತ್ತೊಂದಿತ್ತ. ತಾಡುನೆಕ್ಲೆನ್ ಮೂಂಕು ಬಲ್ಲ್‌ಡೇ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬೆನ್ನಿದಾಯ್‌ಗ್ ಎರ್ಲೆನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ:

'ಜಾಕಿನ ದಾಯಗ್ ಬೊಡೆದಿ ಅತ್ತ್, ಎರು ದಾಂತಿನಾಯಗ್ ಬೆನ್ನಿ ಅತ್ತ್' ಇಂದೊಂಜಿ ಗಾದೆ. ಎರು ಬೋರಿ ದಾಂತಿನಾಯಗ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನರೆ ಆವಾಂದ್. ದುಂಬು ಉರ ಬಡ್ಡಿಗ್ ಎರ್ಲು ಕನತ್ತ್‌ದ್ ದಪ್ಪುನಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಉರಬಡ್ಡಿದ ಎರ್ಲೆನ್ ನಂಬುದು ನೇಜಿ ಕಲಟ್ಟ್ ಗಂಟ್ ಆಯಿನಲಾ, ಅಂಚೆನೇ ಕಂಡ ಪಡಿಲ್ ಬೂರಿನಲಾ ಉದರ್ಮೆಲು ಉಂಡು. ಬೇತೆಕ್ಲೆನ ಎರ್ಲೆನ್ ನಂಬುದ್ ಬಿತ್ತರೆ ನೀರ್‌ಡ್ ದೀಯಿನ ಬಿತ್ತ್ ಗೋಣಿಡೆ ಮುಂಗೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡೊರ ನುಂಗಾಯಿನ ದಾಖಲೆಲಾ ಉಂಡು. ನಮಡ ಎರ್ಲು ಇತ್ತ್ಂಡ! ವಾ, ಪೊರ್ತುಕ್‌ಲಾ ಕೊನೊದ್ ದಪ್ಪರೆ ಕಟ್ಟೊಲಿ; ಅತ್ತಾಂದೆ ಆಕಾಲೊಡ್ ಕಂಡೊಗ್ ಸಾವಯವ ಈಟೇ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಯ್ಕ್ ಎರು ಕೈಕಂಜಿಲೆನ ಅಂಬಿಗೊಬ್ಬರ ಬೋಡೆ, ಅಂಚಾದ್ ಕಂಡ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ಎರು ಬೋರಿ ಸಾಂಕುನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಎರ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ ರೀತಿ:

ಎರು ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಿಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ ರೀತಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ. ಬೊರ್ಲು ಪೆತ್ತೊಲೆನ ವರ್ಗೊಗ್ ಸೇರಿನೆಡ್ದಾವರಾ ಪೆತ್ತೊಲೆನ್ ಸಾಂಕಿಲೆಕ್ಕನೇ ಸಾಂಕುನ. ಬೊಕ್ಕ ಎರ್ಲೆಗ್ ಅಂಚ ಅತ್ತ್, ಎರ್ಲು ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡ್ ಬರಕಲ (ಬಾರ್ ಎಡ್ಪುನ ಕೊಟ್ಯ) ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಅರ್ಕಂಜಿದ ಗುರ್ಕೆಡ್ ಅರ್ಕಂಜಿ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಬರಕಲಟ್ಟ್ ಬಾರ್ ಎಡ್ಫುನ (ಮೆದ್ಪುನ) ಗುರಿಕ್ಲ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಯ್ಟ್ ಎರ್ಲೆಗ್ ಬೆಯ್ಪಾಯಿನ ಕುಡು ಎಡ್ತ್‌ದ್ ತೌಡು ಬೆರಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎರ್ಲೆಗ್ ಕಂಡ ದಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ದತ್ತ್‌ದ್ ಆಯಿನೇ ನೀರ್‌ಡ್ ಉರ್ದುದ್ (ದೆಕ್ಕ್‌ದ್) ಎರ್ಲೆಗ್ ತಾರಯ್ ಕಡೆದ್ ಪಾಡಿನ ಗಂಜಿ ಪುರ್ಗ ಅಯ್ಕ್ 'ಬೋಲ' ಪನ್ಪೆರ್. ಅವ್ವೆನ್ ಕೊರಿಯರೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಎರ್ಲೆಗ್ ನಾವೆರ್ ಬರ್ತೆ ಆದ್

ಪುಗ್ಗೆಲ್ ಬಾತ್‌ಂಡ ಅಯ್ಯ್ಕ ಬೆಚ್ಚ ಶೇಕ, ಬೊಕ್ಕ ಪಂಜಿದ ಚರ್ಬಿನ್ ಪೂಜರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೈಟ್ ನುಂಗ್ ಆಂಡಾ ಎರ್ಲೆನ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಜೆಪ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಮೀನುಲು ನುಂಗು ತಿನ್ನೊಂದಿತ್ತ್. ಅತ್ತಂದೆ ಮೈ ಬೇನೆಗ್ ಎರ್ಲೆಗ್ ಪೊಣ್ಣೆದೆನ್ನೆ, ಎಣ್ಮೆದೆನ್ನೆ, ತಾರಾಯ್ದೆನ್ನೆ ಪೂಜುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಕಿರೆಂಚಿ ಆದ್ ಉಮಿಲ್ ತುಚ್ಚುನೆಕ್ಕ್, ಕೈ ಬೇವು ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ನೆಕ್ಕಿ ತಪ್ಪುಲಾ ಕಿದೆಟ್ಟ್ ನೇಲಾದ್ ದೀಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ರಡ್ಡ್ ವಾರೊಗ್ ಒರ ಆಂಡಲಾ ಕಿದೆತ್ತ್ ಅಂಬಿ ಗೊಬ್ಬರ ಕಳೆವರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಜ್ಜಿಡ ಅಂಬಿದ ಗೇಸ್‌ಡ್ ಎರ್ಲು ಉಬೆಟ್ಟ್ ಬೂರಿಲೆಕ್ಕ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೋರ್ಲೆಗ್ ಅಂಚ ಅತ್ತ್, ಅರ್ಕಂಜಿ, ನೀರ್, ಪುರ್ಗ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಆಂಡ್, ಒಂಜಿ ಮೊರೆಂಚಿದ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ಮೇಪು ಕಟ್ಟೊವಲಿ, ವಾರೊಕೊರ ಉರ್ದುಂಡಲಾ (ದೆಕ್ಕ್‌ಂಡಲಾ) ಆಂಡ್, ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಬಲ್ಲ್ ಗಿರ್ತ್ ದೇರ್‌ಂಡಲಾ ಮೇದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ್. ಬೋರ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ ಸುಲಭ. ಬೋರಿ ಮುಂಡುಲೆನ್, ಗೋಣ ಕಂಜಿಲೆನ್ ದಪ್ಪರೆ ಕಲ್ಪಾವುನ, ಸಾಂಕುನ ಬಾರೀ ಅರ್ತಿಪಿರ್ತಿದ ಕಜ್ಜೊ. ಎನ್ನ ಕೃಷಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಎರ್ಲೆನ್, ಬೋರ್ಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ, ದಪ್ಪುನ ಮಸ್ತ್ ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅವಕಾಶ ಕೊರಿನ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಯಾನ್ಲಾ ಮುಂಡು ಪಾಡ್ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಎರ್ಲು ಬೆನ್ನಿದ ಯಜಮಾನಗ್ ಪೆರ್ಮೆ:

'ಎರು ಜಾತಿಗ್ ಬಡು ಜಾತಿ' ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಗಾದೆಲಾ ಉಂಡು. ಎರ್ಲು ಬಡುಕ್ಕ್ ಮಾತ್ರ ಬಗ್ಗುವ. ಅತ್ತಂದೆ ಎರ್ಲೆಗ್ ಏತ್ ಪಿರ್ತಿಡ್ ನಮ ಸಾಂಕುವ ಅತೇ ಅಯ್ಯ್ಕಲು ನಂಕ್ ಸ್ಪಂದನೆ ಮಲ್ಪುವ. ಎರ್ಲೆನ್‌ದಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತು ಮುಗ್ಗಿನೆ ಬೆಯ್ಪಾಯಿನ ಕುಡುಕ್ಕ್ ಪೆಲತ್ತರಿ, ತಾರಾಯ್‌ದ ಪೂ, ತೌಡು, ಬೊಕ್ಕ ತಾರಯ್ದ ಎನ್ನೆಲಾ ಬೆರಸ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬರಕಲಟ್ಟ್ ಕುಡು ಮೆದ್ಪುನ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಎಲ್ಲು ದಲಿ ಗುಂಟೊಗ್ (ಕಂಬ) ತಾಡುವ, ಬೈಪಣೆಗ್ ಲಾಗುವ ಅಂಚೆನೇ ವ್ಹಾಂಯ್, ವ್ಹಾಂಯ್ಯ್ಕ ಪನ್ಪ, ಎರ್ಲುಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತಿನಾಂಡ ಯಜಮಾನಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎರ್ಲು, ಬಯಿತ ಮುಟ್ಟೆಲು ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೊದು ಚಾಟೆಲಾ ಬೇಗ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಡ್ಡೆ ಎರ್ಲೆನ ಕಾವಂದೆರೆಗ್ ಸಮಾಜೊಡ್ ಎಡ್ಡೆ ತಾನ-ಮಾನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಎರ್ಲೆಗ್ ತೂದ್ ಯಜಮಾನಗ್ ಗೌರವ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ದಪ್ಪುನ ಎರ್ಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ಚರಿತ್ರೆದ ಪಾಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಉಲೇಖ ಉಂಡು. ಯಜಮಾನೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಬನ್ನಗ ರಾತ್ರೆ ಆಂಡಾ ಎರ್ಲು ಕೆಲವು ಜೆತ್ತೊಂದಿಜ್ಜ, ಬತ್ತಿನ ಗೊತ್ತಾನಗ ಗೆಜ್ಜ ಪಂದಾವೊಂದಿತ್ತ್. ಎರ್ಲು ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದನ ಐಸ್ರಾನೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಎರ್ಲೆಕ್‌ರಡ್ಡ್ ಬೈ ದಕ್ಕ್‌ಜಿಡ

ಯಜಮಾನ್ಯಗ್ ನಿದ್ರೆ ಬೂರಂದ್. ಇಲ್ಲಡ್ ಮರಣ ಆಂಡಾ ಎಲ್ರುೞ ಕನನೀರ್ ಜಪ್ಪಾವಾ, ಬೊಕ್ಕ ಉಂತೊಂದೇ ಇಪ್ಪುವ. ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಜೊಪ್ಪುಜ. ಈ ಇಚಾರ ಕೆಲವೆರೆಕಾಂಡಲಾ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪು.

ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಎಲ್ರುೞ ಬೋರ್ಲುೞ:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಬರಾವು ಶೆರಾವು ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿನೆಟ್ಟ್ ಕಂಡ ಬೆನ್ನಿನಕುಲು ಉರ್‌ಡ್ ಕಮ್ಮಿ. ಅಂಚಾದ್ ಆನಿದ ಕಾಲದ ಜನಕ್ಲ್ ಅಗತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಬೆನ್ನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಮಾಯಾಗ್ ಆಂಡ್. ಎರು ಕಟ್ಟುನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾಯಾ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ಕಂಬ್ಲದ ಎಲ್ರುೞ ಬುಡುಂಡ ದಪ್ಪುನ ಎಲ್ರುೞ, ಬೋರ್ಲುೞ ತೂವರೆ ಅಪ್ರೂಪ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಫೀಸ್‌ಡ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೇ, ಕಂಡ ಸಾಗೋಲಿಗ್ ಮಿಶನ್‌ಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಎರು ಕಟ್ಟುನಾಂಡಲಾ ಇತ್ತೆ ಲಕ್ಷದ ಮಿತ್ತ್ ಬಿಲೆ ಉಂಡು. ಸಾಂಕುನ ತಾಕತ್ ಇನಿತ್ತ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಲಾ ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಮಲ್ತಿನ ಬೇಲೆಡೇ ಇನಿತ್ತ ಸಂಸಾರ ನಡಪುಂಡು. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸಲಾಮ್ ಕೊರ್ಕ.

❖ ❖ ❖

ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪದ್ಧತಿ

ನಮ ಕೆಲವು ವರ್ಸ ಪಿರಾವುಗ್ ತೂಯಾಂಡ ಅಲ್ಪ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಳಿದನೇ ಜನಕ್ಲ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್. ಅಂಚಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊರಿಯೆರೆ ಇಜ್ಜಿ. ದನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ಸಾಗೊಳಿ ಬೇಲೆ ಹಕ್ಕ್‌ಡ್ ಮಲ್ಪೊಡ್. ದನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ವಾವೊಂಜಿ ಕಜ್ಜೊನ್ ತಪ್ಪಾವುಲೆಕ್ಕ ಇಜ್ಜಿ. ದನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ನಿಚ್ಚ ಚಾಕರಿದ ಜನ ಪಂಡ್‌ಂಡಲಾ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ತನ್ನ ಹಕ್ಕ್‌ದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದನಿಕ್ಲ್ ಪಂಡೆರ್ದಾ ಬೇತೆಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆ, ಅತ್ತಂದೆ ತಪ್ಪು ಪಜಿರ್‌ಗ್ ಪೋವೊಲಿ. ದನಿಕ್ಲ್ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಲೆಗ್ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪುಜೆರ್, ಎಡ್ಡೆ ಮಜೂರಿ ಕೊರ್ಪೆರ್, ಎಡ್ಡೆಮಲ್ಲಿದ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕ್ಲೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಾಕಾರ ಕೊರ್ದು ತನ್ನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ ಲೆಕ್ಕ ತೂಪೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ಲಿಗ್ ಅರಿ, ತಾರಾಯ್, ಪಣಾವು ಕೊರ್ಪೇದೆರ್.

ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯ್ದೆ ಬೊಕ್ಕ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್:

ಆ ಕಾಲ ಇಂಚನೇ ಮುಂದರಿಯೊಂದ್ ಬನ್ನಗ ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕ್ಲೆನ ಜೋಕುಲು ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತೆರ್, ಪರವೂರುಗ್ ಬೇಲೆ ಬೆನಿಯೆರೆ, ಬ್ಯಾರೊಗ್ ಪಿದಡಿಯೆರ್. ಆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ದನಿಕ್ಲೆಡ ಒಂತೊಂತೆ ಸಸಾರ ಬಾವನೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕ್ಲೆಡ ಒಂತೆ ಕಾಸ್ ಆಂಡ್. ಅಂಚಿಡ್ದ್ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿನ ಸರಕಾರ (ಕಾಂಗ್ರೆಸ್) ಕೇಂದ್ರೊಡ್ ಆಡಳಿತೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಕಂಡ ಬೆನ್ಪಿನಾಯೆನೇ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದೆ' ಪನ್ಪಿನ ಕಾನೂನು ಭೂಸುಧಾರಣೆದ ಯೋಜನೆಡ್ ಚಾಲ್ತಿಗ್

ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ (ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಐವ ವರ್ಸ ಕರಿಂಡ್). ಗೇಣಿದ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕುಲು ಡಿಕ್ಲರೇಶನ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕುಲು ಒಂತೆ ಉಸುಲ್ ಬುಡಿಯೆರ್, ದನಿಕ್ಲೆಗ್ ಮಲೆವೊಂದು ತೂಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್, ದುಂಬು ದನಿಕ್ಲೆಗ್ ತೂದ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಪುಡಾಡ್ಯುನಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆ ಎದುರುಡೇ ಕೈ ಬೀಜಾವೊಂದು ಪೋಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಗೇಣಿ, ಚಾಲಿಗೇಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಲಗೇಣಿದಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡೇ ಗೇಣಿ ಕೊರಂದೆ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ದನಿ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಲಡಾಯ್, ಪೆಟ್ಟ್ ಪುಡೆ, ಕೋರ್ಟ್ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್, ವ್ಯಾಜ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ನ್ಯಾಯ ನಕರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಪೊಲೀಸ್‌ನಕುಲು ದನಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ನ್ಯಾಯೊಗ್ ಸ್ಪಂದನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲವೆರೆನ್ ದನಿಕ್ಲ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಲಕ್ಕಾಯೆರ್, ಕೆಲವು ದನಿಕ್ಲೆನ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಸೂ ಪೋಪಿನ ಕೈದ್ ಆಂಡ್. ಪಚ್ಚ ಕ್ರಾಂತಿದ ಸೂ, ನಮ ದೇಸೊಡ್ ಒರ್ಮೆಲಾ ಪಸೆರ್‌ಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿ, ಎಲ್ಯ ಬೆನ್ನಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾನೂನು ಕಡಕ್ಕಾದ್ ಜಾರಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಜಾಗ್ ಲತ್ತ್ ಕೊರಿಯರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಹಕ್ಕ್ ಪತ್ರ ಕೊರಿಯೆರೆ, ಜಾಗೆದ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಕ್ಲೆಕ್ಲೆನ ಜಾಗೆ ಅಕ್ಲೆಅಕ್ಲೆಗ್ ಆಂಡ್. ದರ್ಕಾಸ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಡಿ. ನೋಟೀಸ್ ಜಾರಿ ಆಂಡ್. ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಇರ್ವ ವರ್ಸೊಡ್ ಜಾಗೆ ಮಾರುನ ಹಕ್ಕ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಇನಿಕ್ಕ್ ಆ ಜಾಗೆಲೆನ್ ಎಚ್ಚಿನಕುಲು ಮಾರ್ ತಿಂಡೆರ್.

ಧನಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪನ್ಪಿ ಎಡ್ಡೆ ಸಂಬಂದ:

ಈತ್ ಆಂಡಲಾ ಕೆಲವು ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕುಲು ಅಕುಲು ಆದ್ ಡಿಕ್ಲರೇಶನ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಪಿರ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ... ದನಿಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿನ್ ಕಳೆವೊನರೆ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮನಸ್ಸ್ ಬತ್ತಿಜಾಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ದನಿಕ್ಲ್‌ನಕುಲು ಅಂಚಿನ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್ಲ್ ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲದಡಿ ಒಂತೆ ಜಾಸ್ತಿಯೇ ಸ್ವ:ಕುಸಿಟ್ಟ್ ಲತ್ತ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆನಲಾ ಕೂಡು ಕುಟುಮೊ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಮಾಯಿಲಣ್ಣೆ, ಗಿರಿಜಕ್ಕ, ಎಂಕಪ್ಪಣ್ಣೆ, ಮಂಜಪಕ್ಕ, ಬೇಚಣ್ಣೆ, ಕೊಲ್ಲಕ್ಕ, ಚಂದಣ್ಣೆ, ಚಿಂದಕ್ಕ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡ್ಪಣ್ಣೆ, ಬಾಗ್ಯಕ್ಕ ಇಂಚಿನಕ್ಲೆನ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ದನಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಂಬಂದೊಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಅಕ್ಲ್ ಡಿಕ್ಲರೇಶನ್ ಕೊರಂದೆನೇ ಇತ್ತೆರ್. ಅಂಚಿಡ್ದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಲಾ ಪಾಲ್ ಪಂತೆ ಆಂಡ್. ಅಪಗ ಮಾತೆರ್ನಲಾ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪಾಲ್ ಆಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಲ್ಪ ನನ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್ ಬಿಗುಡುಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕಲೆಗ್ ಅಕ್ಲ್ ಕುಲ್ಪಿನ ಇಲ್ಲದ ಅಡಿ 10ಡ್ದ್ 15

ಸೆಂಟ್ಸ್ ಮುಟ್ಟ ಅಕ್ಲೆಗೇ ಲತ್ತ್‌ದ್ ಕಿರಯ ಚೀಟ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಅಕ್ಲ್ ಕೆಲವು ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಸ್ವಂತ ಆದ್ ಎಲ್ಯ ಬೆನ್ನಿದ ಪಟ್ಟೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಈತ್ ಬುಡು ಒಕ್ಕೆಲ್ದಕ್ಲೆನಲಾ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ದೇವೆರೆನ ಪಾದ ಸೇರ್ದೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಜೋಕ್ಲು, ಪುಲ್ಯಡ್ಲು ಕುಟುಮದ ಬೂತ, ತೈತಿನೆನ್ ನಂಬುದಿನಕ್ಲು, ನೇಮನಿಷ್ಠೆ ಮಲ್ತೊಂದು ವರ್ಯೊಕೊರಿ ಪೂರಾ ಕುಟುಮ ದೈವ ದೇವೆರೆನ ನಂಬಿಕೆಡ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್.

ಮುಗಿತಲ:

ಇನಿ ಕೋಡೆಡ್ ಅಂಚಿನ ಬುಡುಒಕ್ಕೆಲ್ ಪದ್ಧತಿ ಮಾಯ ಆಂಡ್. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಧನಿಕ್ಕುಲೇ ಆದುಲ್ಲೆರ್. ದೇಶೊಡ್ ಪ್ರಗತಿ ಆಯಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆ, ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯೊ, ಪದ್ಧತಿಲು ಮೂಲೆ ಸೇರ್ದ್‌ಂಡ್. ಏರೆಗ್ ಏರ್ನಲಾ ಹಂಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾದ್ ಬದ್‌ಕ್ ಸಾಗಾವೊಂದಿಪ್ಪುನ ಎಡ್ಡೆ ಬುಳೆಚಿಲ್.

❖ ❖ ❖

ಬಾರ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ತೆಕ್ಕರೆ

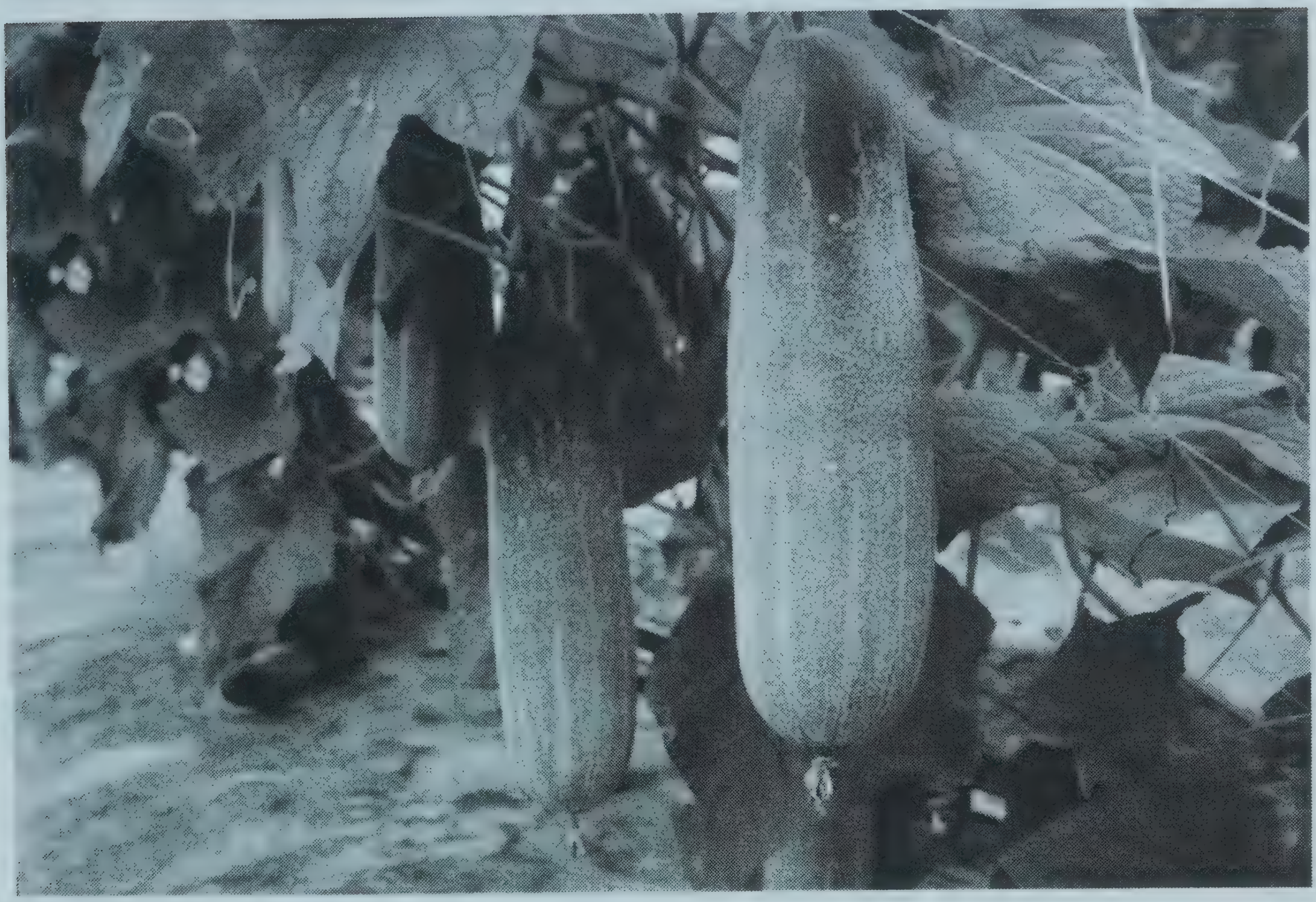

"ಕಷ್ಟ ಬತ್ತಿನಲ್ಪ ಇಷ್ಟ ಉಂಡು, ನಂಬಿನಲ್ಪ ಇಂಬು ಉಂಡು"

ತುಳುನಾಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಕೃಷಿ ಇತ್ತಿನ ನಾಡ್, ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪುನ ಮುಲ್ಪದ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಈ ನಾಡ್‌ಡ್ ದೈವ ದೇವೆರ್‌ಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಜಾಸ್ತಿ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಧರ್ಮೊನ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಜನೊಕ್ಲ್ ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಈ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪುನ ಆಚಾರ ಇಚಾರೊಲು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಒಂಜೇ ನಮುನೆದವು. ಅಂಚೆನೇ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅಭಿಮಾನ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಮಲ್ಪುನವು. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒರಿಯಕೊರಿ ಬೆರಿ ತಾಂಗ್ ಕೊರುದು, ಸೇರೊಂದು ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ಅವು ಕಂಡ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿ. ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿದ ಒಟ್ಟುಗು ಬೆರಕೆ ಕೃಷಿ ಆಯಿನ ತೋಟ, ತರಕಾರಿ, ಕುಲ ಕಸುಬುಲು ಮುಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು. ದುಂಬುಡ್ದಿಂಚಿ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರೊಡು ಅತ್ತಾಂದೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕರಾವಳಿಡ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತೆರ್. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕಾರಣೊಡ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಅಯ್ಕ್ ತತ್ವಾರ ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್.

ಬಾರ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಪೊಲಬು:

ನಮ್ಮ ಊರ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಾರ್‌ದ ಕೃಷಿದ ಒಟ್ಟುಗು ತರಕಾರಿಲಾ

ಜಾಸ್ತಿ. ಇತ್ತೆ ಯಾನ್ ಬರೆಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುನ ಇಚಾರ ಪಂಡ 'ಬಾರ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಊರ್‌ದ ತೆಕ್ಕರೆದ ಕೃಷಿ' ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಅವ್ವೇನ್ ಎಂಚ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಇಸಯೊ. ಎಂಕ್ ಬುದ್ದಿ ತೆರಿಯುನ ಸಮಯೊಡ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಮಸ್ತ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ, ಅಂಚನೆ, ಎರು, ಕೈಕಂಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಾರಕಲಟ್ಟ್ ಬಾರ್ (ಮೆದ್ಪುನ) ಎಡ್ಪುನ, ಒಂಜಿ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ ಕಜ್ಜ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎನೆಲ್‌ದ ಬುಲೆತ್ತ ಬಾರ್‌ನ್ ಬೊಂತೆಲ್‌ಡ್ ಜಾಲ್‌ಡ್ ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡುನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅವು ತುಳುನಾಡ್ ಕೃಷಿ ಲೋಕೊದ ಪೆರ್ಮೆ. ಅಂಚೇನೇ ಸುಗ್ಗಿದ, ಕೊಲಕೆದ ಚುಂಗ್ಡಿ ಬಾರ್‌ನ್ ಬೈಪಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ, ತುಪ್ಪೆದ ಅರಿ ಮಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಬಾರ ಕಲೊಟ್ಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಲ ಪುಡೆಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲ, ಮಲ್ಲ ಕಲ್ಲ್ ದೀದ್ ಅಯ್ಕ್ ಮಣ್ಣ್ ಮೆತ್ತ್‌ದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಪಾಡುನ ಅವು ಅರೆಗಾಲೊದ ಸುರುತ್ತ ಕೆಲಸ. ಅರಿ ಮಲ್ಪರೆ ದಿನೋಲಾ ತಾಮ್ರದ ಮಲ್ಲ ಗುರ್ಕೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಎಲ್ಯ ಗುರ್ಕೆಡ್ ಬಾರ್ ಬೈಪಾವರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಬಾರ್ ಮುಗಿನೇಟ ದಿನೋಲ, ಬಾರ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಮನದಾನಿ ನುಂಗಿನೇ ಬಾರಕಲೊಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ಡಿನ ಕಲ್ಲ ಗುರಿಕ್ಕಲೆಡ್ ಉಜ್ಜೆರ್‌ಡ್ ಎಡ್ಪುನ (ಮೆದ್ಪುನ) ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಾರ್ (ಮೆದ್ಪುನ) ಎಡ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಅರೆಗೊಲೊಡ್ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮುಡಿನ್ ಧನಿಕ್ಕ್ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒರಿದಿನ ಮುಡಿನ್ ಅಟ್ಟೊಡ್ ಪಾಡಿಯರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿನೆ ನೇಜಿ ಪಾಡುನ, ಕಂಡ ದತ್ತ್ ಭಿತ್ತುನ ಬೊಕ್ಕ ಕುಮೆರಿದ ಬಿದೆ ಮಲ್ಪುನ ಮುಂಚಿದ ಬೊಕ್ಕ ತರಕಾರಿದ ಕೆಲಸ ಸುರು ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಮರ್ಯಲಡ್ ಬಾರ್‌ದ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಕಂಜಿದ (ಜಾಲ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದಿನ) ಮಣ್ಣ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ತೆಕ್ಕರೆದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಇಡೆ ಕೃಷಿ. ಅಯ್ತ ಉದ್ದೇಶ ದಾನೆ ಪಂಡ ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಪೊತ್ತುದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಉಲಯ್ ಸೂಂಟನ್ ಅಂಶ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ತೆಕ್ಕರೆ ಬಲ್ಲಿ ಎಡ್ಡೆ ಪಸಲ್ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಆ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಉಲಯ್ ಸೂಂಟನ್ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡಿಯರೆ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಕುಡ ಒರ ಸರಿ ಮಂತ್‌ದ್ ಬಾರ್ ಬೈಪಾವರೆ ಆಪುಂಡ್. ಬೇತೆ ಕುಡವೊರ ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಪಾಡುನ ಅಗತ್ತೆ ಇಪ್ಪುಜಿ. ಆ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಮುದರ್ (ಬ್ರೊನ್ಯ) ದೆತ್ತ್‌ದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಅಂಬಿ ಪೂಜಿಂಡ ಪೊಸ ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಆಪುಂಡು. ಬಾರ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಅರ್ಕಂಜಿದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್‌ಲಾ ಅಂಬಿ, ಗೊಬ್ಬರ ಪೊಡಿ ಪಾಡ್ದ್ ತೆಕ್ಕರೆ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಮೂಜಿ ವಾರೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿ ತೆಕ್ಕರೆದ ಬಲ್ಲಿಗ್ ಬೋವುದ ಅಡರ್ ದೀದ್ ಬುಡುಂಡ, ಬಲ್ಲಿ ಅಡರ್‌ಗ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಮಿತ್ತ್ ಬಡತುಂಡು. ಅಪಗ ಎನೆಲ್ ಸಾಗೊಲಿ

ಮುಗಿದಿಪ್ಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ತರಕಾರಿ ಕೃಷಿಗ್ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ ಬೇಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಕುಮೇರಿದ ಬೇಲೆ. ಅಪಗ ತೆಕ್ಕರೆ ಬಲ್ಲಿ ಇತ್ತಿನ ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಸುತ್ತ ನಾಲ್ ಕಂಬ ಪಾಡ್‌ದ್ ದೊಂಪ ಪಾಡುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎನೆಲ್‌ದ ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಪುನ ಸಮಯೊಡ್, ಆ ದೊಂಪೊಡ್ ನಿಲ್ಕೆ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಊರ್ದ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ತೆಕ್ಕರೆ ನೇಲೊಂದಿಪ್ಪುಂಡ್. ಅವು ಐನ್, ಆಜಿ ಕಿಲೊ ದಿನ್ನದ ಊರ್ದ ತೆಕ್ಕರೆ. ಪೊಸತ್ತ್ ವನಸ್, ಪುದ್ದರ್, ಚೌತಿದ ವನಸ್‌ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ. ಲತ್ತ್ ತೆಕ್ಕರೆ ತಲ್ಲಿ, ತೆಕ್ಕರೆಡ್ ಪೊಸ ಅರಿತ್ತ ಮಣ್ಣಿ, ತಡ್ಪೆಡ್, ಪಜೆಟ್ಟ್ ಮಯ್ಪುನ ತೆಕ್ಕರೆದ ಮಣ್ಣಿ, ಪಾಯಸ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತೆನಸ್‌ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಊರ್ದ ತೆಕ್ಕರೆ ಒಂಜಿ ನೆಂಪು:

ಯಾನ್ ಎಲ್ಲಿಪ್ಪುನಗ ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಮೂಜಿ, ನಾಲ್, ಬಾರ್‌ದ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಕಂಜಿದ ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸದ ಪೊರ್ತುಗು ಕೊಲಕೆದ ಕಂಡದ ಸೂಂಟನ್, ಮುಟ್ಟೆದ ಅಂಬಿಗೊಬ್ಬರ ಪೊಡಿ, ಆ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಜಿಂಜಾದ್ ತೆಕ್ಕರೆ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತ. ಅಂಚೆನೇ ಎಂಕುಲು ಮಾತಾ ಜೊಕುಲು ಮೂಜಿ ಪಾಲ್‌ದಕ್ಲು ಒಂಜೇ ಕೋಡಿಡ್ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲ ತೆಕ್ಕರೆದ ದೊಂಪ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾಡ್‌ದ ಕುದ್ಕನಕ್ಲೆನಲಾ ಉಪದ್ರ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಎಂಕ್ಲೆನ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್‌ದ ಕುದ್ಕನಕ್ಲೆನ ಉಪದ್ರಲಾ ಮಸ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತೆಕ್ಕರೆ ಮುಡಿ ಬೂರುನಗನೇ ಏಪ ಲಕ್ಕಾವುನು ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತ. ತೆಕ್ಕರೆ ಲಕ್ಕಾದ್ ಪೆಟ್ಟ್ ತಿಂತಿನ ಆ ನೆಂಪುಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕುದ್ಕನಕ್ಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಜೋಕ್ಲೆನ ಉಪದ್ರೊಗ್ ದೊಂಪದ ಕಂಬ ಏಲ್, ಎಡ್ಮ ಪೀಟ್ ಎತ್ತರ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಕಂಬ ಬಡತುನ ಕಷ್ಟ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ ತೆಕ್ಕೆರೆನ್ ಪಗೆಲ್‌ಗ್ ಏರ್ಲಾ ತೂಪೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾತ್ರೆಡ್ ಮೀಯರೆ ಪೋಯಿನಕುಲು ಪರಡ್‌ದ್ ಕೊಯ್ದ್ ತಿಂತಿನಲಾ ಉಂಡು. ಕುದ್ಕಗ್ ದೂರು ಪಾಡಿನಲಾ ಉಂಡು. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ತೆಕ್ಕರೆಲೆನ್ ಚಾವಡಿಡ್ ನೇಲಾವೊಂದಿತ್ತ.

❖ ❖ ❖

ಬಡಪತ್ತ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ ತಜಂಕ್

ನರಮಾನಿ ಬದ್ಕೊಡ್ಂದಾಂಡಾ ತೆನಸ್, ನೀರ್, ಗಾಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ಪರಿಸರದ ಅಗತ್ತೆ ಉಂಡು. ದೇವೆರ್ ನಮ್ಮ ಅಗತ್ತೆಗ್ ತಕ್ಕ ಮಾತೆನ್ಲಾ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಎಂಚ ಮೀನ್, ಮಾಸದ ತೆನಸ್ ಅಗತ್ತೆ ಉಂಡಾ! ಅಂಚನೆ ದೈ, ತಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ತರಕಾರಿ ತೆನಸ್‌ಲಾ ಅಗತ್ತೆ ಎಚ್ಚ ಉಂಡು. ತರಕಾರಿ ಕುಮೇರಿಡ್ ಅಂಚೆನೇ ಕಂಡ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡ್ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದೈ ನಡ್‌ದ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಂಡಾ, ಬಿತ್ತಂದೆ ಬೊಕ್ಕ ನಡಂದೆ ತಿನಿಯರೆ ತಿಕ್ಕುನ ತರಕಾರಿ ಸೊಪ್ಪು ಪಂಡ ಅವು 'ತಜಂಕ್' ಮಾತ್ರಾ. ಬಸಲೆ, ಕೆಂಪು ಪದ್ವೆ, ಬೊಲ್ದು ಪದ್ವೆ, ಪಾಲಕ್, ಮೆತ್ಯೆ ತಪ್ಪು, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ತಪ್ಪು, ಪುದೀನ, ಇಂಚ ನನಲಾತ್ ಬಗೆತ್ತ ತಪ್ಪು ತರಕಾರಿ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನವು. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಮಾತೆಕ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಮಣ್ಣ್, ಈಟ್, ನೀರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಿನ್ನತ್ತ್‌ದ ಅಗತ್ತೆ ಉಂಡು. ಆಂಡಾ ತಜಂಕ್ ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆದ ಲೆಕ್ಕೊ, ಅನಾತಶಿಶುತ್ತ ಲೆಕ್ಕಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ. ತಜಂಕ್ ತಪ್ಪುದ ವರ್ಗೊಗ್ ಸೇರಿನವು ಇಂದೆನ್ ಏರ್‌ಲಾ ಗೆನ್ಪುಜೆರ್, ಅಯ್ತ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪುಜೆರ್, ಅಗತ್ತೆ ಬೂರ್ನಗ ಮಾತ್ರಾ ನಾಡೊಂದ್ ಪೋಪೆರ್. ತುಳುಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಉಂಡು. "ಬಡವೆ ಆದ್ ಪುಟ್ಟಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ, ತಜಂಕಾದ್ ಕೊಡ್ಡಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ" ಇಂದ್ ಪಂಡ... ಬಡವೆ ಬೊಕ್ಕ ಅನಾಥೆ ಆದ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ

ಏರ್ ಗೆನ್ಪುವೆರ್? ತಜಂಕ್ ಬಡಪತ್ತ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆಶ್ರಮೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ಬಾಲೆಲ್ನಾ ಲೆಕ್ಕೊ. ಬಡವೆರ್ ಬಂಗ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ತಜಂಕ್ ಅಲ್ಪಾ ಮುಲ್ಪಾ ಕೊಡ್ಡಿದ್ ಏರೇರ್ನ ಕಾರಡಿಕ್ಕ್, ಮುರ್ಗೊಲೆನ ಬಾಯಿಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದ್ ನಾಶ ಆಪುಂಡ್. ಆಯ್ಕ್ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಏರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಾ ತಪ್ಪು ಮುತ್ತುದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕೊಡಕ್ಕೆನೆ ಉಪ್ಪುಕರಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ತಪ್ಪುನ್ ಆಜಾವೆರ್. ಅಯ್ತ ಬಿತ್ತ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕಶಾಯ, ಕಾಫಿ ಮಲ್ತ್ ಪರ್ಪೆರ್, ಶೀತ, ಕಫ, ಸೊಂಟ ಬೇನೆ, ಬೊಕ್ಕ ಸಂಪುಗ್ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ. ಕಟ್ಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾರುವೆರ್, ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ತಜಂಕ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೊರ್ತಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ವರ ಇಂದೇ ಪನೊಲಿ.

ತಜಂಕ್ ಕೊಡಿಪುನ ಪೊರ್ತು:

ಪಗ್ಗು, ಬೇಶ (ಮೇ–ಜೂನ್) ತಿಂಗೊಲ್ಡ್, ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸ ಬೂರಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ವಾರದುಲಯ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ತ್‌ದ್ ತಿರಿ (ಇರೆ) ಮಿತ್ತ್ ತೊಜುಂಡು. ಕರಿನೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ದುಂಬುದೆನ್ ಎನ್ನಂದೆ ಬರ್ದ್ಕದ ವಿಶ್ವಾಸೊಡ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಡ್ಯುಂಡ್. ಪದ್ಪೆ ಕಲಟ್ಟ್ ಪದ್ಪೆ ಕೊಡ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಆವೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲು. ಆಯ್ಕ್ ನೀರ್ ಮಯ್ಪರೆ ಇಜ್ಜಿ, ಈಟ್ ಪಾಡಿಯರೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ ಆಂಡಲಾ ದಾಲಾ ಸೀಕ್ ದಾಂತೆ ಒಂಜೀ ಲೆಕ್ಕೊ ಆರೋಗ್ಯೊಡ್ ಕೊಡ್ಡಿದ್ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ತಿಂಗೊಳ್ಡ್ ಪೂ, ಕೋಡ್, ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬುಲೆವೊಂಡು. ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಡಿದ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಳ್ಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಆಯ್ಕ್ ಪೂ, ಕೋಡ್ ಬತ್ತಿನಪಗ ಅವು ಜಾಸ್ತಿ ಕೈಪೆ ಆವರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡ್. ಲತ್ತ್ ಚಿನರ್ ಪದ್ಪೆ ಬಾರೀ ತಂಪು, ಎಡ್ಡೆ. ತಜಂಕ್‌ದ ಬಿತ್ತ್ ಜಾರ್ದೆ ಪೆರಾರ್ದೆಗ್ ಕೋಡ್ ಮುತ್ತ್‌ದ್ ದೊಂಬುಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ನುಂಗಾದ್ ದೀವೊಡ್. ಮೆತ್ತೆದ ಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಪದೆಂಗಿ ಬಿತ್ತ್‌ದ ಲೆಕ್ಕಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ ಅವು ಒಂತೆ ಉದ್ದ. ತಜಂಕ್‌ದ್ ಬಿತ್ತ್ ಕೋಡ್‌ಗ್ ದೊಂಬು ಬೂರ್ದ್ ಅವು ಪುಡಾದ್ ರಟ್ಟ್‌ದ್ ಬೂರಿನಲ್ಪಾ ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಸ ನೀರ್‌ಗ್ ಬೊಲ್ಲೊಡ್ ಪೋದ್ ವೊಂದಿನಲ್ಪ ಕೊಡ್ಡ್ಯುಂಡ್. ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಎರು ಕೈಕಂಜಿ ಮೇತಿನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಧಾತ್ ಪುಷ್ಠಿ ಆದ್ ಬುಲೆವುಂಡು. ಮೊಳಂಪು ವೊಂದಿನಲ್ಪಾ ಬೊಕ್ಕ ಮಾರ್ಗದ ಪುಡೆಕ್ಲೆಡ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಡ್ಯುಂಡು.

ತಜಂಕ್ ಸಂಪು ಅಮೃತ:

ನಾಡ್‌ಡ್ ಎನೆಲ್ದ ಬೆನ್ನಿ ಸುರು ಆನಗನೇ ಕಾರ್ತೆಲ್ಡ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಬೇಗ ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಡಿದ್ ಕಜಿಪುಗ್ ತಯಾರ್ ಆಪುಂಡು.

ಕೆಲವು ವರ್ಸೊ ಪಿರಾವುಡ್ ಕೊರಂಬು ತರೆಟ್ಟ್ ದೀದ್, ತರೆಕ್ಕ್ ಅರೆಮಡಲ್ (ತಾರಿದ ಮಡಲ್) ದೀದ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಯ್ತಿನ ಒಂಜಿ ನೆನಪು. ಅಂಚೆಡ್ಡ್ ಪುಂಚದ ಮಣ್ಣ್ ಮೆಲ್ತ್‌ದ್ ದೀಯಿನ ಪೆಲತ್ತರಿ/ಬೋಲೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಸುತ್ತೆಡ್ ಗುದ್ದ್‌ದ್ ಅಯ್ತು ಚೂಲಿ ವಿಂಗಡ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತಜಂಕ್‌ದೊಟ್ಟುಗ್ ಸನ್ನ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಕಜಿಪು/ಉಪ್ಪುಕರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಅವ್ವೆನ್ ಬೆಚ್ಚ ಗಂಜಿ ದೊಟ್ಟುಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೆಚ್ಚ ಪೊಡಿ ನುಪ್ಪುದೊಟ್ಟುಗ್ ವನಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಬಾರೀ ದಾದೊಸಿ. ಗರ್ಮಿ ಜೀವೊಲೆಗ್ ತಜಂಕ್ ಸೇವನೆ ಒಂಜಿ 'ಸಂಜೀವಿನಿ' ಪನೊಲಿ. ತಜಂಕ್‌ಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ, ಕರ್ಬ ಸತ್ವ, ನಾರಾಂಶ, ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ (ಆರೋಗ್ಯ) ನೆತ್ತೆರ್ ವೃದ್ಧಿ ಆವರೆ ಒಂಜಿ 'ಅಮೃತ' ಅಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಆಯುರ್ವೇಧಿಕ್, ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಕಶಾಯೊಡ್ ತಜಂಕ್‌ದ ಬೇರ್ ಬಿತ್ತ್ ಜಾಸ್ತಿ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಲಿವರ್ದ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಂಜೊಲ್ ಸೀಕ್‌ಗ್, (ಪಿತ್ತ ಕಾಮಾಲೆಗ್) ತಜಂಕ್ ಸತ್ವ ಬಾರೀ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮರ್ದ್.

ತಜಂಕ್‌ಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಕಾದ್ಯೊಲು:

ತಜಂಕ್ ತಪ್ಪುಡ್ ಕೊಂಕಣೆರ್ ಬಾರೀ ರುಚಿತ್ತ ವಡೆ, ಚಟ್ಟಂಬಡೆ, ಕಟ್ಲೀಸ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಲತ್ತ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡಿಕ್ಲೆನ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಸನ್ನ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಗೋಧಿ/ಮಯ್ದಾ ಪೊಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಜಪ್ಪು, ಅರಿತ್ತ ಪೊಡಿ, ಕಲತ್ತ್‌ದ್, ಕಾಯಿ ಮುಂಚಿ ಬೊಲ್ಲುಲ್ಲಿ, ಸೂಂಟಿ, ನೀರುಲ್ಲಿ, ತಾರಾಯ್ದ ಪೂ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ತಪ್ಪು, ಒಗ್ಗರ್ನೆತಪ್ಪು ಪೂರಾ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಮೆಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯ್ತು ವಡೆ, ಅಂಬಡೆ, ಚಟ್ಟಂಬಡೆ, ಎಣ್ಣೆಡ್ ಬುಡ್ದ್ ಕಾಯ್ಪುವೆರ್. ತಜಂಕ್ ವಡೆ, ಚಟ್ಟಂಬಡೆ ಕೊಂಕಣೆರೆನ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿದ ತೆನಸ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತಜಂಕ್ ಉಪ್ಕರಿ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉರ್ಪೆಲರಿ ಪೊತ್ತುದ್ ತಜಂಕ್ ತಪ್ಪುಗ್ ಬೆರಕೆ ಪಾಡ್ದ್ ಉಪ್ಪುಕರಿ ಬಾರಿ ರುಚಿ ಆಪುಂಡು.

ತಜಂಕ್‌ದ ಚಾ/ಕಾಫಿ/ಕಶಾಯ:

ತಜಂಕ್‌ದ ಬಿತ್ತ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಂತೆ ಪೊತ್ತುದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಾಫಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಚಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪರೊಡ್, ಒಂತೆ ಪೇರ್‌ಲಾ ಬೆರಸೊಲಿ. ಪೇರ್ ಪಾಡ್ಜಿಡಲಾ ದಾಲಾ ಆವಾಂದ್. ಜೀವೊಗ್ ಎಡ್ಡೆ ತಿಲ್‌ಬೊಕ್ಕ ಸಂಪು. ತಜಂಕ್‌ದ್ ಕಂಡೆ ಬೇರ್‌ದ ಕಶಾಯಲಾ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಒಂತೆ ಜೀರಿಗೆ ಬೆರಕೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕಶಾಯ, ರಡ್ಡ್ ಲೋಟೆ ನೀರ್ ಒಂಜಿ ಲೋಟೆ ಮುಟ್ಟ ಕುಂದಾದ್ ಕಶಾಯ ಪರೊಲಿ. ತುಂಡು ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲಲಾ

ಪಾಡ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ. ಕಶಾಯ ಸ್ವಾದಭರಿತ ಆಪುಂಡು ಕಾಫಿಕ್ಲಾ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡೊಲಿ. ನಿದ್ರೆ ಬೂರಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ತಜಂಕ್‌ದ ಕಶಾಯ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ. ಕೈಕಾರ್ ಬಚ್ಚುನೆಕ್ಕ್, ತರೆ ತಿರ್ಗುನೆಕ್ಕ್, ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ. ಎಂಕುಲೆಗ್ ಕಂಡ ದತ್ತ್‌ದ್ ಬಯ್ಯಡ್ ಕೈಕಾರ್ ಬಚ್ಚುನೆಕ್ಕ್ ಅಪ್ಪೆ ತಜಂಕ್‌ದ ಕಂಡೆ ಬೇರ್‌ದ ಕಶಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತಿನ ನೆನಪಾವುಂಡು. ಕಾರ್ದ (ಪಾದ) ಅಡಿ ಪುಡವನೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ದ್, ಗಂಟ್ ಬೇನೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡ್. ಬೆರಿ ಬೇನೆ, ಮೂಲವ್ಯಾದಿ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಮಾತಾ ತಜಂಕ್ ಸೇವನೆ ಎಡ್ಡೆ. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ನಾರಾಂಶ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಜೀರ್ಣ ಶಕ್ತಿಗ್, ಪಿತ್ತ ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾತಾ ಕಾಯ್ಲೆಲೆಗ್ ತಜಂಕ್ ಸೇವನೆ ಎಡ್ಡೆ.

ತಜಂಕ್‌ದ ಪತ್ರೊಡೆ:

ತಜಂಕ್ ತಪ್ಪು ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಕಡೆಯಿನ ಉರ್ಪೆಲರಿತ ಮಂದ ಬಂದೊಗ್ ಬೆರಸ್‌ದ್ ಸಂಪಿಗೆದ ಇರೆಟ್ಟ್ ಗಟ್ಟಿ/ಕಡುಬು, ಅತ್ತ್‌ಡ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆಪುಗ್ ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಂತೆ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಪತ್ರಾಡೆ ತಿನಿಯರೆ ಬಾರೀ ರುಚಿ ಆಪುಂಡು.

ಅಳಿಯೊಂದ್ ಪೋಪಿನ ತಜಂಕ್ ಬಿದೆ:

ತಜಂಕ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕೊಡ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾಪಿ ಮಣ್ಣ್, ಬರ್ಸ, ವಾತಾವರಣ ತಜಂಕ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಪ್ರದೇಶ ಮುಲ್ಪಾ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು. ಮುರ, ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣ್, ಕಲ್ಕರಿ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಈ ಮಣ್ಣ್ ಜಾಸ್ತಿ ಕರಗ್‌ದ್ ಪೋಪುಜಿ. ತಜಂಕ್ ಎರು ಕೈಕಂಜಿ ಮೇಪಿನ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಅಯ್ಕ್‌ಲೆನ ಅಂಬಿ, ಪಡ್ಕೆದ ಈಟ್‌ಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆವುಂಡು. ಸೂಂಟಿನ್, ಗೊಬ್ಬರದ ನೀರ್ ಪರಪ್ಪುನ ಜಾಗೆ, ರಸ್ತೆ ಪುಡೆಕ್ಲೆಡ್, ಕಟ್ಟ ಪುಣಿಕ್ಲೆಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡಿಪುಂಡು. ಪಡಿಲ್ ಜಾಗ್‌ಲೆಡ್, ಮುಂಚಿದ ಕುಮೆರಿಲೆಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ಮೈದಾನೊದ ಪುಡೆಕ್ಲೆಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ತಜಂಕ್ ಬಿತ್ತ್ ಪಾರು ಪಕ್ಕಿಲೆಡ್ಲಾ ಪಸೆರುಂಡ್. ತಜಂಕ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ಬಿಲೆಉಂಡು. ಕಟ್ಟಾಗ್ ರೂ. 50ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬಿಲೆ ಉಂಡು. ತಜಂಕ್ ಬಿತ್ತ್‌ಗ್ ಕೆ.ಜಿಗ್ 500/– ಮಿತ್ತ್ ಬಿಲೆ ಉಂಡು. ಅವುಲಾ ಆಯುರ್ವೆಧಿಕ್ ಅಂಗಡಿಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್ ಮಾತಾಕೋಡಿಡ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಇತ್ತೆ ಗುಡ್ಡೆ ಲಚ್ಚಿಲ್, ಕಂಡ ಕುಮೇರಿಲು ಪೂರಾ ಪಡಿಲ್ ಬೂರಿನೆಡ್ದಾವರಾ ತಜಂಕ್ ಅಳಿಯೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ರೋಡ್ ಅಗೆಲಾ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗ್, ಪೈಪು ಪಾಡುನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗ್ ಪದ್ರಾಡ್

ತಿಂಗೊಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆ ಪುಡೆಕ್ಲೆನ್ ಗರ್ಪುನೆಟ್ಟ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಡಿಯರೆ ಅವಕಾಶ ಇಜ್ಜಿ, ಗುಡ್ಡೆಲೆನ್ ಮಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಪಲ್ಲಾ ಜಾಗ್‌ಗ್ ಪಾಡುನೆಟ್ಟ್ ಅಲ್ಪಾ ರಡ್ಡ್ ಜಾಗ್‌ಡ್‌ಲಾ ತಜಂಕ್ ಕೊಡ್ಪರೆ ಇಡೆ ಇಜ್ಜಿ. ಪೂಟ್‌ಬಾತ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾತಾ ಜಾಗ್‌ಗ್ ಕೊಂಕ್ರಿಟ್, ಇಂಟರ್‌ಲಾಕ್ ಪಾಡುನೆಟ್ಟ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡಿಪರೆ ಅವಕಾಶ ಇಜ್ಜಿ. ರಸ್ತೆ ಪುಡೆಕ್ಲೆಡ್ ಕೈಕಂಜಿ, ಏಡ್ ಮೇಪಿನೆಟ್ಟ್ ಕೊಡ್ತಿನ ತಜಂಕ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರ್ದ್ ನಾಶ ಆಪುಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಅಲ್ಪಾ ಮುಲ್ಪಾ ಒಂತೆ ಕೊಡ್ತಿನ ತಜಂಕ್ ನರಮಾನಿ ನಾಡ್‌ದ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕೊನೆಯಿನೆಟ್ಟ್ ತಜಂಕ್ ಪೂ, ಕೋಡ್ ಬರಿಯರೆ ಅವಕಾಶ ದಾಂತೆ ಪೂರಾ ನಾಶ ಆಪುಂಡ್.

❖ ❖ ❖

ಊರ್‌ದ ಮೀನ್‌ಗ್ ಬೂರುದ ಮಕ್ಕೆರಿ

ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಜೀವನನೇ ಒಂಜಿ ಚರಿತ್ರೆ. ಆಯ್ಟ್‌ಲಾ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆನ ಬದ್‌ಕ್ ಉಂಡತ್ತಾ, ಅವು ಚರಿತ್ರೆದ ಪಾಲೆಡ್ ಸುವರ್ಣ ಅಕ್ಷರೊಲೆಡ್ ಬರೆಪಿನಂಚಿನ ಇಸಯೊ. ಕಿರ್ಸಿ ಭೂಮಿ ಪಂಡ್‌ನಗಾ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಪೇಂಟೆದ ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟ್‌ದ ಲೆಕ್ಕಾ. ಅಲ್ಪಾ ಎಂಚಿನ ವಸ್ತ್ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಅವು ಅರಿ ಬಾರ್‌ಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನಾ, ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೈ, ಅತ್ತಾಂದೆ ತರಕಾರಿ ವಸ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಊರ್ದ ಮೀನ್, ಕಾಡ್ ಮುರ್ಗೊಲೆನ ತೆನಸ್ ಮುಟ್ಟ ಕಂಡ, ಕಾಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಗುಡ್ಡೆಲೆಡ್ ಪೂರಾ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಉಪ್ಪು ಒಂಜಿ ಬುಡುಂಡ ಕಾಸ್‌ದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಯಿಜಾಂಡಲಾ, ರಡ್ಡ್ ಗಂಜಿ ಉಣ್ಪೆನೆಕ್ಕ್ ದಾಲಾ ಕುಂದೆಲ್ ಆವಾಂದ್. ಅಂಚೆನೇ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಬೆನ್ಪಿನಾಂಡಲಾ ಕೆಲಸೊಗ್‌ಲಾ ಕುಂದೆಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಕಡಲ್ದ ಮೀನ್ ಬೊಡಾಂಡ ಪಡ್ಡಾಯಿದ್ದ ಕೇಕದ ಮರಕಾಲ್ದಿ ಕಣತ್ತ್ ಕೊರೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯ್ಕ್ ಬಾರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕಿರ್ಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಊರ್ದ ಮೀನ್ ಬೋಡಿತ್ತ್‌ಂಡ ತೋಡು, ಸುದೆಕ್ಕ್ ಗಾಲ ಪಾಡುನ, ಕಂಡದ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ಮಕ್ಕೆರಿ ದೀದ್ ಊರ್ದ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಯಾನ್ ಬರೆವರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ಇಸಯ ಪಂಡ ಕಂಡದ (ಊರ್ದ) ಮೀನ್‌ಗ್ ಬೂರುದ ಮಕ್ಕೆರಿ ದೀಪಿನ ಇಸ್ಯಾ. ಹಳ್ಳಿಡ್ ಎಲ್ಲಿಡ್ದಿಂಚಿ ಕಂಡ

ಪಾಯಾ ಆನಗಾ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ಕಡಿ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಮಕ್ಕೆರಿ ದೀದ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಬಾರೀ ಅರ್ತಿದ ಬೊಕ್ಕ ಪಿರ್ತಿದ ಕಜ್ಜೊ, ಆವೊಂಜಿ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆಗ್ ಮರ್ಲ್‌ಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ. ರುಚಿ ಇಂದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ.

ಕಂಡದ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ಮಕ್ಕೆರಿ:

ಬೂರುಡ್ ಅತ್ತ್‌ಡ, ಬೆತ್ತೊಡ್ ಮುಡೆಯಿನ ಮಕ್ಕೆರಿ ಒಂಜಿ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅತ್ತೆರಿ/ಸಾಹೆತಿ. ಸುದೆ ಬರಿತ್ತಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಮಕ್ಕೆರಿದ ಇಸ್ಯ ಪನೊಡ್‌ಂದಿಜ್ಜಿ. ನೆತ್ತ ಅಗತ್ತೆ ಇಪ್ಪುನು ಇತ್ತೆದ ಪೀಳಿಗೆಗ್. ಆಂಡಲಾ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಎಡ್ಡೆನೇ ತೆರಿದಿಪ್ಪುಂಡು. ಕೂರಿ, ಬೊಕ್ಕ ಕುತ್ತರಿಲಾ ಮೀನ್ ಪತ್ತರೆ ಗಲಸುವೆರ್, ಅಟ್ಟೆ ಬಲೆ, ಗೋರ ಬಲೆಲಾ ಮೀನ್ ಪತ್ತರೆ ಗಲಸುವೆರ್. ಮಕ್ಕೆರಿ ತೋಡ್‌ದ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡದ ನೀರ್ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪುನಲ್ಪಾ ದೀಪಿನಿ, ಕೂರಿ ಕಟ್ಟದ ಪುಡೆಟ್ಟ್, ಕಲ್ಲ ಮದೆಟ್ಟ್ ದೀಪಿನಿ. ಆಂಡಾ ಕುತ್ತರಿ ಮಾತ್ರಾ ಉಬರ್‌ದ ಮೀನ್, ದೆಂಜಿ ಪತ್ತರೆ ಗಲಸುನು. ಮಲ್ಲ ಮೀನ್ ತೋಜಿನಲ್ಪ ಕುತ್ತರಿ ಕಬ್ಬೆ ಪಾಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಕೈ ಪಾಡ್ದ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಕತ್ತಿಡ್ ಕೊಡತ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತುನ ಉಂಡು. ಮರ್ಯಲೊಡ್ ಸುದೆತ್ತ ಬೊಲ್ಲೊಗ್ ಕಂಡೊಲೆಗ್, ಕೆರೆ ಬೊಕ್ಕ ಉಗ್ಗೆಲ್ಲೆಗ್ ಉಬರ್ ಬಡತ್ತಿನ ಮೀನ್ ಬೊಲ್ಲ ಜತ್ತಿನೇ ಅಲ್ಪನೇ ತಿಕಾಣೆ ಊರುಂಡು. ಕಂಡದ ಕೆಯ್ಯಿ ಬುಲೆನಟ್ಟ ಆ ಕಂಡೊಲೆಡೇ ಕಬಡಿ ಗೊಬ್ಬೊಂದು, ಉರ್ಡೊಂಡ್ ಎಲ್ಯ ಮೀನ್, ಕಪ್ಪೆಲೆನ್ ತಿನ್ನೊಂದು ಬದುಕುವ. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬುಳೆ ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆ ಐಯ್ನ್, ಆಜಿ ಪೀಟ್ ಎತ್ತರ ಬುಳೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡಿನ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಮೀನ್ ಸೊರ್ಕೊಂದ್ ಇತ್ತ. ಕಂಡೊಗ್ ಮಕ್ಕೆರಿ ದೀಪಿನ ದುಮಿನಾನಿ ವೊಸರ ಕಂಡೊಲೆನ ಕಡಿ ಕಟ್ಟ್ ದೀದ್ ಮನದಾನಿ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ಕಡಿ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಮಕ್ಕೆರಿ ದೀಪಿನ. ಆಯ್ತಾ ಮನದಾನಿ ಪುಲ್ಲೆಕಾಲೊಗ್ ಲಕ್ಕೊಂದ್ ಪೋದು ಮೀನ್ ಕನವೊಡ್. ತಡಾ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ, ಕೇರೆ, ಕಕ್ಕೆ, ಗುಮ್ಮೆ, ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆ ಮಕ್ಕೆರಿಗ್ ಪೊಗ್ಗುದ್ ಮೀನ್ ತಿಂದ್ ಕಾಲಿ ಮಲ್ಪುವ. ಮೀನ್ ಮಕ್ಕೆರಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಲಾಗ್ಯಂದಿಲೆಕ್ಕೊ ಮಕ್ಕೆರಿದ ಮಿತ್ತ್ ತೂರಿ ಮುಲ್ಲುದ ಶಿಲೆನ್ ದೀಂಡ ಮೀನ್‌ಗ್ ನಿರೆಲ್‌ಲಾ ಆಪುಂಡು ಬೇತೆ ಎಂಚಿನೆತ್ತಲಾ ಉಪದ್ರ ಇಪ್ಪುಜಿ. ಸುದೆತ್ತ ಮೀನ್ ತೋಡುಡೆ ಬಡತ್ತ್‌ದ್ ಗುಡ್ಡೆದ ಪುಡೆತ್ತ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ಉಬರ್' ಪನ್ಪಿನ ಉಂಡು. ಉಂದು ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸೊಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಲ್ಲೊಗ್ ಮಾತ್ರಾ. ನೀರ್ ತೆಲ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೀನ್ ಮಿತ್ತ್ ತೋಜುಜಿ, ಶಾಶ್ವತ ನೆಲೆ ಆಯಿನ ಮಾಟೆ, ಕಲ್ಲ ಆಡಿಟ್ಟ್ ಥಿಕಾಣೆ ಊರುಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಆ ಮೀನ್

ಪತ್ತೊಡ್ಡ ಗಾಲ ಪಾಡ್‌ದ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಬಲೆಪಾಡ್ದ್ ಪತ್ತೊಲಿ. ಅಪಗ ಕೂರಿ, ಮಕ್ಕೆರಿ, ಕುತ್ತರಿ ವಾ ಘಾಯ್ದೊಡ್ಲಾ ಬರ್ಪುಜಿ, ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಊರ್ದ ಮೀನ್ ಪತ್ತೊಡ್ಡ ತೋಡ ಗುರಿಕ್ಲೆಡ್, ಸುದೆತ್ತ ಬಾರಾವುಲೆಡ್ ಬಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ನರ್ವೊಲ್ ಗುದ್ದುದ್ ಖಡು ಪಾಡ್ದ್ ಪತ್ತೊಲಿ. ಊರ್ದ ಮೀನ್ ರುಚಿ. ಆಂಡಾ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಊರ್ದ ಮೀನ್ ತೂವರೆ ಅಪ್ರೂಪ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಅಂಚಿನ ಮೀನ್ ಬೋಡಾಂಡ (ಕಾಟ್ಲಾ) ಸಾಂಕುನ ಖಡೆಡ್ದ್ ಕನೊಡಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ಊರ್ದ ಕಂಡ ತೋಡ್‌ದ ಮೀನ್‌ದಾತ್ ಅವು ರುಚಿ ಇಪ್ಪುಜಿ.

ಎನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಮಕ್ಕೆರಿ:

ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಬೋಳಾಡ್ ಕೆಲವು ಒಸರ ಕಂಡೊಲು ಇತ್ತ. ಇನಿಕ್ಲಾ ಕೆಲವು ಸಾಗೊಲಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಆಂಡಾ ಇತ್ತೆ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಬುಳೆ ಮಾಯಾ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬುಳೆ ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರಾ ಕಂಡ ನಡ್ಪುನ, ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯುನ ದುಂಬು ಪಿರಾ ಆವೊಂದುಂಡು. ಎನೆಲ್ದ ಕೆಯ್ಯಿ ಕನ್ಯೊಡ್ ಕೊಯ್ಯುನ ಬದಲ್‌ಗ್ ಜಾರ್ದೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಇತ್ತೆದ ಬುಳೆ 50% ಪಂಡ.. 2, ಮೂಜಿ ಪೀಟ್ ಎತ್ತರ ಆಪಿನಿ. ದುಂಬುದ ಬುಳೆತ್ತ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಕಾಡ ಪಂಜಿಲು ಕೆಯಿತ ಕಂಡೊಡ್ ದೊಂಕುದ್ ಅಲ್ಪನೇ ಪಲ್ಲಾ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಾ. ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಉಬರ್ ಬಡತ್ತಿನ ಮೀನ್ ಕಂಡೊಲೆಡೇ ನೆಲೆಸೊಂದಿಪ್ಪುಂಡ್. ಕಂಡದ ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯಿನೆಟ್ಟ ಪಿದಯ್ ಪೊವೊಂದಿಜ್ಜಾ. ವರ್ಸೊದಲೆಕ್ಕೊನೇ ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕಂಡೊಗ್ ಕಡಿ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಮಕ್ಕೆರಿ ದೀಂಡ್. ಮನದಾನಿ ಪೋದು ಮಕ್ಕೆರಿಗ್ ತೂನಗಾ, ತೂಪಿನಿ ದಾದಾ 10 ಕಿಲೊ ಆವು ಆತ್ ಮೀನ್ ಮಕ್ಕೆರಿದುಲ್ಯಾ ಸ್ವಾಸ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ. ಮೊರಾಂಟೆ, ಅಬ್ರೊಣಿ, ತೇಡೆ, ಕಿಜಾನ್, ಕೋಲು ತರು, ಇರ್ಪೆ, ಮಡೊಂಜಿ, ಬಾಲೆ, ಮುಗುಡು ಇಂಚ ನನಲಾತ್ ಜಾತಿದ ಮೀನ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ನರ್ತೆಲಾ ಬೆರಕೆಡ್ ಇತ್ತಂಡ್. ಅವ್ವೆನ್ ಪೂರಾ ಕೊನೊದ್ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಖುಷಿ. ಒರ ಮಕ್ಕೆರಿಗ್ ಬೂರಿನ ಮೀನ್ ಪಿದಯ್ ಪೋಪುಜಿ, ಅಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ತೂರಿ ಮುಲ್ಲು ದೀದ್ ಕೊಟ್ರೆನ್ ದಕ್ಕಾದ್ ದೀಪಿನ ಉಂಡು. ಮಗ್‌ನ್ರೆ ವರ್ಸೊಲಾ ಅಂಚೆನೇ ಕಂಡದ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ಮಕ್ಕೆರಿ ದೀಂಡ್. ಆಂಡಾ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ನಪಗ ಪನೀತ್ ತಡಾ ಆಂಡ್. ನೆರೆಕರೆತ್ತಕುಲು ಈ ಸರ್ತಿ ಕರಿ ವರ್ಸೊದ ನೆನಪುಡ್ ರಾತ್ರೆಡ್ ಜೆತ್ತ್‌ಜೆರ್, ಪುಲ್ಯಕಾಲೊಡ್ ಲಕೊಂದ್ ಪೋದ್ ಮಕ್ಕೆರಿದ ಮೀನ್ ಪೂರಾ ಅಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಗ್ ತುಂಬಿಯೆರ್. ಕಾಂಡೆ ಪೋದು ತೂನಗ ದಾದೆನ್ ಪನ್ಪಿನಿ, ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕೇರೆ ಒರಿದಿನ ಎಲ್ಯಾ ಮೀನ್ ಬೊಕ್ಕ

ಕಪ್ಪೆಲೆನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ಬಾತ್‌ದ್ ಸೇಂಕೊಂದುಂಡು. ಬರಿಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಕಪ್ಪು ಯೇಮೆಲಾ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಜಪ ಮಲ್ತೊಂತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಇನಿಕ್ಲಾ ತೂನಗ ಆವೊಂಜಿ ನೆನಪು ಆವೊಂದುಂಡು. ಆಂಡಾ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು. ಆ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮೀನ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕಂಡೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಸುದೆಟ್ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅರೆಗೊಲೊಡ್ ನೀರ್ ಕಟ್ಟ, ಸುದೆಕ್ಲೆಡ್ ಸೀಂಟ್‌ದ್ ನುಂಗುಂಡ್. ಉಗ್ಗೆಲ್, ಕೆರೆ, ತೋಡು ನುಂಗಿನೆಡ್ದಾವರಾ ಮೀನ್‌ದ ಸಂತಾನ ನಾಶ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಊರ್ದ ಮೀನ್ ಪ್ರಭೇದೊಲು ಅಲಕ್ಕ ನಾಶ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಕಂಡೊಲೆಗ್, ರಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಮರ್ದ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಊರ್ದ ಮೀನ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಪಿನ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಇತ್ತೆ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ನೀರ್ದ ಮೂಲೊಲ್ ನುಗ್ಗಿದ್‌ಂಡ್. ಮೀನ್‌ದ ಸಂತಾನ ಅಳಿಯೊಂದುಂಡು.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಊರ್ದ ಮೀನ್ ತಿನೊಡ್‌ಂದಾಂಡಾ ಮೀನ್ ಕೃಷಿ (ಕಾಟ್ಲಾ) ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಮೀನ್ ಕನವೊಡ್. ಮುಡಯ್ ಕೆಲವು ಕೋಡಿಡ್ ಇಪ್ಪು. ಕಾಟ್ಲಾ ಮೀನ್‌ಗ್ ಕಂಡ, ತೋಡ್‌ದ ಮೀನ್‌ದ ರುಚಿ ಇಜ್ಜಿ, ಒಂಜಿ ತರಾ ಪೊರಲ್ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಎಂಚಿನಲಾ ಆವಾಡ್ ಎನ್ನ ಕಿರ್ಸಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಆಯಿನ ಅನುಭವ ಮಕ್ಕೆರಿಡ್, ಗೋರ ಬಲೆ, ಕೂರಿ, ಕುತ್ತರಿ ಬೊಕ್ಕ ಉಬರ್ ಗುದ್ದಿನ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಇಸಯೊಲೆನ್ ನಿಕ್ಲೆಡ ಪಟ್ಟುನ ಉದ್ದೇಸೊಡ್ ಈ ಬರಾವು ನಿಕ್ಲೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡಿಯೆ. ನಿಕ್ಲೆಡಲಾ ನನಲಾತ್ ಇಂಚಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ಇಸಯೊಲು ಇಪ್ಪು ಅವ್ವೆನ್ ನೆನಪು ಮಲ್ಪುಲೆ.

❖ ❖ ❖

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ

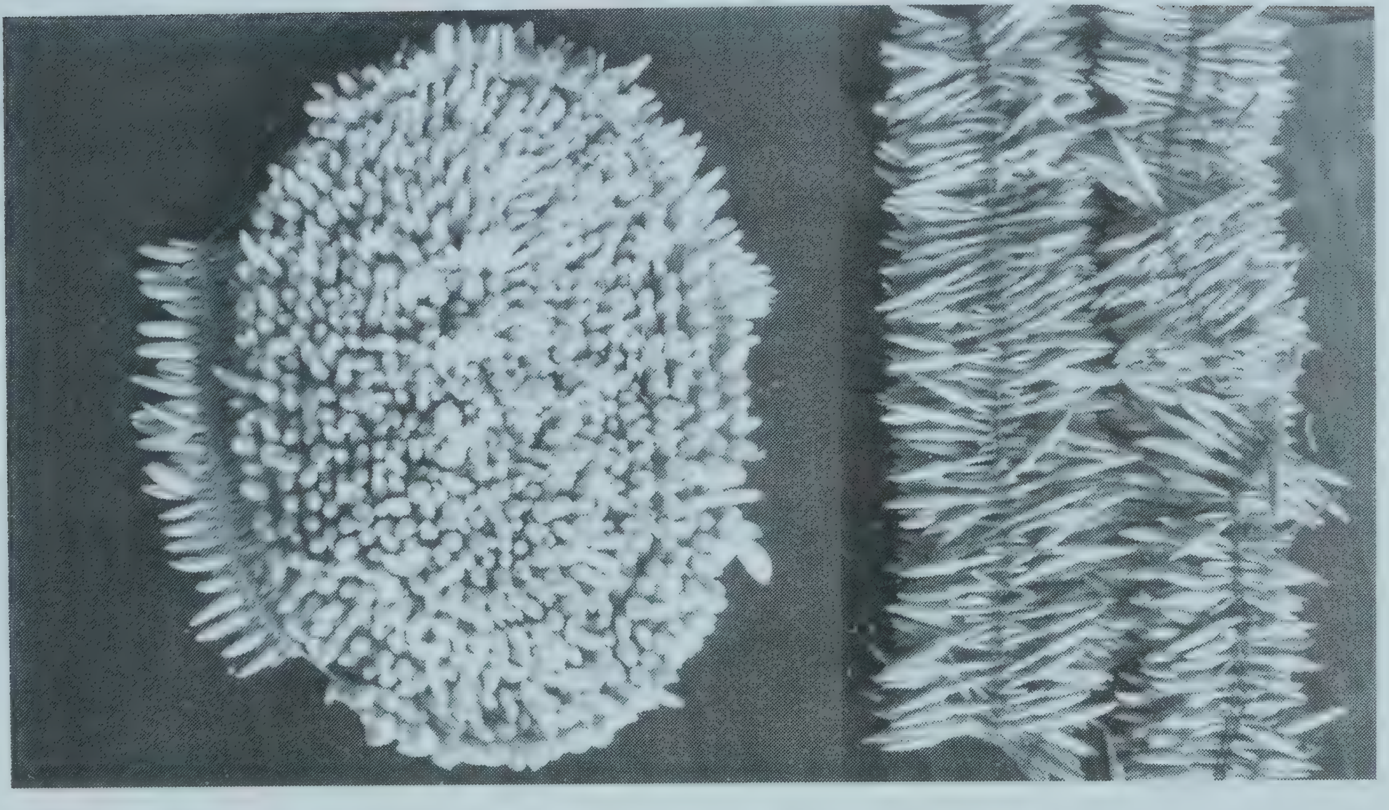

"ದಾಡೆ ಇಪ್ಪುನಗ ಮಣ್ಣ್ ಇಜ್ಜಿ, ಮಣ್ಣ್ ಇಪ್ಪುನಗ ದಾಡೆ ಇಜ್ಜಿ" (ಗಾದೆ)

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಶಂಕರಪುರ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪಂಡ ಬಾರೀ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಪೂ. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಸಮುದಾಯದ ಒಂಜಿ ಕಸುಬು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಮಾತಾ ಧರ್ಮದಕುಲ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಜಿ ಪೂತ್ತ ಕೃಷಿ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಜಾಜಿ, ಅಬ್ಬಲಿಗೆ ಅತ್ತಂದೆ ವಾವೊಂಜಿ ಪೂಕ್ಕ್‌ಲಾ ಜಾತಿ ಬೇದ ಇಜ್ಜಿ. ಪೂತ್ತ ಪರಿಮಳ ಪ್ರತಿಓರ್ಯನ ಮೂಂಕುಲಾ ದೆತೊನುಂಡು. ಪೂತ್ತ ಪೊರ್ಲುಯಿ ಮಾಂತಾ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಗ್ ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಪುಟ್ಟು ಬಲ್‌ತ್ತ್‌ದ್ ಸೈಪುನಟ್ಟಾ ಪೂ.... ಜಾತಿ ವ್ಯೊವ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇನಂದೆ ಅಯ್ತ ಜಾಗೆನ್ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಪೂ.. ಪಂಡ ಪಿರ್ತಿದ ಸಂಕೇತ. ಪೂ.. ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿನ್ ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ಒಂಜೇ ಕೋಡಿಡ್ ಎದ್ರೊಂಕನುಂಡು.

ಪ್ರಕೃತಿ ತಂಕ್ ಕೊರ್ತಿನ ಪೊರ್ಲುಬೊಕ್ಕ ಪರಿಮಳೊಟ್ಟೇ ಕುಡ್ಲೊ, ಬೊಕ್ಕ ಒಡಿಪುದ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಜಾಜಿ ಪೂ. ತೂಪಿನಕ್ಲೆನ್ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುಂಡ್. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಸುಮಾರ್ ಇರ್ವತ್ತೆನ್ ಸಾರೊಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕುಟುಮೊಲು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಯ್ಟ್ ಕಮ್ಮಿಡ್ 10,000 ತುಳು ಕುಟುಮೊಲು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಬಂಜಿದ ಪೋಷಣೆ ಅಯ್ಟೇ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಇಸ್ಯಾ ಪೆರ್ಮದವು.

ಪಿದಯ್ ಊರುಗ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆ:

ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ಮಲ್ಲಿಗೆಗ್ ಜಾಸ್ಮಿನ್ (ದಸ್ಮೀ) ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಮುದ್ಪುನ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಜಿದ ಮುಕ್ಕೆ ಪೂ. ಕಾಂಡೆ ಮುತ್ತುದ್ ಮುಡೇಧ್, ಅಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಯ್ಯದುಲಯ್ ವಿದೇಶೊಲೆಗ್ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಇನಿ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ಡ್ ಉಂಡು. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಒಂಜಿ ಅಟ್ಟೆ ಪೂಕ್ಕ್ ಸಾರೊಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬಿಲೆ ಉಂಡು. ಇನಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬುಲೆ ಆದ್ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವೊನ್ ಒರಿಪಾವರೆ ತೂಪುಂಡ್. ಪನ್ಪಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ ಮಾತಾ ಜಾಗೆಡ್ ಒಂಜಿ ತಾನ ಮಾನೊನ್ ಪಡೆವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಜಾಜಿಲಾ ಪಿರ ಪಂತೆಡೇ ಕುಲೊಂದುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಎಂಚ ಬತ್ತ್ಂಡ್?

ಮುಲ್ಪ ಈ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಸುರು ಆವೊಡ್ಡ ಕೆಲವು ಕಾರಣ ಉಂಡು. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿಗ್ ಮುಲ್ಪದ ಕಲ್ಲ್‌ಮಣ್ಣ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ದೀಯಿಲೆಕ್ಕ, ಆತ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಣ್ಣ್. ಮುಲ್ಪದ ಹವಾಗುಣಲಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಪತ್ತುಂಡು. ನೀರ್‌ಲಾ ನೆಕ್ಕ್ ಒಂತೆ ಯಾರುಂಡು. ನೆರೆಬಾಯಿ ಬೋಡಿಂದಿಜ್ಜಿ. ಎಡ್ಡೆ ದೊಂಬುಗ್‌ಲಾ ಈ ಕೃಷಿ ತೆಗುಲುಂಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡ್ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ಜನಮಾನಿ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತೆರ್, ಕೆಲಸೊಗ್ ಜನ ಏತ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕೊಂತ್‌ಂಡ್, ಇಲ್ಲದಕುಲೇ ಅಕ್ಲೆ ಅಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲದ ಬೇಲೆನ್ ಬೆಂದೊಂತ್ತೆರ್. ತನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಕಲ್ಪಾವೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕನ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತಿನ ನಮ ಊರ್ದ ಜನಕ್ಲು ಅರ್ಜಂಟ್‌ಡ್ ಪಣಾವು ಒಂದಾವುನ ಉದ್ದೇಶದೀದ್ ಈ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿಕೇ ಕೈ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಹಿರಿಯರ್ನಕುಲು ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಕಾರ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕುಡ್ಲೊ ಬಿಜಯ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡೇ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಅಲ್ಪ ಮಲ್ಲಿಗೆಡೇ ದಿನ ದೆತ್ತೊಂತೆರ್. ಅಪಗ ಕುಡ್ಲ ಬೆಂದೂರ್ ಇಂಗ್ರೆಜಿದ ಅಪಗದ ವಿಚಾರಣಾ ಧರ್ಮಗುರು ವಂದನೀಯ ಬಾಜಿಲ್ ಸಾಲ್ವಾದೊರ್ ಪೆರಿಸೆರ್ ಶಂಕರಪುರ (ಪಾಂಗಾಳ) ಇಂಗ್ರೆಜಿಗ್ ವರ್ಗ ಆದ್ ಪೋಯಿನಪಗ. ಅಲ್ಪದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದಾಲಾ ಎಡ್ಡೆ ದಾಂತಿನೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು. ಗಂಜಿ ತೆಲಿತ್ತ ಪಡಿಕ್ಕ್ ಆಂಡಲಾ ಆಪುಂಡಾ ತೂಕಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಕೆಲವು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡೊಕ್ಲೆನ್ ಕನಪಾದ್ ಶಂಕರಪುರ ಇಂಗ್ರೆಜಿದ ಆ ಬಡಪತ್ತ್‌ದ ಜನೊಕ್ಲೆಡ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ನಡ್ಪಾದೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಮಾಹಿತಿ ಉಂಡು. ಪಾಂಗಾಳದ ಮಣ್ಣ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಿರ್ಶೆಗ್ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಅಯ್ಕೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ದೀಯಿಲೆಕ್ಕೊ, ಆ ಯೋಜನೆದ ಮುಕಾಂತರ ದೇವೆರ್ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾಯೆರ್ ಪನೊಲಿ. ಅವ್ವೆ

ಪೊರ್ತುಗು ಪಾಂಗಾಲದ ಚರ್ಚ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿದ ಗುರಿಕಾರನಕ್ಲು ಭಟ್ಕಳಡ್ದ್ ಜಾಜಿ ಪೂತ್ತ ಗಿಡೊಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಕೃಷಿ ತೊಟ್ಟುಗ್ ನಡಿಯೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಮಾಹಿತಿಲಾ ಉಂಡು. ಆಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒಡಿಪು, ಕಾರ್ಲ, ಶಂಕರಪುರ, ಶಿರ್ವಾ, ಕಟಪಾಡಿ, ಬೆಳ್ಮಣ್, ನಿಟ್ಟೆ, ಪಾಂಬೂರ್, ಅಂಚೆನೇ ಮುಂಡ್ಕೂರ್, ಬೋಲ, ಅಂಚೆಡ್ದ್, ಅಯ್ಕಳ, ಮುಚ್ಚೂರು, ಮಿಜಾರ್, ನೀರುಡೆ, ಬಜ್ಪೆ ಪೂರ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಪಸರ್ದ್ ಪೋದು ಇನೀ ತುಳುನಾಡ್ ಇಡೀಕೇ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಾತಿ ಬೇಧದಾಂತೆ ಕಮ್ಮೆನ ಬರೊಂದುಂಡ್. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಜಾಜಿದ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಆಂಡಲಾ ಗಿಡೊಕ್ಲ್ ಒರ್ಮೆಲಾ ಉಂಡು. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂತೆ ಕುದ್ಯ ತೋರ, ಜಾಜಿ ಒಂತೆ ಸಪುರ ಉದ್ದ ಜಾಜಿದ ರಂಗ್ ಒಂತೆ ನೇರಳೆ ಕೆಂಪು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೊಲ್ದು, ಪರಿಮಳಲಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೆ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇತ್ತಿನವ್ಲು ಪೂ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಂಡು.

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ್ತ ನಿಚ್ಚೊ ಬೇಲೆ:

ಮುಲ್ಪದ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಜಾಜಿ, ಪಾಂಗಾಳ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಇನಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ಗ್ ಪರಿಮಳ ಕೊರೊಂದುಂಡು. ಇನಿ ಕುಡ್ಲೊಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಕೂರೊಂದುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಯ್ತ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪರೆ ಜನ ಇಜ್ಜಿ. ಕಂಪೆನಿಲೆನ ಪುಗೆ, ಧೂಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ದೈಕುಲು ಕೂರೊಂದ್ ಸೈತೊಂದು ಉಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಪನ್ನಗನೇ ಇತ್ತೆದ ಕಲ್ತಿನ ಜವಾನೆರೆಗ್ ಮೆಯಿ ಕಿಂರ್ಬರೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಕ್ಕೈರೆ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ಆಪುಂಡು. ಬಂಗ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಮಾವ್ನ ಏರೆಗ್ಲಾ ಆವಾಂದ್. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಪಂಡ, ಬೊರ್ಪಿನ ಪೆತ್ತ ಇತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗ್ ಚಾಕ್ರಿ ಬೇಲೆ ಆವೊಡ್. ಅಂಚೆನೇ ದಿನ ನಿಚ್ಯೊ ಉತ್ಪತ್ತಿಲಾ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡಾ ಕಿರಾಯ್ ಇತ್ತಿನಪಗ ಪೂ... ಇಪ್ಪುಜಿ, ಪೂ... ಇಪ್ಪುನಪಗ ಕಿರಾಯ್ ಇಪ್ಪುಜಿ.

ಜಾಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್‌ದಕುಲೇ ಅತ್ತ್! ಮಾತಾ ಧರ್ಮೊದಕ್ಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ತಾನ ಮಾನ ಕೊರ್ತುಂಡ್. ನಮ್ಮ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪ್ರತೀ ಕಜ್ಜೊಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ ಬೋಡೇ ಬೋಡು. ಪೊಣ್ಣು ತೂಯರೆ ಪೊಂಡಾ. ವ್ಹಾವ್, ಪೊಣ್ಣು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ್ತಲೆಕ್ಕ ಪೊರ್ಲು ಉಲ್ಲಲ್! ಪನ್ಪಿನವು ವಾಡಿಕೆ. ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆನ್ ತೂಯಿನೇ ಬಾಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ಕೆದ ಲೆಕ್ಕ ಪೊರ್ಲು ಪುಡ್ಯನೆ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಕವಿತೆ, ಕಥೆ, ಸಂಗೀತೊಲೆಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ್ತ ಎಸಲ್, ಉಲ್ಲೇಖೊಲು ನನಲಾತ್ ಉಂಡು. ಹಿಂಧೂ ಧರ್ಮೊಡ್, ನೇಮ,

ಆಟ, ಆಯನ, ತೇರ್, ಉತ್ಸವ, ಬಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತೀಯೊಂಜಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ. ಸುರುಟ್ಟ್ ಮಣೆಕ್ಕ್ ಎದ್ಕೊನುಂಡು. ಕೆಲವೊಂಜಿ ದೈವೊಲೆನ ಬಂಡಾರ ಪೋನಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ್ತ ಪರಕೆ, ಅವು ಕಿರ್ಸನ್ನಕ್ಲೆನ ಕಾರ್ಲ ದೇವೆರೆಗ್ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿದ ಪರಕೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೇ ಬಾರೀ ಒಂಜಿ ಪರ್ಣಾಮ ಕೊರ್ಪಿನ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ, ಒಂಜಿ ಚೆಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ. ಪಾಡ್ವೆ ಪನ್ಪಿನ ಪರಕೆ ನಂಬಿನಕ್ಲು ಬಾರೀ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪಿನವು. ಜಾತಿ ಮತ ಬೇಧ ದಾಂತೆ ದೇವೆರೆಗ್ ಸಂದಾಯ್ತ ಆಪಿನ ಪೂ. ಪಂಡ 'ಮಲ್ಲತಿಗೆಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ ಅಬ್ಬಲಿಗೆ', ಕಿರ್ಸನ್ನಕ್ಲೆನ ಮದಿಮೆ ಮಸಿರಿಗ್, ವ್ಹೊವಿಯೊ ವೇರ್ಸ್ (ಸೋಭಾಣ) ಪನ್ನಗ ಜಾಸ್ಮಿನ್, ಧಸ್ಮಿ ಪನ್ಪಿನ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ್ತ ಉಲ್ಲೇಖ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಉಂಡು. ಮದ್ಮಲೆಗ್, ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಪೂತ್ತ ಜಲ್ಲಿ ಜಪ್ಪಾವುನ ಬಾರೀ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇನಿಕ್ಲಾ ಆ ಸಿರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾಜಿದಿಜಿ. ಸುಮಾರ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಜ್ಜೊಲೆಗ್ ಅರಿವಾಣೊಡ್ ಪಣಾವುದ ಒಟ್ಟುಗ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿದೊಟ್ಟುಗ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ ದೀದ್ ಕೊರ್ಪಿನಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ವೊಡೆ ಪಿದಡುಂಡಲಾ ಪೊಣ್ಣನ ಕಣ್ಣ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಟ್ಟೆಗ್, ಪೂಕ್ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುಂಡ್. 'ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊಡೇ ನಮ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ಅರ್ಬಿ ಜಾಸ್ಮಿನ್' ಪನ್ಪಿನಲಾ ಪುದರ್ ವಿದೇಶೊಡ್ ಬಾರೀ ಪ್ರಸಿದ್ದಿ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ್ತ ವರ್ಗೊಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಪೂ ಪಂಡ. ಜಾಜಿ, ಕಾಕಡ, ಕಸ್ತೂರಿಮಲ್ಲಿಗೆ, ದುಂಡ್ದು ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಚೆಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮುಗ್ಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಇಂಚ ನನಲಾತ್ ಪುದರ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆಲು ಉಂಡು. ಆಂಡಾ, "ಪಾಂಗಾಳ ಮಲ್ಲಿಗೆ" (ಶಂಕರಪುರ) ಅತ್ತ್‌ಡ "ಕುಡ್ಲೊ ಮಲ್ಲಿಗೆ" ಮಾತ್ರ ಜಗತ್ತಿಡೀ ಪುದರ್ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್ ಅತ್ತಂದೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬುಲೆ ಆದ್ ಬಾರೀ ಬಿಲೆ ದೆತೊನುಂಡು. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಬಂಗಾರ್ದ, ಬೊಳ್ಳಿದ ಲೆಕ್ಕನೇ ನಿತ್ಯೊ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಬಿಲೆ ಬೂರುಂಡು. ಆಂಡಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿಗ್ ಮಸ್ತ್ ತ್ಯಾಗ ಮಲ್ಪರೆ ಉಂಡು. ನಮ್ಮ ಒಂಜಿ ಕೈ ದೈಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೈ ದೈಯ್ತ ಮುದೆಲ್‌ಡೇ ಇಪ್ಪೊಡ್. ಪೂ... ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತುದ ಗಂಜಿಲಾ ಬುಡೊಡಾವು. ಅಪಗ ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಯಶಸ್ವಿ ಆಪುಂಡು. ದೈತ ಇಡೆಟ್ಟ್ ಒರಿನ ಅರಲ್ದಿನ ಪೂ... ಬಯ್ಯಡ್ ಮುತ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಕೊಡ್, ಅವು ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಒರಿದ್ ಕುರಿಂಡ ದೈಕ್ ಪುರಿ ಪತ್ತುಂಡ್.

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಬಂಧ:

ಬಾಲೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಪಾಡುನಾನಿ, ಅತ್ತಂದೆ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಲೇಸಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ

ಗಲಸುನ ಇಜ್ಜಿ ದಾಯೆ ಪಂಡ.. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾರಣ ಉಂಡು. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡೇಂಡ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಇನ್ಫೆಕ್ಷನ್ ಆಪುಂಡು, ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಆಜುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಆದ್ ಬಾಲೆ ತಯ್ತಿನ ಪೆದ್ಮೆದಿನ ಮಿರೆಕ್ಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ. ತುರಿದ್ ಕಟ್ಟುನ ವಾಡಿಕೆಲಾ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರೆಡ್ಡಿಂಚಿ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಪರ್ಮಲ ಪುರುಬಾಲೆದ ಆರೋಗ್ಯೊಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಉಂಡು. ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿಡ್ ಸುರುಟ್ಟ್ ಸೈತಿನಕ್ಲೆನ ಪುನೊಕ್ಕ್ ಮಾತ್ರ ಪೂ ಪಾಡ್ವೆರ್. ಅವು ಮುತ್ತೆಸನದ ಸಂಕೇತ ಪನ್ಪೆರ್. ಒಂಜಿ ಚೆಂಡು ಪೂ. ಕನತ್ತ್ಂಡ ಕೋಪೊಡಿತ್ತಿ ಕಂಡನಿ ಬೊಡದಿ ರಾಜಿ ಆಪಿನಲಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ಪವಾಡಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಮಲ್ಲಿಗೆಗ್ ಒರಿಯನೊರ್ಯೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಉರ್ಜಿತ ಮಲ್ಪುನ ಶಕ್ತಿಲಾ ಉಂಡು. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ ಎಡ್ಡೆ ಬಿಲೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಪೂ. ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಜಿ, ಪೂ ಜಾಸ್ತಿ ಆನಗ ಗಿರಾಕಿ ಕಮ್ಮಿ, ಬಿಲೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ, ಸಿಕೆ ಬೂರಿನೇ ಪೂ, ಈಟ್‌ದ ಬಲೊಟ್ಟ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿನೇ ಗಿಡೊಕ್ಕುಲು ತೆಗ್ಲ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಪೂ ಆಪುಂಡು. ಜಾಸ್ತಿ ಬರ್ಸ, ಬೊಕ್ಕ ಜಾಸ್ತಿ ಚಲಿ ಇಪ್ಪುನಗ ಪೂ. ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಜಿ. ಜಾಸ್ತಿ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಗಿಡೊಕ್ಕ್ ಪಾಮೊಜಿ ಪತ್ತುಂಡ್, ಇರೆ ತಾಲುಂಡು, ಬೊಕ್ಕ ಚಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆನಗ ಗಿಡೊಕ್ಕುಲು ತೆಗುಲುಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಗಿಡೊಕ್ಕುಲು ಕೂರೊಂದು ಮುರುಂಟೊಂದ್ ಇಪ್ಪುವ. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಪೂ ಜಾಸ್ತಿ ಆನಗ 50/- ರುಪಾಯ್ಕ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಚೆಂಡು ಪೂ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಪೂ ಕಮ್ಮಿ ಆನಗ 500/- ರುಪಾಯ್ಲಾ ಚೆಂಡ್‌ಗ್ ಬಿಲೆ ಆಪುಂಡು. ವಟ್ಟಾರೆ ಸೀಜನ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಅಟ್ಟೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾರೊಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬಿಲೆಲಾ ಆಪುಂಡು. ಜಾಜಿಕ್ಲಾ ಐನೂದೆಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬಿಲೆ ಆಪುಂಡ್.

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಧರ್ಮ ಸೌಹಾರ್ದತೆಗ್:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ದಕುಲು ಆಂಡಲಾ, ಪೂ ಮುಡೆಪುನಕುಲು ಜಾಸ್ತಿ ಹಿಂದುಲು. ಅಂಚೆನೇ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾರುನಕುಲು ಬ್ಯಾರ್ಲು ಜಾಸ್ತಿ, ಪೂ ಮಾರುನ ಕಟ್ಟೆಲು ಹಿಂದುನಕ್ಲೆನ ಜಾಸ್ತಿ. ಅಂಚಾದ್ ಕೃಷಿಟ್ಟ್ ಧರ್ಮ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ತೂವೊಲಿ. ವಟ್ಟಾರೆ ಪನ್ಪಿನಾಂಡ ಮಾತಾ ಧರ್ಮದಕ್ಲೆನಲಾ ಕಮ್ಮಿಡ್ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತುದ ಪೋಷಣೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿಡ್ ಆಪುಂಡು.

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸಂಕಡೊಲು:

ಗಿಡೊಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಪೂತ್ತ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಪೂತ್ತ ಬಿಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಗ್ ಹೊಂದುದ್ ಬದಲಾಪುಂಡು. ಬರ್ಸೊಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಹವೆಕ್ಕ್ ಹೊಂದುದ್ ಪೂ ಆಪುಂಡು. ಪೂಕ್ಕ್ ಹೊಂದುದ್ ಬಿಲೆ ಉಂತುಂಡ್. ಪೂ ಜಾಸ್ತಿ ಇಪ್ಪುನಗ ಬಿಲೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬಿಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಇಪ್ಪುನಪಗ ಪೂ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ದಿನೊಲ ಕಾಸ್‌ದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಪಿನ ಅರ್ತಿದ, ಪಿರ್ತಿದ, ಒಂಜಿ ವಿಚಿತ್ರ ಕೃಷಿ. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಿರ್ಷೆಗ್ ಇತ್‌ನೆಟ್ಟ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಆತ್‌ಜಿ, ಸರಕಾರೊಡ್ದ್ ಈ ಕಿರ್ಷೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಪೊಸತ್ತಾದ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಆತ್‌ಜಿ. ಅನುದಾನಲಾ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಕೋಡಿ ಎತ್ತೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಗಿಡೊಕ್ಕ್ ಸೀಕ್ ಬರ್ಪುಂಡ್, ಪೂಕ್ ಪುರಿ ಪತ್ತುಂಡ್, ಬೇರ್‌ಗ್ ಉದಲ್ ಪತ್ತುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾಪಿ ಮರ್ದ್ ಕಮ್ಮಿ ಬಿಲೆಟ್ಟ್ ಸುಲಭೊಡ್ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕುಟುಮೊಲು ದಿನ, ವರ್ಸ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ 'ಎಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ' ಆಪಿನೆಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಿರ್ಷೆಗ್ ಬೊಡಾಪಿನ ಜನಬಲ ಇಜ್ಜಿ, ಇದ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ, ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಇಂದ್ ಮಾತಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಿರ್ಷೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ನನಲಾತ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಂಕಡೊಲು. ಸಾವಯವ ಈಟ್, ಸೂಂಟನ್, ಗೊಬ್ಬರ ಪೊಡಿ, ಎಡ್ಡೆ ಮಣ್ಣ್, ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪುನ ಕೈಕುಲು ಬೋಡು. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಇಂಚಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಮ್ಮಿ ಆಪಿನಲಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮರ್ಕ ಸಂಕಡ ಇಂದೇ ಪನೊಲಿ.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಜನೊಕ್ಲ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಪುಚ್ಚೆದಲೆಕ್ಕೊ ತೊಟ್ಟಿಲ್, ಪಗತೊಂದು ಪೇಂಟೆಲೆಗ್, ಪರವೂರುಗ್ ವಲಸೆ ಪೋಪಿನವು 'ಮಲ್ಲದಿಕೆದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಿರ್ಷೆಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಬಡಪತ್ತ್. ಆಂಡಲಾ ಇಂಚಿನ ಸಾರ, ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ ನಡುಟ್ಲಾ ಇಲ್ಲ ಕೈತಲ್, ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್, ಕುಮೇರ್‌ಡ್ ನಾಲ್ ಗಿಡ ಆಂಡಲಾ ನಡ್‌ದ್, ಪೂ ಇಪ್ಪುನಗ ಅಟ್ಟಿ ಪೂ, ಪೂ ದಾಂತಿನಪಗ ಐವ ನೂದ್ ಪೂ, ಆಂಡಲಾ ಮುತ್ತುದ್, ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ತುರಿದ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊನೊದ್ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಆ ಕೈಕುಲು ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ದ ಪೆರ್ಮೆ ಪನೊಲಿ. ಮನೀಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುದು "ಕುಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಪಾವುನೆಡ್ದ್" ನಾಲ್ ದಯ್ಯಿ ಆಂಡಲಾ 'ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆರೋಗ್ಯ ಐಸ್ರ ಪಡೆಕ್ಕ.

❖ ❖ ❖

ಬೇರ್ ಕಂಡೆ, ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್

ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಕೌಂತುದ್ ದೀಯಿನ, ಅತ್ತ್‌ಡಾ ಬುಲೆಪಾದ್ ದೀಯಿನ ಐಸ್ರ ಪಂಡ ಬಂಗಾರ್ ಪದ್ದೈ ಅತ್ತ್. ಅವ್ವೇ ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್. ಬೇರ್ ಕಂಡೆ/ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಸಾರೊಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ವರ್ಸೊಲೆನ ಐತಿಹಾಸ ಉಂಡು. "ಮರ್ದಬೇರ್‌ಗ್ ಅರೆತ್ತಿನಾತ್ ತಾಕತ್ ಜಾಸ್ತಿ" ಪನ್ಪಿನ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಎಂಕ್ಲೆ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಸುಮಾರ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದೇ ಆಯಸ ಬೊಕ್ಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೊರ್ತುಂಡು. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಗರ್ಭ ಉಂತಿನ ಸಮಯೊಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ನರಮಾನಿ ತೈಪುನ ಮುಟ್ಟಾಗ್ಲ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ಡೇ ಬದ್ಕೊಂದು ಬಯ್ದೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಕೈತಲ್ ಏತೋ ವರ್ಸದ ಬೇರ್ ದಾಸ್ತಾನ್ ಇಪ್ಪೇದ್‌ಂಡ್.

ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಮರ್ದ್‌ದ ವಿಶೇಷತೆ:

ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್ ಪಂಡ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ಒಕ್ಕುದ್ ದೆಪ್ಪುನ ಬೇರ್‌ಕಂಡೆ, ಗರ್ತ್‌ದ್ ದೆಪ್ಪುನ, ಅರೆತ್ತ್ ಪೂಜುನ, ಮರ, ಪಂತಿ, ಬಲ್ಲಿ, ತಪ್ಪು, ತೆಗ್ಲೆ, ಕೆತ್ತೆ, ಕಾಯಿ, ಬೀಜ ಅಂಚೆನೇ ಪಜ್ಜಿ, ನುಂಗೆಲ್, ಪೊತ್ತಾದ್, ಕಾಯಾದ್, ಬೆಯ್ಪುದ್, ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನ, ಮರ್ದ್, ಲೇಹ, ಕಶಾಯ ಇಂದೇ ಬೇರ್ ಕಂಡೆ/ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ

ಮರ್ದ್; ದೇವೆರ್ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಕೊರಿನ ಬದ್ಕ್! ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಇಂದೆನ್ ಅಕ್ಲೆನ ಅನುಭವೊಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒರ್ತ್‌ದ್ ಬಯ್ದೆರ್. ಒಂಜಿ ವೇಲೆಗ್ ಈ ಮರ್ದ್‌ಲು ಧರ್ಮೊಗ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್ ಪಂಡಲಾ ಆಯ್ಕ್ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರೆ ಆವಂದ್. ತೆನಸ್‌ಗ್ ಕುಂದೆಲ್, ಕಾಸ್‌ದ ಕುಂದೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಬರಾವುದ ಗೇನಾ ದಾಂತಿ ಕಾಲೊಡ್ ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಮರ್ದ್‌ಡೇ ಆಯಸ ಇಪ್ಪುನಟ್ಟ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ಪರಿಹಾರ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು 100 ವರ್ಸ ಕರಿಂಡಲ ಗಟ್ಟಿತ್ತೆರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮರ್ದ್‌ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಅಗತ್ತೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮರ್ದ್ ಬೋಡಾಪೆದ್‌ಂಡ್. ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ರಾತ್ರೆ ಮುಟ್ಟ ಕಂಡೊಡ್, ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಬೆಂದ್‌ಂಡಲ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೇನೆ ಬೆಸರ್ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಬೇಲೆನೇ ಅಕ್ಲೆಗ್ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಗೋದ ಬೊಕ್ಕ ಆರೋಗ್ಯ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್ಲೆನ ಸುತ್ತೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಡಾಕ್ಟ್ರ. ಬೊಕ್ಕ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದೇ ಬದ್ಕ್‌ದ್ ಖಜಾನೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸೀಕ್ ಎಂಚಿನವೇ ಆವಾಡ್ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಆಯ್ಕ್ ಪರಿಹಾರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಿನ್ಪಿ ತೆನಸ್, ವನಸ್‌ಗ್ ಏತ್ ಆಕ್ಲು ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಹೊಂದುದ್ ಇತ್ತೆರಾ? ಆತೇ ಆರೋಗ್ಯೊನ್ ಕಾತೊನರೆ ಕಂಡೆ, ಬೇರ್, ಬಿತ್ತ್, ಕೋಡ್, ಪಂತಿ, ಪೂ, ಕೆತ್ತೆ, ಚಕ್ಕೆ, ತಪ್ಪು ಅಂಚೆನೇ ಕಾಯಿ ನುಂಗಾದ್, ದೆಂಗಾದ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಂತ್‌ದ್ ದೀವೊಂತೆರ್. ಅಭ್ಯಾಸದ ಬಲೊಟ್ಟೇ ವಾರೊಗೊರ, ತಿಂಗೊಲ್‌ಗ್ ಒರ, ವರ್ಸೊಗೊರ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ/ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಮರ್ದ್ ಪರೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮರ್ದ್ ಗಿಡ, ಬೊಕ್ಕ ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು:

ಕಾಡ್, ಮರ, ಪೂ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಯಿದ ದೈ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಾಂದೆ ಕಾಟ್ ಮರ ದೈಯಿಕ್ಲೆನ್ ನಡ್‌ದ್ ಬುಲೆಪಾವುನ ಅಕ್ಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಪಾಲ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ದೈಯಿಕ್ಲೆಗ್ ಕತ್ತಿ ತಾಗಾವುನ ಕಮ್ಮಿ, ದೈಯಿ ನಡ್ಪುನ ಜಾಸ್ತಿ, ಕನಕ್ಕ್ ಕನೆಯರೆ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯೆರ್ಡ ಅಲ್ಪ, ಕನಕ್ಕ್‌ಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮರ್ದ್‌ದ ದಯಿಕ್ಲೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್. ಕಡೇಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್ ತಾರಿದ ನುಂಗೆಲ್ ಕೊತ್ತಂಗ್ಗೆ ಪತ್ತೊಂದ್ ಪಿರಾ ಬರೊಂತೆರ್. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಎಂಚಿನ ಸೀಕ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ವಾ ಸೀಕ್‌ಗ್ ವಾ ಮರ/ದೈಯಿ ಬೋಡ್, ಅವು ಒಲ್ಪ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಅಕ್‌ಲ್ ತೆರಿದಿಪ್ಪೇದೆರ್. ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಸಾಹೆತಿ ನಾಡೊಂದ್ ಲ್ಯಾಬ್ ಮೆಡಿಕಲ್‌ಗ್ ಅಕುಲ್ ಪೋವೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಕುಲ್ ಸೀದಾ ಕತ್ತಿ, ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ಪತ್ತೊಂದ್ ಕಾಡ್‌ಗೆ/ಗುಡ್ಡೆಗೆ ಪೋವೊಂತೆರ್.

ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೀಕ್:

ಜ್ವರ, ಚಳಿ, ತೆಮ್ಮ, ಸೀತ ಎಲರ್ಜಿ, ತುಂಬಿಲ್ ಬೊಕ್ಕ ತರೆ ಬೇನೆ ಇಂದ್ ಮಾತಾ ಯೇಪಲಾ ಬರ್ಪಿನ ಕಾಯಿಲೆ, ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಜ್ವರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಕಮ್ಮಿ. ಬದಲ್‌ಗ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಕುಂಟು ಕಟ್ಟುನು, ರೆಚ್ಚೇವು ದಂಡ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ದೀದ್ ಬೆಚ್ಚೊನ್ ಮುಂಡೊಗ್ ತಾಗಾವುನು, ದಂಡನ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪೊಂಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಜ್ವರ, ತರೆ ಬೇನೆ, ಸೀತ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಸೂಂಠಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ತಪ್ಪುದ ಕಶಾಯ ಬೆಲ್ಲ ಅತ್ತ್‌ಡ ತಿಗತ್ತನೆಯ್ಯಿ ಬೆರತ್ತ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ ಕಶಾಯ ಪರ್‌ಂಡ ಸೀತ, ಜ್ವರ, ಕಫ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂತ್‌ಂಡು. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತಿಗಲೆಡ್ ಗುರು ಗುರು (ಕಫ) ಆಂಡ ತುಂಬೆ ತಪ್ಪುಗ್ ತಬುರು, ನೀರುಳ್ಳಿ ಪಾಡ್ದ್ ರೆಸ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪು ಬೆರತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರುಂಡ ಕಫ ನೀರಾವೊಂತುಂಡ್. ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಆಂಡಾ ನರ್ವೊಲ್ದ ನುರೆನ್ ಪೊವೊಲುಗ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಅತ್ತ್‌ಡ ಓಮ ಬಚ್ಚಿರೆ ಗುದ್ದುದು ರೆಸ ಪರ್‌ಂಡ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಿಟ್ಸ್ (ಪಂಜಿಗಿರಾವು) ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮೂಂಕುಗ್ ನೀರುಳ್ಳಿ ರಸ ಬುಡೊಂತೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ನೀರುಳ್ಳಿ ಚೋಳಿದ ಪುಗೆನ್ ಮೂಂಕು ಬಾಯಿಗ್ ಬುಡೊಂತೆರ್. ಕೈಕ್ ಕರ್ಬ ಕೊರೊಂತೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಡ್ಕೆ ಸೀಕ್ (ಪಿಟ್ಸ್)ಗ್ ಪಂಡಿತೆರೆನ ಗೋಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಶಾಯ ಅಮಾಸ್ಯೆ ಕೈತಲ್ ಬನ್ನಗ ಕೊರ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಜಿರ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ತಪ್ಪು ಕುತ್ತರೆ ಪೋಯಿನವ್ಲು ಕೈಕ್ ಕತ್ತಿ ಪರಿಂಡ ಕಾರೊಲ್ ತಪ್ಪುಗ್ ಸುಣ್ಣ ಪಾಡ್ದ್ ರೆಸ ದೆತ್ತ್ ಪೂಜಿದ್ ಕುಂಟು ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ 3 ದಿನೊಟ್ಟೇ ಗಾಯ ಗೊಡ್ಯೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ನಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಉಗುರ್ ಸುತ್ತುಗ್ ನುಂಗೆಲ್ ಮುಂಚಿಗ್ ತಾರೆದೆನ್ನೆ ಜಿಂಜಾದ್ ಸೀಂಕ್ರ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ ಮಯ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೆಯ್ ಕಿರ್ಮುಂಡ ಒಲ್ಲೆದ ಕೊಡಿ ಅರೆತ್ತ್ ಪರ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿದ್ಕಲ್ಡ್ ಕುರು ಆಂಡಾ ನೀರ್‌ಡ್ ಪಾಡಿನ ಬಜ್ಜೆಯ್ನ್ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಅರೆತ್ತ್ ಪೂಜುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೂಡ್ಲೆ ಕುರು ತೋರೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಂಡಿತೆರೆನ ಚಿನ್ನೆದ ಗೋಲಿ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಎಲ್ಯ ಪುರು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಚಿನ್ನೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮರ್ಯಲದ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್:

ಮರ್ಯಲಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆದ್ ಬೇಕ್ಟೀರ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ವೈರಸ್‌ಡ್ ಬರ್ಪಿನ್ ಕಾಯಿಲೆಲು. ಪೂರಾ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಉಂಡು. ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಮೆಯ್ ಕಿರ್ಮುಂಡ ಗುಡ್ಡೆಡ್ದ್ ಕಿರ್ಮೆಲ್ ಕಂಡೆ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಗಂಜಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆದ ಬುಲ್‌ಚಿಲ್‌ಗ್ ಕೆಪುಲ್ದ ಬೇರ್ ಗರ್ತದ್ ಅಯ್ತ್ತ

ಕಶಾಯ ಕೊರ್ಪೆರೆರ್. ಕಾರ್‌ಗ್ ನಂಜಿ ತಿಂದ್‌ಂಡ ಗುಡ್ಡೆಡ್ದ್ ಅಡ್ಕಬಾರೆ ಕನತ್ತ್ ತಿಗ್‌ತ್ತ್‌ದ್ ಅಯ್ತು ಮರೆ ತಾಗಾವುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಟಿಡ್ ಅಮಾಸ್ಯೆದಾನಿ ಪಾಲೆದ ಕೆತ್ತೆದ ಕಶಾಯ ಪರ್ನಿಂದಾಂಡ (ಸಕಲ ರೋಗ ನಿವಾರಕ) ವಾ ಸೀಕ್‌ಗ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ವರ್ಸೊಗ್ ಒರಾ ಆಂಡಾಲ ಪರೋಡೆ, ಅಯ್ಟ್ ಸೀಕ್ ನಿವಾರಣೆ ಆಪುಂಡು ಅತ್ತಾಂದೆ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕೂಡ್ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮರ್ಯಲಡ್ ಜ್ವರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮಂದಿರಿ ಕೊಟ್ಟು ವೊಯ್ತ್‌ದ್ ಕಶಾಯ ಪರ್‌ದ್ ಜೆಪ್ಪುನನೇ ಮಲ್ಲ ಮರ್ದ್. ಆ ಜ್ವರ ವಾಯ್ದ ಆನಾಗ ತನ್ನಾತಿಗೇ ಗುಣ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದೇ ಗತಿ... ಆಟಿಡ್ ತಾಕತ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆವರೆ ಗುಡ್ಡೆದ ಕೇನೆ, ಕಣಿಲೆ, ತಜಂಕ್, ನುರ್ಗೆ ತಪ್ಪು, ಚೇವು, ನಾರ್ ಬೂರ್‌ದ ಕೆರೆಂಗ್, ಲಾಂಬು ಬೊಕ್ಕ ಮರ ಕೆರೆಂಗ್ ಇಂಚಿನ ವಸ್ತ್ ತೆನಸ್ ತಿನೊಂತೆರ್. ಅಪಗ ವಾ ಕಾಯಿಲೆಲಾ ಗುಣ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಕೈಪೆ ಮರ್ದ್ ಪರಿನೆ ಮೈ ಕೈ ಕಿರ್ಮುನ ಬೊಕ್ಕ ಅಲರ್ಜಿ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿಲೆಲಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಪುಂಡು.

ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮುಲ್ಪುನ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್:

ಕಿರಾತೆ ಕಡ್ಡಿ, ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿ, ಕಯ್ಬೇವು, ಸಾಂಬಾರ್‌ಬಳ್ಳಿ, ಅಮೃತ ಬಳ್ಳಿ, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಕಾಳ್ಜೀರಿಗೆ, ಪತ್ತ್ ಇರೆಕೊಡಿ, ಒಲ್ಲೆದ ಕೊಡಿ, ಕಾಡ್ ನೆಲ್ಲಿ, ಬೇವು ಸೊಪ್ಪು, ಚಕ್ಕೆ, ಸೂಂಠಿ, ತಿಮರೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ತಪ್ಪು, ಮಂಜಲ್, ಲವಂಗ, ಕಂಚಲ, ದಿರ್ಸಲೆ ಮುಂಚಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ ಇಂಚನೇ ನನಲಾತ್ ಮರ್ದ್ ಉಂಡು. ಸಾಂಬಾರ್ ಬಳ್ಳಿ, ತಜಂಕ್ ಬಿತ್ತ್, ಕಾಮಲೆ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಪಿತ್ತ್‌ದ್ ಒವ್ವೇ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದೇ ಎಡ್ಡೆ. ತುರೆ, ಕುಂಬುಡ, ಇಂಚಿನ ತಂಪು ತರಕಾರಿಲಾ ಎಡ್ಡೆ. ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೆಟ್ಟ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕಾಯಿಲೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಈ ಪೂರಾ ಕಾಯಿಲೆನ್ ದೂರ ದೀವೊಡ್ಡ ಶಾಶ್ವತ ಆರೋಗ್ಯ, ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಕೈತಲ್ ದೀವೊನೊಡ್. ಕೊರೋನಾ ಕಾಯಿಲೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಈ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಜನಕ್ಲು ಜಾಸ್ತಿ ಕಾಯ್ಸ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಆ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊಡ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದೇ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಕಾತಿನಿ.

ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್:

ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಡ್ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕನಿಷ್ಟ ವರ್ಸೊಗೊಂಜಿ ಆಂಡಲಾ ಪೊಂಜೊವ್ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಲಕ್ಕುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ಅಪ್ಪೆನ, ಮಗಲ್ನ ಬೊಕ್ಕ

ಮರ್ಮಲ್ಲಾ ಬಾಲೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟುಗ್ ನೇಲೊಂದ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಲೊಗ್ ಬೇರ್ ಕಂಡೆ/ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್ ಜೀವನದ ಒಂಜಿ ಅಂಗ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರತೀ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ ಕೈತಲ್ ಮರ್ದ್ ಅರೆಪುನ ಕಲ್ಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿಕ್ಲಾ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲ ಕೈತಲ್ ಪಾದೆಡ್ಲಾ ಮರ್ದ್ ಅರೆತ್ತಿನ ಗುರಿ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಜೊಕ್ಲೆಗ್ ವಾರೊಗೊರ, ತಿಂಗೊಲ್‌ಗ್ ಒರ, ಅಮಾಸೆ ಕೈತಲ್ ಬನ್ನಗ ಸೂಂಟಿದ ರೆಸಟ್ಟ್ ಚಿನ್ನೆದ ಗೋಳಿ ಅರೆತ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಉಂಡು. ಸಾಂಬಾರ ಬಳ್ಳಿ ರಸ, ಜ್ವರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅಂಚೆನೇ ಪುರಿತ್ತ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮಾತೆರ್ನಲಾ ಇಲ್ಲ ಕೈತಲ್, ರಚ್ಚೇವು, ಚೇವು ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಇಲ್ಲಡ್ ನರ್ವೊಲ್, ಜಾರ್ಗೆದ ವೋಡ್ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಲ್ಲಿಡ್ ಓಮ ಬೊಕ್ಕ ಉಪ್ಪು ದೀದ್ ಅಗ್ಗಿದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಲಸೀ ತಪ್ಪುಡ್ ಉಬ್ಬಸ ದಂಚಿನ ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಬಂಜಿನ ಪೊಂಜೊವ್‌ಗ್ 7 ತಿಂಗೊಲ್ ಆಯಿನೇ ಕೇಪುಲ್ದ ಬೇರ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಜೀರಿಗೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂತೆರ್. ಪೆದ್ದಿ ಬೊಕ್ಕ ಸುರುಟ್ಟೇ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀಯಿನ ಕಾಳ್ಜೀರಿಗೆ ಗೋಳಿ ಬೊಕ್ಕ ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲ ದಿನೊಕ್ಕ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕೊರೊಂತೆರ್.

ಪಜ್ಜಿ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಬಯ್ಯಗ್ ಜಾರ್ಗೆ ಓಡುದ ಪಲದೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೊಡಿ ನುಪ್ಪು ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಕೊರೊಂತೆರ್, ಆಸ್ಪತ್ರೆದ ಮರ್ದ್ ಅಪಗ ಇಜ್ಜಿ. ಕೆಲವೆರ್ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಗಂಗಸರಲಾ ಕೊರೊಂತೆರ್. 16 ದಿನ ಕರಿನೆ ಬೊಲ್ಲೊಲ್ಲಿ, ಅಡ್ಡಿನಿ (ಮರ್ದ್ ಅಡ್ಪಿನಿ). ಅಡ್ತಿನ ಮರ್ದ್ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ತಾಕತ್ತ್, ಕರ್ಬ ಸತ್ವ, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಪೂರಕ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ ಆಯಿನಾನಿ ಕೋರಿ ಅಡ್‌ದ್ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಬಲಸುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಕೋರಿದ ಸೂಪುಲಾ ಕೊರೊಂತೆರ್. ಈ ಮರ್ದ್ ಅಡ್ತಿನ, ಪಲದೆ, ಬೊಕ್ಕ ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲೊಡ್ ಪೆದ್ಮೆದಿ ಧಾತ್ ಪುಷ್ಟಿಯಾದ್ ಬಲಪರೆ ಬೊಕ್ಕ ಪೊರ್ಲು ಬೂರಿಯರೆ ಬೊಕ್ಕ ತಾಕತ್ ಬರಿಯರೆ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಎಡ್ಡೆ ತೆನಸ್‌ಡ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ಡ್, ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್‌ಲಾ ವೃದ್ಧಿ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಪಲದೆ, ತಜಂಕ್ ಬಿತ್ತ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಕೊರಿನೆಟ್ಟ್ ಬಾಲೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್ ಅಂಚೆನೇ ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ತಿಮರೆ ನುಂಗಾದ್ ಪೊಡಿ. ಮಲ್ತ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಬೆರಸ್‌ದ್ ಕೊರೊಂತೆರ್, ಇಂಚ ನಲ್ಪ ದಿನ ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ಡೇ ಪೆದ್ಮೆದಿನ್ ಸಾಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್, ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಬೇರ್ ಕಂಡೆ ಅಳಿಯೊಂದು ಪೋಪಿನ ತೋಜುಂಡ್. ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್, ಕೊಡಿ ಮರ್ದ್ ಅಳಿಯೊಂದುಂಡು. ಮಾತೆಕ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆದ ಮರ್ದ್. ಆಂಡಲಾ ಕೆಲವೆರ್ ಈ ಬೇರ್ ಕಂಡೆ/ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ದ ಮೋಕೆನ್ ಮದತ್‌ಜೆರ್. ಒಂತೆ ಆಂಡಲಾ ಅಯ್ತ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಈ ಮಾತಾ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ದೇವೆರೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾದ್ ಇಂದೆನ್ ನಡ್‌ದ್, ಸಾಂಕ್‌ದ್ ಒರಿಪಾವುನ ಜಬದಾರಿಕೆ ನಂಕ್ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು, ಅಯ್ತ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್. ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿನ್ ಪಡೆಯೊನುಗ!

❖ ❖ ❖

ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್

"ತೆಲ್‌ಪು ಆಂಡಾ ಆಂಡ್! ಮಂದ ಆಂಡಾ ಪೋಂಡು"

ಎಂಕ್ ಬುದ್ಧಿ ತೆರಿಯುನ ಕಾಲೊಡ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕೂಡು ಕುಟುಮೊಡ್ ಜವಣೆರ್, ಜೊಕುಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಬದುಕುನ ಒಂಜಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆನೇ ಒಂಜಿ 'ಪತ್ತ್'ದಲೆಕ್ಕೊ. ಅಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಕುಟುಮೊಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತಿನ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದಗ್ 'ಪತ್ತ್' ಪಂಡ್‌ಂಡಾ ಬಾರೀ ಅಭಿಮಾನ. ಪತ್ತ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಒಂಜಿ ಪಂಗಡ, ಗುಂಪು, ಗೊಂಚಿಲ್, ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟ್, ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಸೂಡಿ (ಮೈಪುಸೂಡಿ) ಇಂಚಿನ ನನಲಾತ್ ಕೂಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆಗ್ ಪತ್ತ್ ಇಂದೇ ಪನೋಲಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇಂದ್ ಮಾತಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಗೆಡ್ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಒಂಜೇ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್, ಒಂಜೇ ಬಲಕೆಡ್, ಸಮಾನವಾದ್, ಫಲ ಕೊರ್ಪಿನ, ಒಟ್ಟುಗ್ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನ, ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜೇ ಪಂಗಡೊಗ್ ಪತ್ತ್ ಇಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ನಡುಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿ, ಮಲ್ಲ ಕುಟುಮೊಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತ್‌ದ್, 'ಪತ್ತ್'ದ ಇಸಯೊಡ್ ಎಡ್ಡೇನೆ ತೆರಿದ್ ಇತ್ತಿನ ಯಾನ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿದ ಪ್ರೀತಿಡ್ ನಂಬಿನ 'ಪತ್ತ್' ಪಂಡ ಕಂಡೊಡ್ ನಡ್ಪಿನ ಪಚ್ಚ ನಿರೆತ್ತ 'ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್'.

ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್‌ದ ಇಸಯೊಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಗೊತ್ತಾಂದಿನಕುಲು ಬಾರೀ ಕಡಿಮೆ. ಆಂಡಲಾ ಎಂಕ್ ತೆರಿನ ಪತ್ತ್‌ದ ಇಸಯೊನ್ ನಿಕ್ಲೆಡ ಪಟ್ಪೊನರೆ ಯಾನ್ ಖುಷಿ ಪಡೆಪೆ.

ಪತ್ತ್‌ದ ಸುರುತ್ತ ನಿರೆ:

ಬೆನ್ಪಿನಾಯೆ ತನ್ನ ಕಂಡೊಡ್ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತೊಡ್ಡ ದುಂಬು, ಕಂಡೊದ ಮಣ್ಣ್ ಎಂಚ ಉಂಡು? ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತೊಲ್ಯಾ! ನೇಜಿ ನಡೊಲ್ಯಾ! ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾಪಿ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ತಲಾಸ್ ಮಲ್ಪುವೆ. ಕೆಲವು ಬಿತ್ತ್ ಕಂಡೊಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಪುಳ್ಳೆ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಕೆಲವು ನಿದ್‌ಪ ಒಂಜೇ ಕೊರಲ್ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಪುಳ್ಳೆ ಕೊರ್ಪಿ ಬಿತ್ತ್ ತೆಲುಪು, ಬೊಕ್ಕ ಪುಳ್ಳೆ ಕೊರಂದಿ ಬಿತ್ತ್ ಮಂದ ಬಿತ್ತೊಡ್. ಪುಳ್ಳೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಬಿತ್ತ್ ಒಂಜಾಡಲಾ ಸುಮಾರ್ ಕುರಾಲ್ಲೆಗ್ ಜನ್ಮಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಪುಳ್ಳೆ ಬರಂದಿ ಬಿತ್ತ್ ಒಂಜೇ, ಅತ್ತಂದೆ ಕುದ್ಯ ಕೊರಲ್ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಅಯ್ಕ್ 'ಮೂಕ್ಕೊರಲ್' ಪನ್ಪೆರ್. ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಗಾದೆ ಒಂಜಿ ಇಂಚ ಉಂಡು 'ತೆಲುಪು ಆಂಡಾ ಆಂಡ್, ಮಂದ ಆಂಡಾ ಪೊಂಡ್'. ಕೆಲವು ನೀರಕೊಲಂಬೆ, ತಾರ ಕಂಡ, ಒಸರ್ ಕಂಡ, ನಂಜಿದ ಕಂಡ ಇಂಚಿನ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಬಿತ್ತರೆ ಆಪುಜಿ. ಬಿತ್ತ್ಂಡ ಬಿತ್ತ್ ನರ್ತೆ ಒಯ್ಯುಂಡ್, ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಿತ್ತ್ ಕುರಿಯುಂಡ್, ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಅಂಚಿನ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ನೇಜಿ ಪಾಡ್ದ್ 4, 5 ವಾರೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪರ್ತ್‌ದ್ ನಡೊಡಾಪುಂಡು ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ನಟ್ಟಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ನೇಜಿದ ಸೂಡಿ ಗಿರ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡೊಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಪ್ರಮಾಣೊಡ್ ನೇಜಿ ಪತ್ತೊಂದ್ ಮ್ಹಣ್ಣ್‌ಡ್ ತರ್ತ್‌ದ್ ನಡ್ಪಿನ ನೇಜಿದ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಗ್ 'ಪತ್ತ್' ಪನ್ಪೆರ್.

'ಪತ್ತ್‌ಗ್' ನನೊಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ:

ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಜನಕ್ಲ್ ಜಾಸ್ತಿ, ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಎರು ಕೈಕಂಜಿ ಜಾಸ್ತಿ ಅಂಚೆನೇ ಕಂಡ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೆಲವು ವರ್ಗದ ಬೆನ್ನಿ, ಕೆಲವು ಚಾಲಿಗೇಣಿದ ಬೆನ್ನಿ. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಚಾಲಿ ಗೇಣಿದ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್ಲೆನ ಕಂಡೊಡ್ ಬುಲೆಯಿನ ಅರಿ ದನಿಕ್ಲೆಗ್ ಗೇಣಿ ಕೊರಿಯರೆನೇ ಆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಬೆನ್ತಿನಾಯಾಗ್ ಬಯಿತ ಅರಿ ಮಾತ್ರ. ಆಂಡಲಾ ಎರು ಕೈಕಂಜಿ ಸಾಂಕ್ಯರೆ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬಯಿ ಬೋಡು. ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ನಿರ್ನಾಳ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಬಾಣ ಬೊಟ್ಟು, ಕೋಡಿ ಕುಳೆಂಜಿ, ಬೈಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಮೇರ್ ಪೂರಾ ಜಾಗೆಡ್ ನೇಜಿ ನಡ್ಪಿನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಬೆನ್ನಿ, ಸತ್ಯದ ಬಿದೆಕ್ಕುಲು ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಅಯ್ಕ್ ಸೂಂಟನ್, ತಪ್ಪು ಗೊಬ್ಬರ, ಈಟ್ ಇಯಾದ್‌ಂಡ್. ಬಾರ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡಲಾ ಬಯಿ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬುಲೆವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಬೈಯ್ತ ಉದ್ದೇಶೊಡ್ ನೇಜಿಯೆ ನಡ್ಪಿನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೆಯ್ಯಿ ಕೊಯ್ಯಿನೆ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಡ್ಡುಲಾ ಪರ್ತ್‌ದ್ ಕಿದೆಕ್ಕ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಗೆಗ್ ನಮಕ್ಲು ಬಾರಿ ಬಿಲೆ ಕೊರೊಂತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಗೆಗ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಿ.

ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದೆ:

ಸಾಗೊಲಿದ ಪೊರ್ತುಡ್ ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡೊಡ್ ಸುರುತ್ತ ನಿರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುನಪಗ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದೆ ಅತ್ತಡ ಯಜಮಾನ್ತಿ ಸುರುಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಪತ್ತ್ ನೇಜಿ ನಡ್ಪಿನೆಟ್ಟ್ ಚಾಲನೆ ಕೊರ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ವಾ ನಮುನೆದ ಪತ್ತ್ ನಡೊಡ್! ಏತ್ ದೂರ ನಡೊಡ್, ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಾವಂದೆರ್ ಆಳ್‌ಲೆಗ್ ಸುರುಟ್ಟೇ ಪನ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸರಿಯಾಯಿನ ಅರಿ, ಮಜೂರಿ ಕೊರ್ಜಿಡ, ಬೊಕ್ಕ ಕಾವಂದೆರೆಡ ದಾಲಾ ನಂಜಿನರಕೆ, ಕೋಪ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅಲ್ಪ ನಟ್ಟಿ ದುಂಬು ಪಿರ ನಡ್‌ದ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪುನ ಪೊಂಜೊವ್ಲ್‌ಲಾ ಅಪಗ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಕಂಡದ ಪುಣಿಟ್ಟ್ ಉಂಥುದು ಕಾವಂದೆರ್ ನಟ್ಟಿ ಸರಿ ಆಯಿಜ್ಜಿಡ ದಡಿಪಾಡ್ದ್ ನೆರ್ಪಿನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ... ನಟ್ಟಿ ಸರಿ ಆಂಡ ಮಾತ್ರ ಬುಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಬರ್ಪುನ ನಂಬಲ್ಗ್! ಸರಿಯಾಯಿನ ಜಬದರಿಕೆ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಕಂಡೊಗ್ ಜತ್ತಿನೇ ಎಂಚ ನಡೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ತೆರಿಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನನ ಕೆಲವೆರ್ ದನಿಟ್ಟ ಕೇನೊಂದಿತ್ತೆರ್ 'ಪೊರ್ಬುಲೇ ಪತ್ತ್ ಸಪುರನಾ! ತೋರಾನಾ! ಎಂಚ ನಡೊಡ್? ಪಂಡ್‌ದ್. ಜಾಸ್ತಿ ಈಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕಂಡೊಗ್ ಪತ್ತ್ ಸಪುರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೂರ ದೂರ ನಡೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕೆಯಿ ಸೊರ್ಕುದ್ ಪಾಯಾ ಆವೊಡ್ಡ ದುಂಬೇ ಮಗ್‌ರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಪಗ ಬರ್ಪಿನ ಕುರಲ್‌ಲಾ ಪೊಟ್ಟು, ದಲ್ಲಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೆನ್ಪಿನಾಯನ ಕಷ್ಟೊಡ್ 'ಪತ್ತ್' ಮಾಮಲ್ಲ ಪಾತ್ರದವು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಟ್ಟಿ ನಡ್ಪಿನ, ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತುನ ಒಂಜಿ ಕೃಷಿ ಕಲೆನೇ ಇಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಪತ್ತ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಗೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸಾಕ್ಷಿ:

ನಮ್ಮ ಕುಟುಮೊಡ್ ಮಸ್ತ್ ಜನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ನೇಜಿಲಾ ಪತ್ತ್‌ಡ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಇಪ್ಪುಂಡು. ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್ ಸಹೋದರತೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸಾಕ್ಷಿ. ಒಂಜಿ ಪತ್ತ್‌ಡ್ 50 ಮಿತ್ತ್ ಕೊರಲ್, ಅಂಚೆನೇ ಒಂಜಿ ಕೊರಲ್‌ಡ್ 100 ಮಿತ್ತ್ ಬಾರ್ ಆಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಪತ್ತ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ನರಮಾನ್ಯನ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತುದ ನುಪ್ಪು (ಪಡಿ) ಆಪುಂಡ್. ಆಂಡ ಆ ಪತ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿ ಪೂರ ನೇಜಿಲು ಸಹೋದರತಾ ಭಾವನೆಡ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಬುಲೆವೊಡ್. ಪತ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿ ಪೂರ ನೇಜಿಲು ಅಣ್ಣೆಮೆಗ್ಯೆಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುನ ಆಶೆಡ್ ಬಲಪುವ. ನರಮಾನ್ಯನ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ಗ್ ನೇಜಿದ ಪತ್ತೇ ಒಂಜಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಪನೊಲಿ. ಮಸ್ತ್ ಸೀಂಕ್ರ್ ಕಡ್ಡಿಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಎಂಚ ಒಂಜಿ ಮಯ್ಯುಸುಡಿ ಆಪುಂಡ್? ಮಸ್ತ್ ಜನ ಸೇರ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಸಂಸಾರ ಆಪುಂಡ್? ಅಂಚೆನೇ ಮಸ್ತ್ ನೇಜಿಲು ಸೇರ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಪತ್ತ್ ಆಪುಂಡ್. ಆಂಡಾ ಆ ನೇಜಿಲು ಬಲಪುನ ವಾತಾವರಣ ಎಡ್ಡೆ ಬೋಡು. ಆ ನೇಜಿಲು ನಿಸ್ವಾರ್ಥೊಕ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ

ಸಾಕ್ಷಿ ಪನೊಲಿ. ತುಳುನಾಡ್ದ ಆನಿದ ಕುಟುಮೊಲು ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಒಟ್ಟುಗ್ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆನೇ ಮಯಾ ಆವೊಂದುಂಡ್.

ಮುಗಿತಲ:

ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ, ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾಯಾಕ್ ಆವೊಂದೊಂಡು. ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೃಷಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಆ 'ಪತ್ತ್‌ದ' ಮಹತ್ವ ಮಾಜಿದಿಜಿ. ಮಿಶನ್‌ಡ್ ಆಂಡಲಾ ನಡ್ಪುನ ನೇಜಿದ 'ಪತ್ತ್'. ಬೊಕ್ಕ ಬಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕೊಡ್ತಿನ ಕೊಡಿಪು ಪುಳ್ಳೆ ಕೊರುದ್ ಆಪುನಲಾ 'ಪತ್ತೇ'! ನಮಲಾ ನರಮಾನಿ ಆದ್ ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಒಟ್ಟುಗ್ ತೆರಿಯೊಂದು, ಪಟ್ಟೊಂದ್ ಇಪ್ಪುಗ. ನಮ್ಮ ಕುಟುಮ ಒಂಜಿ ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರೊಂದ್ ಇಪ್ಪಡ್. ನಮ್ಮ ನೆರೆಕರೆ ಪನ್ಪಿನ ಕಂಡೊಡ್ ಬಲಿಷ್ಟವಾಯಿನ 'ಪತ್ತ್' ಆಪಿನ ಶಪತ ಮಲ್ಪುಗ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆನಿದ ಕುಟುಮೊಲು ಎಂಚ ನೇಜಿದ ಪತ್ತ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್! ಅಂಚೆನೇ ನನ ದುಂಬುಲಾ ಅಂಚಾನೇ ಒಟ್ಟಾವೊಂದ್ ಇಪ್ಪಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಕಲ್ಪೊನ್ ದೀವೊನುಗ.

❖ ❖ ❖

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಲ

'ಕೆರೆತ್ತ ನೀರ್ ಕೆರೆಕ್ಕ್, ಪೊರಿತ್ತ ಮಣ್ಣ್ ಪೊರಿಕ್ಕ್' ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆ ಪಾತೆರಾ ಕೇಂಡ್‌ದುಪ್ಪರ್. ನರಮಾನ್ಯನ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಹೋಲಿಸಾದ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರಾ ಇಂದ್. ಫಲವತ್ತಾಯಿನ ಮಣ್ಣ್ ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಸದ ನೀರ್‌ಗ್ ಮಾತಾ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಎಡ್ಡೆ ಬುಳೆವುಂಡು. ಕೆರೆತ್ತ ಬೊಕ್ಕ ಪೊರಿತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಜಿ ಬುಳೆ ಬೆನ್ಪಿನ ಬೆನ್ನಿದಾಯೆಗ್ ಎಡ್ಡೆನೇ ತೆರಿದುಪ್ಪುಂಡು.

ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿಡ್ ಮೂಜಿ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಿರ್ನಾಳ (ಕಾರ್ತಿ), ಸುಗ್ಗಿ, ಬೊಕ್ಕ ಕೊಳಕೆ. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಕೆಲಸ ಜಾಸ್ತಿ, ಖರ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ, ಅಂಚೆನೇ ಬುಳೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ. ನಿರ್ನಾಳ ಬೆನ್ನಿ ಬರ್ಸದ ನೀರ್‌ಗ್, ಸುಗ್ಗಿ ಒಡ್ಡುನ ನೀರ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಳಕೆ ಕೆರೆ ಬೊಕ್ಕ ಉಗ್ಗೆಲ್ದ ನೀರ್‌ಡ್ (ಒಸರ್ದ ನೀರ್‌ಡ್). ಕೆರೆ, ಸುದೆ ಬೊಕ್ಕ ಉಗ್ಗೆಲ್ದ ನೀರ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾದನೊಡ್ ನೀರ್ ಮಿತ್ತ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡೊಗ್ ಒಡ್ಡಾವುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ನಮ ಹಿರಿಯೆರ್‌ನಕುಲು ಅಂತರ ಬುಳೆ, ಕುಮೇರಿ ಬೆನ್ನಿಲಾ ಬೆನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪಟ್ಲ ಬೆನ್ನಿ/ಇಡೆ ಸುಗ್ಗಿ:

ಬೈಲ್ ಕಂಡೊಡ್ ಬೊಲ್ಲ ಜೆಂಜಿದ್ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಸಾಗೊಳಿ ಮಲ್ಪರೆ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ, ಸುದೆ ಪುಡೆತ್ತ ಜಾಗ್ ಬರ್ಸ ಸುರು ಆಯಿನೇ ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು. ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಆ ಜಾಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಾಗೊಳಿ ಆವೊಂದಿಪ್ಪುನವು. ಬರ್ಸ ಬೊಲ್ಲ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಬನ್ನಗ ಆಯ್ಕ್ ಜರಿದ್

ಪೋಯಿನ ಪುಣಿನ್ ಕುಡ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನ ಉಂಡು. ಆ ಬುಳೆಕ್ಕ್ 'ಪಟ್ಲ ಬೆನ್ನಿ' ಪನ್ಪೆರ್, ಮರ್ಯಲೊಡ್ ಸುದೆ, ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಳಿ ಮಲ್ಪುನ ಈ ಜಾಗ್‌ಗ್ ಪಟ್ಲ ಪನ್ಪೆರ್. ಈ ಬೆನ್ನಿ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ಡ್ ನಟ್ಟಿ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಆ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಕೊಲಕೆಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್.... ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಕಡಲಕೆರೆ ಅವು ಪಟ್ಲ ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ಪುನ ಜಾಗ್; ಸುಗ್ಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್ತಿದ ಬೆನ್ನಿದ ಮದ್ಯೊಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಸಾಗೊಲಿಗ್ ಇಡೆ ಸುಗ್ಗಿ ಪನೊಂತೆರ್. ಆಂಡಾ ಇತ್ತೆ ಆ ಇಡೆ ಸುಗ್ಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಸುಗ್ಗಿ ಬೆನ್ನಿ ಮಾಯಾ ಆವೊಂದುಂಡು. ಬದಲ್‌ಗ್ ಇಡೆ ಕೊಲಕೆ, ಕೊಲಕೆ ಮಾತ್ರಾ ಆಪುಂಡು. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕಾರ್ತಿದ ಒಂಜೇ ಬುಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ಪುನ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅವು ದರ್ಮದ ಬುಳೆ. ಖರ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ. ಅಂಚೆನೇ ಇತ್ತೆ ಸತ್ತ್ಯೊದಾ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಅಳಿದ್‌ಂಡ್ ಇತ್ತೆ ಸರಕಾರಿ ಬಿದೆಕ್ಕುಲು ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇಪ್ಪುನು. ಅಂಚೆನೇ ಕಾರ್ತಿ, ಸುಗ್ಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಳಕೆ ಇಂದೆತ್ತ ಮದ್ಯೊಡ್ ಧಾನ್ಯ, ತರಕಾರಿ ಇಂದೆನ್ ಅಂತರ್‌ಬುಳೆ ಆದ್ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಗುಡ್ಡೆದ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು:

ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ನಾಡ್‌ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನೀರ್‌ದ ಮೂಲೊಲು. ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಡ್ಡ ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಕೆರೆತ್ತ ನೀರ್ ಒಡ್ಡೊಡಾಪುಂಡು. ಕೆರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ್ ನೀರ್‌ದ ಜೀರ್ನೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಜಲಮಟ್ಟೊನ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಕೆರೆ ಪಂಡ ಗುಡ್ಡೆದ ಪಲ್ಕೆ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಒಸರ್ದ ನೀರ್ ಸಂಗ್ರಹ ಆಪಿನ ಪಲ್ಲಾ ಇಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಅಗತ್ಯೆನ್ ತೂದ್ ನೀರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೀದ್ ಬುಡ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಗ್ಗೆಲ್‌ನ್ ಕೆರೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಜಾಗ್ ಗೆತೊನರೇ ಪೋಂಡಾ, ಸುರುಟ್ಟು ಕೆರೆ, ಉಗ್ಗೆಲ್ ಉಂಡಾ ತೂವೊಂತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕಾಡ್ ಕೆರೆ, ಫಲ ಕೊರ್ಪಿನ ಮರ ಉಂಡಾ ತೂವೊಂತೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅವು ಶಾಶ್ವತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ. ಬರ್ಸ ನೀರ್ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದು ಬನ್ನಗಾ ನೀರ್ ಕಟ್ಟ್ ದೀದ್ ಮಾದ್‌ಡ್ ಬುಡ್ಪಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆನೇ ಕೆರೆ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಕಟ್ಟ ಪನೊಂತೆರ್. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ಲಾ ಕೆಲವು ಕೋಡಿಡ್ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ಉಲ್ಲಾ, ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಒಸರ್ ಬುಡ್ಪಾವುನ, ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ಕಜ್ಜೊಲು ಹಳ್ಳಿಡ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಉಂಡು. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಅಂಚಿನ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ಕಲ್ಲ್, ಮುಲ್ಲು, ಮಣ್ಣ್ ಜಿಂಜಿದ್ ನಿಗ್ಗಿದ್ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲ. ಅಂಚಿನ ಕೆರೆಕ್ಲೆನ ಕೆಸರ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ದುರಸ್ಥಿ ಮಲ್ಪುನ ಯೋಜನೆಲು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಉಂಡು. ಆ ಯೋಜನೆ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್ದ ಮೂಲವಾಯಿನ ಕೆರೆಕ್ಲೆನ್ ದುರಸ್ತಿ ಮಲ್ಪೊಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು:

ವರ್ಸ ಇಡೀ ನೀರ್ ಇಪ್ಪುನ ಊರ್ದ ಜಲಮಟ್ಟ ಕಾತೊಂದಿಪ್ಪುನ, ಅಂತರ್ಜಲ ವೃದ್ಧಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಲೆಗ್ ಜೀವ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿಡ್ ಇನಿಕ್ಲಾ ಜೀವ ಉಲ್ಲಾ. ಉದಾರ್ಮೆ ಕೊರ್ಪಿನಾಂಡಾ... ಕಾರ್ಕಳದ ಆನೆಕೆರೆ, ರಾಮ ಸಮುದ್ರ, ವರಂಗ ಕೆರೆ, ಕಡಲಕೆರೆ, ಕುಡ್ಲೊಡ್ ಕಾವೂರು ಕೆರೆ, ಬೋಲಾರ್ ಗುಜ್ಜರ ಕೆರೆ (ಎಮ್ಮೆ ಕೆರೆ) ಇಂಚ ಕೆಲವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ಇನಿಕ್ಲಾ ಉಲ್ಲಾ, ಕೆಲವು ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ದುರಸ್ಥಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಎಂಕ್ಲೆ ಊರು ಬೋಲಡ್, ಅಂಬರಾಡಿ ಕೆರೆ, ಮಿತ್ತರಾಡಿ ಕೆರೆ, ಮಿತ್ತಲ್ಲ ಕೆರೆ, ಪೊಸಲ್ಲ ಕೆರೆ, ಬಂಚನಾಡಿ ಕೆರೆ, ನೆಕ್ಕರೆ ಕೆರೆ, ಬಪ್ಪಲಚ್ಚಿಲ್ ಕೆರೆ, ಇಂಚ ನನಲಾತ್ ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ಊರ್ದ ಸಾಗೊಲಿಗ್ ಉಪಯೋಗ ಆವೊಂದಿತ್ತ್. ಕೆಲವು ಇನಿಕ್ಲಾ ಉಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಕೆರೆಕ್ಲೆಡ್ ಕಟ್ಟಣೊಲು ನಿದ್‌ಪ ಆವೊಂದುಲ್ಲಾ, ಕೆಲವು ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ನುಗ್ಗಿದ್ ಪೋತ. ಕೆಲವು ಕೆರೆಕ್ಕುಲು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವೊನೇ ಕಳೆವೊಂದುಲ್ಲಾ.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ವಾಮಂಜೂರ್ದ (ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ, ಪಿಲಿಕುಲ, ಮಾನಸ ಪಾರ್ಕ್) ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮುದರ್ ಪೋಯಿನ ಪ್ರವಾಸಿತಾಣಾ ಆದುಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಸರಕಾರೊಗ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಆದಾಯಲಾ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರವಾಸಿತಾಣ ಆದುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ಅವು, ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ, ಗುರುಪುರ, ವಾಮಂಜೂರು, ಪಚ್ಚನಾಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಅದ್ಯಪಾಡಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ಎರುಕೈಕಂಜಿಲು ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಮೇವರೆ ಪೊಯಿನವು ಅಲ್ಪ ಪಲ್ಲಾ ಪಾಡೊಂಡಿತ್ತಿನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ದುರಸ್ಥಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಮುದರ್ ಪೋಯಿನ ಪ್ರವಾಸೀ ತಾಣ ಆಯಿನವು. ಕೆಲವು ವರ್ಸೊ ಪಿರಾವುಡು ಪಿಲಿಕ್ಕುಲು ನೀರ್ ಪರ್ಪಿನ ಕೆರೆ ಆವು 'ಪಿಲಿಕುಲ' ಇನಿ ಅಲ್ಪ ಪಿಲಿಕ್ಕುಲು, ಕಾಡು, ಮುರ್ಗೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಪಕ್ಕಿಲು ಮುರ್ಗೊಲೆನ ಪಾರ್ಕ್ ತೂವರೆ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು. ನಮಲಾ ನಮ್ಮ ಕೈತಲ್ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕೆರೆಕ್ಲೆನ ದುರಸ್ಥಿ ಮಲ್ಪಾದ್ ಪರ್ಪಿ ನೀರ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುಗ. ಎಡ್ಡೆ ತೆನಸ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿರ್ಮಲ ಪರಿಸರ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸೀಕ್ ಸಂಕಡ ದಾಂತಿನ ವಾತಾವರಣ ಉಂಡು ಮಲ್ಪುಗಾ...!

❖ ❖ ❖

ಬೆನ್ಪಿನ ಕಂಡ ಉನ್ಪಿನ ಕಂಗಣ

"ಕಾರ್ಲದ ಬಾಕ್ಯಾರ್ ಕಂಗಣ ಆವೊಡ್, ಕೊಡೆಂಜೆದ ಕಲ್ಲ್ ಉಡಾರ್ಗೆ ಆವೊಡ್, ರಾಮ ಸಮುದ್ರದ ನೀರ್ ಪೇರಾವೊಡ್, ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ದುಗ್ಗು ಬಲಸೊಡ್, ಯಾನ್ ಉನೊಡ್" ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ ಬೀರೆ 'ಅಗೊಲಿ ಮಂಜಣ್ಣೆ' ಪನ್ತಿನವೆನ್ ನಮ ತೆರಿಯೊಂದ, ಅಂಚೆನೇ ಇತಿಹಾಸೊಡ್ ಓದುದ. ಇಂದೊಂಜಿ ತುಳುನಾಡ್ ಕೃಷಿ ವೈಭವೊಗ್ ಜೀವಪ್ಪ ಸಾಕ್ಷಿ. 'ಬೆನ್ಪಿ ಕಂಡ ಉಣ್ಪಿ ಕಂಗಣ' ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಬೇತೆ ಬೊಡ್ಚಿ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಂಚೆನೇ ಇಡೀ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಜನಕ್ಕುಲು ಉನ್ಪಿನ ಬೊಕ್ಕ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ (ಕಂಡ) ಕಂಗಣೊಲು ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ದುಂಬುಡ್ದಿಂಚ ಒಡಿಪಾಡಂದೆ, ಬುಟ್ಟಿದ ಎರ್ಲೆಡ್, ಅತ್ತಂದೆ ಪಗರೊದ ಎರ್ಲೆಡ್ ದತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ್, ನೇಜಿ ನಡ್‌ದ್ ದಿನ ಕಳೆಯಿನ ನೆಂಪುವೇ ಒಂಜಿ ತುಳುವೆರೆನ ಕೃಷಿ ಇತಿಹಾಸೊ. ಮುಲ್ಪಾ ಬೆನ್ಪಿ ಕಂಡೊಲು, ಗೋರಿ ಗುಂಡೊಲು, ಕರೆ, ಪೂಕರೆ ಕಂಬ್ಳೊಲು, ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೊಕ್ಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂಜಿ ಸಂಕೇತ. ಕಂಡ ಪಂಡ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಾಯನ ನರನಾಡಿ. ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಪನ್ಪಿ ಗೇನ ದಾಂತೆ ಬೆಂದ್‌ಂಡಲಾ ಆಯಾಗ್ ಬೊಡಿಯುಜಿ. ಕಂಡೊನ್ ನಂಬಿನಾಯೆ ಗುಂಡೊನ್ಲಾ ನಂಬುವೆ. ಕಂಡ ಕರಿಂಚಡ್ ಆಂಡಲಾ... ಗುಂಡೊನ್ ತೂವಂದೆ, ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಪುರಿಂಚಂದೆ ಆಯಾಗ್ ನಿದ್ರೆ ಬೂರಂದ್. ಈ ಸರ್ತಿ ಕಂಡದ ಬುಳೆ ನಷ್ಟ ಆಂಡಲಾ ಬರ್ಪಿ ಸರ್ತಿ ಎಡ್ಡೆ ಬುಳೆ ಕೊರು ಪನ್ಪಿನ ಕಂಡದ ನಂಬಲ್ಗೆ, ಅಭಿಮಾನ ದೀದ್ ಇಂಬು ದೆತೊನುವೆ ಒರಿ ರೈತೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಾಯೆ.

ಕಂಡದ ಕೋಡಿ, ಬಂಗಾರ್ದ ಕಂದೆಲ್:

ಒಂಜಿ ಕಾಲ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಕಂಡೊಡೇ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಅಯ್ತ ಬುಲೆನ್ ಮಾರ್ದ್ ಧನಿಕ್ಕ್ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ಪಿನೆನ್ ಕೊರುದು, ಬಂಜಿ ಬಾಯ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಒರ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ನೆರೆಕರೆತಕ್ಲೆನ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಕಿರಾಯಿಗ್ ದೆತೊಂದಿನ ಕಾಲ. ಆಂಡಾ ಇನಿ ಕೊಡೆಡ್ ಅವ್ವೇ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಪಡಿಲ್ ದೀದ್, ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆಕ್ಲೆಗ್ ಮಾರ್ದ್ ಉನ್ಪಿ ಅರಿ ಕಿರಾಯಿಗ್ ಕನಪಿನೆನ್ ನಮ ತೂವೊಂದುಲ್ಲಾ. ಕಾಲ ಬದಲಾಂಡಾ? ನರಮಾನಿ ಬದಲಾಂಡ? ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ನಿಕುಲೇ ಉತ್ತರ ನಾಡೊಡ್. "ಬಂಗಾರ್ದ ಕಂದೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಕಂಡದ ಕೋಡಿಗ್ ಬಿಲೆ ಜಾಸ್ತಿ" ಪನ್ಪಿನ ಕಾಲಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೆಲವು ಕುಟುಮೊಡ್ ಬಡವೆರ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಒಂತೆ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಿನಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ 'ದಾನ ಪತ್ರ' ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್ಸ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆಂಡಾ ಇನಿ ನಮ ಒಂಚಿ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲಾ? ಎಂಚ ತೂವೊಂದುಲ್ಲಾ? ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಲಾ ನಮ ಎದ್‌ರ್ ಉಂಡು. ಅಯ್ಕ್ ಜಬಾಬು ನಾಡುನ ಕಜ್ಜೊನ್ ಇನಿ ನಮ ಮಲ್ಪೊಡಾತೇ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪಡಿಲ್ ಇತ್ತಿನ ಕಂಡಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಇತಿಹಾಸ ಪನೊಂದುಂಡು.

ಕಂಡೊಗ್ ಪುಣಿ, ಪೊಣ್ಣಗ್ ತಮೆರಿ:

"ಪೊಣ್ಣನ್ಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ಲ ದೀವೊನ್ಲೆಕ್ಕ" ಪನ್ಪಿನ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ, ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪೊಣ್ಣಕ್ಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ಕ್ಲಾ ಬಾರೀ ಗೌರವ ಉಂಡು. ಬೆನ್ಪಿ ಕಂಡೊಗ್ ಎಂಚ ಪುಣಿ ಅಗತ್ತೆನಾ! ಅಂಚೆನೇ ಪೊಣ್ಣಕ್ಲಾ ತಮೆರಿ ಅಗತ್ತೆ ಪನ್ಪಿನವು ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಪೊಣ್ಣಗ್ ತಗೆ, ಮೆಗ್ಗ್ಯೆ, ತಮ್ಮಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಅಮ್ಮೆ ತಮೆರಿ ಆದ್ ಅಲೆನ್ ಕಾತೊಂದ್, ಬುಲೆಪಾವೊಂದು ಬರೊಡ್. ಪೊಣ್ಣನ್ ಊರೆಕ್ಲೆನ ಕೈಗ್ ಪಾಡುನಟ್ಟ ತಮೆರಿ ಗಟ್ಟಿ ಬೋಡು. ತಮೆರಿ ಪಂಡ ಅಪ್ಪೆ ಪಾಲ್‌ದ ಒಂಜಿ ಜಬದಾರಿಕೆ. ಅಂಚೆನೇ ಕಂಡೊಗ್ ಪುಣಿ ಗಟ್ಟಿ ಬೋಡು ಇಜ್ಜಾಂಡ ಆ ಕಂಡೊಡ್ ನೀರ್ ಬೊಕ್ಕ ಈಟ್ ಉಂತಂದೆ ಪಾರ್ ಪಡಿಲ್ ಬೂರುಂಡ್. ಅಯ್ಟ್ ಬುಲೆ ದೆಪ್ಪರೆಲಾ ಆವಾಂದ್.

ಕೋಡಿ ಕೊಳೆಂಜಿ (ಎಲ್ಯಾ ಕಂಡ):

ಕಂಡೊಡ್ ದಪ್ಪುನಗ ಎರ್ಲೆನ್ ಮುಟ್ಟೊಡ್ ಬಾರೀ ಬಂಗೊಡ್ ಮಾದಾದ್ ದಪ್ಪುನ ಎಲ್ಯಾ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಕೋಡಿ ಕೊಳೆಂಜಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೆಲವು ಕೊಳೆಂಜಿಲೆನ್ ಕೊಟ್ಟುಡ್ ಕೊಚ್ಚಿದ್‌ಲಾ ನಡ್ಪುನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೋಡಿ

ಕೊಳೆಂಜಿಲೆನ್ ದಪ್ಪುನ ಎರ್ಲೆಕ್ಲಾ ಬಂಗ, ದಪ್ಪುನಾಯಕ್ಲಾ ಬಂಗ. ಕಂಡದ ಕೋಡಿಗ್ ನಾಯೆರ್ ಪೋಯಿಜಾಂಡ ಉಲಯ್ ಮೈಯ್ತ ಎರುಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್ ಬಡು ಜಾಸ್ತಿ. ಅತ್ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟುದ ಬೇಲೆಲಾ ಜಾಸ್ತಿ. ಅವು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪ್ರೀತಿಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ. ಲಾಭದ ಇಸ್ಯಾ ಅತ್ತ್.

ಪೊಸ ಕಂಡ/ಮಲ್ಲ ಕಂಡ:

ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಬೆನ್ನಿದಾಯನ ವರ್ಸದ ಕನಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಲೆಡ್ ಗುಡ್ಡೆ (ಎರ್ತೆ ಜಾಗ್) ಗರ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡ ಮಲ್ಪುನ, ಬೊಕ್ಕ ಎಲ್ಯ ಕೊಳೆಂಜಿಲೆನ್ ಗರ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲಕಂಡ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಕಜ್ಜ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೊಸತ್ತ್ ಕಂಡ ಮಲ್ತಿನ ಕಂಡೊಗ್ ಪೊಸಕಂಡ, ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತಿನ ಕಂಡೊಗ್ ಮಲ್ಲ ಕಂಡ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ದೀವೊಂತೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಮಿಶನ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ, ನಮ್ಮ ರಟ್ಟೆದ ಬಲೊಟ್ಟ್, ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸ್‌ದ ಆದಾರೊಡ್ ಕಂಡ ಸಮತಟ್ಟ್ ಮಲ್ಪುನ, ಎತ್ತರದ ಮಣ್ಣ್ ತಗ್ಗ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ಯರೆ ಅರೆ ಮಡಲ್ (ತಾರಿದ ಮಡಲ್) ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎರ್ಲೆಗ್ಲಾ ಅರೆಮಡಲ್ ನುಗೊಕ್ಕ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ್ ಒಯ್ಪರೆ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಯ್ಕ್ 'ಉದ್ದ ಪಲ್ಲ' ಸರಿ ಮಲ್ಪುನ ಪನ್ಪೆರ್.

ಪರನೀರ ಕಂಡ:

ವರ್ಸೊದ ಮೂಜಿ ಬುಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ಮಗರ್ನೆ ವರ್ಸೊಗ್ ನೇಜಿ ಪಾಡಿಯರೆ ಕಂಡೊಡ್ ನೀರ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಕಂಡೊಡ್ 12 ತಿಂಗೊಲ್ಲಾ ನೀರ್ ಇಪ್ಪುಂಡ್ ಆಯ್ಕ್ 'ಪರನೀರ ಕಂಡ' ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂಚಿನ ಕಂಡೊಲು ಸುದೆ ಬರಿಟ್ಟ್ ಪಣೆತ್ತ ಬಾರಾವು ಇತ್ತಿನವ್ಲು ಇನಿಗ್ಲಾ ಉಂಡು. ಆನಿದ ಪಣೆ ಇಜ್ಜಿ, ಆಂಡಾ ಪಂಪುಲು ಉಂಡು, ನೆಂಪುಲಾ ಉಂಡು.

ಊರುದ ಎಡ್ಡೆ ಪೊಲಬುದ ಕಂಡೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಅಯ್ತ ಪುದರ್ಲು:

ಮಲ್ಲ ಸಾಗೊಲಿ ದಕ್ಲೆನ ಮಲ್ಲ ಕಂಡೊಗ್ ಬಾಕ್ಯಾರ್, ಬಾಕಿಮಾರ್, ಬಾಕ್ಮಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಕ್‌ಮಾರ್, ಪನ್ಪಿನ ಉಂಡು. ಕಂಡೊಲು ಭೂಮಿಡ್ ಪೊರ್ಲು ತೋಜುವ. ಸಪುರ ಉದ್ದ ಕಂಡೊಗ್ ಬಳ್ಳಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಳಕ್‌ಮರ್, ವೋಡಮಾರ್, ನೆಲಮಾರ್, ಕುದ್ರೆಮಾರ್, ನೆಲ್ಲಿಮಾರ್, ಸುಂಕಮಾರ್, ಅಂಬೊಡಿಮಾರ್, ಮಜಲ್, ಗುಮ್ಮಾ ಮಜಲ್, ಶಾಂತಿ ಮಜಲ್, ಮಲ್ಲ ಕಂಡ, ಪೊಸ ಕಂಡ, ನಂಜಿ ಮಜಲ್, ಪಾಂಪುದ ಕಂಡ, ಏಮೆದ ಕಂಡ, ನರ್ತೆದ ಕಂಡ, ಪಂಜಿದ ಕಂಡ, ಗಂಪ, ದಂಬೆ ಮಜಲ್, ಕೇದಾಯ್ ಮಜಲ್, ಕುದು

ಮಜಲ್, ಉಗ್ಗೆದ ಕಂಡ, ಪಜಿರ್ದ ಕಂಡ, ತುಂಬುರ್ಯದ ಕಂಡ, ಮುಲಿತ್ತ ಕಂಡ, ಎಣ್ಮೆದ ಕಂಡ, ಬಯಿತ ಕಂಡ, ರಾಗಿದ ಕಂಡ, ಒಸರ್ದ ಕಂಡ, ಗುರಿ ಕಂಡ, ಕೋರಿ ಕಂಡ, ಮಂಗನ ಕೊಳೆಂಜಿ, ಕಡ್ಮಣ್, ಪೊಯ್ಯ, ಕೊಲಂಬೆ, ಪೆಲತ್ತಡಿ, ನುರ್ಗೆದಡಿ, ನೆಲ್ಲಿದಡಿ, ಬೆದ್ರಡಿ, ಕೆರೆಂಗ್ದ ಕಂಡ, ಕುಳ, ಪರಕಾಡ್, ಕೊಂಗುರ್ಯದ ಕಂಡ, ಕುಕ್ಕುದಡಿ, ಪಾವೊರಿ ಕಂಡ, ಕೇದಾಯ್ ಕಂಡ, ಕಲ್ಲಕಂಡ, ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಕೆಲವು ಮಲ್ಲ ಕೆಲವು ಎಲ್ಯಾ ಕಂಡೊಲು, ವಾಸ್ತು ಪ್ರಕಾರ ಗರ್ತದ್ ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಂಡೊಲು. ಅಲ್ಪದ ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಸರಿ ಆದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತಿನ ಕಂಡೊಲು.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಂಡೊಲು:

ಕೆಲವು ಊರುಲೆಡ್ ಗುತ್ತು, ಬರ್ಕೆ, ಬಂಗ್ಲೆ, ಬಂಡಸಾಲೆ (ಬಣಸಾಲೆ), ಪರಾಡಿ ಇಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಕುಟುಂಬದ ದೈವೊಲೆನ್ ನಂಬುವೆರ್. ಅಲ್ಪ ಮುಲ್ಪ ದೈವೊಲೆಗ್ ವರ್ಸಲಾ ಸಂದುನ ನೇಮ, ಆಟ, ಕಂಬ್ಲಾ ಇಂಚಿನ ಆಚಾರೊಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದ್ ಬೈದೆರ್. ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ಪೂಕರೆ' ಕಂಬ್ಲ ಪನ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಕಂಬ್ಲ ಕಂಡೊಲೆಗ್ಲಾ 'ಇಸೇಸ' ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲು ಉಂಡು. ಜೋಡುಕರೆ ಕಂಬ್ಲಲಾ ಈ ಆಚಾರೊಲೆಡ್ ಸೇರುಂಡ್; ವೊಡಿ ಪಾಡಂದಿನ, ದೋಲು ಪಾಡ್ನ, ತುಡರ್ ದೀಪಿನ, ಗೋರಿ ಕಟ್ಟುನ, ಪೊತ್ತಾವುನ, ಗೊಂದೊಲು ಮಲ್ಪುನ, ಕೊಂಪುನ ಕಂಡೊಲು ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕವಾಯಿನವು.

ಅಸಾನತ್ತ್ ಹಕ್ಕ್‌ದ ಕಂಡೊಲು (ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್):

ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆಲಾ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ್ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮೊಡ್ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಪದ್ಧತಿ ಇನಿಕ್ಕ್ ಅಳಿಯೊಂದ್ ಬರೊಂದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಾ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನಗ ಬದಿತ್ತ ಕೊದಿ ಜೋರು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಣ್ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಗ್ ಯಜಮಾನೆ ಆಪೆ. ಅಂಚೆನೇ ತನ್ನ ಕುಟುಮದಿಲ್ಲಗ್ ಪೋವೊಂದು ಬರೊಂದಿಪ್ಪುವೆ. ಇಲ್ಲದ ಹಕ್ಕ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್. ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಹಕ್ಕ್. ಆಣಗ್ ತನ್ನ ಕುಟುಮೊಡ್ ಆಯೆ ತೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪೊತ್ತಾವರೆ, ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತ್ ಪೋಪಿನ ಹಕ್ಕ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಒಂಜಿ ಕಂಡ ಆಯಗ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಕಂಡೊಗ್ 'ಅಸಾನತ್ತ್‌ದ' ಕಂಡ ಪನ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕಂಡೊನ್ ಮಾರಿಯರೆ ಆಯಗ್ ಹಕ್ಕ್ ಇಜ್ಜಿ. ತಾನ್ ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಕಂಡಡ್ ಆಯನ ಬೊಡೊದಿಗ್ಲಾ ಹಕ್ಕ್ ಇಜ್ಜಿ.

ಒಂಜಿ ಯೇಲೆಡ್ ಪೊದ್ದೆರವ್ಲ ಮರ್ಮಯೆ ಸೈತೆಡ ಆಯಾನ್ ಅಸಾನತ್ತ್‌ದ ಕಂಡೊಡೇ ಕುಟುಮದಕ್ಲ್ ಸೇರ್ದ್ ಪೊತ್ತಾವೆರ್, ಬೊಜ್ಜ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಸೈತಿನಾಯೆನ ಬೊಡದಿ ಕಂಡನಿಲ್ಲಡ್ದ್ ಪಿರ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಬರ್ಪಿನ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಅವು ಇಚಾರ ಕಮ್ಮಿ ಅವೊಂದುಂಡು. ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಜೊಕ್ಲು ಅಮ್ಮಗ್ ಆತೊಂಜಿ ಗೌರವ ಕೊರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಆಂಡಾ ಅಸಾನತ್‌ದ ಕಂಡದ ಹಂಗ್‌ಡ್ ಕುಟುಮದಕ್ಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಗೌರವ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಕೋಡೆಡ್ ಇದ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ತುಳುನಾಡ್ದ ಕೆಲವು ಆಚಾರ ಇಚಾರೊಲು ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಪಿರಾವುಡ್ದೇ ಕುಂಬು ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡ್. ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್, ಮಕ್ಕಳಕಟ್ಟ್ ಪೋದು 'ಸಮತಟ್ಟ್' ಆತ್‌ಂಡ್. ಮಾತಾ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ. ಆಂಡಾ ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಟುಮೊಡ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕಂಡೊಲು, ಗೋರಿ ಗುಂಡೊಲು ಆತ್‌ಂಡ್. ಆನಿದ ಕಾಲೊದ ಇಸ್ಯಾ ಇತ್ತೆ ಪಾತೆರುಲೆಕ್ಕೊ ಇಜ್ಜಿ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಯುಗೊಟ್ಟ್ ಪೂರಲಾ ಓನ್‌ಲೈನ್ಡ್ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಈ ದುಂಬುದ ಕೂಡು ಕಟ್ಟ್‌ಲು ಕೋಡಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬರೊಂದುಲ್ಲ. ಗೂಗಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಯೂಟ್ಯೂಬ್‌ಡ್ದತ್ರಾ ನರಮಾನಿ ಸಂಬಂದೊನೇ ಕಳೆವೊಂದುಂಡು.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮುಡಾಯಿ, ತೆನ್ಕಾಯಿ ತೂವರೆ ಪೋಂಡ ಬಯಲ್ ಸೀಮೆಡ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಆಚಾರ ಇಚಾರೊಲು ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಭಾಗವಾದ್ ಇನಿಗ್ಲಾ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪ್ರಗತಿ ಆಯಿನ ಕರಾವಳಿಡೇ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪೂರಾ ನಾಶ ಆವೊಂದುಂಡು. ಹಾಸನ, ಮಡಿಕೇರಿ, ತಂಜಾವೂರು, ನಾಗಪಟ್ಟಣ, ವೆಲ್ಲಂಕಣ್ಣಿ, ಪೊಟ್ಟಂ, ಇಂಚಿನ ಊರುಲೆಡ್ ಯಾನ್ ತೂಯಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರ್ ಕಂಡೊಲು ದೇವೆರೆ ಗುಂಡೊಲೆ ಲೆಕ್ಕೊ ಪಚ್ಚೆ ಪಸೆರ್ದ್ ಅಲಂಕಾರ ಆವೊಂದುಲ್ಲ. ನಮಡ ಇತ್ತಿನ ಒಂತೆ ಆವಾಡ್, ಜಿಂಜ ಆವಾಡ್ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಮಾರಂದೆ ಒರಿಪುಗ, ತುಳುನಾಡ್ದ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪಾಗ. ನಮ್ಮ ಊರ್ದ ಬೆನ್ಪಿ ಕಂಡೊಲು ಏಪಲಾ ನಂಕ್ 'ಉಣ್ಪುನ ಕಂಗಣೊಲು' ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನೆಂಪು ದೀಕ.

❖ ❖ ❖

ಗುಡ್ಡೆದ ಕೇನೆ

ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಪಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ತೆನಸ್‌ಲು ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವರ ಪಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಕಾಯಿ, ಪೂ, ಕಂಡೆ, ಕೋಡು, ಇಂಚಿನ ಕಾಡುತ್ಪತ್ತಿ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ಪೂರ್ವಜ್ಜೆರ್‌ನಕುಲು ತಿನೊಂದ್ ಬಲತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ತೆನಸ್. ಬಡವು ತೆಕ್ಕಾವುನ ಅತ್ತಾಂದೆ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಕಾಡುತ್ಪತ್ತಿ ನಾಡ್‌ದ ಬಡವೆರೆನ ಪಾಲ್‌ಗ್ 'ಪಂಚಾಮೃತ'ವಾದುಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಶ್ರೀಗಂಧ, ರಾಳ, ಗುಗ್ಗುಳ, ಧೂಪ, ಲವಂಗ, ಸೀಗೆ, ಚೆಕ್ಕೆ, ಇಂಚಿನ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತೆರಣದ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದ್‌ದ ವಸ್ತ್, ಅತ್ತಂದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಜ್ಜೊಲೆಗ್ ಗಲಸುನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಉಂಡು. ಜೀವೊಗ್ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊರ್ಪಿನ ತೆನಸ್ ಆಯಿನ ನಾರ್ ಕಿರೆಂಗ್, ಬೂರ್ ಕಿರೆಂಗ್, ಮರ ಕಿರೆಂಗ್, ಕಿಂಬೆರ್ಲ್ ಕಂಡೆ, ಕೇನೆ ಕಂಡೆ, ನೆಲ್ಲಿ, ಕಣಿಲೆ, ಅಡ್ಕಾ ಬಾರೆ, ನೋಕಟೆ, ನೇರಳೆ, ಕಾರೊಲ್, ನಾಣಿಲೆ, ಕಂರ್ಡೆ ಇಂಚಿನ ನನಲಾತ್ ಗೆನ್ಪರೆ ಆವಂದಿನಾತ್ ತೆನಸ್‌ಲು ಕಾಡ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕುವ. ಅವುಲಾ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇಂದ್ ಜಾಸ್ತಿ. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಏಪೊಗ್ಲಾ ಅಳಿ ಇಜ್ಜಿ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಟಿ ಜೀವನಶೈಲಿ:

ಸುಮಾರ್ 50 ವರ್ಸ ಪಿರಾವುಡ್ ಕಾಡ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ತೆನಸ್‌ಲೆಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬಾರೀ ಕಾಯ್ಸ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕಾಲ, ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಅರಿ, ನುರ್ಗೆ ತಪ್ಪು, ಚೇವು ಪದ್ಪೆ, ರಾಗಿದ ಅಂಬುಲಿ ತಿನ್ಪುನ ಕಾಲ. ಆಟಿ ಸೋಣ ತಿಂಗೊಲು ಬಾರೀ

ಬಂಗೊಡ್ ಪೋಪಿನವು, ಅಪಗ ಅರಿ ಬಾರ್‌ಗ್ ಬಾರಿ ತತ್ವಾರ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಈ ಕಾಡುತ್ಪತ್ತಿ ಆಯಿನ ಕಂಡೆ ಕಿರೆಂಗ್‌ಲು, ಗುಜ್ಜೆ, ಪೆಜಕಾಯಿ, ಕುಕ್ಕು, ಚಲ್ಲಂಗಾಯಿ ಇಂಚಿನ ವಸ್ತ್‌ಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಕಾಯ್ಸ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಂಡೆ ತೆನಸುಲು ತಪ್ಪು ತರಕಾರಿಲೇ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ತೆರಣದ ತೆನಸ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವ್ವೇನೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ಜೀವ ಬುಲೆಪಾದೆರ್, ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಬೆಂದ್‌ದೆರ್ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್. ಅವ್ವೇ ನಿಜವಾಯಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಯಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದಕ್ಲೆನ ಜೀವನಶೈಲಿ.

ಆಟಿ ತೆನಸ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಕಾಡ್‌ದ ಕೇನೆ:

ಎಚ್ಚಾದ್ ಗುಡ್ಡೆ ಕಾಡ್‌ಡ್, ಬಲ್ಲೆಲೆಡ್ ಕುಪುಲು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಈಟ್‌ಡ್ ಕೊಡ್ಯುನ ಕೇನೆ ಸುಮಾರ್ ಮೂಜಿ ಮುಲ ಉದ್ದ ಬುಲೆವುಂಡು. ಅಯ್ತ ಕಂಡೆ ಮಲ್ಲ ಬಟಾಟೆದ ಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪುಂಡು. ನಾಡ್‌ದ ಚೇನೆ (ಚೂರ್ನಕಂಡೆ) ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಪನೊಲಿ. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಆಟಿಡ್ ನುಪ್ಪುಗ್ ತತ್ವಾರ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ನುಪ್ಪುದ ಬದಲ್ ತೆನಸ್ ಆದ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್ದ್ ಕೇನೆ ಕಂಡೆ ಸಮೇತ ಗರ್ತ್‌ದ್ ಕನರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೇನೆದ ದಂಡ್‌ನ್ ಮೂರ್ದ್ ಉಪ್ಪುದೊಟ್ಟುಗ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಂಡೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಪೆದೆರ್. ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗೊಲ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಚಟ್ನಿ ಮಲ್ಪರೆ, ಲತ್ತಂಡೆ, ಅಬರೆಗ್ ಬೆರಕೆ ಪಾಡ್ದ್ ಉಪ್ಕರಿ ಮಲ್ಪರೆಲಾ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀತಿನ (ಪೆಲತ್ತರಿ) ಬೋಲೆನ್ ಗುದ್ದುದ್ ಕೇನೆ ಉಪ್ಕರಿಗ್ ಬೆರಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತಜಂಕ್, ಪದೆಂಗಿ ಇಂದೆಕ್ಲಾ ಬೆರಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಪ್ಪುಡ್ ಪಾಡಿನ ಕೇನೆ ಕಿಂಬುರ್ಜಿ, ಕಡೆಯಿನ ಚಟ್ನಿ ನೋಲಿ ಆದ್ ಬಾರೀ ರುಚಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾಯಿ ಮುಂಚಿ ಪಾಡಿನ ಕೇನೆ ಚಟ್ನಿ ಪೊಸರಿ ಗಂಜಿಗ್ ಒಂಬೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ತೆನಸ್‌ಲೆನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಗೊತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಈ ಬರವು ಓದುನಗ ಬಾಯಿಡ್ ನೀರ್ ಅರಿಯು!

ಕೇನೆದ ಪುಂಡಿ:

ಸುರುತ್ತ ಬರ್‍ನೊಗೇ ಗುಡ್ಡೆಕಾಡ್‌ಡ್ ಕೇನೆ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ಆಟಿ ತಿಂಗಲ್ದ್ ಮಾತ್ರಾ ಅವೆನ್ ತಿನಿಯರೆ ಆಪುಂಡ್. ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಸೋಣೊಡ್ ಅಯ್ಕ್ ಕಿಂಬುರ್ಜಿನ ಶಕ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಆಟಿಡ್ ಕೇನೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಸತ್ವ ಬೊಕ್ಕ, ಪೋಷಕಾಂಶ ಜಾಸ್ತಿ. ಸೋಣೊಡ್ ದಂಡ್ ಬುಲೆದ್ ಪಂದುರ್ಂಡ್, ಅಪಗ ಕಂಡೆಲಾ ಕಿಂಬುರ್ಜಿನ ಜಾಸ್ತಿ. ಕರಿ ವರ್ಸದ ಒರಿದಿನ ಕಂಡೆಲು ಮಗ್‌ರ್ ವರ್ಸ ಅಜ್ಜಿ ಕಂಡೆ ಆಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಂಡೆಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಪಂಡ 100 ಗ್ರಾಂ ಬಂದ ಆಪುಂಡು. ಅಜ್ಜಿ ಕಂಡೆ ತಿನಿಯರೆ ಆವಾಂದ್. ಗುಡ್ಡೆಡ್ದ್ ಕೇನೆ ಕಂಡೆ ಒಕ್ಕುದ್

ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಆ ಕಂಡೆಲೆನ್ ಪಾದೆಗ್ ತೇತ್‌ದ್ ನಿರ್ಮಲ ಮಲ್ಪುನು. ಬೊಕ್ಕ ತೊಂದುರು ಕರಟ್ಟ್ ನೀರ್ ದೀದ್ ಅಯ್ತು ಮಿತ್ತ್ ತಾರೆದ ಕೊತ್ತಂಣಿಗೆ ತಿಗ್‌ತ್‌ದ್ ಅಟ್ಟೊಳಿಗೆ ಪಾಡುನು, ಅಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಅಂಬಡೆದ ತಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಕೇನೆ ಕಂಡೆ ಬೆಯ್ಯರೆ ದೀಪಿನಿ. ಅಂಬಡೆದ ತಪ್ಪು ಪಾಡ್‌ಂಡ ಕೇನೆದ ಪುಂಡಿ ಕಿಂರ್ಬುಜಿ. ಕೇನೆದ ಕಂಡೆಲೆನ್ ಸುರುಟ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಕಡಂದ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಎಡ್ತ್‌ದ್, ಅರಿತ್ತ ಬಂದೊಗ್ ಬೆರಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ಪುನು. ತೊಂದುರುಡ್ ಪುಂಡಿ ಬೆಯ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ಅರೆಪು ಕಡೆದ್ ಅಯ್ಕ್ ಕೊದಿ ಬನ್ನಗ ಕೇನೆದ ಪುಂಡಿನ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡೊಡ್. ಬೊಕ್ಕ ತಿನಿಯರೆ ಬಾರೀ ಖುಷಿ ಆಪುಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಆಟಿದ ತೆನಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೇನೆದ ಪುಂಡಿ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡ್ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿನ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದಾವರನೇ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಪದ್ರಾಡ್ ತಿಂಗಳ್‌ಲಾ ದಿನ್ನದ ಬೇಲೆ, ಬೇನೆ ಬೆಸರ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಪತ್ತ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಜೊಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಪುಟ್ಟಾದ್ ಸಾಂಕ್‌ದೆರ್.

ಇಸತ್ತ ಕೇನೆ:

ಕೇನೆಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಕೇನೆ ಬೊಕ್ಕ ಇಸತ್ತ ಕೇನೆ ಪಂದ್ ಉಂಡು. ಇಸತ್ತ ಕೇನೆಗ್ ಬೇಗ ಆಟಿಡೇ ಮಂಜಲ್ ಪೂಂಬೆ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಬುಲೆವೊಂದ್ ತಿರಿ ಬನ್ನಗ ಉಚ್ಚುದ, ಕಂದೊಡಿದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಜಿಡೆ ಅರತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಬಗ್ಗಿಲ್ ಪೂಂಬೆ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಇಸಕೇನೆ ತತ್ತ್‌ದ್ ಮಿನಿ ತಿಂದ್‌ಂಡ ಜೀವ ಪೋಯೆರೆಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಇಸತ್ತ ಕೇನೆಲು ಎಚ್ಚಾದ್ ಪುಂಚೊಲೆಡ್, ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಪುಂಡೆಲ್ದ ಸುತ್ತೊಲಾ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ಕಾಯೆರ್ ಮರತ್ತ ಅಡಿಟ್ಟ್‌ಲಾ ಇಸತ್ತ ಕೇನೆ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ಬೀದಿ ಜಾಗ್‌ಲೆಡ್‌ಲಾ ಇಸತ್ತ ಕೇನೆ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್. ಅವೆನ್ ತೂನಗನೇ ತೆರಿಯುಂಡ್. ಇಸತ್ತ ಕೇನೆಗ್ ಕೈ ಪಾಡಿನೇ ಜೋರು ಕಿಂರ್ಬರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಸರೀ ತೆರಿದೆ ಕೇನೆ ಗರ್ಪೊಡು!

ಎನ್ನ ಜೀವನೊಡ್ ಕೇನೆದ ಪಾತ್ರ:

ಎಂಕ್ ಸುಮಾರ್ ಪದಿನ್ಯೆನ್ ವರ್ಸೊಗು ಪಿರಾವುದಂಚಿಗ್ ಯಾನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಡ್ ಕಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನಪಗ ಎಂಕುಲು ಎರುಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಇಲ್ಲ ಕೈತಲ್ ಬೋಳ ಪಿಲಿ ಊರು (ಪತ್ತ್‌ಮಂದೆ) ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಮೇವರೆ ದೇರೊಂದ್ ಪೊವೊಂದಿತ್ತ. ಶಾಲೆ ಇತ್ತಿನಾನಿ ಕಾಂಡೆ ದೇರ್‌ದ್ ಬಯ್ಯಗ್ ಪಿರಾ ಕಿದೆಕ್ಕ್ ದೇರೊಂದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ. ರಜೆ ಇತ್ತಿನಾನಿ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಕೇನೆ ಒಕ್ಕರೆ ಬಟ್ಟಿ, ಗೊಬ್ಬರ ದೆಪ್ಪುನ ಕೊಕ್ಕೆ ಪತೊಂದ್ ಪೋದು ಬಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಕೆ ಕಂಡೆ, ಅತ್ತಂದೆ ತರೆನಿಲ್ಕೆ ಕೇನ್

ದಂಡ್‌ಲಾ ಕನರೊಂದಿತ್ತ್. ಕಾಂಡೆದ ಕಂಡದ, ಕಿದೆತ್ತ ಬೇಲೆ ಆದ್ ಬಯ್ಯದ ಪಜಿರ್, ಬೈ ಮೋರಿ ಬೆರಸ್‌ದ್ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕನಕುಲು ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುನ ತಯಾರಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೇನೆದ ಕಂಡೆಲೆನ್ ಒಕ್ಕುನ ಬೇಲೆ ಬಾರೀ ಬಂಙದ. ಬಲ್ಲೆಲೆಡ್ ಕೇನೆದ ತಿರಿ ತೋಜಿನಲ್ಪ ಕತ್ತಿಡ್ ಬಲ್ಲೆ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಆ ಕೇನೆನ್ ಕಂಡೆ ಸಮೇತ ಗರ್ಪೊಡ್ ಬೊಕ್ಕ, ಅವೆನ್ ಕನತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದಲ್ಪ ಪಾದೆಗ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಕನತ್ತ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಕೊರ್‌ಂಡ, ಅವು ಬೆಯ್ತ್ ಆನಾಗ ಕುಡ ಅವೆನ್ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಉಜ್ಜೆರ್‌ಡ್ ಎಡ್ಪರೆ (ಮೆದ್ಪರೆ) ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಅಪಗ ಅಮ್ಮನ ಅರಿ ಕಡೆದ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಅಂಬಡೆದ ಇರೆ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್ ತಿನೊಂದಿತ್ತ್. ಅಪಗ ತೊಡು, ಬಡಾವುದ ಪೊರ್ತು ಕೇನೆ ಕಂಡೆ ಬಾರೀ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶೊಡ್ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಬೇತೆ ಕಂಡೆಲೆಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ ರುಚಿಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ವರ್ಸೊಗ್ ಒರ ಆಂಡಲಾ ಆಟಿಡ್ ಕೇನೆ ಪುಂಡಿ ತಿನೊಡ್ ಪನ್ಪಿ ವಾಡಿಕೆಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕೇನೆ ಕಂಡೆಡ್ 'ನ್ಯಾನೊ' ಅಂಶ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಕರ್ಲ್‌ನ ಕಪ್ಪಡೆ ನಿರ್ಮಲ ಮಲ್ಪುಂಡ್. ಎಲರ್ಜಿಗ್ ಎಡ್ಡೆ, ಕರ್ಬ ಸತ್ವಲಾ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಕೇನೆ ಕಂಡೆ ತಿಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಆಟಿ ಸೋಣೊಡ್ ಸೀಕ್ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ಆಟಿಡ್ ವಾರೊಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಆಂಡಲಾ ಕೇನೆ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್. ಎಂಕ್ಲೆನ ಗುಡ್ಡೆಡ್, ಕಾಡ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ಕೇನೆ ಕೊಡ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆ, ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಬುಲೆಪಾಯಿನವು ಆ ಕಾಡುತ್ಪತ್ತಿ ತೆನಸುಲು!

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕೇನೆದ ಸಂತಾನ:

ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಆಟಿಡ್ ಕೇನೆ ಗರ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಎನ್ನ ಊರ್ದ ಬೋಲ ಪಿಲಿ ಊರು ಗುಡ್ಡೆಡ್ಲಾ ಇತ್ತೆ ಕೇನೆ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡ್ ಸಚ್ಚೇರಿಗುಡ್ಡೆದ ಮಸ್ತ್ ಕುಡುಂಬಿ (ಗೌಡೆರ್) ಜನಕ್ಲ್ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟ ಕೇನೆ, ಗೋಣಿ ಗೋಣಿ ಕಂಡೆಲೆನ್ ಕೊನಪಿನೆನ್ ಯಾನ್ ತೂತೆ. ಆಂಡ ಅಂಚಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ ದಾಯೇ ಪಂಡ ಪ್ರತಿ ವರ್ಸಲಾ ಕೇನೆನ್ ಒಕ್ಕುಂಡ ಮಾತ್ರ ಮಗರ್ನೆ ವರ್ಸ ಕೇನೆ ಜಾಸ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡ್ಯುಂನಿ. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಅಂಚಿನ ಗುಡ್ಡೆಲೆಡ್ ಇಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತಲ್ ಆತ್‌ಂಡ್, ಅತ್ತಾಂದೆ... ಒರಿದಿನ ಸರಕಾರಿ ಜಾಗೆಡ್ ಬಲ್ಲೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೇನೆ ಸಂತಾನ ಮುತ್ತೊಂದುಂಡು. ಇನಿತ್ತ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ 'ನಾಡ್‌ದ ಚೀನೆ' ಆಯಿನ ಆ 'ಕಾಡ್‌ದ ಕೇನೆ' ತೂವರೆ ಬಾರೀ ಪಿರಿಯ ಆತ್‌ಂಡ್.

❖ ❖ ❖

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಲೆತ ಬೊಕ್ಕ ಬುಲೆ

"ಎರ್ತೆ ಕಂಡೊಡ್ ವೊಂಜಿ ಬುಲೆ ತರ್ತೆ ಕಂಡೊಡ್ ಮೂಜಿ ಬುಲೆ" ಈ ನುಡಿ ಪಾತೆರೊನ್ ನರಮಾನ್ಯನ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಹೋಲಿಸಾದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚೆನೇ 'ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನು' ಪಂದ್ ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ನುಡಿಪಾತೆರ ಉಂಡು. ತಗ್ಗಿನವ್ಲು ಗೇಲ್ಮೆ, ಏರಿನವ್ಲು ಸೋಲ್ಮೆ ಪಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಏರಿ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಪಂಡ... ಚಡಾವುಡ್ ಜಗೆ ದೆತ್ತೊಂದೇ ನಡಪೊಡ್, ತಗ್ಗಿ ಜಾಗೆಡ್ ಸಲೀಸ್‌ಡ್, ಆಯಾಸ ದಾಂತೆ ನಡಪ್ಪೊಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಅರ್ಥಲಾ ಉಂಡು. ಅವ್ವತ್ತಂದೆ ಬೋರಿ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಎರು ಪಲ್ಲಗ್ ಪನ್ಪಿನಲಾ ಪಾತೆರ ನಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಬಂದೊಗ್ ಸರಿ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಬೋರಿ ಒಂತೆ ಉದಾಸೀನದ ಜಾನ್ವಾರ್ ಅವು ಬೇಲೆ ತಪ್ಪಾದ್ ನುಗನಾಯೆರ್‌ಡೇ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಬಲಿಪುಂಡ್. ಅವತ್ತಂದೆ ಎರು ಅಂಚತ್ತ್ ತಾಲ್ಮೆಡ್ ನುಗ-ನಾಯೆರ್‌ಗ್ ಪುಗೆಲ್ ಒಡ್ಡಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನವು. ಅವು ಕಂಡ ದತ್ತ್ ಆಯಿನೇ ಬಚ್ಚೆಲ್ ದೆಪ್ಪರೆ ಪಲ್ಲೊಗ್ ಬಲಿಪುಂಡು. ಅವು ಪಶು ಆಂಡಲಾ ಏಪಲಾ ತಾಲ್ಮೆದವು. ನರಮಾನ್ಯಡ ಆತ್ ತಾಳ್ಮೆ ಇಪ್ಪುಜಿ.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತಾಲ್ಮೆಗ್ ತಕ್ಕಂತಿನ ತೆನಸ್:

ಮುಲ್ಪ ಬುಲೆ ಪನ್ಪಿನವೇ ಒಂಜಿ ಬದ್‌ಕ್. ಬೆಂದಿನೆಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕುನ ಪಿರ್ತಿ

ಫಲನೇ ಕೊಯ್ಲ್. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಬುಲೆಟ್ಟ್ ಕೊಯ್ಲ್ ಬತ್ತಿಜಿಂಡ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಆವಾಡ್, ಕಾಡ್‌ಮುರ್ಗ, ಪರಪು ಜಂತುಲೆಗ್, ಬೊಕ್ಕ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರಣೆಗ್ ಆವಾಡ್ ಬಂಜಿದ ಕುಜಾರ್ಮೆಗ್ ದಾಲಾ ತಿಕ್ಕಂದ್. ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬೆರಕೆ ಕೃಷಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಒಂಜತ್ತ್‌ಡ ಒಂಜಿ ಬುಲೆ ಆಪುಂಡು. ಒಯ್ಕ್‌ಲಾ ಬಡವುಕು ತತ್ವಾರ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಕ್ಲ್ ಒರಿಯಕೊರಿ ಕಷ್ಟೊಗ್ ಪುಗ್ಗೆಲ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಮನಸ್‌ದಕುಲು. ಅಂಚಾದ್ ಈ ನಾಡ್‌ಡ್ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿಡೇ ಅತ್ತ್ ಕೃಷಿಡ್ಲಾ ವೈವಿದ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವರ್ಗೊಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಒಂಬುನ ತೆನಸ್ ಉಂಡು. ಮುಲ್ಪದ ಮುಕ್ಯವಾಯಿನ ತೆನಸ್ ಪಂಡ ಉರ್ಪೆಲ್ ನುಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಪೇರ್‌ಕೊಜಪು. ಈ ನಾಡ್‌ದ ಹವೆಕ್ಕ್ ಬಾರೀ ಒಂಬುನ ತೆನಸ್. ಉರ್ಪೆಲರಿ ಉಂಡಿನಕ್ಲ್ ಬಾರೀ ತಾಲ್ಮೆಡ್ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯೊಡ್ಲಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ಒಂಜೇ ದೊಂಪೊದುಲಯಿ ಒಟ್ಟಾಪೆರ್. ಒರಿಯ ಕೊರಿ ಗೌರವ ಕೊರ್ಪಿನ ನಮ್ಮ ನಾಡ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಮೂಜಿ ಜಾತಿಗ್ ಒಟ್ಟಾದ್ ಸಂದುನ ವರ್ಸದ ಮೂಜಿ ಬುಲೆಕುಲುಲ ಮುಲ್ಪ ಬುಲೆವುಂಡ್. ಆಂಡಾ ಮೂಡಾಯ್, ಪಡ್ಡಾಯ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಮಲೆನಾಡ್ದ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಏರ್ಲಾ ಜಾತಿ ಕೇನುಜೆರ್ ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ಮುಡಾಯ್ದುಕುಲು, ಪಡ್ಡಾಯ್ದುಕುಲು, ಘಟ್ಟದ ಗೌಡೆರೆಂದೇ ಒಂಜೇ ಪುದರ್‌ಡ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಕ್ಲೆಕ್ಲಾ ಒಂಜೇ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಹೋಲಿಸಾದ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಉಂಡು. ಅಕ್ಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಲಾ ಒಂಜೇ. ಇತ್ತೆ ಯಾನ್ ಬರೆಪಿನ ಇಸಯೊ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮೂಜಿ ಬುಲೆ, ಮಲೆನಾಡ್‌ಡ್ ಒಂಜೇ ಬುಲೆ. ಎಣೆಲ್, ಸುಗ್ಗಿ, ಕೊಳಕೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್, ಪಟ್ಲ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಇಡೆ ಸುಗ್ಗಿ, ಅಂಚೆನೇ ಕೊಳಕೆ, ಕೊಳಕೆ ಆವಾಂದಿನಲ್ಪ ಇಡೆ ಕೊಳಕೆಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್, ಇಡೆ ಸುಗ್ಗಿದಲ್ಪ ಎಣೆಲ್ ಇಜ್ಜಿ, ಇಡೆ ಕೊಳಕೆ ಮಲ್ಪುನಲ್ಪ ನಿಜ ಕೊಳಕೆ ಸಾಗೊಳಿ ಇಪ್ಪುಜಿ. ಪೊರ್ತುಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಮಲ್ಪುನ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಲು ಈ ಬುಲೆಕ್ಕುಲು. ಮಲೆನಾಡ್‌ಡ್ ಅಂಚ ಅತ್ತ್! ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜೇ ಬುಲೆ. ಅವು ಆಜಿ ತಿಂಗಳ್ದ ಆದಿಪ್ಪು, ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್ದ ಆದಿಪ್ಪು, ಅತ್ತ್‌ಡ ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊಡೇ ಕೊಯ್ಲ್ ಬರ್ಪಿನ ಆದಿಪ್ಪು ಒಂಜೇ ಬುಲೆ.

ಒಂಜನೇ ಬುಲೆ ಎಣೆಲ್:

ಈ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ನಿರ್ನಾಳ, ಕಾರ್ತಿ ಇಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಎಣೆಲ್ ಬೆನ್ನಿ ಬಾನದ ನೀರ್‌ಡೇ, ಭೂಮಿಡ್ ಒಸರ್ ನೆಗೆತ್ತ್‌ದ್ ದರ್ಮೊಗ್ ಆಪಿನ ಬುಲೆ. ಈ ಬೆನ್ನಿ ಬಾಣ ಬೊಟ್ಟು, ಬೈಲ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಓಣಿ ಒರ್ಕುನ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ನಡ್ಪುನ

ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್. ಆಂಡಾ ಇತ್ತೆ ಆ ಓಣಿ ಒಂರ್ಕುಲೆಡ್ ಎರು, ಬೋರಿ, ಪೆತ್ತ ಪೋಪಿನ ಬುಡ್‌ದ್ ಕಾರ್, ಲಾರಿ, ಬೈಕ್‌ಲು ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಕಂಬ್ಲ ಕಂಡ, ಕರೆಕಂಡ, ದೇವೆರೆ ಕಂಡ, ದೈವೊಲೆ ಕಂಡೊಲು ಪೂರಾ ಎಣೆಲ್ ಸಾಗೊಲಿ ಆಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಣೆಲ್ ಕಂಡ ನೇಜಿನಡ್‌ದ್, ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ಒಂತೆ ದಿನ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ನಲ್ಲೆ, ಕಜವು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಎತ್ತ್‌ಕಡಿ ಪಾಡ್‌ದ್ ಬುಡುಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ಯೊಡ್ ಪರ್ಕತ್ತಿ ಪತ್ತೊಂದ್ ಕೊಯ್ಯರೆ ಪೋಂಡ ಆಂಡ್. ಪಗ್ಗು, ಬೇಸೊಡ್ ಕಂಡೊಲೆನ ಮಣ್ಣ್ ಪೊತ್ತುದ್ ಸೂಂಟನ್ ಆಪುಂಡು. ಅವ್ವೇ ಈಟ್ ಎಣೆಲ್ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಯಾರುಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಮಾತ್ರಾ ಈ ಬುಲೆಕ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಗೊಬ್ಬರ ಬಿರ್ಕೊಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್ ತಪ್ಪು ಗೊಬ್ಬರ ಸೂಂಟನ್ ಪಾಡಂದೆ ಪಾದೆದ ಲೆಕ್ಕ, ಅತ್ತಂದೆ ತಗಡ್ದಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬಿತ್ತಿನ, ನೇಜಿದ ಬೇರ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಪೋಯರೆ ಬಿಕ್ಕುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಸರಕಾರಿ ಈಟ್ ಪಾಡೊಡೇ. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಯಿನ ಈಟ್ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕಂದಿನೆಡ್ದಾವರ ಎಣೆಲ್‌ದ ದರ್ಮದ ಬುಲೆಕ್ಲಾ ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಮಸ್ತ್ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಎಣೆಲ್ ಬುಲೆ ವರ್ಸೊದ ಪಿರ್ತಿದ ಸುರುತ್ತ ಬುಲೆ, ಪೊಸ ಬುಲೆ.

ರಡ್ಡನೇ ಬುಲೆ ಸುಗ್ಗಿ:

ಇನಿತ್ತ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಸುಗ್ಗಿ ಬುಲೆ ಒಂಜಿ ಆನಿದ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರಾ. ಆಂಡಾ ಸುಗ್ಗಿ ಒಡ್ಡ ನೀರ್‌ಡೇ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನ ದಿನೊಕ್ಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಂತೆಲ್ ಜಾರ್ದೆ ಮುಟ್ಟ ದಸರಾ, ದೀಪಾವಳಿ, ಷಷ್ಠಿ ಇಂಚಿನ ಪರ್ಬೊಲೆ ಪೊರ್ತುಗ್ ಹಿಂಗಾರು ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ತೋಡು, ಕೆದುತ್ತ, ನೀರ್‌ಡೇ ರಡ್ಡನೇ ಬುಲೆ ಸುಗ್ಗಿ ಬುಲೆಪುನವು. ಎಣೆಲ್ದ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಬಾಣನೀರ್, ಸುಗ್ಗಿದ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಒಡ್ಡನೀರ್ ಅಂಚೆನೇ ಕೊಲಕೆದ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಪಣೆತ್ತ ನೀರ್ ಪನ್ಪಿನಲಾ ನಿಜ ವಿಚಾರ. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಸುಗ್ಗಿ ಪಾಯ ಆಪಿನ ಪೊರ್ತುಗ್ ಆಜನೀರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಜ್ಜಿಡ ಬುಲೆ ಕರೆಂಚುಂಡ್. 'ಸುಗ್ಗಿದರಿ ಪಗ್ಗುಮುಟ್ಟ' ಪನ್ಪಿನ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಏತ್ ಬುಲೆಂಡಲಾ ಸುಗ್ಗಿದರಿ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್‌ಗೇ ಬರ್ಪಿನಿ. 'ಸುಗ್ಗಿ' ಪನ್ಪಿನ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇನಿ ಕೋಡೆಡ್ ಮಾಯಾಕ ಆವೊಂದುಂಡ್.

ಮೂಜನೇ ಬುಲೆ ಕೊಲಕೆ:

ಈ ಬುಲೆ ಕುದ್ಪೆಡ್ ನೀರ್ ಜಿಂಜಾದ್ ದೀಯಿಲೆಕ್ಕೊ. ಕೆದು, ಸುದೆ ಉಗ್ಗೆಲ್ದ

ಕೈತಲ್ದ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಪಣೆ ಪಾಡ್ದ್, ಅತ್ತಂದೆ ಕಟ್ಟೊಲೆಗ್ ಮುಕ್ಕಾರ್ದ ಕೊಂತುಗ್ ಈಂದ್‌ದ ದಂಬೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನೀರ್ ತೇತ್‌ದ್ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನವು. ಈ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಬಾರೀ ಬಂಗದ ನೀರ್. ಕುದಿತ್ತ, ಒಸರ್ದ ನೀರ್‌ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆದುಕ್ಲೆನ ತೂಂಬು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಡ್ಪಿನ ನೀರ್‌ಡ್ ಸಾಗೊಲಿ ಮನ್ಪುನವು. ತಗ್ಗ್‌ದ ಕಂಡೊಲೆನ್ ನೀರ್ದ ಮಟ್ಟ ತೂದ್ ಮಲ್ಪುನ ಬೆನ್ನಿ ಕೊಲಕೆ. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಲ್ ತೋಡುದು, ಮಿಶನ್ಡ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಪುದರ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಸಾಗೊಲಿ ಬೆನ್ಪುನ. ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಡ್ ತೂಂಡ, ಸುಮಾರ್ ಐವ ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ಪಿರಾವುಡ್ ಸಾಗೊಲಿಯೇ ಮಲ್ಪಂದಿನ ಬಾಣ ಬೊಟ್ಟು ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಪೊರ್ಲುದ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಬುಲೆ ಆಪುಂಡು. ಅವುಲಾ ಮೂಜಿ ಬುಲೆತ್ತ ಬಾರ್ ಒಂಜೇ ಬುಲೆಟ್ಟ್ ಬರ್ಪಿನಂಚಿನ ಸಮೃದ್ಧಿ ಬುಲೆ ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಆವೊಂದಿಪ್ಪುನ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ ಪನೊಲಿ.

ಮಲೆನಾಡ್‌ಡ್ ಒಂಜೇ ಬುಲೆ:

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕಡಲ ಸೀಮೆ ಕರಿಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಇಪ್ಪುನ ಪೂರಾ ಮಲೆನಾಡೇ. ಮಾಯಿಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮಲೆ ಬುಲೆವುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಹಿರಿಯೆರೆನ ಪಾತೆರೆದ ಲೆಕ್ಕ. ಪಡ್ಡಾಯಿ ಘಟ್ಟಡ್ ಮಲೆನೇ ಬುಲೆವುನು. ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಕಾಫಿ ತೋಟ, ಚಹ ತೋಟ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕೊಕ್ಕೊ, ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲಕ್ಕಾಯಿ, ಅಂಚೆನೇ ಕೆಲವೊಂಜಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕಾಡ್ ಬುಲೆಕ್ಕುಲು ವೊರ್ಸೊಗ್ ಒಂಜೇ ಬುಲೆ ಕೊರ್ಪಿನಿ. ಬಡಕಾಯಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಬರ್ಸನೇ ಬರ್ಪುಜಿ ಅಂಚಿನ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಜೋಳ, ಗೋಧಿ, ನೆಲಕಡಲೆ (ಶೇಂಗಾ) ಸಿರಿಧಾನ್ಯೊಲು ಅಂಚೆನೇ ಅಲ್ಪದ ಹವಾಗುಣೊಕ್ಕ್ ಹೊಂದುದೇ ಬುಲೆವುಂಡು. ಕೆಲವು ಬುಲೆಕ್ಕುಲು ಮೊಡಿ ಮಣ್ಣ್‌ಡೇ ಬುಲೆವುಂಡ್. ಪರಿಯರೆನೇ ನೀರ್‌ದಾಂತಿನ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಎಂಚಿನ ಬುಲೆವರೆ ಆಪುಂಡ್! ಆಂಡಲಾ ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ನರಮಾನ್ಯನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಡ್ ಸಾರ ಸಾರ ಪೀಟ್ ಬೋರ್ವೆಲ್ಲ್ ತೋಡುದ್ ಏತೊ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಟ್ಲೆ ನುಂಗೆಲ್ ಜಾಗ್‌ಲೆನ್ ನೀರಪಸೆ ಕೊರುದ್ ಬೆನ್ಪೆರ್. ಎಡ್ಡೆನೇ ಬುಲೆ ಕಳೆಪೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಪುಣ್ಕೆಪುಲಿ ಅಂಚೆನೇ ಕಾಡ್ ಉತ್ಪತ್ತಿಲು ಮಲೆನಾಡ್‌ಡ್ ಒಂಜೇ ಬುಲೆ ಆದ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬುಲೆಪುಂಡ್.

❖ ❖ ❖

ನೀರ್‍ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮೂಲೊಲು

"ಸುದೆತ್ತ ಮೂಲ ಬೊಕ್ಕ ಋಷಿ ಮೂಲ ತೆರಿಯೊಂದಿನಕ್ಲು ಯೇರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಿ" ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ನುಡಿ ಪಾತೆರಾ ಉಂಡು. ಸುದೆತ್ತ ಮೂಲ ಗುಡ್ಡೆದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಆರಂಭ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ವಾದ ಪರಿಸರವಾದಿಲೆನ ಆದುಂಡು. ಇಂದ್ ಸತ್ಯವಾದ್‍ಲಾ ಅಂದ್! "ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಪ್ರಕೃತಿಲಾ ಒಂಜೇ, ಬದ್‍ಕ್‍ಲಾ ಒಂಜೇ. ಆಂಡಾ ಅವ್ವೆನ್ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ್ ಕಾತೊಂದ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ದೇವೆರೆಗ್ ಅರೆನ ಅಪೇಕ್ಷೆಗ್ ಪೂರಕವಾದ್ ಸಂದಾಯ್ತ ಮಲ್ಪುನವು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ".

ಪ್ರಕೃತಿದ ಬುಳೆಚಿಲ್:

ಸುರುಟ್ಟ್ ಪ್ರಕೃತಿದ ಬುಳೆಚಿಲ್ ನೀರ್‍ದ ಮೂಲೊಡ್ದೇ ಆಪುಂಡು. ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಭೂಮಿಡ್ದ್ ನೀರ್ ಪೀರೊಂದ್ ಸುದೆಟ್ಟ್ ಪೋದು ಕಡಲ್‍ಗ್ ಸೇರುಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಬರ್ಸೊದ ನೀರ್ ಭೂಮಿಗ್ ಆಜಿದ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಆದ್ ಜಲಮಟ್ಟೊಡ್ದ್ ಒಸರ್ ಪೀರ್ದ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಪಚ್ಚೆ ಬೊಕ್ಕ ನಿರ್ಮಲ ಪರಿಸರೊಗ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಪುಂಡು. ನರಮಾನಿ, ಜೀವಜಂತುಲು, ಪಕ್ಕಿ ಪಾರಣೆಲು ಬೊಕ್ಕ ಮುರ್ಗೊಲು ಅಲ್ಪ ಅಧಿಕಾರ ನಡಪುಡ್ದ್ ತನ್ನ ಬದ್‍ಕ್‍ನ್ ಸುರು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಾದಿಲೆಗ್ ಏರ್ ಅಡ್ಡ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವು ಮುಂದರ್ತೊಂದೇ

ಪೋಪುಂಡು. ನೀರ್ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮೂಲೊದ ಮಿತ್ತ್ ನರಮಾನಿ ಏತ್ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ತೋಜಾಂಡಲಾ ಆ ಸಾದಿ ಅಯ್ಯ್ ಬೋಡೆ! ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನೀರ್ದ ಕೆರೆನ್ ನಿಗ್ತ್‌ದ್ ಏತ್ ಮಲ ಕಟ್ಟೊಣ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಗ್ ಅವು ತಾರ್‌ದ್ ಅವು ಕೆರೆನೇ ಆಪುಂಡು.

ಸುದೆತ್ತ ಮೂಲ ಗುಡ್ಡೆದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್:

ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಗುಡ್ಡೆ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಬೂರಿನ ನೀರ್ ಪಲ್ಕೆಲೆಡ್ ಜಿಂಜಿದ್ ಅಲ್ಪನೇ ಆಜಿದ್ ಒಸರ್ ಆದ್ ಒಡ್ಡುದ್ ಕ್ರಮೇಣ ತೋಡುಲೆಡ್ ಪೋದು ಸುದೆ ಆದ್ ಬದಲಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುದೆಟ್ಟ್ ಪೋಯಿನ ನೀರ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಸೇರುಂಡು, ತೋಡುಗ್ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡಾ ಅಲ್ಪನೇ ಕೆರೆ ಆಪುಂಡು. ಗುಡ್ಡೆಲೆಡ್ ಬೃಹತ್ ಮರಮಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಮುಗಲ್ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆದ್ ಬರ್ಸ ಬೂರುಂಡು ಮರಕ್ಲೆನ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ತಾಲ್ದಿನ ಬಜಾವು ಕುರಿದ್ ಮಣ್ಣ್ ಈಟ್ ಸೇರುಂಡ್. ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಎಲ್ಯ ಒಸರ್ ನೀರ್ದ ಕೊಜಲೆ ಆದ್, ತೋಡುಡ್ ಪೋದು, ಸುದೆಟ್ಟ್ ಸೇರ್ದ್ ಕಡಲ್ ಜಿಂಜಿದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡೊರ ಮುಗಲ್ ಏರ್ದ್ ಬಾನೊಡ್ದ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಭೂಮಿಗ್ ಬೂರುನನೇ ನೀರ್ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಯೋಜನೆ/ಮೂಲ.

ಕಂದುಕ:

ರಡ್ಡ್ ಗುಡ್ಡೆಲೆನ ಮದ್ಯೊಡ್ ಬರ್ಸದ ನೀರ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಣ್ಣ್ ಕಲಡ್ನಪಗಾ ಆಪುನ ಕಣಿಕ್ಲೆಗ್ ಕಂದುಕ ಪನ್ಪೆರ್. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟೊಲೆಡ್ ನಮ ಪ್ರಯಾಣ/ ಚಾರಣ ಮಲ್ಪುನಗಾ 100–300 ಫೀಟ್ ಗುಂಡಿದ ಕಂದುಕೊಲು ತೂಯರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡ್, ತೂವರೆ ಪೋಡಿಗೆ ಆಂಡಲ ಇಡೀ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಬರ್ಸ ನೀರ್‌ನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಜಿಂಜಾದ್ ಕೊನೊದ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಸೇರಾವುಂಡು. ಕಂದುಕೊಲೆಡ್ ಒಡ್ಡುನ ನೀರ್ದ ರಭಸೊಗ್ ಪೆರ್ಮರಿ, ಕೊರಲೆ, ಅಂಚಣೇ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಾಡ್ ಮುರ್ಗೊಲು ಪುರೆಲೊಂದ್ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಅಂಚೆನೇ ಬಯ್ಲ್ ಜಾಗ್‌ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್ ಸೇರುವ. ಕಂದಕೊಗ್ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟರೆ ಅತ್ತಂದೆ ನೀರ್‌ನ್ ತಲೆತ್ತ್ ದೀಯರೆ ಆವಂದ್ ಆತ್ ರಭಸೊಡ್ ಒಡ್ಡುಂಡ್ ಘಟ್ಟ ಗುಡ್ಡೆಲೆಡ್ ಪಾರುನ ಮುರ್ಗೊಲು ಕಂದಕೊಲೆಡೇ ಮಾಯಾ ಆಪುಂಡು. ಕಂದಕೊಡ್ ಮೇಲ್ಸರ್ ನೀರ್ ತೋಜಿಜಿಡಲಾ ನೀರ್ದ ಶಬ್ದ ಊರೊರ್ಮೆಲಾ ಕೇನುಂಡು.

ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನ:

ನವೆಂಬರ್ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ಡ್ ಬರ್ಸ (ಹಿಂಗಾರು) ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ಅಪಗ ಬಯ್ಲ್ ಜಾಗ್‌ಲೆಡ್, ತೋಡುಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನ ವಾಡಿಕೆ ಇನಿಕ್ಲಾ ಉಂಡು. ಕಟ್ಟದ ನೀರ್ ಎರ್ಕಿನೇ ಸುತ್ತೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಒಡ್ಡುನ ಮಾಮೂಲು ತೋಡುಲಾ ಉಂಡು. ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿನೆಟ್ಟ್ ಆ ಸುತ್ತದ ಬೊಟ್ಟು, ಗುಡ್ಡೆ ಮುಟ್ಟ ಅಂತರ್ಜಲ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಂಡು. ಬೃಹತ್ ಮರಕ್ಕುಲು ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲ, ಪೆಜಕ್ಕಾಯಿ ಆ ಸಮಯೊಡು ತೆಗ್‌ಲ್ದ್ ಫಲ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಗುಡ್ಡೆಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಉಗ್ಗೆಲ್ಲೆಡ್ ನೀರ್ ಎರ್ಕುಂಡ್. ಕೆರೆ ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಜೆಂಜಿದ್ ಎರು ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ನೀರ್ದ ತತ್ವರ ಬರಾಂದ್. ಜೀವ ಪ್ರಭೇದೊಲು ಜೀವ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂತ. ಪಕ್ಕಿ ಪಾರಣೆಲೆಗ್ ಆಶ್ರಯ ಬೊಕ್ಕ ಭದ್ರತೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಕೆಲವು ಬಯ್ಲ್‌ಗ್ ಮಿಶನ್ ಪೋವರೆ ಆವಾಂದೆ, ಎರು ಬೋರಿ ದಾಂತೆ ಸಾಗೊಲಿ ಆಪುಜಿ ಆಂಡಲಾ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನ ವಾಡಿಕೆ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ತೋಟದ ಪುಡೆಟ್ಟ್ ತೋಡುಲೆಗ್ ಕಟ್ಟ ಇನಿಕ್ಲಾ ಕಟ್ಟುವೆರ್, ಕೆರೆಕ್ಕುಲು, ಅಂಚೆನೇ ಅಮಾರೆ, ಕೋರೆಲು, ನೀರ್ದ ಬಾರಾವುಲು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಯಿನ ನೀರ್‌ದ ಮೂಲೊಲು. ಅಯ್ಕ್‌ಲೆನ್ ನೀರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೀದ್ ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗ್ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಒಡ್ಡಾವುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೀರ್ದ ಮೂಲೊಗ್ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ ಪನೊಲಿ. ಕಟ್ಟೊಲೆನ ನೀರ್ ಅರೆ ಬೇಶಡ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡು. ಅಪಗ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಇಪ್ಪುಂಡು. ತೋಡು ಕೆರೆ ಉಗ್ಗೆಲ್ಲೆಗ್ ಜೋಕುಲು ಶಾಲೆ ಬುಡುದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗಾಲ ಪಾಡುನಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾಮೂಲ್ ತೋಡುಲಾ ನೀರ್ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮೂಲ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನೀರ್ದ ಮೂಲೊಲ್ ವೃದ್ಧಿ ಆಪಿನ ಬಗ್ಗೆ:

ಮಾತಾ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮೂಲೊಲು ವೃದ್ಧಿ ಆಪಿನಿ ಜಲಚರ ಜೀವ ಪ್ರಬೇದೊಲೆಡ್ದ್ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ದೆಂಜಿ, ತೆರಂಟೆ, ಏಮೆ, ನೀರ್ ಕಂದೊಡಿಲು ಬೊಕ್ಕ ಕಪ್ಪೆಲು ನೀರ್ದ ಮೂಲವೃದ್ಧಿಗ್ ಕಾರಣ ಕರ್ತೆರ್. ಆಯ್ಕ್‌ಲೆನ ಬೇಲೆ ಅವು ಅತ್ತ್ ಆಂಡಲಾ, ಆಯ್ಕ್‌ಲೆನ ದಿನಚರಿ ಗುಡ್ಡೆ ತೋಡುನ, ಬೊಕ್ಕ ತೆನಸ್ ನಾಡೊಂದ್ ಒಂಜಿ ನಮುನೆಡ್ ಪನ್ಪುನಿಂದಾಂಡ, ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸ ಆಯ್ಕ್‌ಲು ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುವ. ನರಮಾನಿಲಾ ಕೊಟ್ಟು, ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ಪತ್ತೊಂದು ಒಸರ್ ಬುಡ್ಪಾವೊಂದು, ನೀರ್‌ನ್ ಇಂಗಿಸಾದ್ ವೃದ್ಧಿ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಜಲ ಮಟ್ಟೊನ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಲ್ಪುನೆಟ್ಟ್ ನೀರ್ದ ಮೂಲೊನ್ ವೃದ್ಧಿ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ನೀರ್ದ ಮೂಲೊನ್ ವೃದ್ಧಿ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಬುಡುಂಡ ಬೊಕ್ಕ

ಉಗ್ಗೆಲ್ ಇತ್ತಿನ ಕೆರೆ ಆಪುಂಡು. ಕೆರೆ ಇತ್ತಿನ ಗೊಬ್ಬುನ ಮೈದಾನ ಆಪುಂಡು. ಅಪಗ ನೀರ್‌ಗ್ ಬರಗಾಲ ಬರ್ಪುಂಡು. ನೀರ್ದ ಮೂಲೊಲೆನ್ ಒಸರ್ ಬುಡ್ಪಾವ್, ಮಣ್ಣ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿರ್ಮಲ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಎದ್‌ರ್ ಬರ್ಪಿನ ಮರ್ಯಲೊಡ್ ಅಲ್ಪ ಎಡ್ಡೆ ಒಸರ್ ಒಡ್ಡುಂಡ್. ಒಸರ್ದ ನರೊಕ್ಲು ಸಡಿಲ್ ಬೂರುವ.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ದೇವೆರ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಪೊರ್ಲುದ ಭೂಮಿನ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಫಲವತ್ತಾದ್, ಶುದ್ಧ ನೀರ್ ಬೊಕ್ಕ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿಡ್ ಒರಿಪಾವುನ ಜಬದಾರಿಕೆ ನಂಕ್ ಉಂಡು. ಇಂದ್ ಪೂರ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ್ ಕಾತೊನೊಡುಂದಾಂಡ ನೀರ್ದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮೂಲೊಲೆನ್ ಅಂಚೆನೇ ವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್‌ದ್ ವರ್ಸೊಲಾ ಶುದ್ಧವಾಯಿನ ನೀರ್ ಪರದ್, ಬೆನ್ನಿಗ್ ಗಲಸ್‌ದ್ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಯಿನ ಬುಳೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಸಮಾಜೊನ್ ಉಂಡುಮಲ್ಪುನ ಜಬದಾರಿಕೆಲಾ ಉಂಡು. ಸುದೆತ್ತ ಮೂಲ ಗುಡ್ಡೆದ ತರೆಟ್ಟ್ ಎಲ್ಯ ಒಸರ್ ಕೊಡ್ಡ್ಯನೆಟ್ಟ್ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಆ ಸುದೆನ್ ನುಗ್ಯರೆ ಬುಡಾಂದೆ ಎಡ್ಡೆ ಮಂತ್‌ದ್ ಒರಿಪಾವೊಡ್. ತಿಕ್ಕಿನೆನ್ ಕೊನೊದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಸುದೆತ್ತ ನೀರ್ ಇಸ ಆವಾರೆ ನಮ ಕಾರಣ ಆವಾರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಪ್ರತೀ ವರ್ಸೊಲ ಕೆರೆ, ಉಗ್ಗೆಲ್ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಲ್ಪೊಡ್. ಮಾಮೂಲು ತೋಡು ಒಲ್ಪಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಒರ್ಸೊಗ್ ಒರಾಂಡಲಾ ಆಯ್ಕ್ ಕೊಟ್ಟು (ಕೊಟ್ರೆ) ಒಯ್ಪೊಡ್. ತೋಡು, ಸುದೆಕ್ಲೆನ ಪುಡೆಕ್ಲೆಡ್ ಕಟ್ಪೊಣ ಮಲ್ಪುನ, ಒತ್ತುವರಿ ಮಲ್ಪುನ ಸ್ವಾರ್ಥೊನ್ ಬುಡೊಡ್. ಕೆರೆಕ್ಲೆಡ್ ಮಣ್ಣ್ ಜಿಂಜಾದ್ ಕಟ್ಪೊಣ ಕಟ್ಟಿಯೆರ್ಡ ನಿಕ್ಲೆ ಪುಲ್ಲೆಡ್ಲೆ ಕಾಲೊಡಾಂಡಲ ಅವು ನಿಗ್ಗಿದ್ ನೆಲಸಮ ಆವು. ನೆನಪು ದೀಲೆ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್... ಆನಿ ಕೊಡಗುಡ್, ಕರಿ ವರ್ಸ ಸಿರೊರ್, ಅಂಚೆನೇ ವಯನಾಡ್ ಅಂಚೆನೇ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಡ್ ಜಗತ್ತಿಡಿ ದುರಂತೊಲು ಬರಿಯರೆ ನಮನೇ ಕಾರಣ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ನೀರ್ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮೂಲವಾಯಿನ, ತೋಕೆ, ಕೆರೆ, ತೋಡು, ಕಣಿಕ್ಲೆಡ್– ಇಲ್ಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಟೇ ಹೋಮ್ ಅಂಚೆನೇ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟುಲೆನ್ ಕಟ್ಟಿನ ದಾದ ಆಂಡ್? ಪೂರಾ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಪೋದು ದುಂಬುದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಅಲ್ಪ ಆಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್ ಆಯಿನಾ ನಮ ಬುದ್ಧಿ ಒಂತೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೊಡ್ಚಾ! ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನೀರ್ದ ಮೂಲೊಲೆ ನಿಲೆಕ್ಕ್ ಅಡ್ಡೆ ಪೋಂಡ ಅವು ನಂಕ್ ಸಂಚಕಾರ ಆಪುಂಡೇ. ದಾನೆ ಪಂಡ ನೀರ್ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮೂಲನೇ ಪ್ರಕೃತಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅವೆನ್ ಒರಿಪಾವೊಡತ್ತಂದೆ, ಅಳಿಯರೆ ಬುಡಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ!

❖ ❖ ❖

ಮುಟ್ಟಿನ ಪಾಡ್ದನ

"ರಾವೋರಾವು ಕೊಂಗೊ ರಾವರೇನೆ ಕೆನುಜೋಲೆ
ರೆಂಕೆ ಅರಲ್ತ್ ಬಲದೆ ಕೊಂಗೊ ಬರಿಯರೇನೆ ಕೆನುಜೋಲೆ"

ಒಂಜಿ ಕಾಲ ಇತ್ತ್ಂಡ್ ಬೇಶ ಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್ ನೆಗಪುನಗ ಊರೂರ್ಮೆ ಕೇನುನು ಕಂಡ ದಪ್ಪುನಾಯನ ಒರಲ್ ಬೊಕ್ಕ ನಟ್ಟಿದ ಆ ಪೊಂಜೊವ್ಲೆನ ಓ ಬೇಲೆ ಪಾಡ್ದನ. ಅವು ಒಂಜಿ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಾಡ ಗೀತೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಬಾರೀ ಮಹತ್ವ ಇತ್ತ್ಂಡ್, ಇನಿಕ್ಲಾ ಒರಿದ್‌ಂಡ್. ಕಂಡ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಓಲುತೂಂಡಲಾ ಕಂಡೊಡ್ ಎರ್ಲು, ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊವ್ಲು, ಕಂಡದ ಪುನಿಟ್ಟ್ ಆತೊಂಜಿ ನಟ್ಟಿದ ಕೊರಂಬುಲು, ಅಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಕಕ್ಕೆ, ಕೊಂಗುಲು ಕುಲ್ಲೊಂದಿಪ್ಪುನ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು, ತೂಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಕಣ್ಣ್ ನಿಲ್ಕೆ ತಂಪು ಇಂಪು ಕೊರ್ಪಿನ ದೃಶ್ಯೊಲು. ಇಂದ್ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಡ್ ಮಾತಾ ಕೋಡಿಡ್ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕೊಂದಿಜ್ಜಿ, ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕರಾವಳಿಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬೂಡು. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಕಂಡ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರನೇ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಗ್ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ಇನಿಕ್ಕ್ ಬದಲಾವೊಂದುಂಡು. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ

ಚಟುವಟಿಕೆಲು ಮಾಯ ಆವೊಂದುಂಡು. ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೃಷಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆವೊಂದುಂಡು ಅಂಚಾದ್. ಈ ಎಲ್ಲುರ್, ಬೋಲ್ಲುರ್, ನುಗ, ನಾವೆರ್, ಕೊರಂಬು, ಮುಟ್ಪಾಲೆ, ಪರ್ಕತ್ತಿ, ಕೊದಂಟಿ, ಮರಾಯಿ ಅಳಿಯೊಂದು ಪೊವೊಂದುಂಡು. ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನ ನಾಡ್ದಾ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಪೂರಾ ಸ್ವರ್ಗಸೇರ್ದ್ ಆಂಡ್. ಇನಿ ಅಕ್ಲೆನ ಜೋಕುಲು ವಿದ್ಯಾವಂತೆರ್ ಆದ್ ಜೀವನೊಡ್ ದುಂಬು ಬರೊಂದಿತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕವಾಯಿನ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿ ಪಿರಾ ಒರಿಯೊಂದುಂಡು. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ನನಲಾತ್ ಕಾರಣೊಲು ಇಪ್ಪು.

ಕಿರ್ಸಿಗೀತೆ ಪಾಡ್ದನದ ನೆಂಪುಲು:

ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊದ ಲೆಕ್ಕ ಬೆನ್ನಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಪಾಡ್ದನಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಕಂಡೊಡ್ ಇತ್ತೆ ಮಿಸಿನ್‌ದ ಶಬ್ದೊಲು ಮಾತ್ರ ಕೇನುನು. ಪಾಡ್ದನೊಲು ಕೇನೊಡ್ಡ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ರೇಡಿಯೊ ಅತ್ತ್‌ಡ, ಕೃಷಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಪ ಕೆಸೆಟ್, ಸಿ.ಡಿ.ಡ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಮೊಬೈಲ್, ಯೂಟೂಬ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರ ಒಂತೆ ಕೇನೊಲಿ. ಯಾನ್ ಎಲ್ಯಪ್ಪುನಪಗ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಮಸ್ತ್ ಸಾಗೊಲಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ನಿರೆಕರೆಟ್ಲಾ ಮಸ್ತ್ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಇತ್ತೆರ್. ಸುಮಾರ್ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನಕುಲು ಇತ್ತೆರ್ ಅಯ್ಟ್, ಮುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕ, ಅಪ್ಪು ಅಕ್ಕ, ಕೊಲ್ಲಕ್ಕ, ಮಂಜಪ್ಪಕ್ಕ, ಬಾಗಿ ಅಕ್ಕ, ಮಯ್ಯಕ್ಕ, ಗಿರಿಜಕ್ಕ, ನರ್ಸಕ್ಕ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಅಕ್ಕನಕುಲು ಒಟ್ಟುಗ್ ಪಾಡ್ದನ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕುಲು ಮಾತಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕೂಡು ಕುಟುಮೊದ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ, ಕೆಲವೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ ಸ್ವಂತ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪಗರೊಗ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಗ್, ಬೈಯ್ತ ಜಾಲ್‌ಗ್, ಅಂಚೆನೇ ಎಡ್ಡೆ ಮೆಲ್ಲಿ, ಪರ್ಬಲೆಗ್, ದಾನ್ಯದ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಬೆನಿಯರೆ ಬರ್ಪಿನಕುಲು. ಅಯ್ಟ್ 'ಮುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕ' ಎಂಕ್ಲೆನ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸ ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆಗ್ ಸಾಕಾರ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಕಂಡೊಗ್ ಜತ್ತಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಸುರುಟ್ಟ್ ನೇಜಿ ಸೂಡಿ ಪತೊಂದ್ 'ನಿರೆ' ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ರಡ್ಡ್ ಸೂಡಿ ನೇಜಿ ಮುಗ್ಗಿನೇ ಒಂಜಿ ಚಿಮ್ಬಿ ಪೊಡಿ ಒಯ್ತೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ 'ಪಾಡ್ದನ' ಅವು ಓಬೇಲೆ, ಒತ್ತೇ ಅಂಚೆನೇ ಕಂಡನಡ್‌ದ್ ಕಡೆಕ್ಕ್ ನೇಜಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಒಯ್ಯಾ...., ಕೂ..., ಪೊಲಿ ಪಾಡ್‌ನಟ್ಟ ಅರೆನ ಪಾಡ್ದನ ನಿರಂತರ ಪ್ರಸಾರ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಎಂಕ್ಲೆನ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಪಾಲ್‌ಡ್ ಅರೆಗ್ ಪದ್ರಾಡ್ ತಿಂಗಳ್‌ಲಾ ಬೇಲೆ ತಿಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಕಂಡೊಡ್ ಕೆಯಿ ಆವಾಡ್, ಜಾಲ್‌ಡ್ ಬಯಿ ಆವಾಡ್, ಗುಡ್ಡೆಡ್ ತಪ್ಪು, ಪಜಿರ್, ಮುಳಿ ಆವಾಡ್ ಮುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಕ್ ಮಾತ್ರಾ ಬೇಲೆ ನಿಗಂಟ್. ಬೇತೆಕ್ಲ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಇಪ್ಪುನಪಗ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ್ ದನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ದನಿಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಿಡ ಬೇತೆ ಕಡೆಕ್ಕ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕ ಇತ್ತಿನ ಕಂಡ ಮಾತ್ರ ಅವು ಏಪಲಾ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ. ಅರೆನ ಪಾಡ್ದನ ದಾಂತಿನ ಅವು ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡ ಅತ್ತ್, ಮೌನ ಮಸಣ ಇಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾಡ್ದನೊಲು, ಒಡೆಮುಟ್ಟ ಪಂಡ. ಕಂಡೊಡ್ ನೇಜಿದ ಸೂಡಿಡ್ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಒರಿಯಕೊರಿ ಕೊರೊಂದು, ತುತ್ತುದಿನ ಕುಂಟು ಪೂರ ಕಡೆಡ್ದ್ ಕೊಡಿ ಮುಟ್ಟ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕೊಂದೇ ಅಕೇರಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಂಚಿನ ಪಾಡ್ದನ ಗೊಬ್ಬು. ಓ..ೞ..ೞ.. ಪಂಡ್ದ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್ಡ, ಓ ಬೇಲೆ ಪಯ್ಯ್ಯ..., ರಾವೊ, ರಾವು ಕೊಂಗ್ರ್ಯ... ರಾವರೇನೆ ಕೇನುಜೊಲೇ, ಒಯ್ಯ... ಒತ್ತೇ... ಓ, ಓ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣಾ... ಹಾಂ... ಲೇಲೇ ನನ ಎರೆಗ್ ಮದಿಮೆ... ಇಂಚಾ ಪೂರಾ ನಮುನೆದ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಮುಗ್ಗಿದ್ ಕಂಡೊಡ್ ನಿರೆ ಅಕೇರಿ ಆನಗ ಮಾತಾ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಕಂಡದ ಪುನಿಟ್ಟ್ ಕೈಟೊಂಜಿ 'ಪತ್ತ್' ನೇಜಿ ಪತೊಂದ್ ಒಯ್ಯಾ.... ಕೂ... ಪೊಲಿ ಪಾಡ್‌ದೇ ಮುಗಿತಲ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕ ಇನಿಕ್ಕ್ ಈ ಲೋಕೊಡ್ ಇಜ್ಜೆರ್ ಆಂಡಲಾ ಆನಿದ ಕೃಷಿ ಲೋಕೊದ ಅರೆನ ಪಾಡ್ದನ ಇನಿಕ್ಕ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಒಂಜಿ ನೆಂಪು ಆದ್ ಆಂಡಲಾ ಒರಿಯಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಶೊಡ್ ಈ ಒಂಜಿ ಪ್ರಬಂದೊಡ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ಮುಗಿತಲ:

ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾಯಾ ಆವೊಂದಿತ್ತಿ ಈ ಕಾಲೊಡ್ ಆನಿದ ಆ ಕಾಲೊದ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆನ ಸಾಧನೆನೇ ಇನಿಕ್ಕ್ ನಮ್ಮ ಈ ಪೀಳಿಗೆ ಈತ್ ಮುಂದರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಲು ರಾತ್ರೆ ಪಗೆಲ್ ಮಣ್ಣ್ ಪುಂರ್ಚಿದ್, ಉಪಾಸ ಬೂರೊಂದ್ ಬೆಂದ್‌ದೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಋಣ ಬೂಟೊಡ್ದ ನಮಡ ಇತ್ತಿನ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಅಕ್ಲೆನ ನೆಂಪುಡ್ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪುಗ. ನಟ್ಟಿದ ಕಂಡೊಡ್ ಆ ಮುಟ್ಟಿನ ಪಾಡ್ದನ ನೆನಪು ಮಲ್ಪುಗ. ಕೃಶಿ ಗೀತೆ (ಜಾನಪದ ಗೀತೆ)ದ ಪೊಲಬು ನನ ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಕ್ಲಾ ಒಂತೆ ಒರಿತೊನುಗ. ದಾನೆ ಪನ್ಪರ್?

❖ ❖ ❖

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್

"ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಮಣ್ಣ್‌ಕೇ ಪೋವರೆ ಉಂಡು"
"ಮಣ್ಣ್‌ನ್ಲಾ ಪೊಣ್ಣನ್ಲಾ ದೀವೊನಿಲೆಕ್ಕ ಉಂಡು"

ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ವೇಲೆ ಭೂಮಿ ಒಂಜಿ ದೇಹ ಆದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ! ಮಣ್ಣ್ ಅಯ್ತ ಮಾಸ, ತೋಡು ಸುದೆ ಅಯ್ತ ನರೊಕ್ಲ್, ನೀರ್ ಆ ನರೊಕ್ಲೆಡ್ ಪುರಪ್ಪುನ ನೆತ್ತೆರ್, ಅಂಚೆನೇ ಗಾಳಿ ಅಯ್ತ ಸ್ವಾಸ ಆದುಂಡು, ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಜೀವ ಉಂಡು. ಬಲಪುನ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡು, ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಪಂಡಿನ ಗಾದೆ ಇಂಚ ಉಂಡು... ಮಣ್ಣ್ ನಮ್ಮ ಋಣ ದೀವೊನುಜಿ, ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ನಮ ದಾದ ಕೊರ್ಪ ಅಂಚೆನೇ ಮಣ್ಣ್ ನಂಕ್ ಪಿರಾ ಕೊರ್ಪುಂಡು "ಮಣ್ಣ್‌ನ್ಲಾ ಪೊಣ್ಣನ್ಲಾ ದೀವೊನಿಲೆಕ್ಕ ಉಂಡು" ಧರ್ಮಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಲ್ತಿನ ಉಂಡು "ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಮಣ್ಣ್‌ಗೇ ಪಿರಾ ಪೋವರೆ ಉಂಡು" ಪನ್ಪಿನ, ಪಾತೆರಲಾ ಸತ್ಯನೇ.

ಮಣ್ಣ್ ಲೋಕೊದ ಉಗಮ ಬೊಕ್ಕ ಅಂತ್ಯ, ಸಯ್ತಿನ ಪುಣ ಆಂಡಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ಗೇ ಬಯಕುಂಡು "ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡಿಯರೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ಯಾರು ಎನ್ನ ಋಣ ಬೂಟುಂಡು" ಪನ್ಪಿನ ಉಂಡು. ಮಣ್ಣ್ ಪುಂರ್ಚುನ ರೈತೆ ಪನ್ಪೆ ಮಣ್ಣೇ ಎನ್ನ ಜೀವನ, ಮಣ್ಣ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪುಂರ್ಚಿದ್ ಆಂಡಲಾ ದಿನ ದೆಪ್ಪೊಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಇಚಾರ. ಸೈತಿನ ಪುಣೊಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಆಂಡಲಾ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡೊಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಾರಕಟ್ಲೆ ಖರ್ಚಿ ಮಂತ್‌ದ್ ಪರಊರ್‌ಡ್ದ್ ಊರ್‌ಗ್

ಬರ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಇಂದ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಹತ್ವೊನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್ ಎಂಚ ಉಂಡು!

ದುಂಬುದ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತೆ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೆನ್ನಿದಪಗ ಸೂಂಟನ್, ಗೊಬ್ಬರ, ಗುಡ್ಡೆದ ಅಂಬಿ, ತಪ್ಪು ಪಾಡುನ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಸರಕಾರಿ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡ್ದ್ ನಮ್ಮ ಪೂತ್ತ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತಿನ ಮಣ್ಣ್ ವಿಷ ಆತಂಡ್. ಫಲವತ್ತಾಯಿನ ಮಣ್ಣ್ ಗೊಡ್ಡು ಆತ್‌ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರೊಲು, ವಿಷ ಎಣ್ಣೆ, ಡಿಡಿಟಿ ಪೌಡರ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಮ್ಮ ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್ ದಾಲಾ ಪೆರಜನ ದಾಂತಿಲೆಕ್ಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸ್ವಾಸ ಬಂದ್ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ಬದ ತಗಡ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಆಯಿನ ಭೂಮಿಡ್ ನೀರ್, ಗಾಳಿ ಪರಪಂದೆ ಮಣ್ಣ್‌ದ ನರೊಕ್ಕುಲು ಬಂದ್ ಬೂರ್ದುಂಡ್. ಇಂಚನೇ ಆಂಡ ನನ ದುಂಬುಗ್ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕೊಡಿಪರೆ ಪಾಡಿನ ಬಿತ್ತ್ ಕೊಡ್ಯಂದೆ ಪೋವು. ಇಂಚಿನ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬುಲೆತಿನ ಇಸ ತೆನಸ್ ತಿಂದ್‌ಂಡ ಜೀವರಾಶಿಗ್ ಸಂತಾನಲಾ ಕೊಡಿಪಂದ್. ನಮ್ಮ ದೇಹೊಗ್ ಎಂಚ ಪೊಷಕಾಂಶ, ವಿಟಾಮಿನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿಡ ದೇಹಶಕ್ತಿಡ್ ಕುಂದುಂಡು, ಅಂಚೆನೇ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಫಲವತ್ತಾಯಿನ ಸಾವಯವ ಈಟ್ ಪಾಡಿಜಾಂಡ ಮಣ್ಣ್ ನಿತ್ರಾಣ ಆಪುಂಡು. ಅಯ್ಕ್ ಆದ್ 'ಮಣ್ಣ್‌ದ ಜೀವಾಮೃತ' ಪನ್ಪಿನ ಸಾವಯವ ಅಂಶ ಬೋಡು. ಭೂಮಿಡ್ ಸಾವಯವ ಇಂಗಾಲದ ಅಂಶ ಕಡಿಮೆ ಆಂಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ 'ಜಯ್ವಿಕ ಸ್ವಾಸ ಬಂದ್ ಆಪುಂಡ್. ಇಂದೆಡಾತ್ರ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪೋಶಕಾಂಶೊಲು ಈಟ್‌ನ್ ಬುಲೆತ್ತ ಬೇರ್‌ಗ್ ತಿನ್ಪಾವರೆ ಬಿಕ್ಕುಂಡ್. ಅವು ಅತ್ತಾಂದೆ ಮಣ್ಣ್ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪೊನ್ ಕಳೆವೊಂದ್ ಪೋಪುಂಡು. ನೀರ್ ಬೊಕ್ಕ ಆಮ್ಲಜನಕ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾದ್ ಬುಲೆತ್ತ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾನಗ ಕೊರಿಯರೆ ಮಣ್ಣ್ ಸೋತು ಪೋಪುಂಡು.

ಫಲವತ್ತಾಯಿನ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಲಿ!

ಸಾವಯವ ಅಂಶ ಒರಿಪಾವರೆ ಬೋಡಾದ್ ನಮ್ಮ ಕಂಡೊಗ್ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ, ಪಂಡ... ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರ ಜಾಸ್ತಿ ಕೂಡ್ಸಾವೊಡ್. ಕಿದೆತ್ತ ಗೊಬ್ಬರ, ರಾಶಿ ಮಲ್ತಿನ ಕುಟ್ಟೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಅಂಬಿ, ಸೊಂಟನ್ ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬರ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸೇರಾಯಿನಾಂಡ ಬಿತ್ತಿನ ಬಿತ್ತ್ ಪೊರ್ತುಡ್ ಕೊಡಿಪುಂಡು. ಕಿದೆತ್ತ ಗೊಬ್ಬರ, ಕುಟ್ಟೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸತ್ವೊನ್ ಒರಿಪಾವುಂಡು, ಮಣ್ಣ್‌ಲಾ ಬುಲೆವುಂಡು. ಎರೆಹುಳ (ನಕ್ಕುರ್) ಗೊಬ್ಬರ, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಈಟ್. ಗೋಬರ್ ಗ್ಯಾಸ್‌ದ ಅಂಬಿಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಈಟ್.

ಮಣ್ಣ್ ಋಣ ದೀವೊನುಜಿ:

ತಪ್ಪು ಗೊಬ್ಬರ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕುರಿನಪಗ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾವುಂಡು. ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಬರ್ಪಿನ ಸೀಕ್‌ದ ಎದ್‌ರ್ ಪೊಂರ್ಬುನ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಚ್ಚೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಯಿನ, ನಾರ್ ಇತ್ತಿನ, ಗಂಟ್ ಇತ್ತಿನ ಬೊಕ್ಕ ಕೋಡುದ ತಪ್ಪು ಕಂಡೊಗ್ ಬಿರ್ಕ್‌ದ್ ದತ್ತ್ ಉರ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಒಂಜಿ ವಾರದುಲಯ್ ಮಣ್ಣ್ ಈಟ್‌ಡ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪುಂಡು. ಅಪಗನೇ ಕಂಡ ಬಿತ್ತ್‌ಂಡ, ನೇಜಿನಡ್‌ಂಡ. 4 ತಿಂಗಳುದ ಉಲಯ್ ಎಡ್ಡೆ ಫಸಲ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಮಣ್ಣ್ ಕೊರಿನೆನ್ ಮಣ್ಣ್ ದೀವೊನುಜಿ. ಪತ್ತ್ ಪಾಲ್ ಪಿರ ಕೊರ್ಪುಂಡ್.

ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರೊಗ್ ಬಿತ್ತುನ ಬೀಜೊಲು:

ದ್ವಿದಳ ದಾನ್ಯೊಲೆಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರ ತಿಕ್ಕುಂಡು, ಅಂಚೆನೇ ಡಯಾಂಚ (ಚಂಬೆಗಿಡ), ಗ್ಲಿರಿಸಿಡಿಯಾ, ಎಕ್ಕಾ, ಸನ್ಬೇನಿಯಾ, ಸೆಣಬು, ಹೊಂಗೆ, ಅಂತರ ಗಂಗಾ, ಉಗಣಿ ಇಂಚ ನನಲಾತ್ ಈಟ್‌ದ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್‌ಂಡ ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇಂಚಿನ ಬೀಜೊನ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ಪದಿನೈನ್ ದಿನತ್ತಪಗ ಕಂಡ ದತ್ತ್‌ಂಡ ಆಂಡ್, ಈ ಗಿಡೊಕ್ಕುಲು, ಗಾಲಿಡ್ ಇತ್ತಿನ ಸಾರಜನಕೊನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಆಡ್ನೊಗೆ ತಪ್ಪುಲಾ ಎಡ್ಡೆ, ಕಾಯ್ಬೇವ್ ಗಿಡ ನಡ್‌ದ್ ಅಯ್ತಾ ತಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ಕಾಯಿ ಕಂಡೊಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ದತ್ತ್‌ಂಡ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ. ಗುಡ್ಡೆದ ಬೆರಕೆ ತಪ್ಪುಲಾ ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಎಡ್ಡೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ್ ಕಂಡೊಡ್ ಕೊಡ್ಯುನ ಯುಪಟೋರಿಯ, ಅಂತರ ಗಂಗ, ಎಕ್ಕ, ತುಂಬೆ ಇಂದೆಕ್ಕ್ 'ವೀಟ್' ಅತ್ತ್‌ಡ 'ಕಳೆ' ಪನ್ಪೆರ್. ಊರೊರ್ಮೆ ಗಾಲಿಗ್, ಹವೆಕ್ಕ್ ಪಸೆರುನ ಈ ಕಳೆಕ್ಲೆನ್ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ವಿಂಗಡನೆ ಮಲ್ತ್‌ಜಿಡ, ನಡ್ತಿನ, ಭಿತ್ತಿನ ನೇಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಅವು ನಾಶ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಈ ಕಳೆ ಗಿಡೊಟ್ಟ್ ಕೆಲವು ಪೂ ಆಪಿನ, ಕೆಲವು ಕೋಡು ಆಪಿನ, ಕೆಲವು ಪಜಿರ್, ಕೆಲವು ಬೂರು ಪಜಿರ್ ಇಪ್ಪುವ. ಕೆಲವು ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ. ಆಂಡ ಕೆಲವು ಬುಲೆನ್ ನಾಶ ಮಲ್ಪುವ. ನಲ್ಯ, ವೋಂಟೆ, ಕೊಣಾಲೆ, ಜಿಡ್ಡೆ, ಕಣೆ, ಕುಂಕುಮ, ಕಾಮಾಯಿ, ಗಂಧ, ಮಾವು ಇಂಚಿನ ಪಜಿರ್ ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲಮಾರಿ. ಇಂದೆನ್ ದೆಪ್ಪುನೆಕ್ಕ್ 'ನಲ್ಲೆ ದೆಪ್ಪುನ' ಅತ್ತ್‌ಡ ಕಳೆಕಳೆಪುನ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಳೆ ಕಳೆನಪಗ ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್ ದೊಂಕುದ್ ಕುಡವೊರ ಮಣ್ಣ್ ಪುಜೆಂಕಿ ಲೆಕ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಪಚ್ಚೆ ಗೊಬ್ಬರ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಮಣ್ಣ್‌ದ ರಸಾಯನಿಕ, ಜಯ್ವಿಕ, ಬೊಕ್ಕ ಭೌತಿಕ ಗುಣ ಜಾಸ್ತಿ ಆವೊಂದ್ ಪೋಪುಂಡು. ವೊವ್ವೆ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬರೊಡ್ ತಿಕ್ಕಂದಿನ

ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ, ಪೊಟ್ಯಾಶಿಯಂ, ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಉಪ(ಮಾದ್ಯಮ) ಪೋಷಕಾಂಶೊಲು. ಈ ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರೊಡು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರೊಡ್ದ್ ರಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಲಾ ಬೋಡಾಯಿ ಲೆಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ರೂಪೊಗ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಅಪಗ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ದಾಲಾ ಬಾಧಕ ಬರಂದ್. ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರೊಡ್ದ್ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ನಿರಂತರ ಸಾವಯವ ಅಂಶ ಒರಿಯುಂಡು. ಮಣ್ಣ್ ತರೆದ್ ಪೋಪಿನ ಕಮ್ಮಿ ಅಪುಂಡು ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರ ಬಾರ್‌ದ ಬುಲೆಕ್ಲಾ ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬುಲೆಕ್ಲಾ, ಬೊಕ್ಕ ಬೆರಕೆ ಕೃಷಿ (ಇಡೆ ಬೆನ್ನಿ)ಗ್ಲಾ ಫಲವತ್ತಾಯಿನ ಈಟ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಮಣ್ಣ್ ಪರೀಕ್ಷೆ:

ಭೂಮಿದ ಮಣ್ಣ್ ಗೊಡ್ಡು ಆಪಿನ ಈ ಕಾಲೊಡ್ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರೊಲೆಡ್, 'ಮಣ್ಣ್ ಪರೀಕ್ಷೆ' ಮಲ್ಪುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲಾ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಉಂಡು. ಮಣ್ಣ್ ತಪಾಸಣಾ ಕೇಂದ್ರೊಲು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್, ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಉಂಡು ಇಂದೆತ್ತ ಪೆರೆಜನಾ ದೆತೊಂದು ನಮ್ಮ ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್ ಎಂಚ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ಡ್ ರೈತೆರ್ ತೂವರೆ ಅವಕಾಶ ಉಂಡು. ತಪಾಸಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಹಾಳ್ ಆಯಿನ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಪೊಸ ರೂಪ ಕೊರೊಲಿ.

ಮುಗಿತಲದ ಮದಿಪು:

ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಾವಯವ ಅಂಶ ಒರಿಪರೆ, ನಮ ಪಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬರ, ಕುಟ್ಟೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಎರೆಹುಳ ಗೊಬ್ಬರ, ಪೈಪು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್, ಗೋಬರ್ ಗ್ಯಾಸ್‌ದ ಅಂಬಿ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುಂಡಿಲು ಇಂಚಿನ ಸಾವಯವ ಈಟ್‌ನ್ ಕಂಡೊಗ್ ಪಾಡ್‌ಗಾ. ನಮ್ಮ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ದ ಮಣ್ಣ್, ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಕಂಡದ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಸೀಕ್ ದಾಂತಿಲೆಕ್ಕ ಕಾತೊನುಗ. ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕರಾವಳಿಡ್ ಇನಿಕ್ಕ್ ಸಾಗೊಲಿ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡಲಾ, ಮುಡಾಯಿ, ಬಡಕಾಯಿ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಉಂಡು. 'ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮನುಕುಲತ್ತ ರಕ್ಷಣೆ' ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನೆನಪು ದೀಕ. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಎಡ್ಡೆ ಪೋಷಣೆ ಮಲ್ಪುಗ.

❖ ❖ ❖

ಬೆನ್ನಿದ ಬರಂಬು ತರೆಟೊಂಜಿ ಕೊರಂಬು

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕರಾವಳಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಡಕಾಯಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಜಾಸ್ತಿ. ಸುಮಾರ್ ನಲ್ಪ ವರ್ಸ ಪಿರವು ತೂಯರೆ ಪೋಂಡಾ ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿ ಪಂಡ ಅವು ಒಂಜಿ 'ಕೃಷಿ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಲೆಕ್ಕ' ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಗ, ಅಂಚನೆ ಅವು ಒಂಜಿ "ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ". ತುಳುನಾಡೊರ್ಮೆ ಆಚಾರ ಇಚಾರೊಲೆನ್ ಅನುಸರಿಸಾವೊಂದ್ ಬತ್ತಿನ 'ಪದ್ಧತಿ' ಪಂಡಲಾ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ನೂದೆಟ್ಟ್ ಎಣ್ಪ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಜನೊಕ್ಲ್ ಕೃಷಿನೇ ನಂಬುದು ಬದ್ಕೊಂತಿನ ಕಾಲ ಅವು. ಪಗ್ಗು ಬೇಸೊಡ್ ಸುರುಟ್ಟ್ ಬಜಾವು ಅರಾದ್ ರಾಶಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕನಕ್ಕ್ ದರ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟುದ್, ಮುಳಿತ್ತ ಮಾಡ್ ಬೇದ್, ಬೊಕ್ಕ ಎನೆಲ್‌ದ ನಟ್ಟಿಗ್ ಸುರು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು. ಅಯ್ಟ್ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂತಿನೆಟ್ಟ್ ಯಾನ್‌ಲಾ ಆ ಸಾಲ್‌ಡೇ ಇತ್ತೆ ಪನರೆ ಪೆರ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಇಚಾರೊಡ್ ಬರೆಪಿನ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ಎನೆಲ್‌ದ ಸಾಗೊಳಿ ಸುರು ಆವೊಡ್ಡ ಸುರುಟ್ಟ್ ನುಗ ನಾವೆರ್, ಕೋಡಿ ಬಲ್ಲ್, ನಾವೆರ್ ಬಲ್ಲ್, ಗೊಬ್ಬರ್ದ ಬಟ್ಟಿ ತಯಾರ್ ಆವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಅಯ್ತ ಮದ್ಯೊಡ್ ಕೊರಂಬು ತಲಾಸ್ ಮಲ್ಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಬರ್ಸೊಗ್ ಕೊಡೆ ಆಂಡಲಾ ಕಡಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಅಯ್ತ ಬದಲ್‌ಗ್ ಕೊರಂಬು, ಬೊಕ್ಕ ಪನೊಲಿದ ಇರೆತ್ತ ಚತ್ರಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೊಡೆ ಕನವರೆ

ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದಿನ ಆ ಕಾಲೊಡ್ ಪನೊಲಿದ ಇರೆತ್ತ ಕೊರಂಬು ಪತ್ತೊಂದ್ ಬಂಜೊಂದ್ ಬೊಕ್ಕ ನರ್ಗೊಂದ್ ಆಜಿ ಮೈಲ್ ದೂರ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಯಿನ ನೆಂಪುಲಾ ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆವರೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಆಂಡ್. ಅವು ಕಷ್ಟ ಕಾಲ ಎಡ್ಡೆ ಅನುಭವ ಕೊರ್ತುಂಡ್. ಬರ್ಸ ಸುರು ಆನಗ ದಪ್ಪುನ ಕೊರಂಬು ತಯಾರ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ದಪ್ಪುನಾಯಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ್, ದಪ್ಪುನಗ ಚಳಿಗಾಳಿ ಸೊಂಕಂದ್, ನಟ್ಟಿದ ಕೊರಂಬು ತಯಾರ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊಲೆಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ್. ಬರ್ಸೊಗ್ ಚಳಿ ಪತ್ತುನ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಪ್ಪಂದ್.

ಕೊರಂಬು ಮುಡೆವುನ ಒಂಜಿ ಕುಲಕಸುಬು:

ದಪ್ಪುನಕ್ಲೆನ ಕೊರಂಬು, ಜೋಕ್ಲೆನ ಕೊರಂಬು ಬೊಕ್ಕ ನಟ್ಟಿದ ಕೊರಂಬು ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಅಪಗ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅವು ನಮ ಆರ್ಡರ್ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕ. ಕೊರಂಬು ಪಂಡ್‌ಂಡ ಅವು ಒಂಜಿ ಕಲೆ. ಅಟ್ಟೆಬೂರು ಅತ್ತ್‌ಡ ಸೀಮೆ ಕೋಲು (ಬೆದ್‌ರ್) ದ ತಲಕೆ ಬಗ್ಗಾದ್ ಒಂಜಿ 'ದಪ್ಪು' ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಚಿಪ್ಲಟ್ಟೆ ಅತ್ತ್‌ಡಾ, ಇರ್ಪೆ ಮರತ್ತ ತಪ್ಪು ಒಂತೆ ನುಂಗಾದ್ ಆ ದಪ್ಪುದ ಮಿತ್ತ್ ದೀದ್, ಅಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಅರ್ಕಂಜಿ ಬೂರ್ ನೇಯ್ತ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಯ್ತ ಒಕ್ಕ ನೂಲು ಆ ಅಟ್ಟೆಗ್ ಒಯ್ತ್ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ಕೊರಂಬು ತಯಾರ್ ಆಪುಂಡು. ದಪ್ಪುದ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರ್‌ದ ಉಲಯ್ ನಿದ್‌ಪ ತಾರಿದ ಒಲಿ ದೀಂಡ ಕೊರಂಬು ಪೊರ್ಲು. ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ದಾಂತಿನ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಪನೊಲಿ ಮರತ್ತ ವೊಲಿ, ಬಾರೆದ ಬಲ್ಲ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಅರ್ಕಂಜಿ ಬೂರ್‌ಡ್ ಮುಡೆಂಡಲಾ ಕೊರಂಬು ತಯಾರ್ ಆಪುಂಡು. ಕೊರಂಬು ಮುಡೆಪುನ ಪಜೆ ಮುಡೆಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಕೊರಂಬು ಮುಡೆಪ್ಪುನಕುಲು, ಪಜೆಲಾ ಮುಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆನಿದ ಬೆನ್ನಿದ ಸಮಯೊಡ್ ಕಂಡದ ನಟ್ಟಿ ಆನಗ ಕಂಡದ ಪುನಿಟ್ಟ್ ಕೊರಂಬು ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ದೀಪಿನೆನ್ ತೂವರೆ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು. ಕೊರಂಬುದ ಲೆಕ್ಕೊಡೇ ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊಲೆನ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಟ್ಟಿದ ಕೊರಂಬು ಪ್ರಾಯೊಗ್ ಬತ್ತಿನ ಪೊಂಜೋಕ್ಲ್ ಮಾತ್ರ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಕೆಲವು ಕೋಡಿಡ್ ಕೊರಂಬು ಉಂಡು ಬೊಕ್ಕ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಗೋಣಿಲಾ ಗಲಸುವೆರ್.

ಬುಡಾಪತ್ತಾ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್ಂಡ ಗಲ್ಗೆ ಗಲ್ಗೆ ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊವ್ಲು ಕೊರಂಬುನ್ ಪುನಿಕ್ಕ್ ದೀಪೇದೆರ್. ಬರ್ಸದ ಪೊರ್ತುಡ್ ಕೊರಂಬು ದಾಂತಿನಕ್ಲೆಗ್ ನಟ್ಟಿಗ್ ಪೋವರೆ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಕೆಲ ಸರ್ತಿ ದನಿಕ್ಲೇ ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊವ್ಲೆಗ್ ಕೊರಂಬು ದಾಂತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಟ್ಟಿದ ಪೊರ್ತುಗ್ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕರೆ ಬೋಡಾದ್ ಅಕ್ಲೆಅಕ್ಲೆನ ಕೊರಂಬುಗ್, ಅಕ್ಲೇ ಬಣ್ಣದ ರಿಬ್ಬನ್, ಕುಂಟುದ ಕುಚ್ಚಿ

ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಸುಮಾರ್ ಕೊರಂಬು ಕನವೊಂದಿತ್ತ್. ದಪ್ಪುನ ಕೊರಂಬು, ನಟ್ಟಿದ ಕೊರಂಬು, ಜೋಕ್ಲೆನ ಕೊರಂಬು ಕನೊಂದಿತ್ತ್. ನಟ್ಟಿದ ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ತರೆಟ್ಟ್ ಕೊರಂಬು, ಅಯ್ತ ಮೇಲ್‌ಡ್ ಕಕ್ಕೆ, ಕೊಂಗ್ರ್ ರಾಪುನ, ಮಿತ್ತ್‌ರ್ದ್ ನಾಯಿಲು ಲಾಗ್ಯೊಂದು ಬಲಿಪುನ, ಕೊರಂಬುಲು ದೀವೊಂದು ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿನ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲ್. ಕೊರಂಬು ದಾಂತೆ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋವರೆ ಆವಂದೆ ಆನಿದ ದಿನ ಉಪಾಸ ಬೂರಿನಕುಲ್ಲಾ ಇಪ್ಪೆರ್.

ಮುಗಿತಲದ ಮದಿಪು:

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ಕೊರಂಬು ಅಗತ್ತೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಲ್ಯ ಜೊಕ್ಲು ಕಂಡೊಡ್ ಪೊಂಜೊವ್ಲೆನ ತರೆತ್ತ ಕೊರಂಬು ಜಾದ್ ಪುನಿಕ್ಕ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತ್. ಅವ್ವಂತ್ತ್‌ಂದೆ ಕೊರಂಬುದ ಒಕ್ಕನೂಲು ಕಡ್ಡಿನೆನ್ ತಾರೆ ಮಡಲ್ದ ಪಾಂದಾವುಡು (ನಾರ್) ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತ್. ನಟ್ಟಿದ, ದಪ್ಪುನ ಆಳ್‌ಲು ಮಜೂರಿದ ಅರಿ, ಪೆಲಕಾಯಿ ಕೊರಂಬುದ ಉಲಯಿ ದೀದ್ ಕೊನೊಪಿನ ಆ ನೆಂಪು ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಬರಂಬು ಪನೊಲಿ. ಕಂಡ, ನಟ್ಟಿ, ಬೆನ್ನಿ ಪನ್ಪಿನ ಮೂಜಿ ಶಬ್ಧೊಲು ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇಪ್ಪುನಟ್ಟ ಕೊರಂಬುದ ಬೊಕ್ಕ ಮುಟ್ಟಾಲೆದ ನೆಂಪುಲಾ ಮಾಜಂದ್. ನಮ್ಮ ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಗ್ಲಾ ಇಂದೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ, ಬೊಕ್ಕ ನೆಂಪು ಒರಿಪಾವುನ ಕಜ್ಜೊನ್ ನಮ ಮುಂದತ್ತೊಂದು ಪೋಯಿ.

❖ ❖ ❖

ಕುಮೇರ ಬೆನ್ನಿ

"ನೀರ ಕೊಲಂಬೆಡ್ ಮೂಜಿ ಬುಳೆ, ಕಾಡ ಕುಮೇರ್‌ಡ್ ಒಂಜೇ ಬುಳೆ"

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ಪಿನಾಯಾಗ್ ಕಡಿಪರೆ ಆವಂದಿ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಬೆನ್ನಿ ಇತ್ತಿನಾ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ತನ್ನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಮೂಜಿ ವಿಭಾಗ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಇಂದ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಂಚೆನೇ ಎನ್ನ ಊರುದಲಾ ಇಚಾರ 1. ಸಮೃದ್ಧಿ ಬುಲೆ ಆಪಿನ ಬಯ್ಲ್ 2. ಬಾಣದ ನೀರ್‌ಡ್ ಸಾಗೊಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಸುಗ್ಗಿಗ್ ನೇಜಿ ಪಾಡುನ ಬೊಟ್ಟು ಜಾಗ್ 3. ತಪ್ಪು, ಫಜಿರ್, ಮುಲಿ ಅಂಚೆನೇ ಕುಮೇರ್ ಬಿದೆ ಬಿತ್ತುನ ಗುಡ್ಡೆ ಲಚ್ಚಿಲ್ ಜಾಗ್. ಮಾತಾ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕೊ ಇಜ್ಜಿ. ಯಾನ್ ತೂಯಿಲೆಕ್ಕೊ ಎನ್ನ ಊರುಡ್ ಬೋಲಾಡ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬೆನ್ನಿಲು ಮಸ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕುಮೇರ್ ಸಾಗೋಲಿ:

ಕುಮೇರ್ ವಿಭಾಗೊಡ್ 4 ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ 1. ಮುಂಚಿ, ತರಕಾರಿ ಮಲ್ಪುನ 2. ತಪ್ಪು ಪಜಿರ್‌ಗ್ 3. ಮಾಡ್‌ಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಮುಲಿ ಪರ್ಫರೆ 4. ಬಾಣೊದ ಬರ್ಸೊಡೇ ನೀರ್‌ದ ಪಸೆಕ್ಕ್ ಬಿತ್ತುನ ಕುಮೇರ ಬಿದೆತ್ತ ಜಾಗ್.

ಸುಮಾರ್ 40–50 ವರ್ಸ ಪಿರಾವು ನಮ ದಿಟ್ಟಿ ಪಾಡ್‌ಂಡ. ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು ಕಂಡ ಬೆನ್ನಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುಮೇರ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಹೊಂದುದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಬರವು ಸೇರವು ಕಮ್ಮಿ, ಪರವೂರ್ದ ಸಂಪಾದನೆ ಕಮ್ಮಿ. ಕಂಡ ಸಾಗೊಲಿದ ಪೊರ್ತುಡ್

ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಕ್ಲಾ ರಡ್ಡ್ ಪತ್ತ್ ಕೆಯ್ಯಿ ಬುಲೆಪೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಂಗಲಾಪ್ಪು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯ್ಕ್ ಗುಡ್ಡೆ, ಪಡಿಲ್ ಸಮತಟ್ಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತಾರೆ ತೋಟದ ನಡುಟ್ಟ್, ಗೊಂಕುದ ಪಾಡಿಡ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಬಿತ್ತ್ ಬಿರ್ಕ್‌ದ್ ಬುಡ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಕೆರೆಂಗ್, ತುಪ್ಪೆ ಕೆರೆಂಗ್, ಮುಂಚಿ, ಸಾಂಬ್ರೊಲಿ, ಸೂಂಠಿ, ಮಂಜಲ್, ಚೇವು. ಇಂಚಿನ ತೆನಸ್‌ಗ್ ಆಪಿನ ತರಕಾರಿ ಮಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುಮೇರ ಬನ್ನಿ ಆ ಕಾಲೊಡ್ 3 ತಿಂಗಳ್ದ ಪಡಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್ದ ಪಡಿ ಗೊಂಕುದ ಮರಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುಮೇರಿಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಗೊಂಕುದ ಕೃಷಿಗ್ ಕೈತಲ್ದ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕುಮೇರಿಗ್ ಬಿತ್ತುನ ಬಿದೆಕ್ಕುಲು:

ಸತ್ತ್ಯದ ಬುಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕವಾಯಿನ ದೊಡ್ರೆ, ಮೊರಾಡ್ಡೆ, ಕಿನ್ನಿತ್ತ್, ಚಾವ್ಲ ಕಣ್ವೆ, ತೊಂದುರ್ ಇಂಚಿನ ಸತ್ಯದ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಕೊಯ್ಯೊದಿಂತ್ತೆರ್. ಪೂರ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಕಜೆ ಭಿದೆ. ಕುರಾಲ್ ಪರ್ಬ, ಚೌತಿಗ್, ಕುಮೇರಿದ ಪೊಸ ಬಿದೆ ಕೊಯ್ಯರೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಪುದ್ದರ್‌ಗ್ ಪೊಸ ಅರಿ ಬೊಕ್ಕ ತರಕಾರಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕುಮೇರ ಬೆನ್ನಿಡ್ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

ಒಂಜಿ ವರ್ಸೊಡ್ ತರಕಾರಿ, ಕೆರೆಂಗ್, ಸೂಂಠಿ, ಬೊಕ್ಕ ಮುಂಚಿ ನಡ್ತಿನ ಜಾಗ್ ಮಗ್‌ರಿನ ವರ್ಸ ಕುಮೇರ ಬಿದೆ ಬಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ಮುಲಿ, ಪಜಿರ್‌ಗ್ ದೀತಿನ ಜಾಗ್‌ನ್ ಮಗ್‌ರಿನ ವರ್ಸ ಸೂಂಠಿ, ಸಾಂಬ್ರೊಲಿ, ಮಂಜಲ್, ಕೆರೆಂಗ್ ಬೊಕ್ಕ ತರಕಾರಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಓಲೆಲೆನ್ ಸಮತಟ್ಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್. ಬೈಲ್ ಜಾಗ್‌ದಕ್ಲೆನ ಎರ್ಲೆನ್ ಉರ ಬಡ್ಡಿಗ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ದತ್ತ್‌ದ್ ಕುಮೇರ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಈ ವರ್ಸ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತಿನ ಜಾಗ್‌ಡ್ ಬರ್ಪಿನ ವರ್ಸ ಮುಂಚಿ ಕುಮೇರ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಇಂಚ ಕುಮೇರ ಬೆನ್ನಿದ ರೊಟೇಶನ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈಟ್‌ಲಾ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ದರ್ಮೊಗ್ ಬುಳೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂದ್ ಬೆನ್ನಿದಾಯನ ಬಿಸ್ರಾದಿಗೆ ಪನೊಲಿ.

ಕುಮೇರಿ ಬೆನ್ನಿದ ವಿಷೇಶತೆ:

ಕುಮೇರಿ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಪುಣಿಕ್ಕ್ ಮಣ್ಣ್ ಮೆತ್ತರೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬರಿಕೆತ್ತರೆ ಇಜ್ಜಿ, ತರಕಾರಿಗ್ ದೀತಿನ ಮಡಲ್, ಅಡರೇ ಕುಮೇರಿಗ್ ಬೇಲಿ. ಒಂಜಿ ಕೋಂಟುಡ್ ಗುರಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಈಟ್ ನೀರ್ ಅಯ್ಕ್ ಪೋವರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ

ಗುರಿಕ್ಕ್ ತಪ್ಪು, ಗೊಬ್ಬರ, ಪಡಿಕೆ, ಬೊಕ್ಕ ಅಂಬಿನೀರ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಗುಂಡಿದ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್‌ನ್ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ತರಕಾರಿದ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ಈಟ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕುಮೇರಿದ ಕಜವುಡೇ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈಟ್‌ದ ಗುಂಡಿಗ್ ಕನಪ್ಪಡಿತ್ತ ತಪ್ಪು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಯ್ತ ವಾಸನೆಗ್ ಕುಮೇರಿಡ್ ಮುಲ, ಎಲಿ, ಕೇರೆ ಉಪದ್ರ ಕೊರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗುರ್ಕೆಗ್ ಸುಣ್ಣ, ಕರಿ ಮೆತ್ತ್‌ದ್ ಭೂತ, ಪ್ರೇತದ ರೂಪೊನ್ ಕುಮೇರಿಡ್ ದೀಂಡ ಕಣೆ ಪಂಜಿ, ಕಾಡ ಪಂಜಿ, ಉಪದ್ರ ಕೊರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಪರ ಕುಂಟುಲೆನ್ ನೇಲಾದ್ ದೀಂಡ ಅಯ್ತ ಬೆಗರ್ ವಾಸನೆಗ್ ಕಾಡ್ ಮುರ್ಗೊಲು ಕುಮೆರಿಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕಮ್ಮಿ.

ಕುಮೇರಿ ಬೆನ್ನಿದ ಪುದರ್:

ಕುಡು ಪಜಿರ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಕುಡ್ತ ಕುಮೇರ್, ಗೌಡೆರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನವ್ಲು ಕುಡುಂಬಿ ಕುಮೇರ್, ಕುದ್ಕ ಕುಮೇರ್, ಪಂಜಿ ಕುಮೇರ್ ಪಿಲಿ–ಕುಮೇರ್, ಒಡುಕುಮೇರ್, ಮುಂಗುಲಿ ಕುಮೇರ್, ಮಂಗ ಕುಮೇರ್, ಮುಂಚಿ ಕುಮೇರ್, ಇಂಚ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನನಲಾತ್ ಪುದರ್‌ದ ಕುಮೇರ್‌ಲು ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಇಪ್ಪು. ರಾತ್ರೆಡ್ ಕಾಡ್‌ದ ಮುರ್ಗೊಲು, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜೀವ ಪ್ರಭೇದೊಲು ಕುಮೇರಿಗ್ ಬೇಟಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್. ಅಯ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಕುಮೇರಿಲೆಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮುರ್ಗೊಲೆನ ಉಪದ್ರ ಜಾಸ್ತಿ ಇತ್ತಿನೆಕ್ಕೇ ಅಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ ಕುಮೇರಿಲೆನ ಪುದರ್ ಮುರ್ಗೊಲೆನನೇ ದೀತೆರ್ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು.

ಕುಮೇರಿಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಸಮಸ್ಯೆಲು:

ಮುಲೊಕ್ಕುಲು ಕೆಯ್ಯಿ ತಜೆಪುವ, ಪಂಜಿಲು, ಪೆರ್ಗುಡೆಲು, ಕಣೆ ಪಂಜಿಲು ಓಲೆನ್ ಗರ್ಪುನು, ಒಕ್ಕುನು, ಬೊಕ್ಕ ಕೆಯಿನ್ ನಾಶ ಮಲ್ಪುನು. ಕಣೆ ಪಂಜಿ ಗೊಂಕು ಬೀಜ ತಿನ್ಪಿನಿ, ಮಂಗೆಲ್ಲು ಬೊಂಡ ತಜೆಪುನು, ನಾಯಿ ಪಿಲಿಕ್ಲು, ಪೆತ್ತೊಲೆನ ಬೊಂಟೆ, ಅಂಚೆನೇ ಕೇರೆಲು ಕೆಯಿ ತಜೆಪುನು. ಬಂಕೊಲು ಅತ್ತಂದೆ ನಾನಾ ರೀತಿದ ಪಾಲ್‌ದಾರೆರ್ ಕುಮೇರ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಕಾಡ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೆಟ್ಟ್, ಕಾಡ್ ಮುರ್ಗೊಲು, ನವಿಲುಲು ವಾ ಒಂಜಿ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನಿಯರೆಲಾ ಬುಡ್ಪುಜಿ. ರಾತ್ರೆಡ್ ನೆಕ್ಲೆನ ಉಪದ್ರೊಗ್ ಬೋಡಾದ್ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡ್. ಇಲ್ಲದ ಯಾಜಮಾನೆ ಡಬ್ಬಿಗ್ ಗೆಜ್ಜ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ನೇಲಾದ್, ಆ ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ತಾನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಜೆಪ್ಪುನಲ್ಪ ಕಾರ್‌ಗ್ ತಿಕಾಲ್ದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನರಮಾನಿಗ್ ಜಾಗರ ಆನಗ ಆ ಡಬ್ಬೆ ಪಂದ್‌ದ್ ಶಬ್ದ

ಆನಗ ಕಾಡ್ ಮುರ್ಗೊಲು ಕುಮೇರಿಡ್ದ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್. ಕುಮೇರಿಡ್ ಲಾಂಟನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ದೀಪಿನಿ. ಮಂಗೆರ್ಲೆಗ್ ಬೆಡಿಟ್ಟ್, ಮಾಲೆ ಪಟಾಕಿಡ್ ಪೋಡ್ಪಾವುನು. ಕುದ್ಕಾಗ್ ಉರ್ಲು ದೀಪಿನಿ. ಕಣೆ ಪಂಜಿಗ್ ಕುದ್ವೆಡ್ ಪಡ್ಕೆ ದೀಪಿನಿ. ಇಲಿ ಪಾಶಾಣಾ. ಅಂಚೆನೇ ಗೂಡ್ ದೀದ್ ಎಲಿ ಪೆರ್ಗುಡೆನ್ ನಾಶ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕುಮೇರಿ ಬೆನ್ನಿ ಬಾರೀ ರಿಸ್ಕದ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿ. 'ಆಂಡಾ ಪಾಸ್ಕ್, ಇಜ್ಜಿಂಡ ಪುಸ್ಕ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕೋ'.

ಇನಿತ್ತ ದಿನೊಟ್ಟ್ ಕುಮೇರಿ ಬೆನ್ನಿ:

ಇತ್ತೆ ಕುಮೇರಿ ಬೆನ್ನಿ ಒಂಜಿ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರ. ಸುಮಾರ್ ಕುಮೇರಿಲೆಡ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬುಲೆ ಬುಲೆಪೆರ್. ಮರನಡ್ತೆರ್. ಕುಮೇರ್ ಸೈಟ್. ಕುಮೇರ್ ಕಾಲೊನಿ. ಕುಮೇರ್ ಕಾಟೇಜ್ ಆತ್ಂಡ್. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಅನಿದ ಕಾಲೊಡ್ ನಡ್ತಿನ ಮುಂಚಿದ ಓಲೆಲು ಮರಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಸಣದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಕುಮೇರಿಯೇ ರುದ್ರಭೂಮಿಲಾ ಆತ್ಂಡ್. ಬಜ್ಜೆಡ್. ಮಿಜಾರ್‌ಡ್. ನೀರುಡೆಡ್, ಬೊಕ್ಕ ಎಕ್ಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ನಂಕ್ ಮುಟ್ಟೊಗ್ ಕೆಲವು ಕುಮೇರ್‌ಲು ಅಸ್ತಿತ್ವೊಡ್ ಇತ್ತಿನ ತೋಜುವ.

❖ ❖ ❖

ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಸತ್ಯೊದ ಜನಕ್ಕುಲು

"ತೆನ್ಕಾಯ್ದಾ ಸುರುತ್ತ ಗಾಲಿ ಬರ್ಸ ಬಡಕಾಯ್ದಾ ಬಡಾವುಡ್ ಅಂಗ್ ತೊಡುಟ್ಟ್ ಕಾತೊಂತಿನ ಬೆನ್ನಿದಾಯಾನ (ರೈತನ) ಬತ್ತಲೆ ಮೈಯಿಕ್ಕ್ ದರ್ಪುನಗಾ ಪಿದಯ್ ಬರ್ಪಿನ ಪುಗೆ, ಬೆಗರ್ ಬರವಸೆಡ್ ಪೊಸತ್ತಾದ್ ತೆಗ್‌ಲರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡ್. ಅಪಗ ಪರತ್ತ್‌ನ್ ಮದತ್ತ್‌ದ್ ಪೊಸತ್ತ್‌ನ್ ಬೆನ್ಪಿನ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಆ ದಿನೊಕ್ಕುಲು".

'ಅನ್ನ ದೇವರಿಗಿಂತ ಅನ್ಯ ದೇವರಿಲ್ಲಾ' ಪನ್ಪಿನ ಉಗ್ತಿದ ಲೆಕ್ಕೊ ನುಪ್ಪುಗ್ ದೇವೆರೆನ ತಾನೊನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬಂಗದ ಕಾಲ ಅವು ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಬದಕ್. ರೈತೆ ಆನಿಡ್ದಿಂಚಿ ಭೂಮಿನ್ ಪಚ್ಚೆ ಪಸೆರಾದೇ ಬರೊಂದುಲ್ಲೆ. ರೈತೆಲಾ ದೇವೆರೆನ ಪ್ರತಿರೂಪಂದೇ ಪನೊಲಿ. ಒಂಜಿ ನುಪ್ಪು ಆವೊಡ್ಡ ರೈತೆ ಕನಿಷ್ಠ 4 ತಿಂಗೊಲ್ದ್ 6 ತಿಂಗೊಲ್ ಮುಟ್ಟ ಬೆನೊಡ್. ಪೊರ್ತುಗ್ ಸರಿಯಾದ್, ಉದಾಸೀನ ಬುಡುದ್ ಮೈಯಿ ಪೊಲ್ತುದ್ ಬೆಂದೆಡ ಮಾತ್ರಾ ನುಪ್ಪು ಆವು. ಇಂಜಿಂಡ ನುಪ್ಪುದ ಬದಲ್‌ಗ್ ದಲ್ಲ್ ಆದ್ ಬಂಜಿದ ಗುಜಾರ್ಮೆಗ್ ಕುಂದೆಲ್ ಬರು.

ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಯೊನ್ಗ:

ಸುಮಾರ್ 40 ವರ್ಸೊ ಪಿರಾವು ಹವೆ, ಮಣ್ಣ್ ಬೊಕ್ಕ ಗೊಬ್ಬರೊಗ್ ಹೊಂದುದ್ ಬೇಗ ಕೊಯ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಸೊಡ್ ಬಿತ್ತುನ, ಅತ್ತ್‌ಡ ನೇಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಡ್ಪಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಇತ್ತ. ಅಯ್ಕ್‌ಲೆನ್ ಆ ಸತ್ಯದ ಕಾಲೊಡ್ ಸತ್ಯೊದ ಜನಕ್ಲ್ 'ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆ' ಪನೊಂತೆರ್. ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಇಂಚ ಉಂಡು "ಉದಾಸೀನದಾಯೆಗ್ ಬೆನ್ನಿ ಅತ್ತ್ ಜಾಕೀನದಾಯಾಗ್ ಬುಡೆದಿ ಅತ್ತ್" ಉದಾಸೀನದಾಯೆಗ್ ಬೆನ್ನಿ ಅತ್ತ್. ಅವು ಪುಲ್ಲೆಕಾಲೊಡ್ ಬೇಗ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ರಾತ್ರೆಡ್ ತಡಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜೆಪ್ಪುನಾಯಾಗ್ ಮಾತ್ರಾ ಬೆನ್ನಿ. ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಲೆಗ್ ಈಟ್ ಕಮ್ಮಿ. ಸೀಕ್ ಕಮ್ಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಫಸಲ್‌ಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡಾ ಎರು ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬಯಿ ಆವೊಂತ್ಂಡ್. ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ತುನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇತ್ತಿನ ಆ ಕಾಲೊಗ್ ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಲೆನ, ಬೊಕ್ಕ ಸತ್ಯೊದ ಜನಕ್ಲೆನ ಅಗೆತ್ತೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಬಾರ್‌ದ ಬುಳೆಕ್ಕ್ ಆಚಾರ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ:

ದುಂಬುದಕುಲು ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಪರಪಶೆಕ್ಕ್ "ನಾಲೆರು ಮಾದಾವುನ" ಮುಕೇನ ಕೈಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ನೇಜಿಪಾಡ್ಯರೆ ಸುರು ಮಾಂತೊದಿತ್ತೆರ್. ಪಂಚಾಂಗ, ರಾಶಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಪೊವೆ, ಪುನ್ಯಮೆ ತೂದ್ ನೇಜಿ ಪಾಡುನ, ನಟ್ಟಿ ನಡ್ಪುನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಮಾಸೆದಾನಿ ಕಂಡ ದತ್ತೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ತತ್ತ್‌ದ್ ಮಿನಿ ಆ ದಿನೊಟ್ಟ್ ಕಂಡ ದತ್ತೆರ್ಡ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗ್ ಬೊಂಡ ಕೊನವರೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್ (ತಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆ). ಬಾರೆ ಪಾಡು ಕಂಡ, ದೋಲ್ ಪಾಡು ಕಂಡ, ಬುಟ್ಟಿದ ಕಂಡ, ಕಂಬ್ಲದ ಕಂಡ, ಕೌಂಪುನ ಕಂಡ, ಪೊತ್ತಾವುನ ಕಂಡ ಒಯ್ಯಾ ಪಾಡು ಕಂಡ. ಗೋರಿ ಕಟ್ಟುನ ಕಂಡ, ಅಸನತ್‌ದ ಕಂಡ ಇಂಚಿನ ಆಚಾರ ವಿಚಾರೊಲೆನ ಕಂಡೊಲು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಎನೆಲ್ (ಕಾರ್ತಿದ) ಕಂಡೊಲೆನ ಸಾಗೊಲಿ ಮರ್ಯಲಡ್ ಒಂಜಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಲೆಕ್ಕೊ, ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಕೃಷಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡದ ಗಮ್ಮತ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ.

ಬಿತ್ತುನ ಬಾಣ ಬೊಟ್ಟು:

ಬಾಣದ ನೀರ್‌ಡೇ ಸಾಗೊಲಿ ಆಪಿನ ಕಂಡೊಗ್ 'ಬಾಣ ಬೊಟ್ಟು' ಪನ್ಪಿನ ಉಂಡು. ಗುಡ್ಡೆದ ಪುಡೆತ್ತ ಕಲ್ಲ್ ಕಂಡ, ಪೊಯ್ಯಾ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಸುರುತ್ತ ಬರ್ಸೊಗೇ ದತ್ತ್ ಬಿತ್ತುನ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಬಾಣದನೇ ನೀರ್ ಆವೊಡ್. ತೋಡು, ಉಗ್ಗೆಲ್, ಕೆರೆ ಪನ್ಪಿನ ನೀರ್ದ ಮೂಲೊಲು ಇಜ್ಜಾಂಡ್.

ಆ ಕಂಡೊಲು ಬಾಣದನೀರ್‌ಗೆ ಕಾಪುನವು. ಮೂಜಿ, ನಾಲ್ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಉಲಯ್ ಕಾಯೆಲ್ ಆಪಿನ... ದಾಕ್ಲೆಗ್ ಪನ್ಪಿನಾಂಡಾ–ದೊಡ್ರೆ; ಮೊರಾಡ್ಡೆ, ತೊಂದುರ್, ಬೊಳ್ಳೆ ಅರಿ, ಸನ್ನ ಬೊಳ್ಳೆ ಅರಿ, ಎಮ್.ಟಿ. ರಾಜಕಾಯಮೆ, ಕಿನ್ನಿತ್ತ್, ಕಣ್ವಾ, ಚಾವ್ಲಾ ಕಾಣ್ವಾ, ಪನ್ಪಿನ ಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ (ಸತ್ಯೊದ) ಬುಲೆಕ್ಲೆನ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ ಸಾಗೊಲಿ ಮುಲ್ಪುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಬಿದೆಕ್ಲೆನ ಬಯಿ ಬಾರೀ ಸಂಪು, ಅರಿ ಸಂಪು, ಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 6, 7 ಪೀಟ್ ಎತ್ತರ ಕೆಯ್ಯಿ ಬುಲೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರಿ ಕಜೆ ಅಯ್ತಾ ಉರ್ಪೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆ ಬೊಳಂತೆ ಮಲ್ಪರೆ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಚೌತಿದ ಪುದ್ದರ್‌ಗ್ ಆ ಬಿದೆಟ್ಟ್ ಪೊಸ ಅರಿ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ನುಪ್ಪು ಪರಿಮಳ ಆ ಬಿದೆಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಜಾಗ್‌ಡ್ 8ಡ್ದ್ 12 ಮುಡಿ ಮುಟ್ಟ ಅರಿತ್ತ ಬಾರ್ ಬುಳೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಸುಗ್ಗಿ ರಡ್ಡನೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಗೊಲಿಗ್ 20 ನಂ, 14 ನಂ, 3 ನಂಬರ್, ಕಂಡೆಲ ಕುಟ್ಟಿ, ಮುಂಡಾಳೆ, ಬೊಕ್ಕ ಅಥಿಗಾರೆ ಇಂಜಿನ ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಕುಲು ಬಿತ್ತುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೊಳಕೆಗ್ (ಮೂಜನೇ ಬುಳೆ) ಅಥಿಗಾರೆ ಬೊಕ್ಕ ದೊಡ್ರೆ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಬಿತ್ತುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ಆ ಬಿದೆಕ್ಲು ಎಚ್ಚಾದ್ ಅಳಿದ್ ಪೋತುಂಡ್.

ಕಂಡ ಬಿತ್ತುನ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಪು ದೀಪಿನ ರೀತಿ:

ಕಾರ್ತಿದ (ಎನೆಲ್) ಬೆನ್ನಿಗ್ ಬೇಶ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ (ಜೂನ್, ಜುಲೈ) ಬರ್ಸ ನೀರ್ ಸುರು ಆನಗಾ ಮೃಗಶಿರಾ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಬಿತ್ತುನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೃಗಶಿರಾ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಬಿತ್ತಿನ ಬಿತ್ತ್ ಮುರ್ಗದ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರ್‌ಂಡಲಾ ಆ ಕೊಡಿಪು ತೆಗ್ಲುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ. ಸಣ್ಣ ಬೊಳ್ಳ್ಯರಿ, ಗುಡ್ಡು ಬೊಳ್ಳ್ಯರಿ ದಂಚಿನ ಬಿತ್ತ್ ನೇಜಿ ಪಾಡ್ದ್ ನಡೊಡ್, ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ದೊಡ್ರೆ, ಮೊರಾಡ್ಡೆ, ಕಿನ್ನಿತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಚಾವ್ಲ್ ಕಣ್ವೆ, ಇಂಚಿನ ಬಿತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಜಾಗ್‌ಗ್ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಕಲಸೆ ಬಿತ್ತ್ ಬೋಡಾಪುಂಡ್ ದಾಯೆ ಪಂದಾ ಆಯ್ಕ್ ಪುಳ್ಳೆ ಬರ್ಪುಜಿ, ಬಿತ್ತಿನ ಕೊಡ್ಪೇ ಪಾಯಾ ಆಪಿನವು. ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಗೋಣಿಡ್ ಪಾಡ್ದ್ 24 ಗಂಟೆ ನೀರ್‌ಡ್ ದೀದ್ ಬೊಕ್ಕ ನೀರ್ ಅರ್ತಿದ್, 36 ಗಂಟೆ ಬೆಚ್ಚನೆಡ್ ದಕ್ಕಾದ್ ದೀವೊಡ್, ಅಪಗ ಗೋಣಿದ ಪಿದಯ್ ಮೆಯಿಟ್, ಬೊಲ್ದು ಗಡ್ಡದ ಲೆಕ್ಕೊ ಮುಂಗೆಲು (ಮೊಳಕೆ) ತೋಜುವ. ಅಯಿದ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಂಬಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಬೀಜೊಪಚಾರ ಮಂತ್‌ದ್ ದತ್ತ್ ಕೋರಿನ ಕಂಡೊಗ್ ಬಿತ್ತುನ ವಾಡಿಕೆ. ಐನ್ ಆಜಿ ದಿನೊಟ್ಟ್ ಕಂಡೊಡ್ ನೀರ್ದಮಿತ್ತ್ ಕೊಡಿಪು ತೋಜುಂಡ್. ನೀರ್ ಎತ್ತ್ ಕಡಿಟ್ಟ್ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ತಿನೆ ಪಚ್ಚ ಕೊಡಿಪು ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣೊಗ್ ಅಂಗಲ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ತೂಪುಂಡು. ಬಿತ್ತಿ ಕಂಡೊದ ಬಿತ್ತ್ ನರ್ತೆ ತಿನ್ಪುಂಡು ಅಯ್ಕ್ ಬಿತ್ತಿನ ಕಂಡದ

ನಡುಟ್ಟ್ ಬಿತ್ತಿನಪಗ ಚೇವು ನಡ್ಪೆರ್. ಮುಂಡೆವ್ದ ಎಗ್ಗೆನ್ಲನಡ್ಪೆರ್. ಅಯ್ಕ್ ‘ಕಾಪು ದೀಪಿನಿ’ ಪನ್ಪೆರ್.

ಆ ಕಾಲೊಡ್ ನಡ್ಪಿನ ಬಿದೆ:

ಸುದೆ ಬರಿತ್ತ ಬೊಕ್ಕ ಜಾಸ್ತಿ ತಾರುನ ಮಜಲ್ ಕಂಡೊಗ್ ಜಾಸ್ತಿ ಅವದಿದ ತಡಾ ಆದ್ ಬುಳೆವುನ ಗಂಧಸಾಲೆ, ರಾಜಕಾಯ್ಮೆ, ಎಂ.ಟಿ., ಎಂ.ಟಿ–3, ಇಂಚಿನ ಬಿದೆಕ್ಲೆನ್ ನಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂದ್ ಸುಗ್ಗಿ, ಪಗ್ಗು ಪತ್ತನಾಜೆದಪಗ ಪೊಡಿಕ್ಕ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪರಪಶೆಕ್ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಪರನೀರ್‌ಗ್ ನೇಜಿಪಾಡ್ದ್ ಬೇಶಕಾರ್ತೆಲ್‌ಡ್ ನಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೇಜಿ 40ಡ್ದ್ 50, 60 ದಿನೊಟ್ಲಾ ದೆತ್ತ್ ನೆಡೊಂತೆರ್. ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಕಂಡೊಡ್ 10ಡ್ದ್ 25 ಮುಡಿ ಅರಿ ಆಪಿನ ಬಾರ್ ಬುಳೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಬಿತ್ತ್ ಪುಳ್ಳೆ ಬರ್ಪಿನೆಟ್ಟಾತ್ರಾ ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಕಂಡೊಗ್ ½ ಮುಡಿ ಬಿತ್ತ್ (ಒಂಜರೆ ಕಲಸೆ) ಯಾರುಂಡ್. ಅಯ್ಕ್ ನೇಜಿನಡ್‌ದ್ ಪತ್ತ್ ದಿನೊಟ್ಟ್ ನೀರ್ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ಪೊಡ್ ಅಪಗ ಎಡ್ಡೆ ಪುಳ್ಳೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಗಂಧಸಾಲೆ, ಎಮ್.ಟಿ. ಈ ಬಿದೆಕ್ಕುಲು 6, 7 ಪೀಟ್ ಎತ್ತರ ಬುಳೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುರಾಲ್ ತಾಲುಜಿ, ಬಯಿ ಉಂಡ್ಯಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾರ್‍ಯಾರೆ ಎಡ್ದೆ ಆಪೇದ್‌ಂಡ್. ಕೊಯ್ಯಿನಗ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಪೀಟ್ ಮುದೆಲ್ (ಒಡ್ಡು) ಬುಡುದೇ ಕೊಯ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕೊಯಿಂಡ ಉದ್ದ ಆದ್ ಸೂಡಿ ಕಟ್ಟರೆ, ಬೊಕ್ಕ ಬೀಜಾವರೆ ಬಂಗ ಆಪೇದ್‌ಂಡ್. ಗುಡ್ಡು ಬೊಳ್ಳೆರಿ, ಪಗ್ಗುಡ್ 18 ಪೋನಗ ನೇಜಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾರ್ತೆಲ್ಡ್ ನಡ್ಪಿನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಾರ್ ತೋರ, ಉರ್ಪೆಲ್ ಅರಿಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಆಪೇದ್‌ಂಡ್, 100, 115 ದಿನೊಟ್ಟ್ ಕೆಯ್ಯಿ ಕಾಯೆಲ್ ಆವೊಂತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಕಂಡೊಡ್ 10ಡ್ದ್ 20 ಮುಡಿ ಅರಿತ್ತ ಬಾರಾವೊಂತ್‌ಂಡ್.

ಅಕೇರಿದ ಮದಿಪು:

ಆನಿದ ಸತ್ಯದ ಕಾಲ, ಸತ್ಯದ ಜನೊಕ್ಲ್ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬುಳೆಕ್ಲು ಪೂರಾ ಮಾಯಾ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಜನೊಕ್ಲ್ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಸತ್ಯೊದ ಜನೊಕ್ಲ್, ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಲು ಇತ್ತೆ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರಾ. ಅಂಬಿಗೊಬ್ಬರಲಾ, ಇತ್ತೆ ಎರು ಕೈಕಂಜಿಲಾ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರಾ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬೊಕ್ಕ ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ್ ಬೆನ್ಪಿನ ಬೆನ್ನಿಲು. ಜೀವನದ ಪೊಸ ಶೈಲಿ, ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬುಳೆಕ್ಲು, ರಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಯುಗ ಸುರಾತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆದ ಬುಳೆಕ್ಲೆಡ್ ಬಯಿ ಕಮ್ಮಿ, ಬಾರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಂಡು. ಸತ್ಯೊದ ಬುಳೆಕ್ಲು ಸಯ್ತ್‌ದ ಪೋಯ. ಪೊಸ ಬಿದೆಕ್ಕುಲು. ನೇಜಿ ನಡ್ಪಿನಲಾ ಕೆಯಿ ಕೊಯ್ಪಿನಲಾ ಮಿಶನ್‌ಡೇ, ಕಂಡೊಲೆನ ಎಚ್ಚಾದ್

ಬಿತ್ತುನೇ. ನಡಿಯರೆ ಜನ ಇಜ್ಜಿ, ಕೊಯ್ದ್ ಸೀದಾ ಮಿಶನಡ್ ಮಿಲ್ಲ್‌ಗೇ ಕೊನಪಿನಿ. ರಾಶಿ ಪಾಡ್ರೆ, ಮುಡಿ ಕಟ್ಟರೆ, ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡಿಯರೆ ಸತ್ಯೊಡ್ ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲು ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಲಾ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಬದ್‌ಕ್ ಕೊರ್ಪಿನ ರೈತೆರೆಗ್ ಬದ್‌ಕ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪುಗ.

ನಾಡ್‌ದ ರೈತೆರ್ ಗಲಸೊಂದಿತ್ತಿನ ಕೃಷಿ ಸಾಹೆತಿಲು / ಅತ್ತೆರಿಲು:

ಎಲ್ರ್, ಬೋಲ್ರ್, ನುಗ, ನಾವೆರ್, ಬಲ್ಲ್, ಕೊಟ್ಟು, ಪಿಕ್ಕಾಸ್, ಫಲಯ್, ಬಡು, ಕುರ್ವೆ ಬಟ್ಟಿ, ಬಿತ್ತ ಕುರ್ವೆ, ಪಡಿ ಮುಟ್ಟಾಲೆ (ಮಂಚಾವು), ಕಾಯ್ಬುಲ್, ಕಲಸೆ, ಸೇರ್, ಪಾವ್, ಕತ್ತಿ, ಸುತ್ತೆ, ಕೈಸಟ್ಟಿ, ಸಬ್ಬಲ್, ಕೊಡಂಟಿ, ಚಂಬೊಡಿ, ಮುಟ್ಟಾಲೆ, ಗೊಂಪಾರ್, ಕೆರ್ಪು, ಈಸ್‌ಮುಳ್ಳು, ಇಕ್ಕುಲಿ, ದಬ್ಬಣ್, ಕುರ್ಕಿಲ್, ಕೊಕ್ಕೆ, ಮರಯ್, ಪಣೆ, ಕೊಂತು, ದಂಬೆ, ಬೊಂಬು, ತಡ್ಪೆ, ಗರ್ಗಸ್, ಕೈ ಮೊರಿ, ಅದೊಲಿ, ನನಲಾತ್ ಅತ್ತೆರಿಲು ಉಂಡು.

❖ ❖ ❖

ತುಳುವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಲು

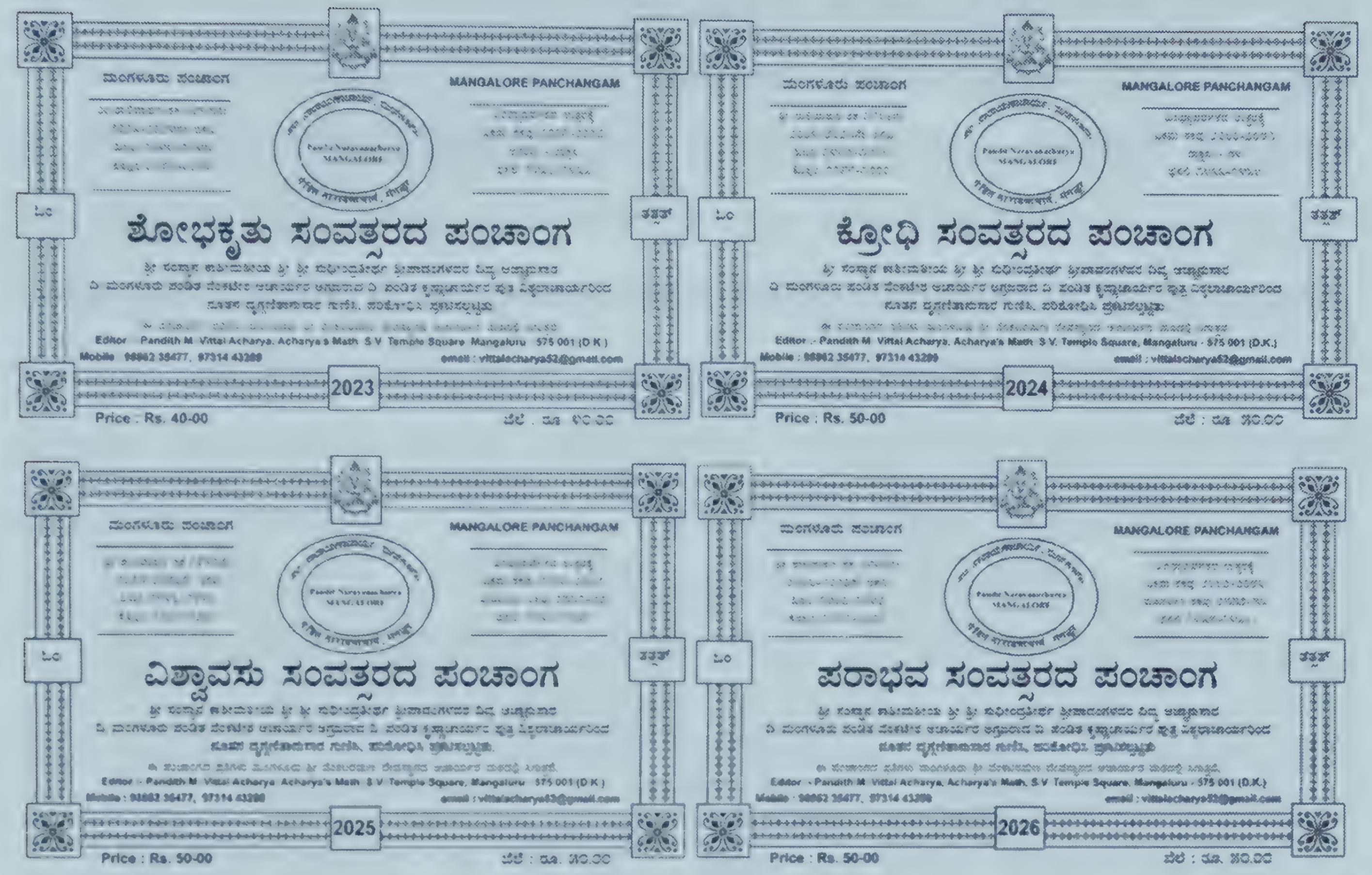

"ಅಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆಸೆ ಇಜ್ಜಿ ಬೊಲ್ಲಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ರಾಶಿ ಇಜ್ಜಿ"

ತುಳುವೆರ್ ರಾಶಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಪಂಚಾಂಗ ತೂವಂದೆ ವಾವೊಂಜಿ ಕಜ್ಜೊನ್ಲಾ ಆರಂಭ ಮಲ್ಪುಯೆರ್. ಅವು ಅಕ್ಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಮಾತ್ರಾ ಅತ್ತ್ ಕೃಷಿ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲಾ ಪನೊಲಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಾಯಗ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಜಿ ಬಾರೀ ಮಹತ್ವ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಾಯನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೊಣ್ಣು ಕೊರ್ಪುನಾಂಡಲಾ ಬಾರೀ ಡಿಮಾಂಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಪಗ ಬೇತೆ ಬೇಲೆಲು ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತನ್ನ ಮಗಲ್ ಕಂಡನಿ ಇಲ್ಲಡ್ ನಿಂಗಲ್ ಗಂಜಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ಆಂಡಲಾ, ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೈ ಪುಜೆಂಕ್‌ದ್ ಬಯಿತ ಅರಿ ಉಂಡ್‌ದ್ ಆಂಡಲಾ ದಿನ ದೆಪ್ಪೊಲ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣು ಕೊರ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದ್‌ಂಡ ಬಂಜಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ಗಂಜಿಗ್ ತತ್ವಾರ ಬರಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ. ಅತ್ತಂದೆ ಬೆನ್ನಿದ ಕಾವಂದೆರೆಗ್ ಬಾರೀ ಮರ್ಯಾದೆಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೊಣ್ಣು ಕೊರ್ಪಿನಕ್ಲು ಆಣನ ಇಲ್ಲಡ್ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಬಯಿತ ಮುಟ್ಟೆ ಏತ್ ಮಲ್ಲ ಉಂಡು? ತೌಡುದ ಮುಡಿ ಏತ್ ಉಂಡು? ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಎರ್ಲು ಎಂಚ ಉಲ್ಲಾ? ಪನ್ಪಿನ ಇಚಾರೊಡ್ ತೆರಿಯೊಂದೇ ಪೊದುತ್ತ ನಿಗಂಟ್ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಣನ ಇಲ್ಲದ ಎರ್ಲು ಎಡ್ಡೆ ಪುಡ್ಕಣೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವ್ಲು ನರಮಾನಿಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಇಪ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೆನ್ನಿ ಪಂಡ ಮಲ್ಲ ಪಟ್ಟ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ. ಜಾಲ್‌ಡ್ ತುಪ್ಪೆಲಾ ಬೆನ್ಪಿನಾಯನ ಗೌರವ. ಜಾಲ್‌ಡ್ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಟ್ಟೊಡ್ ಪರ ಅರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಬೋಡ್ನಾತ್ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಯ್ಪ್

ನಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆರ್. ಅಕ್ಲೇ ಒಂಜಿ ಜಿಂಜಿದಿನ "ಅಕ್ಕಲ್ ತುಪ್ಪೆ" ಆದಿತ್ತೆರ್.

ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಲು:

ಸಾಗೊಲಿ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಲೆನ್, ಪಂಚಾಂಗೊನ್ ತೂದೇ ವರ್ಸ ಇಡೀ ಬೆನ್ನಿದ ಕಜ್ಜಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಲೆನ ಪರಿಧಿದ ಉಲಾಯ್ ಬೆನ್ನಿ ಮುಗಿತಲ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಾಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರಿಯಾಲ ಸುರು ಆಪುಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಮಾಯಿಡ್ ಉಗ್ಗೆಲ್, ಕೆದುಕ್ಲೆಡ್ ನೀರ್ ದೊಂಬುದ ಎರಿಕ್ಕ್ ತನ್ನತೇಕೆ ಮಾಯಾಕ್ ಆಪುಂಡ್. ಮಾಯಾಕ ಆಯಿನ ನೀರ್ ಅವಿ ಆದ್ ಕಡಲ್‌ತನೆ ಆಪುಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿ ಪಗ್ಗುಡ್ ಮುಗಲ್ ಆವರೆ ಆ ನೀರ್‌ದ ಅವಿ ಬಾನೊಗ್ ರಾವರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪಿನಾಯಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸುಗ್ಗಿ ಪಗ್ಗುಡ್ ಮರಿಯಾಲಗ್, ಬಜಾವು, ಕನಕ್ಕ್, ಬಾರಕಲಕ್ಕ್ ಅಡರ್ ರಾಶಿ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ. ನಿರ್ನಾಳದ ಬಯಿ, ಸುಗ್ಗಿದ ಬಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಲಕ್ಕೆದ ಬಯಿ, ರಾಶಿ ಮಲ್ಪ್‌ದ್ ಬಿರಾದ್ ಮರ್ಯಾಲಗ್ ಮಲ್ಲ ಕಂಬ ಪಾಡ್‌ದ್ ಮೂಟ್ಟೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮರ್ಯಾಲಗ್ ತಿನಿಯರೆ, ಉಪ್ಪಡ್ ಪಚ್ಚಿಲ್, ಸಾಂತಾಣಿ, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಅಪ್ಪಲ, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಪೂಲ್ ಮಾತಾ ಕೂಡಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನುಂಗೆಲ್ ಮೀನ್‌ಲಾ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕುದ್ಪೆಡ್ ಬಾಯಿಗ್ ಅಂಬಿ ಮೆತ್ತ್‌ದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಡ್ ಬೇಪುನ ಬೇಲೆ, ಅರಿ ಮುಡಿಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಡ್ ಭರಣಿ ಕಿರ್ತಿಕೆ ನಕ್ಷತ್ರೊಲು ಆರಂಭ ಆಪುಂಡ್, ಭರಣಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್, ಕಿರ್ತಿಕೆ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ನೇಜಿ ಪಾಡುನ ಬೇಲೆ. ಕಿರ್ತಿಕೆಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಭೂಮಿ ಸಂಪು ಆಪುಂಡ್. ಪರಿಯರೆ ನೀರ್ ಆಪುಂಡ್. ಭೂಮಿಡ್ ವಿಷ ಕಣೊಕ್ಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಡ್ಜಾಂಡಿನ ಪಜಿರ್ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್, ಭೂಮಿಯೇ ವಿಷ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಮಣ್ಣ್ ಮಲಿ, ನಂಜಿ, ಆಪುಂಡ್ ಅಪಗ ಅಯ್ಟ್ ಬುಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಜಿ.

ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಭೂಮಿ ಕಾಯಿಂಡ ಮಣ್ಣ್ ಸೂಂಟನ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಕರಿಂಚುಂಡು. ಆ ವರ್ಸ ಕಂಡೊಡ್ ಬಿತ್ತ್ ಎಂಚ ಬಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆ ಅಪುಂಡು. ಕಂಡೊಗ್ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಸೂಂಟನ್ ಪಾಡುನ ಅಗತ್ತೆ ಇಪ್ಪುಜಿ. ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ದೊಂಬು ಕಾಯಿಂಡ ಆ ವರ್ಸದ ಮೂಜಿ ಬುಲೆಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡ್ ದಾಯೆ ಪಂಡ ಭೂಮಿ ಎಡ್ಡೆ ಪೊತ್ತುದು, ಭೂಮಿದ ವಿಷ ಕಣೊಕ್ಲ್ ನಾಶ ಆದ್ ಭೂಮಿ ಫಲವತ್ತ್ ಆಪುಂಡ್. ತಾರೆ ಬಾರೆ, ಕಂಗಲೆಡ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಫಸಲ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಜಾಸ್ತಿ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಭೂಮಿ ನಂಡ್ ಆಪುಂಡು. ಕೆಯಿಟ್ಟ್ ಪುಲ್ಲೆ ಬರ್ಪಿನ ಬದಲ್‌ಗ್, ಕೊಣಾಲೆ, ನಲ್ಲೆ, ಮಾವು, ಬೊಕ್ಕ ಕಣೆ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್ ಅಪಗ ಕೆಯಿಟ್ಟ್ ಕೊರಲ್ ಬರ್ಪುಜಿ.

ಮೃಗಶಿರ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಬಿತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಕೊಡಿಪು ಉಂತುಂಡ್. ಆಯ್ಕ್ ಪನ್ಪೆರ್ 'ಮೃಗಶಿರಾ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಮುರ್ಗದ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಬೂರ್ದಿನ ಬಿತ್ತಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಕೊಡಿಪುಂಡ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲ್'. ಎರುತ್ತ ಕಾರ್‌ದ ಅಬಡ್ಡ್‌ದ ಅಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರಿನ ಬಿತ್ತಲಾ ಕೊಡ್ಯುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ. ಆರ್ದ್ರೆ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅರ್ಧ ವರ್ಸ ಪಂಡ... ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ ಪೂರಾ ನಕ್ಷತ್ರೊಲು ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ. ಇಂದ್ ಬರ್ಸ ಅಡರ್‌ಡ್ ಹಾಕಿಲೆಕ್ಕನೇ. ತೋರ ಪಣಿತ್ತ ಬರ್ಸ. ಪುನರ್ವಸು ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಬರ್ಸ ಸುರು ಆಂಡ ಪುನಲಾ ಪಿದಯ್ ದೀವರೆ ಬುಡಂದ್ ಅಂಚ ಬುಡಂದೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬಾರೀ ಚಲಿಗಾಲಿದ ಬರ್ಸ.

ಪುಷ್ಯ ಬರ್ಸೊಡ್ ಬುಲೆ ಪೂರ ಪುರಿ ಪತ್ತುಂಡ್. ಆ ನಕ್ಷತ್ರೊನ್ ಪುರಿ ಪಟ್ಪುಂದೇ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಸ್ಲೇಷ ಬರ್ಸೊಡ್ದ್ ದೊಂಬುವೇ ಬೂರುನ ಎಡ್ಡೆ. ಬುಲೆಕ್ಕ್ ಬಾರೀ ಸುಮಾರ್. ಮಕೆ, ಉಬ್ಬೆ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಭೂಮಿ ಈಟ್‌ಡ್ ಕೂಡುಂಡು. ಆ ರಡ್ಡ್ ನಕ್ಷತ್ರೊಲು ಪದಿನ್ಯೆನ್, ಪದಿನ್ಯೆನ್ ದಿನತ್ತ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಿನ ನಕ್ಷತ್ರೊಲು, ಆ ಒಂಜಿ ತಿಂಗಳ್. ತಾರೆ ತೋಟೊಲೆಗ್ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ಈಟ್ ಪಾಡುನ ವಾಡಿಕೆ. ಆ ನಕ್ಷತ್ರೊಲೆನ ಬರ್ಸ ನೀರೇ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆಗೆ. ಆಯ್ಕ್ ಆ ರಡ್ಡ್ ನಕ್ಷತ್ರೊಲೆಡ್ ತಾರೆ ಕಂಗ್‌ದ ಮುದೆಲ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ದೀಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಸ ನೀರ್‌ನ್ ಮುದೆಲ್‌ಕೇ ಒಡ್ಡಾವೆರ್. ಉತ್ತರೆ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪುಜಿ. ಒಂಜಿ ಯೇಲೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬೊಲ್ಲನೇ. ಉತ್ತರೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಕಂಡೊಡ್ ಬುಲೆದಿನ ಕೆಯಿ ಪೂರಾ ಒತ್ತರೆ ಆಪುಂಡು, ಪಂಡ... ಕಂಡೊಡೇ ಕುರಿಯುಂಡು, ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೊಲ್ಲೊಡ್ಲಾ ಪೋಪುಂಡ್. ಸ್ವಾತಿ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಸುಗ್ಗಿ ಸಾಗೊಲಿ ಗೆಂದುಂಡು. ವಿಷಾಕ ನಕ್ಷತ್ರೊಡ್ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ತೋಡುಡ್ ಪರಪುನ ಒಲ್ಲೆಕ್ಲಾ ವಿಷ ಉಂಡು. ಕಂಡದ ಪುನಿತ್ತ ನಾಚಿಕೆ ಮುಲ್ಲುಲಾ ವಿಷ ಕಾರುಂಡು. ಇನಿತ್ತ ಕಾಲೊಡ್ ಸಾಗೊಲಿಯೇ ಪಡಿಲ್ ಬೂರೊಂದುಂಡು. ಅಂಚ ಇಪ್ಪುನಪಗ ಈ ಬೆನ್ನಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ರಾಶಿ, ನಕ್ಷತ್ರೊಲು, ಪಂಚಾಂಗ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಪೂರಾ ಉದಲ್ ಪತ್‌ದ್‌ಂಡ್. 'ಆಂಡಾ ಅಂಕ ಪೋಂಡ ಸುಂಕ' ಪನ್ಪಿನ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕೊ ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಚಾ ಮನಸ್ ದಾಂತಿನ ವನಸ್‌ದ ಲೆಕ್ಕಾ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪೆರ್. ಬುಲೆ ಆವಾಡ್, ಆವಾಂದೆ ಕುಲ್ಲಡ್ ಅವು ಭೂಮಿಗ್ ಒಂಜಿ ಪರಕೆ ಸಂದಾಯ್ತಾ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಆನಿದ ಕಾಲೊದ ನಂಬಿಕೆಲು ಸುಳ್ಳು ಆತ್‌ಜಿ ಆ ನಂಬಿಕೆಡೇ ನಮ ಹಿರಿಯೊಕ್ಲ್ ಬೆನ್ನಿ, ಬೆಂದೆರ್, ಅಯ್ಟೇ ಎಣ್ಮ, ಪತ್ತ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಗಂಜಿ ತೆಲಿ ಪರ್ಪಾದ್ ಸಾಂಕ್‌ದೆರ್, ಅವ್ವೇ ನಂಬಿಕೆನ್, ಸಂಪ್ರಾದಾಯೊಲೆನ್ ನಮಲಾ ಮದಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಆಯಿನಾತ್ ನಮ ಅವ್ವೆನ್ ಪಾಲನೆ ಮಲ್ಪುಗ. ಅಯ್ತ ಪೆರೆಜನ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ನಮ್ಮ ಜೋಕುಲ್ ಬಾಲೆಲುಲಾ ಅಯ್ತಾ ಪೆರೆಜನ ಪಡೆವೆರ್.

❖ ❖ ❖

ಮುಳಿತ್ತ ಮೂಡ್‌ಡ್ ತುರೆತ್ತ ಕೃಷಿ

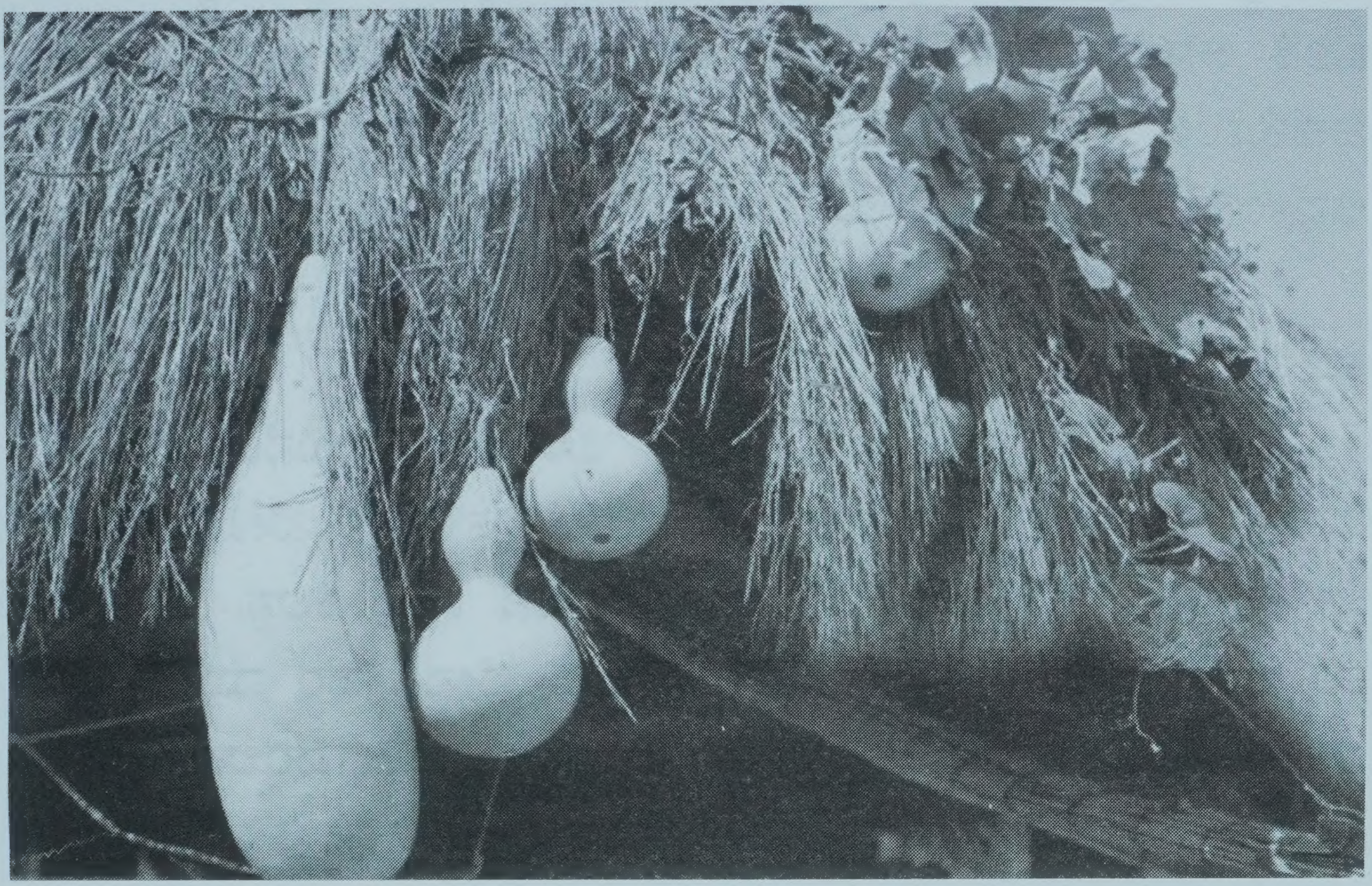

ಇನಿಗ್ಲಾ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ತರಕಾರಿನ್ ಬುಲೆಪಾವರ್. ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಮಾತಾ ತರಕಾರಿನ್ ಇಲ್ಲದ ಜಾಗ್‌ಡೇ ಬುಲೆಪಾದ್ ತಿಂದಿನಗ್ಲು ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಕ್ಳು. ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸೊ ಪಿರವುಡ್ ಹಳ್ಳಿಡ್ ನಮ್ಮ ಪೆರಿಯಾಗ್ಲು ಎಚ್ಚಾದ್ ಕಂಡ, ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಲಿ, ದಿನಕೂಲಿ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದೇ ದಿನ ದೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಒರ್ಮೆಲಾ ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಡ್ ಮಾತ್ರ ನಂಕ್ ತೋಜೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಅಲ್ಪಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮಲ್ಲಕ್ಲೆನ ಸುತ್ತು ಮದಲೆ ಓಡುದ ಇಲ್ಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲ್‌ಲಾ ಗುತ್ತು, ಪರಾಡಿ, ಬರ್ಕೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರತೀ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಕೈತಲ್ ಒಂಜಿ ಎರು ಕೈಕಂಜಿಗ್ ಕಟ್ಟರೆ ಕಿದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿದೆ ನಿಲ್ಕೆ ಕೈಕಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ದಪ್ಪುನ ಎಲ್ರು, ಬೋರ್ಲು ಅಂಚೆನೇ ಬೊರ್ಪಿನ ಪೆತ್ತ, ಎರ್ಮೆಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ವಾರೊಗ್ ಒರ ಕಿದೆತ್ತ ಗೊಬ್ಬರ ಪಿದಯ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟೆ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿದೆಟ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರ ಏರಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಪಿದಯ್ ಪಾಡೊಡ್. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಎರ್ಲೆಗ್ ಜೆಪ್ಪೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚೆನೇ ಎರ್ಲೆನ ಅಡಿತ್ತ ಅಂಬಿ ನೀರಾದ್ ಕಿರೆಂಚಿ ಆಂಡ ಆ ಗೊಬ್ಬರ ನೀರ್ ಕಿದೆತ್ತ ಪಿದಯ್ ವೊಂದೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯ್ಕ್ ಕಿದೆತ್ತ ಕೈತಲ್ ಒಂಜಿ ಗುರಿ ತೋಡುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಗೊಬ್ಬರ ನೀರ್ ತರಕಾರಿಗ್, ಮುಂಚಿ ಕುಮೇರಿಗ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೇಶ ತಿಂಗೊಲ್‌ಡ್ ಬರ್ಸ ಬರಿಯರೆ ಸುರು ಆನಗ ಕಿದೆತ್ತ ಕೈತಲ್ ಗೊಬ್ಬರದ ಮೊಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಸೂಂಟನ್,

ಅರೆಗೊಲದ ಸೌತೆ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ದ್ 'ಮುದರ್' (ಈಟ್) ಒಟ್ಟುಗ್ ಬೆರಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯ್ಕ್ ತುರೆತ್ತ ಬಿತ್ತ್, ತೆಕ್ಕರೆದ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಿತ್ತ್ ಕೊಡ್ಡಿನೇ ಅಯ್ಕ್ ಒಂತೆ ಅಡರ್ (ವೊಯ್ಯಿ) ದೀದ್ ಬುಡುಂಡ ಅ ತುರೆತ್ತ ಬಲ್ಲಿ ಮಾಡ್‌ಗ್ ಬಡತೊಂದ್, ಪರತೊಂದು ಪೋದು ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಡ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ತುರೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವು ಒಂಜಿ ದರ್ಮದ ಬುಲೆ.

ಕರುಮುಲಿಟ್ಟ್ ತುರೆ:

ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಡ್‌ಲು ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಆಯಿನೆಡ್ಡಾವರ ಪ್ರತೀ ವರ್ಸಲಾ ಪೊಸ ಮುಲಿನ್ ಪರಮಾಡ್‌ಗ್ ಕೆರ್ಪುದೀದ್ ಬೇಪಿನ ವಾಡಿಕೆ. ಬರ್ಸ ಸುರು ಆಪಿನ ದುಂಬು ಮಾಡ್ ಬೇಪುನ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸ. ಬೇಯಿಜಿಡ ಮಾಡ್ ತೋರುಂಡು. ಮುಲಿತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಮುಲಿ ಬೇನಗ ಪರ ಮುಲಿ ಅಡಿಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪುಂಡ್. ಆ ಪರ ಮುಲಿಕ್ಕ್ 'ಕರುಮುಲಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ಪ್ರತೀ ವರ್ಸಲಾ, ಅರ್ಕಂಜಿ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್, ಬಾರ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಮರ್ಯಲಡ್ ಅಡರ್‌ದ (ಮುಲ್ಲು ಕನಕ್ಕ್) ಸೂ ಮಲ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಮಾಡ್‌ದ ಪರಮುಲಿ ಪುಗೆಟ್ಟ್ ಕರಿಂಚೊಂದ್ ಪೋಪುಂಡ್. ಆ ಕರುಮುಲಿಕ್ಕ್ ಪರತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯಿನ ತುರೆತ್ತ ಬೂರ್‌ದ ಗಂಟ್, ಗಂಟ್ ಬೇರ್‌ಲು ಕರುಮುಲಿತ್ತ ಈಟ್‌ನ್ ಜಿಂಬುದ್ ತುರೆತ್ತ ಬಲ್ಲಿಗ್ ಈಟ್ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆ ತುರೆತ್ತ ಬಲ್ಲಿಗ್ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಪಾಡಿನ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರೊಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಕರುಮುಲಿತ್ತ ಕರಿ, ಬೊನ್ಯ: ಜಾಸ್ತಿ ಸತ್ವ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ತುರೆತ್ತ ಬಲ್ಲಿ ಬಾರೀ ತಿರ್ಲ್‌ಡ್, ಸತ್ವೊಡ್ ಬುಲೆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಎಡ್ಡೆ ತುರೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮುಗಿತಲ:

ಇನಿ ಕೋಡೆಡ್ ಅಂಚಿನ ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಡ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಮುಲಿತ್ತ ಗುಡ್ಡೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಲಾ ತುರೆ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಸಾಗೊಲಿದ ಕಂಡೊಲೆಡೇ ತರಕಾರಿ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದಾವರಾ ತೆಕ್ಕರೆ, ತುರೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತರಕಾರಿ ಬುಲೆಪುನ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆಚಿಲ್. ಆಂಡಾ ಮುಲಿತ್ತ ಮಾಡ್‌ಡ್ ತುರೆತ್ತ ಕಿರ್ಸಿ ಒಂಜಿ ನೆಂಪು ಮಾತ್ರಾ.

❖ ❖ ❖

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೃಷಿ ಪಂಡ ಅವು ಒಂಜಿ ಕಸುಬು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಅವು ಬದ್ಕ್... ಬೆನ್ನಿದ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂರಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂದಿ ನಂಬೊಳಿಗೆ, ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ಪುನಕುಲೆನ ಸಹಜ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪನ್ಪಿಂಚಿ ಗೇನ, ಮದ ಮಚ್ಚರ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಮೋಕೆ, ಪಾತೆರೊಗೊಂಜಿ ಕುಸಾಲ್ ಮಾತ ಉಂಡು.

ವಲ್ಲಿ ಬೋಳ ತೆರಿಯೊಂದಿನ, ತೂಯಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಚಿತ್ರಣನೇ ಈ ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ.

ಊರುದ ಪೇಂಟೆಡ್ ಕಮ್ತೆರನ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋಂಡ ಅಲ್ಪ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಸೊತ್ತುಲು ಇಜ್ಜಿ, ಅಂಚನೆ ಈ ಬೂಕ್ ತೂಪರಿಕೆಗೆ ಎಲ್ಯ ಆಂಡಲಾ ಮಾತಾ ವಿಚಾರೊಲು ಮುಲ್ಪ ಉಂಡು. ಕಂಬುಲ, ಚೆನ್ನಮಣೆ, ಮುರ್ತೆ, ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ, ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ ಮರ್ದ್ ಇಂಚ ಮಾತ ನಮ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ತೂಯಿನ ವಿಷಯೊಲು ಈ ಬೂಕುಡ್ ಉಂಡು.

ಕಂಡೆ, ಕೆರೆಂಗ್, ಕಾಯಿ, ತಪ್ಪು ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತುದ ಬಡವು ಕರಿಪುನ ತೆನಸ್‌ದ ಸೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಅವೆಟ್ ಉಂಡು 'ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ದ್ ಮರ್ದ್'.

ತುಪ್ಪೆ ಪಂಡ ಬಾರ್ ದಿಂಜಾವುನ ಸೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಅವು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ, ಗೌರವ ಕಾಪುನ ಮಾನಾದಿಗೆದ ತುಪ್ಪೆ, ಇಂಚನೆ ಕಂಬುಲ, ಚೆನ್ನಮಣೆ, ಮುರ್ತೆ ಉಂದೆತ ಮಾತಾ ಪಿರಾವುಡು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕತೆ ಉಂಡು, ವಿಚಾರೊ ಉಂಡು. ಬೆನ್ನಿ ಬದ್ಕ್ ದಕ್ಲೆನ ನಡಕೆದ ಗೆಲ್ಮೆನೆ ತೂಯೆರೆ, ತೆರಿಯೊನೆರೆ ಉಂದು ಎಡ್ಡೆ 'ಬುಲೆಕಾಣಿಕೆ'.

ತಾರಾನಾಥ ಗಟ್ಟಿ ಕಾಪಿಕಾಡ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳುಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು

ಬಿಲೆ: ರೂ. 80